

OSOBNOSTI PÔDOHOSPODÁRSKYCH VIED

Osobnosti pôdohospodárskych vied

**Sekretariát Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV: Tr. A. Hlinku 2, 949 79 Nitra**

Názov: **Osobnosti pôdohospodárskych vied**
Zostavili: prof. Ing. Jozef Golian, Dr., doc. Ing. Kamil Cejpek, CSc.,
prof. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD., doc. RNDr. Jaroslava
Sobocká, CSc., Mgr. Katarína Adamčíková, PhD.
Rok vydania: 2025
Náklad: 100 ks
Tlač: Garmond Nitra
Recenzenti: doc. Ing. Jozef Konôpka, CSc., doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD.

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.

ISBN 978-80-8266-090-9

Predhovor

Rok 2025 je v živote Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV významným rokom. Pripomíname si 275. výročie narodenia Juraja Fándlyho, s ktorým je táto spoločnosť veľmi úzko spätá. Je to práve tým, že spoločnosť udeľuje ako najvyššie vyznamenanie medailu Juraja Fándlyho za prínos v oblasti poľnohospodárskych, lesníckych, potravinárskych a veterinárskych vied. Vo svojej takmer 55-ročnej histórii už bolo udelených do 170 Fándlyho medailí osobnostiam, ktoré významným spôsobom posunuli hranice vedy a vzdelávania, zaslúžili sa nielen o ich rozvoj ale aj výchovu novej generácie odborníkov, vedcov, učiteľov. A práve podobná publikácia už v roku 2005 po prvý krát vydala svedectvo o nositeľoch Fándlyho medaily a po 20-tich rokoch sme ju doplnili a aktualizovali o ďalšie osobnosti, ktoré sa stali nositeľmi Fándlyho medaily v rokoch 2020 – 2025.

Publikácia si kladie za cieľ zachovať vo vedomí súčasnej aj budúcich generácií osobnosti, ktoré pracovali nielen v oblasti vedy, výskumu, školstva, ale aj v riadiacich a manažérskych funkciách a snažili sa takto presadzovať požiadavky vedecko-výskumnej základne na miestach, kde sa o tom rozhodovalo. Každá z uvedených pozícií je zložitá a náročná, vyžaduje si obrovské penzum vedomostí, skúseností, citu, času a sebazaprenia, ak má človek dosiahnuť úspech a zároveň ukázať cestu iným. Vedecko-výskumná základňa, školstvo ako aj iné pozície v oblasti pôdohospodárskych vied sa za ostatných 35 rokov ocitli v zložitej situácii. Je to predovšetkým kríza ekonomických a morálnych hodnôt, nedostatok sebadôvery a občianskej zodpovednosti za budúcnosť nielen vedy, vzdelávania ale samotného života a existencie. Nie je to situácia neriešiteľná, treba však hľadať spoločné cesty a ciele, ktoré nás z tejto zložitej situácie vyvedú. A práve tu je úloha jednotlivcov, ale aj spoločností a význam ich združovania, aby formulovali vízie, ciele a cesty, ktoré budú spoločensky prijateľné, prospešné a ekonomicky realizovateľné.

Každá osobnosť pôdohospodárskej vedy bude prínosom vtedy, ak bude presadzovať spoločensky zodpovedné ciele vedúce k prospechu nielen jednotlivca, skupín či inštitúcií, ale predovšetkým vedúce k prospechu celej spoločnosti. V tejto oblasti je potrebné, aby sa aj aktívny nositelia Fándlyho medaily intenzívnejšie zapájali do riešenia celospoločenských problémov v oblasti pôdohospodárskych vied, aby individuálne, ale častejšie skupinovo poukazovali na nedostatky systému riadenia, financovania a kvality vedy, výskumu a vzdelávania.

V súčasnom období pociťujeme nedostatok objektívnych, vyrovnaných a myšlienkovito hodnotových názorov, stanovísk, či riešení každodenných problémov vedy a vzdelávania. Je potrebné hľadať nové modely financovania vedy, vzdelávania, prehodnotiť potreby a priority výskumu, kvalitu vzdelávania ako aj kvalitu pracovnej sily na trhu práce. Taktiež je potrebné prehodnotiť priority potravinovej a výživovej politiky vo vzťahu ku zdravotnému stavu obyvateľstva, produkcii domácich potravín a rozvoju vidieka. Toto všetko a mnohé ďalšie sú úlohy, ktoré stoja pred ešte pracovne aktívnymi nositeľmi Fándlyho medaily, ale aj pred tými, ktorí ešte môžu prispieť rôznym dielom k zlepšeniu situácie v slovenskom pôdohospodárstve, ktoré takéto osobnosti potrebuje. Ocenenie nie je len za vykonanú prácu, je to aj záväzok pre budúcnosť, mať víziu a ciele zmeniť veci k lepšiemu, mať zodpovednosť pred spoločnosťou a budúcimi generáciami. Je to práve budúcnosť, ktorá nás bude hodnotiť, ktorá posúdi, či sme dôstojne a zodpovedne naplnili odkaz Juraja Fándlyho a či sme čas, prostriedky a energiu nepremrhali na nepodstatné veci. Je potrebné hlboko sa zamyslieť nad súčasnosťou, príčinami takého stavu a hľadať lepšiu cestu pre dôstojný status človeka.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.,
predseda SSPLPV

Osobnosti lesných vied

BENČAĽ, František, doc. Dr.h.c. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Ústavu dendrobiológie SAV Arborétum Mlyňany

Narodený 18.9.1929 v Kozárovciach. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach Ing. (1952), CSc. (1960 na VŠZ v Brne), DrSc. (1984 na VŠLD vo Zvolene), Dr.h.c. udelený Kertészeti és Szőlészeti Egyetem Budapest, 2000. Externý docent a vedúci Katedry biológie a chémie Pedagogickej fakulty v Nitre (1969), poverený vedením Arboréta Mlyňany (1954). Zakladateľ a prvý riaditeľ samostatného Ústavu dendrobiológie SAV v Arboréte Mlyňany (1954-1989).

Profesijná aktivita: výskum domácich a cudzokrajných drevín. Riešiteľ a koordinátor dendrologického výskumu v rámci SR, ČSFR a medzinárodnej spolupráce, výskum biológie, taxonómie a ekológie lesných drevín, introdukcia cudzokrajných drevín v rámci tvorby krajiny. Autor a spoluautor viac ako 240 vedeckých prác publikovaných v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch. Autor monografie *Atlas rozšírenia cudzokrajných drevín na Slovensku*, za ktorú mu bola udelená Národná cena Slovenska (1986). Člen vedeckých rád Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Pedagogickej fakulty v Nitre, Vysokej školy zemédskej v Brne - Záhradníckej fakulty Lednice na Morave, člen Vedeckého kolégia SAV a ČSAV, redakčných rád vedeckých periodík z oblasti dendrológie. Nositeľ vyznamenaní Za vynikajúcu prácu (1977), Za zásluhy o výstavbu (1967), Holubyho medaila SBS (1984), Zlatá plaketa ČSAV G. J. Mendela (1989), Strieborná medaila SAV (1989), Zlatá plaketa Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1989), Zlatá medaila Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1989). Člen, Čestný člen (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV v Bratislave, Čestný občan rodnej obce Kozárovce. Zomrel 17.1.2010 v Topolčiankach.

BEZAČINSKÝ, Hubert, prof. Ing.

profesor Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene

Narodený 6.11.1910 v Starom Sombore (Ukrajina). Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy zemédskej v Brne, Ing. (1934), docent (1957), profesor (1964). Od r. 1936 lesný asistent, správca lesného majetku, lesný inšpektor Krajskej správy lesov v Solivare, vedúci Katedry pestovania lesov a prodekan Lesníckej fakulty VŠLD vo Zvolene. Profesionálna aktivita: vedecké koncepcie pestovania lesa ako spoločenstva organizmov, zákonitosti rastu, genézy reprodukcie, riešenie vzťahov medzi uplatňovaním technických a ekonomických aspektov v rámci regulácie rastového procesu lesov, aplikácia typologických aspektov v pestovaní lesa a pri ich druhovej prestavbe. Propagátor vedeckého používania a praktickej aplikácie vedeckých poznatkov v lesnom hospodárstve na Slovensku, zakladateľ výberového princípu hospodárenia v rovnorodých a rôznorodých výberových porastoch. Ako zakladateľ koncepcie pestovania lesa významne ovplyvnil pestovanú časť v lesnom hospodárstve.

Člen vedeckých rád Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Vysokej školy zemédskej v Brne, člen Kolégia SAV teoretických základov pôdohospodárstva. Autor 30 pôvodných vedeckých prác, početných odborných článkov, autor a spoluautor 5 knižných publikácií a celého radu výskumných prác z odboru pestovania lesa. Čestný člen Universitát Tharandt, SRN, čestný člen Stowarzyszenia Leśnictwa vo Warszawie. Nositeľ Pamätnej medaily Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Pamätnej medaily SAV, Čestnej medaily J. H. Cottu Forst. Fakultät der Technischer Universitát Tharandt SRN. Zakladajúci člen, predseda Lesníckej sekcie (1968-1973), Čestný člen (1975), nositeľ medaily J. Fándlyho

(in memoriam 1995) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zomrel 7.10.1975 vo Zvolene.

BINDER, Róbert, prof. Ing.

profesor Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene

Narodený 27.3.1897 v Stupave. Absolvent Banskej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici, Českého vysokého učení technického v Prahe, Lesnícky odbor, Ing. (1920). Lesný inžinier Štátnych lesov v Banskej Bystrici (1920-1924), lesný správca, prednosta (1924-1931), a riaditeľ Štátnych lesov v Banskej Bystrici (1931-1934), vládny radca Ministerstva poľnohospodárstva v Bratislave (1935-1945). Mimoriadny profesor SVŠT v Bratislave (1943-1946), riadny profesor a rektor Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach (1949-1950), riadny profesor Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1952-1960), vedúci Katedry lesných stavieb a zahrádzania bystrín. Dekan Lesníckej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach (1946-1948). Profesionálna aktivita: odborník európskeho významu v odbore lesných stavieb, tvorca koncepcie optimalizácie dopravnej siete pre lesné dopravné celky, tvorca systému protieróznych a protipovodňových opatrení v horských oblastiach, mimoriadne sa zaslúžil o obnovu a rozvoj vysokého lesného školstva na Slovensku v povojnových rokoch. Autor 3 knižných publikácií *Lesné cesty*, *Lesné pozemné stavby*, *Zahrádzanie bystrín* (1970).

Čestný člen Čs. akadémie zemědělských věd, člen vedeckých rád Lesníckej fakulty v Prahe, v Brne a VU lesného hospodárstva vo Zvolene. Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV v Bratislave (1973), Zlatá medaila VŠLD vo Zvolene (1970), Vysokej školy zemědělskej v Brne a Vysokej školy zemědělskej v Prahe a početné uznanie za zásluhy o lesnícke vedy. Zomrel 2.12.1980 v Modre.

BISKUPSKÝ, Vladimír, Dr. Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodil sa 10.11.1921. Absolvent Slovenskej vysokej školy technickej, Odbor lesného inžinierstva v Bratislave, Ing. (1947), odborný asistent na Vysokej škole poľnohospodárstva a lesného inžinierstva v Košiciach, vedecký pracovník Ústavu krajinskej ekológie SAV (1949-1976), Ústavu experimentálnej biológie a ekológie SAV (1976-1988).

Profesionálna aktivita: riešenie problematiky v oblasti biometrickej a hospodárskej úpravy lesa, výskum energetickej hodnoty biomasy lesa, ochrany prírody a pestovania lesa. Riešiteľ a koordinátor lesných výskumných programov v rámci Slovenska, organizátor lesného výskumu v povojnových rokoch na Slovensku. Autor a spoluautor 62 pôvodných vedeckých prác, 51 výskumných správ a 17 výskumných projektov, 4 knižných publikácií z problematiky dendrometrie.

Zakladajúci člen, nositeľ medaily J. Fándlyho (in memoriam 1995), podpredseda Lesníckej sekcie, prvý podpredseda Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, štátneho významu Za vynikajúcu prácu. Zomrel v r. 1988.

BOLVANSKÝ, Milan, RNDr. CSc.

Samostatný vedecký pracovník Ústavu ekológie lesa SAV

Narodil sa 10. júla 1948 v Prešove. Je absolventom Prírodovedeckej fakulty Univerzity J.A. Komenského v Bratislave odbor Biológia na Katedre genetiky (1971), Doktorom prírodovedy

(RNDR.) vo vednom odbore Genetika (1973), CSc. v odbore „Genetika a šľachtenie lesných drevín“ na Katedre pestovania lesa, Lesníckej fakulty VŠLD vo Zvolene (1978).

V rokoch 1976 – 1986 pôsobil na Ústave dendrobiológie SAV, v Arboréte Mlyňany, na Oddelení genetiky lesných drevín, kde sa venoval štúdiu variability samčích reprodukčných orgánov a peľu gašтана jedlého, jeho embryológii, ako aj vnútroduhovej a medzidruhovej hybridizácii. V rokoch 1986 – 1993 pracoval na Ústave experimentálnej genetiky SAV v Nitre, kde sa venoval hybridizácii dubov a anatomickým štúdiám pletivových kultúr dubov a borovic. Vo výskume gašтана jedlého pokračoval v rokoch 1994 do 1997 na výskumnej stanici Katedry genetiky a šľachtenia rastlín VŠP v Nitre, v rámci projektov záchrany genetických zdrojov kultúrnych rastlín. V roku 1997 nastúpil na Ústav ekológie lesa SAV Zvolen, Pobočka biológie drevín v Nitre, kde pokračoval vo výskume gašтана až do roku 2017, keď odišiel do dôchodku.

V rámci vedecko-výskumnej činnosti sa ako spoluriešiteľ, zodpovedný riešiteľ alebo koordinátor podieľal na riešení dvoch medzinárodných vedecko-výskumných projektov a 12 domácich projektov, z čoho boli 3 štátne výskumné úlohy, 5 projektov VEGA a 4 projekty APVV. V období rokov 1998 až 2017 výsledky výskumu gašтана jedlého prezentoval na piatich celosvetových a na dvoch európskych sympóziách gašтана.

Publikoval 65 pôvodných vedeckých prác v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch a zborníkoch, je autorom a spoluautorom dvoch monografií a kapitol v 3 domácich a 1 zahraničnej monografii.

Bol členom International Society of Horticultural Science (ISHS) a je čestným členom Slovenskej spoločnosti pre vedu poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne pri SAV. V roku 1998 mu bola udelená Strieborná medaila Rektora SPU v Nitre za aktívnu činnosť pri rozvoji SPU a v roku 2013 Medaila ISHS za organizovanie medzinárodného sympózia.

Nositeľ medaily J. Fándlyho za dlhoročnú prácu a zásluhy pri rozvoji genetiky a šľachtenia introdukovaných lesných drevín.

CIFRA, Jozef, Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 4. 4. 1925 v Muráni. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, Ing. (1949), CSc. na Vysokej škole zemédskej v Brne (1965). Pôsobil vo Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo Zvolene, Výskumná stanica Gabčíkovo (od roku 1963) a Bratislava (od 1974).

Profesijná aktivita: na začiatku lesníckej praxe sa zamerával na lesnícke pôdoznalectvo a venoval sa problematike spustnutých pôd a vhodnosti pôd pre pestovanie topoľov. Riešil problematiku rastu drevín v typologických jednotkách, pestovanie topoľových lignikultúr a pestovanie hydrologicky vhodných lesných porastov. Od roku 1977 sa venoval problematike ochrany podunajských lesov v súvislosti s výstavbou vodného diela Gabčíkovo-Nagymaros. Výrazná vedecká osobnosť pestovania lesov, najmä v oblasti hydrotechnických úprav a pestovania rýchlorastúcich drevín. Najznámejšie publikácie: *Spustnuté pôdy a ich zalesňovanie* (1955), *Doterajší rast topoľov v pokusných lignikultúrach na Slovensku* (1971), *Intenzívne spôsoby pestovania topoľov na Slovensku* (1978).

V rokoch 1970-1983 bol popredným funkcionárom Slovenského zväzu včelárov a Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny.

DITMAROVÁ, Ľubica, RNDr. PhD.

samostatná vedecká pracovníčka Ústavu ekológie lesa SAV, v.v.i.

Narodená 7.12.1963. Absolventka Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, PhD. na Lesníckej fakulte Technickej univerzity vo Zvolene v študijnom odbore Lesnícka fytológia (2001).

Po ukončení UK, začala pracovať na pozícii výskumnej pracovníčky na Ústave pôdoznanectva a výživy rastlín v Bratislave. V rámci svojho pôsobenia na danom pracovisku nadviazala na problematiku, ktorej sa venovala pri riešení svojej diplomovej práce v oblasti pôdnej mikrobiológie. V 1995 nastúpila do pracovného pomeru na ÚEL SAV vo Zvolene. Od začiatku svojej vedeckej kariéry sa aktívne podieľala na budovaní nového výskumného odboru na ÚEL SAV – „Ekofyziológia a stresová fyziológia lesných drevín“ a to prostredníctvom aktívnej vedeckej činnosti, budovaním infraštruktúry, projektovou aktivitou i rozvojom medzinárodnej spolupráce v danej oblasti.

Bola zodpovednou riešiteľkou 5 projektov VEGA, 4 projektov APVV (2 za spoluriešiteľskú organizáciu), participovala na 3 COST akciách (ako MC member). Spolupracovala na ďalších medzinárodných projektoch (5. RP EÚ, 6. RP EÚ) i 5 projektoch v rámci štrukturálnych fondov. V rámci spolupráce na projekte 5 RP EÚ „MERC“ absolvovala v rokoch 2003 a 2004 dva dlhodobšie pracovné pobyty na Czech-Globe AV ČR v Brne. V roku 2012 bola členkou vedeckého expertného tímu na expedícii zameranej na výskum boreálnych lesov vo Švédskom Laponsku. Bola tiež členkou pracovnej skupiny EU pre udržateľné lesy v Európe pri EASAC (2016-2017).

Venovala sa i pedagogickej činnosti - na Lesníckej fakulte TU vo Zvolene v rámci predmetu „Fyziológia a patofyziológia lesných drevín“ viedla v rokoch 1999–2001 vybrané cvičenia a na Pedagogickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku zabezpečovala v období 2017–2019 komplexnú výučbu štátnicového predmetu „Fyziológia rastlín“.

Bola školiteľkou 3 doktorandov, ktorí úspešne obhájili svoje dizertačné práce. Je členkou odborových komisií pre doktorandské štúdium na Technickej univerzite vo Zvolene (4) i na SPU v Nitre (1).

Na ÚEL SAV zastávala viaceré pozície – vedúca Oddelenia ekotoxikológie, zástupkyňa riaditeľa ústavu a od roku 2016 pôsobí v pozícii riaditeľky ústavu. Bola tiež dlhoročnou členkou vedeckej rady ÚEL (2004–2008, 2013–2016), je členkou niekoľkých vedeckých spoločností, členkou Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied – odbor Lesníctvo i redakčnej rady časopisu Folia oecologica (WOS). Nositeľkou medaily J. Fándlyho za významný prínos pre rozvoj ÚEL SAV, v.v.i., za dlhoročnú kvalitnú vedeckú prácu (2023).

GRANDTNER, Miroslav, prof. Dr. Dr.h.c.

významná osobnosť svetového lesníctva

Narodený 23.8.1928 v Liptovskej Tepličke (Benkovo). Absolvent Luvskej univerzity (Belgicko) ako inžinier lesov a vôd (1955), Magister lesníckych vied Lavalovej univerzity v Quebecu (Kanada) v roku 1959, docent (1963-1967), profesor (1967) lesníckej ekológie a medzinárodného lesníctva (1958-1993) na Fakulte lesníctva Lavalovej univerzity v Quebecu.

Profesijná aktivita: jedna z najvýznamnejších medzinárodne uznávaných osobností slovenského lesníctva, významný odborník v ekologickom výskume so zameraním na typológiu a mapovanie lesov ako podkladu pre ich obhospodarovanie, ďalej v dendrológii, botanike, fytoocenológii a lesníckej geografii. Jeho hlavným vedeckým prínosom boli poznatky o dynamike lesných ekosystémov cez rôzne štádiá sukcesie až po dosiahnutie klimaxu. Autor a spoluautor 350 vedeckých článkov, 7 monografií a 6 knižných publikácií. Najvýznamnejším dielom je „*Elsevierov slovník stromov. Časť 1. Severná Amerika (2005)*“,

ktorého zámerom bolo postupne v 5.častiach (v priebehu ďalších rokov) prvýkrát v histórii vytvoriť svetový slovník stromov, obsahujúci kompletný zoznam všetkých druhov vyskytujúcich sa na našej planéte.

Zahraničný člen Akadémie vied v Toulouse (Francúzsko), Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied a Českého národného komitétu, čestný člen Asociácie biológov Quebecu. Za celoživotné dielo mu bola udelená čestná hodnosť „*Doctor honoris causa*“ na TU vo Zvolene (2002). Zomrel 21.2.2013.

GREGUŠ, Ctibor, Ing. DrSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 6.10.1923 v Kremnici. Absolvent Vysokej školy zemédelskej v Brne, Ing. (1950), CSc. (1964), DrSc. (1991). Hlavný inžinier lesného závodu (1950), hlavný inžinier Lesoprojektu Turček a Žilina (1951-1964).

Profesijná aktivita: riadenie vyhotovovania lesných hospodárskych plánov, hospodárska úprava podrastového lesa, stratégia a koncepcia lesného hospodárstva, výskum ekológie lesa, spoluautor zákonov a vyhlášok lesného hospodárstva, zásady hospodárenia v lesoch, koordinátor a riešiteľ výskumu ČSSR a SR. *SR (1976), Hodnotenie produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd a pôdno-ekologických regiónov Slovenska (2002).*

Člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, nositeľ medaily J. Fándlyho (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, nositeľ Medaily Jozefa Dekreta Matejovie.

HALAJ, Ján, prof. Dr. techn. Ing. DrSc.

profesor Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene

Narodený 7.9.1919 v Rumunsku. Absolvent Slovenskej vysokej školy technickej, odbor zememeračského inžinierstva v Bratislave, Ing. (1949), kde získal aj titul stavebného a lesného inžiniera. Dr. techn. (1950), DrSc. (1964), profesor (1967). Asistent Ústavu užitej geodézie SVŠT v Bratislave (1945-1949), odborný asistent Ústavu užitej geodézie Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach (1949-1950), vedúci Oddelenia hospodárskej úpravy lesa Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene (1964-1993).

Profesijná aktivita: výrazná vedecká osobnosť v lesníctve v európskom a svetovom meradle v povojnovom období, autor pozoruhodného vedeckého diela z oblasti hospodárskej úpravy lesa a biometrie. Autor troch knižných diel z problematiky biometrie, autor a spoluautor 5 knižných publikácií z problematiky produkcie lesa a jeho výchovy, 3 knižných publikácií z problematiky optimalizácie rubnej zrelosti lesa, 66 vedeckých prác, riešiteľ 35 záverečných správ a projektov výskumných úloh a celého radu popularizačných článkov, predseda Komisie pre obhajoby doktorských prác v ČSSR.

Člen Predsedníctva Čs. akadémie zemédelských vied, člen Vydavateľstva Veda SAV, Laureát Štátnej ceny KG, nositeľ Zlatej plakety Vysokej školy zemédelskej v Prahe (1969), Zlatej medaily VŠ lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1969), podpredseda Komisie pre udeľovanie Zlatých plaket Čs. akadémie zemédelskej. Zakladajúci člen, podpredseda Lesníckej sekcie (1971-1983), Čestný člen (1989) a nositeľ medaily J. Fándlyho (1995) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, nositeľ medaily Jozefa Dekreta Matejovie. Zomrel 6.2.1997 vo Zvolene.

HELL, Pavel, doc. Ing. CSc. host' prof.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 15. 12. 1930 v Prešove. Študoval na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, neskoršie na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1954), CSc. (1968), docent (1990). Pracoval vo Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo Zvolene (1969 – 1994) ako vedúci oddelenia poľovníctva a vedecký, resp. vedúci vedecký pracovník.

Profesijná aktivita: jedna z najvýznamnejších slovenských osobností v oblasti poľovníckej vedy a výskumu. Riešil takmer všetky aktuálne problémy manažmentu zveri v tomto období. Je autorom početných projektov bažantníc, zverníc a zverofariem. Od roku 1971 bol vydavateľom a vedeckým redaktorom vedeckého časopisu „Folia venatoria“. Pracoval aj ako člen redakčnej rady časopisu „Poľovníctvo a rybárstvo“ a zahraničného časopisu „Zeitschrift für Jagdwissenschaft“.

Počas mnohých rokov pracoval v rôznych funkciách Slovenského poľovníckeho zväzu. Zomrel 11.8.2009.

HOLUBČÍK, Milan, doc. Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený v roku 1925 v Oravskej Lesnej. Lesníctvo študoval na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, Ing. (1949). Pracoval vo Výskumnom ústave lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici a vo Zvolene (1953 – 1982), bol vedúci Oddelenia genetiky a šľachtenia lesných drevín a Arboréta v Kysihýbli.

Profesijná aktivita: vo vedeckom výskume sa zameriaval na pestovanie a hospodársku úpravu lesov, na introdukciu cudzokrajných drevín a na genetiku a šľachtenie lesných drevín. Riešil problémy pestovania lesov a hospodárskej úpravy so zameraním na intenzívne maloplošné hospodárenie. Významnou časťou jeho výskumnej činnosti bola introdukcia cudzokrajných lesnícky významných drevín v spojitosti s lesníckym arborétom v Kysihýbli (pri Banskej Štiavnici). Je autorom 120 vedeckých a odborných prác, z ktorých sú najdôležitejšie: *Cudzokrajné dreviny v lesnom hospodárstve* (1966), *Premenlivosť smreka obyčajného v tatranskej oblasti podľa šišíek* (1971), *Výskum premenlivosti smreka v oblasti jeho prirodzeného rozšírenia na Slovensku* (1970), *Provenienčný výskum smreka obyčajného na Slovensku a jeho využitie v praxi* (1980). Za svoju činnosť získal mnohé ocenenia. Zomrel 10.6.1982 vo Zvolene.

JANOTA, Imrich, prof. Ing.

Narodený 5.5.1907 v Čadci. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy zemédelského a lesníckeho inžinierstva v Prahe, Ing. (1932) Lesný inžinier Čs. štátnych lesov (1938-1942), generálny riaditeľ Čs. drevospracujúcich závodov Praha (1945-1948), vedúci odboru Štátnych lesov na Slovensku (1948-1951), vedúci vedecký pracovník a riaditeľ Výskumného ústavu drevárskeho v Bratislave (1951-1960), profesor Drevárskej fakulty VŠLD vo Zvolene (1961-1977), vedúci Katedry náuky o dreve Drevárskej fakulty VŠLD vo Zvolene (1961-1971), prorektor VŠLD vo Zvolene (1965-1966).

Profesijná aktivita: významná osobnosť drevárskeho výskumu a náuky o dreve, zakladateľ drevárskeho výskumu v ČSR a na Slovensku, zakladateľ Štátneho drevárskeho výskumného ústavu v Bratislave, autor koncepčného riešenia plného využitia bukového dreva na princípe kombinátov a výroby drevovláknitých dosák, spolutvorca koncepcie vysokoškolského študijného odboru drevárske inžinierstvo, autor a spoluautor 80 vedeckých a odborných prác, 7 knižných publikácií, najvýznamnejšie: *Ekonomika drevárskeho priemyslu* (1963),

Spracovanie dreva (1963), Drevo - veľmi cenná surovina (1963). Člen vedeckých rád Štátneho drevárskeho výskumného ústavu, Drevárskej fakulty VŠLD, člen Kolégia SAV pre drevársky výskum, člen redakčných rád vedeckých časopisov, Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (1975). Udelené štátne vyznamenanie Rad práce za rozvoj drevárskeho výskumu a školstva. Nositeľ medaily VŠLD, medaily ministra pôdohospodárstva ČSSR a SR. Zomrel v r. 1983 v Bratislave.

JENDRUCH, Jozef, Ing., PhD.

Narodil sa 23. marca 1960 v Krompachoch, kde absolvoval aj stredoškolské štúdium na gymnáziu. V štúdiu pokračoval na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene, ktorú ukončil v roku 1984 s titulom „lesný inžinier“. Po ukončení štúdia nastúpil do zamestnania vo vtedajších Východoslovenských štátnych lesoch Košice, Lesný závod v Spišskej Novej Vsi, ďalej v pracoval v Lesnej správe Krompachy (1984 – 1986) ako asistent a neskôr ako vedúci lesného obvodu. V rokoch 1987 – 1990 pôsobil ako technik na Lesnom závode Spišská Nová Ves, kde riadil pestovateľskú činnosť a zabezpečoval výrobu v lesných škôlkach. V rokoch 1991 – 1994 bol vedúcim oddelenia výroby v spomínanom lesnom závode. V roku 1994 nastúpil do spoločnosti PRO POPULO Poprad, s.r.o., kde pôsobil do roku 1996 vo funkcii „Hlavného inžiniera. V roku 1996 sa stal riaditeľom a konateľom uvedenej spoločnosti, ktorú úspešne vedie už 23 rokov. V rokoch 2000 – 2005 úspešne absolvoval externé doktorandské štúdium na Technickej univerzite vo Zvolene, vo vednom odbore „Hospodárska úprava lesov“ a získal vedeckú hodnosť „PhD“. Pod jeho vedením sa PRO POPULO Poprad, s.r.o. vypracovala na špičkový subjekt obhospodarujúci cirkevné lesy v danej oblasti, pričom dosahuje priaznivé lesnícke a ekonomické parametre. Charakteristickou črtou tejto spoločnosti je veľmi úzka spolupráca s lesníckym výskumom v Národnom lesníckom centre vo Zvolene. Počas tejto dlhoročnej spolupráce sa riešilo viacero aktuálnych problémov, ktoré sa vyskytli v lesoch spoločnosti PRO POPULO Poprad, s.r.o. Treba podotknúť, že výsledky výskumu sa najmä zásluhou riaditeľa tejto spoločnosti dôsledne uplatňujú v praxi a každodennej činnosti. Okrem riadenia spoločnosti PRO POPULO Poprad, s.r.o. sa Ing. Jozef Jendrich, PhD. angažuje aj v spoločenskom živote. Od roku 1999 je riadnym členom Sekcie ekonomiky a lesníckej politiky Odboru lesníctva Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (SAPV). Od roku 2002 pôsobí ako predseda Únie diecéznych lesov na Slovensku a od roku 2003 je členom Vedeckej rady Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene, resp. od roku 2007 aj členom Správnej rady Technickej univerzity vo Zvolene. Okrem toho je od roku 2006 členom Rady združenia vlastníkov neštátnych lesov na Slovensku.

Nositeľ medaily J. Fándlyho (2020) za príkladnú spoluprácu s lesníckym výskumom a uplatňovaní jeho najnovších výsledkov v lesníckej praxi.

KERN, Jozef, Ing. CSc.

vedecký pracovník Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene

Narodený 27.8.1932 v Hôrke n/Váhom. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1955) a Strojníckej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave (1976), CSc. (1965). Lesný inžinier Lesný závod Považská Bystrica (1956-1958), vedúci technického oddelenia Lesného závodu Oravský podzámok (1958-1959), výskumný pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva Výskumnej stanice Oravský Podzámok (1959-1964), vedúci vedecký pracovník Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene (1964-2000).

Profesijná aktivita: významný výskumný pracovník v oblasti ťažby, dopravy a manipulácie dlhého dreva na veľkokapacitných skladoch, koordinátor výskumu, vedúci riešiteľského kolektívu veľkého počtu výskumných projektov, autor početných nových technologických metód v ťažbe dreva a konštrukcií dopravných zariadení v lesníctve.

Člen Čs. akadémie zemeďelských vied v Prahe, zakladajúci člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskej. Člen, nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícku, potravinársku a veterinársku vedy pri SAV v Bratislave, nositeľ Zlatej medaily Ministerstva pôdohospodárstva SR, medaily Výskumného ústavu lesného hospodárstva.

KODRÍK, Jozef, prof. Ing. CSc.,

Vedecký pracovník a profesor Technickej univerzity vo Zvolene

prof. Ing. Jozef Kodrík, CSc. bol popredný odborník, vedec a pedagóg v oblasti ochrany lesa, lesníckej fytopatológie, odumierania lesných drevín a realizácie protipatrení, ochrane lesa pred abiotickými škodlivými činiteľmi, odolnostného potenciálu lesov, užitej mykológie a včelárstva a poľovníctva. Široká vedecká obec ho poznala nielen ako vynikajúceho znalca lesníckej problematiky, ale predovšetkým ako človeka, ktorý svoje profesionálne lásky vedel spojiť a pretaviť medzi svojich študentov, u ktorých mal mimoriadny úspech, úctu a patričný rešpekt. Jeho pedagogický dar, pochopenie a snaha spoločne objavovať tajomstvá lesníckej vedy vedeli jeho žiaci aj patrične úspešne zužitkovať.

Narodil sa dňa 4.10.1930 vo Zvolene. V rodnom meste ukončil gymnaziálne štúdium. Ďalšia cesta ho viedla na štúdium lesného inžinierstva Vysokej školy poľnohospodárskej a lesného inžinierstva v Košiciach. Štúdium ukončil už na Vysokej škole lesníckej a drevárskej v roku 1953 vo Zvolene, ako jeden z jej prvých absolventov. Prvá profesionálna cesta ho viedla na vtedajšiu Správu lesného hospodárstva v Čadci a neskoršie na Lesoprojekt vo Zvolene vo funkcii špecialistu na ochranu lesa.

V roku 1961 nastúpil ako odborný asistent na Katedru ochrany lesa a zoológie VŠLD vo Zvolene. V roku 1966 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu, v roku 1972 sa habilitoval a v roku 1990 sa stal riadnym profesorom v odbore „Ochrana lesa“.

Celý svoj profesionálny život viac ako 40 rokov vložil do služieb Zvolenskej alma mater. Je spoluautorom vysokoškolskej učebnice Ochrana lesa, akceptovanej doma aj v zahraničí, autorom viacerých učebných textov z ochrany lesa a lesníckej fytopatológie. Publikoval 87 odborných vedeckých prác, 3 monografie, 210 odborných príspevkov, mal 108 vystúpení na domáciach a zahraničných konferenciách.

Vychoval celú generáciu diplomantov, aspirantov a doktorandov, ktorí dnes ako významní odborníci úspešne obhajujú česť slovenskej lesníckej vedy. Dlhé roky (1970 - 1985) vykonával funkciu prodekana na LF pre vedecko-výskumnú činnosť. V rokoch 1988 – 1996 po profesorovi Stolinovi viedol Katedru ochrany lesa a poľovníctva VŠLD vo Zvolene. Bol popredným funkcionárom viacerých odborných komisií, vedeckých spoločností, redakčných rád. Dlhodobu viedol odbornú komisiu „Ochrana rastlín“ pre obhajoby doktorských dizertačných prác. 25 rokov bol predsedom mykologickej sekcie pobočky Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu. Organizoval spolu s Ing. Karolom Vaníkom, CSc. výstavy húb, prednášky a vydával menom Okresného hygienika vo Zvolene povolenie na predaj húb. Bol ocenený viacerými medailami a vyznamenaniami. Za významné vedecké, pedagogické a organizačné výsledky a za rozvoj našej vedeckej spoločnosti mu bola v roku 2010 udelená pamätná medaila Juraja Fándlyho. Prof. Jozef Kodrík, CSc. patril medzi tých, ktorý plným náručím rozdávali ľudský optimizmus a reálny pohľad na život, na jeho dobré i tie horšie stránky. Jeho láska k včeličkám len potvrdzuje jeho pracovitosť a neustály záujem i počas zaslúženého oddychu o dianie v jeho okolí. Vždy vyzdvihoval svoju Alma mater, jej úspechy,

záujem o mladú generáciu, najmä o jej odborný rast vo vedeckom bádani, hľadaní a objavovaní vedeckej pravdy v oblasti lesníckej vedy v oblasti lesníckej vedy.
Zomrel 3.2. 2015.

KOHÁN, Štefan, Dr. Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 6. 9. 1930 v obci Pofany (Trebišov). Štúdium ukončil na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1955), CSc. (1967), Dr. (2010 – udelila Západomaďarská univerzita v Soproni). V roku 1957 nastúpil do Výskumného ústavu lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici, od roku 1965 pokračoval na výskumnej stanici Košice. Tu pracoval až do dôchodku. Venoval sa pestovaniu a šľachteniu topoľov a vrb na Východoslovenskej nížine. Aby nedošlo k znehodnoteniu pokusov, venoval sa tejto problematike aj ako dôchodca.

Profesijná aktivita: významný vedec v problematike pestovania rýchloraštúcich drevín. V rámci introdukcie topoľov a vrb založil viacero populeť a salicet. Okrem týchto drevín riešil aj problematiku pestovania tvrdých rýchloraštúcich drevín (agát biely, orech čierny, dub červený). Na základe požiadaviek praxe sa venoval aj otázkam zalesňovania extrémnych stanovišť v nížinných oblastiach Slovenska a technológiám zakladania a obhospodarovania lesných porastov v zmenených podmienkach.

Zomrel v roku 2012.

KONÔPKA, Jozef, doc. Ing. CSc. host. prof.

vedúci vedecký pracovník Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene, a host'ujúci profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 14.3.1940 vo Vígľašskej Hute-Kalinke. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1963), Postgraduálneho štúdia jazyka nemeckého na Univerzite 17. novembra (1972) a Postgraduálneho štúdia jazyka španielskeho na Právnickej fakulte UK v Bratislave (1978). Lesný správca (1963-1968), CSc. (1972), host'ujúci docent Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene (1997-2000), docent (2001). Vedecký a samostatný vedecký pracovník (1974-1992), vedúci vedecký pracovník (1977), námestník riaditeľa Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene (1978-1990). Generálny riaditeľ Lesníckej sekcie Ministerstva pôdohospodárstva SR (1992-1998). Host'ujúci profesor Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene (od r.2004).

Profesijná aktivita: významný vedecký pracovník uznávaný i v zahraničí, riešiteľ a koordinátor výskumu problematiky ochrany lesa, autor základných koncepčných materiálov a rozvojových programov lesného hospodárstva v Slovenskej republike. Autor a spoluautor 650 publikácií (z toho 77 pôvodných prác), editor mnohých zborníkov a autor monografií z lesníckeho výskumu. Najvýznamnejšie: *Posúdenie odolnosti lesných porastov proti vetru pomocou základných taxačných veličín* (1977), *Vplyv rastových vlastností smreka na odolnosť lesných porastov v Nízkych Tatrách* (1977), *Modely cieľových stromov smreka z hľadiska statickej stability* (1992), *Problémy a úlohy rozvoja lesného hospodárstva SR a návrhy na riešenie* (1991), *Koncepčné zámery lesníctva SR do konca roka 2006* (2003).

Člen vedeckej rady Ministerstva pôdohospodárstva SR, vedeckej rady Lesníckej fakulty a Technickej univerzity vo Zvolene, redakčných rád lesníckych a poľovníckych časopisov, člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied a predseda Odboru lesníctva. Člen, nositeľ medaily J. Fándlyho (2000), predseda Lesníckej sekcie a člen výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, nositeľ Zlatej medaily Ministerstva pôdohospodárstva SR, Zlatej medaily Jozefa Dekreta Matejovie, Zlatej medaily Technickej univerzity vo Zvolene, Medaily Slovenskej akadémie pôdohospodárskych

vied a ďalších vyznamenaní. Bol predsedom Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied v rokoch 2007 – 2012.

KONÔPKOVÁ, Jana, Ing. PhD.

vedecká pracovníčka Ústavu ekológie lesa SAV, v.v.i.

Narodená 24. 9. 1962 v Lučenci, je absolventkou Potravinársko-biochemického smeru Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave (v súčasnosti Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave). Po ukončení štúdia profesionálnu kariéru začala v konzervárskom výrobnom podniku LUKON v Lučenci, v rokoch 1986 až 1991 pracovala ako vedúca agrolaboratória v Agrochemickom podniku v Lučenci. Svoje pôsobenie v SAV začala 1.12.1991, kedy nastúpila do Arboréta Mlyňany – Ústav dendrobiológie SAV, a to na Oddelenie systematiky a ekológie drevín. Po zrušení Ústavu dendrobiológie v roku 1993 došlo k pripojeniu vedeckej zložky Arboréta Mlyňany k ÚEL SAV vo Zvolene, vytvorením Pobočky Biológie drevín v Nitre, kde pracovala až do roku 2002. V roku 2002 sa opäť vrátila do Arboréta Mlyňany SAV, ktoré bolo v tom čase špecializovaným pracoviskom SAV. V roku 2003 získala v odbore agrochémie a výživa rastlín na Fakulte agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre vedecko akademický PhD.

V Arboréte Mlyňany SAV začala nadobúdať prvé skúsenosti aj s riadiacou prácou. V roku 2007 sa stala vedúcou Oddelenia experimentálnej dendrológie (terajšie Oddelenie dendrobiológie) a v období rokov 2009 až 2013 bola predsedníčkou Vedeckej rady Arboréta Mlyňany a členkou Snemu SAV. V roku 2008 bola na dobu 6 mesiacov poverená vedením Arboréta Mlyňany SAV. Neskôr vykonávala funkciu zástupkyne riaditeľa a v roku 2013 bola vymenovaná za riaditeľku Arboréta Mlyňany SAV. Od zlúčenia Arboréta Mlyňany s ÚEL SAV 1. 7. 2014, pôsobila vo funkcii vedúcej Arboréta Mlyňany av súčasnosti je riaditeľkou tejto organizačnej zložky.

Výskumné zameranie: rastlinné biotechnológie, in vitro propagácia okrasných rastlín, výživa drevín, farmakologicky aktívne zlúčeniny v okrasných rastlinách. Jej vedecká práca bola od začiatku úzko spojená s riešením domácich aj zahraničných vedeckých projektov. Bola vedúcou 3 projektov VEGA a 1 APVV projektu. Získané výsledky prezentovala formou vedeckých publikácií (84 publikácií, 46 citácií) alebo účasťou na domácich aj zahraničných podujatiach (MC Meeting and Workshop COST ACTION G4. Vila Real, Portugal, Czech – Polish – Slovak scientific conference of Botanical Gardens, Cieszyn, Poland, 3rd Global Botanic Gardens Congress, Wuhan, Čína). Svoje skúsenosti odovzdáva aj študentom, vedením praktických cvičení, bakalárskych aj diplomových prác. Nositeľka medaily J. Fándlyho (2022).

KORPEL, Štefan, prof. Ing. Dr.h.c. DrSc.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 8.2.1956 v Pohronskej Polhore. Absolvent lesníckeho inžinierstva na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva (VŠPLI) v Košiciach (1950), vedecký aspirant CSc. (1961), docent pre vedný odbor pestovanie lesa (1967), DrSc. (1984), profesor pestovania lesa (1984).

Profesijná aktivita: jeden z najvýznamnejších vedeckých pracovníkov v odbore pestovania lesa uznávaných v zahraničí, vedúci Katedry pestovania lesa TU vo Zvolene (1975-1991), vedúci kolektívu autorov, resp. spoluautorom šiestich celoštátnych vysokoškolských učebníc pestovania lesa. Prednášal ako hosťujúci profesor aj na iných univerzitách napr. Aas v Nórsku (1984), v Zürichu vo Švajčiarsku (1992), v Tharandte a Göttingene v Nemecku (1992, 1994). Ťažiskovou a priekopníckou oblasťou jeho výskumu, kde dosiahol aj medzinárodné uznanie,

bola štruktúra a vývoj regeneračných procesov prírodných lesov. Výsledky 45 ročného výskumu z 25 pralesovitých rezervácií Slovenska spracoval v knižnej publikácii „*Pralesy Slovenska*“ (1989), ktorá mala veľký ohlas nielen doma, ale aj v zahraničí, pričom vyšla aj v Nemecku v inovovanej verzii „*Die Urwälder der Westkarpaten*“ (1995).

Výsledky svojej bohatej experimentálnej činnosti vyhodnotil v 24 záverečných správach a 148 vedeckých prácach a početných odbornopopulárnych článkoch. Veľmi aktívne sa angažoval v rámci Medzinárodného spolku lesníckych výskumných ústavov (IUFRO), osobitne v pracovnej skupine „Prírodných lesov“.

Za jeho mimoriadne významný prínos v oblasti lesníckych vied mu udelili čestný doktorát (Dr.h.c.) na Švajčiarskej technickej univerzite (ETH) v Zürichu (1992), na Lesníckom výskumnom ústave vo Zvolene najvyššie uznanie slovenského lesníctva „Medailu Jozefa Dekreta Matejovie“ (1993) a v Nemecku cenu Wilhelma-Leopolda Pfeila (1997). Ako jednému z mála lesníckych osobností mu na Vysokoškolskom lesnom podniku v Budči umiestnili pamätník v kamennom balvane na lokalite Poruba. Zomrel 11.2.1998 vo Zvolene.

KOŠÚT, Martin, Ing. CSc.

Narodený 26.9.1923 v Kriváni, okres Detva. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Ing. (1949), vedecký aspirant CSc. (1964). Štátne lesy v Solivare (1949-1950), výskumný pracovník Lesníckeho laboratória SAV Bratislava (1951-1959), samostatný výskumný pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva Zvolen (1960-1983).

Profesijná aktivita: riešiteľ problematiky výskumu a aplikácie výberkového hospodárstva v objektoch SIGORD v Komárniku, autor novej kontrolno-inventárnej metódy hospodárskej úpravy lesov, zakladateľ lesníckeho výskumu ochrany prírody a životného prostredia na východnom Slovensku (1951-1983), objavil a opísal ekotyp brezy pripomínajúci ekotyp brezy fínskej, doposiaľ na Slovenku neznámej. Významne prispel k údajom o štruktúre karpatských prirodzených lesov a k uplatňovaniu výberkového hospodárskeho princípu v nich. Riešiteľ 26 výskumných projektov zhodnotenia štruktúry rastových špecifik karpatských lesov východného Slovenska, autor a spoluautor vyše 50 vedeckých, odborných prác a desiatok popularizačných prác o karpatskej breze a karpatských prirodzených lesoch. Autor 4 knižných publikácií: *Spríevodca vo výskumnom objekte KOMÁRNIK* (1964), *Breza a jej význam v národnom hospodárstve*, *Problémy životného prostredia na východnom Slovensku* (1975), spoluautor *Československé pralesy* (1981), *Chránená prírodná oblasť VIHORLAT* (1987) a ďalších rozsiahlych vedeckých štúdií.

Zakladajúci člen, predseda Pobočky Košice (1981-1986), Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícke, potravinársku vedy pri SAV (1988).

KRÉBES, Gejza, Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 14.5.1902 v Močiari, (okr. Banská Štiavnica). Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy zemědělského a lesného inžinierstva v Prahe, Ing. (1925), CSc. (1960). Lesný inžinier Štátnych lesov v Banskej Bystrici (1926-1928), Štátnych lesov Třeboň (1929-1930), lesný správca Slovenských štátnych lesov (1930-1933), lesný správca Slovenských štátnych lesov Hrabušice (1933-1946), lesný inšpektor Krajskej správy lesov Malacky (1946-1953), vedúci Oddelenia lesného hospodárstva, Povereníctva pôdohospodárstva Bratislava (1953-1959), vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene, pracovisko Gabčíkovo (1959-1969).

Profesijná aktivita: zakladateľ výskumu rýchlorastúcich drevín na Slovensku, výskum ich funkcie v lesníctve pri ochrane proti povodniám, zodpovedný riešiteľ výskumných úloh

z uvedenej problematiky, zanietený propagátor a realizátor výsledkov vedeckého výskumu v lesníckej praxi, zaslúžil sa najmä o zavádzanie moderných vedeckých princípov v lesnom hospodárstve. Autor veľkého počtu vedeckých a odborných prác, spoluautor rozsiahlej monografie o rýchlorašticích drevinách *Skúsenosti s pestovaním topoľov*.

Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV (1973). Bol mu udelené viaceré reztorné významnenania za záslužné práce v lesníctve (1954, 1963, 1965). Zomrel v r. 1970.

KUKLA, Ján, Ing., CSc.

samostatný vedecký pracovník Ústavu ekológie lesa SAV, v.v.i.

Narodil sa 28. februára 1950 v obci Podkriváň, okres Lučenec. Väčšinu života prežil v Krupine, kde v rokoch 1965 – 1968 študoval na Strednej všeobecnovzdelávacej škole. V štúdiu pokračoval na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene a po jej absolvovaní v roku 1973 nastúpil do zamestnania na Lesoprojekt – Ústav pre hospodársku úpravu lesov vo Zvolene (od roku 2006 Národné lesnícke centrum), kde pracoval pri geobiocenologickom prieskume prírodných pomerov (mapovaní fytoocenóz a pôd lesných typov) v rôznych oblastiach Slovenska. Získané praktické skúsenosti ho inšpirovali k hlbšiemu štúdiu ekologických vzťahov existujúcich v lesných ekosystémoch, najmä vzťahu rastlinných taxónov a ich spoločenstiev k trvalým ekologickým podmienkam lesných geobiocenóz. Záujem o vedeckú prácu ho priviedol na Katedru pedológie a geológie Lesníckej fakulty VŠLD (dnes Katedra lesného prostredia LF Technickej univerzity) vo Zvolene, kde sa v rokoch 1979 – 1982 pod vedením prof. Ing. Rudolfa Šályho, DrSc., zamerl na výskum dekarbonatizácie pôd kalcifilných a neutrofilných lesných ekosystémov, pri ktorom použil vlastnú modifikáciu lyzimetrickej chromatografickej metódy. Hodnot kandidáta poľnohospodársko-lesníckych vied získal po obhájení KDP s názvom „Formy karbonátov v pôde, ich vylúhovanie a odraz vo fytooceneze“. Na VŠLD ostal pracovať až do konca roku 1983 a v tomto období sa podieľal na výskume prírodných rezervácií SR. Na Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene (pôvodne Pobočka pre výskum lesných ekosystémov ÚBE CBEV SAV), nastúpil v roku 1984 a v tom istom roku sa zapojil do výskumu poškodených dubových porastov SR. V ďalších rokoch sa orientoval najmä na výskum kolobehu živín v lesných ekosystémoch. Kontinuálnym lyzimetrickým výskumom dynamiky pedochemických procesov získal originálne poznatky o vplyve edifikátorov lesných biocenóz a kyslých imisí na ekologické vlastnosti a genézu pôd najviac rozšírených bukových a smrekových geobiocenóz. Ďalšie poznatky z oblasti fytoocenológie, ekológie, genézy a klasifikácie lesných pôd získal pri pracovných pobytoch v Rusku (1991), Rakúsku a Taliansku (1998), Rakúsku a Švajčiarsku (2000), Bulharsku (1992, 2001, 2004), Maďarsku (1993), Rumunsku (1996), v Číne (1999), na Ukrajine (1990, 1991, 2009) a v Poľsku (2011). Získané vedomosti využil ako zodpovedný riešiteľ šiestich grantových projektov VEGA, projektu APVV, pri riešení projektu INCO – Copernicus, EMERALD, CARBOMONT, BioSoil, Centrum excelentnosti – Adaptívne lesné ekosystémy a i. Okrem toho koordinoval alebo bol spoluriešiteľom viacerých úloh a projektov zameraných na vyriešenie problémov lesníckej a ochranárskej praxe, najmä v oblasti NP Malá Fatra, NP Muránskej planiny (ekologický výskum endemického druhu *Daphne arbuscula*), VD Gabčíkovo, NPR Šúr a PR Chynoriánsky luh (ekologický výskum a optimalizácia vodného režimu), CHKO-BR Poľana, CHKO Štiavnické vrchy, Hornej Nitre, Nízkych a Vysokých Tatier, Spiša, Oravy a Kysúc, Jelšavy, Lubeníka a i. Je spoluautorom niekoľkých expertíznych správ, vrátane EIA projektov (Lanice, Oščadnica-Lalíky, Cementáreň Rohožník, NP M. Fatra, N. Tatry – Luková, Donovaly a i.), ktoré riešili aktuálne problémy využívania prímestských území, alebo výstavby rekreačných zariadení a ich vplyvu na lesné ekosystémy, ako aj „Štúdie trvalo

udržateľného rozvoja Vysoké Tatry 2005“ vypracovanej pre Výbor vlády Slovenskej republiky pre obnovu a rozvoj Vysokých Tatier, ktorá sa v súťaži umiestnila na 2. mieste.

K významným vedeckým prínosom Ing. J. Kuklu patrí napr. návrh univerzálneho spôsobu priamej determinácie edaficko-trofických geobiocenologických jednotiek prostredníctvom limitných hodnôt rovnovážnej aktuálnej reakcie pôd, ktorý umožňuje identifikovať antropicky podmienené zmeny živinového prostredia stredoeurópskych lesných ekosystémov. Stanovil tiež limitné hodnoty maximálnej vodnej kapacity pôd na rozhraní bukových a extrazonálnych dubových geobiocenóz 3. a 4. lesného vegetačného stupňa, ktoré umožňujú vymedziť hranice segmentov uvedených normálnych a obmedzených edaficko-hydrických geobiocenologických jednotiek aj po úplnom zničení lesnej vegetácie.

Veľmi rozsiahla je aj publikačná a posudková činnosť. Je autorom alebo spoluautorom vyše 100 pôvodných vedeckých a odborných prác publikovaných v domácich a zahraničných karentovaných a nekarentovaných časopisoch, v monografiách a zborníkoch, viac ako 40 záverečných správ, recenzentom 2 vysokoškolských učebných textov, viacerých vedeckých a odborných prác. Je spoluautorom Morfogenetického klasifikačného systému pôd Slovenska. Okrem vedeckovýskumnej činnosti sa ako vedúci Oddelenia ekológie pôdy a rastlín aktívne podieľal aj na organizačnej práci ÚEL SAV Zvolen. Bol členom redakčnej rady časopisu *Folia oecologica*, výboru Slovenskej pedologickej spoločnosti, Odboru pôdoznanectva a ochrany pôdy Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, predsedom Lesnickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne pri SAV a i.

Z ocenení získaných za doterajšiu prácu možno spomenúť Čestné uznanie SAV a diplom Za rozvoj vedy v oblasti pôdoznanectva so zameraním na výskum stanovištných podmienok a ekológiu lesa, nositeľ medaily J. Fándlyho (2015).

KUKLOVÁ, Margita, Ing., CSc.

samostatná vedecká pracovníčka Ústavu ekológie lesa SAV, v.v.i.

Narodila sa 25. októbra 1959 v Partizánskom. Po absolvovaní Gymnázia vo Zvolene v roku 1979 študovala na Lesníckej fakulte VŠLD vo Zvolene a po ukončení štúdia v roku 1984 krátko pracovala na LZ v Krupine. Od roku 1986 pracuje na ÚEL SAV vo Zvolene, kde sa na oddelení Biomatematiky zapojila do výskumu bukových a smrekových ekosystémov a matematicko-štatistického spracovávaní údajov. V rámci DP sa zamerala na štúdium bylinnej zložky lesných ekosystémov a vedecká hodnosť CSc. jej bola udelená v roku 1998, po obhajobe KDP „Produkcia a energetický ekvivalent nadzemnej biomasy populácie *Carex pilosa* Scop. v podhorských bučinách“. V rámci vedecko-výskumnej činnosti sa Ing. M. Kuklová zameriava na hodnotenie distribúcie a akumulácie živín a rizikových elementov v pôdach a rastlinách, a ich vzťahu k rastovým, produkčným a energetickým parametrom hlavne bylinnej zložky lesných ekosystémov. Cenné poznatky z produkčnej ekológie, fytoecológie a pedológie získala v rámci pracovných pobytov v Bulharsku, na Ukrajine, v Poľsku, Rumunsku a Maďarsku. V rokoch 2000 až 2008 bola vedeckou tajomníčkou ÚEL SAV Zvolen. V období rokov 1994-1996 viedla na KEI FEE TU vo Zvolene časť terénnych cvičení študentov III. ročníka a v rokoch 1997–1999 viedla na KF LF TU vo Zvolene časť semestrálnych cvičení študentov II. ročníka. Vyškoloila 3 doktorandov a bola konzultantkou 11 DP, 3 seminárnych prác, členkou komisií pre vykonanie dizertačných skúšok, komisií pre prijímanie pohovor uchádzačov o doktorandské štúdium, komisie VEGA MŠ SR a SAV (2008 - 2016) a v súčasnosti je členkou RR časopisu Sustainability in Environment (US). Organizovala tiež konferencie a popularizačné aktivity pre študentov stredných škôl a vedecké kaviarne. Je členkou Výboru SSPLPVV pri SAV, členkou Societas pedologica slovacica, IUSS a Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV. Koordinovala riešenie 4

projektov VEGA, 1 projektu APVV, 1 bilaterálneho projektu a podieľala sa na riešení projektov INCO – Copernicus, CARBOMONT, Centrum excelentnosti: Adaptívne lesné ekosystémy, NutRisk Centre (European Regional Development Fund), 6 technických projektov EIA a niekoľkých expertíz pre MŽP SR. Recenzovala tiež mnoho vedeckých prác, viaceru projektov VEGA, APVV a DP. Je autorkou alebo spoluautorkou vyše 100 vedeckých a odborných prác v CC i NCC časopisoch, zborníkoch a v monografiách. Je nositeľkou medaily J. Fándlyho (2020).

LAFFERS, Antonín, Ing. CSc.

vedecko-výskumný pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 15.2.1925 v Malackách. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárstva a lesného inžinierstva v Košiciach, Ing. (1949), CSc. (1969), lesný inžinier Lesostav Liptovský Hrádok (1951-1954), zástupca riaditeľa Botanickéj záhrady SAV Košice (1954-1960), zástupca riaditeľa Arboréta Mlyňany (1960-1964), samostatný vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene (1964-2001).

Profesijná aktivita: riešiteľ výskumných úloh lesného hospodárstva a šľachtiteľstva drevín, výskum ekotypov borovice lesnej, genetika lesných drevín. Autor a spoluautor 71 vedeckých prác z oblasti genetiky lesných drevín, 16 vedeckých štúdií, 22 výskumných projektov, celého radu odborných a popularizačných prác z oblasti biológie a produkcie lesných drevín, 3 knižných publikácií: *Cesty a možnosti záchrany a zachovania lesných drevín na Slovensku* (1988), *Výberové stromy borovice sosny na Slovensku* (1979), *Pokyny na zakladanie semenných porastov* (1976), spoluautor slovníkov: *Slovenský lesnícky terminologický slovník* (1969), *Český a slovenský terminologický slovník s ruskými, nemeckými a anglickými ekvivalenty* (1986).

Zakladajúci člen a Čestný člen (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV v Bratislave. Zomrel v r.2001.

LEONTOVÝČ, Roman, Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 19. 2. 1930 v Černošicích u Prahy. Študoval na Lesníckej fakulte Českého vysokého učení technického v Prahe, Ing. (1954), CSc. (1964). V rokoch 1955 – 1992 pracoval v ústave v Banskej Štiavnici ako fytopatológ. V rokoch 1975 – 1980 bol vedúci Laboratória ochrannárskej kontroly, v rokoch 1990 – 1992 vedúci Výskumnej stanice Banská Štiavnica.

Profesijná aktivita: Bol jeden z najvýznamnejších, vo svete uznávaných odborníkov v otázkach epifytocií lesných drevín. Spoluzakladateľ lesníckej fytopatológie na Slovensku. Bol našim najlepším odborníkom na choroby topoľov. Spracoval bionómiu patogénov, otázky ich odolnosti, náchylnosti a možnosti zvyšovania odolnosti jednotlivých topoľových klonov. Výskumne aj prakticky riešil ochorenia topoľov, hromadného hynutia dubov, hubových ochorení bresta, jedle, semenáčikov a sadeníc lesných drevín. Ako zahraničný expert pôsobil na Kube, v Angole a v Mexiku. Zomrel 7.4.1994.

MAGIC, Dezider, RNDr. Ing.

vedecký pracovník Botanického ústavu SAV v Bratislave

Narodený v Hrnčiarskych Zalužanoch 24.10.1920. Absolvoval štúdium na Slovenskej vysokej škole technickej, lesné inžinierstvo, ktoré ukončil na Vysokej škole poľnohospodárstva a lesného inžinierstva v Košiciach (1947). Pracoval ako asistent na Botanickom ústave Slovenskej univerzity v Bratislave, Dr. (1949), neskôr na VŠPLI v Košiciach (1950-1952)

a po presťahovaní na Lesníckej fakulte vo Zvolene (1952-1959), na Lesoprojekte Zvolen ako typológ (1959-1964), Botanický ústav SAV v Bratislave, neskôr Ústav experimentálnej biológie a ekológie SAV (1964-1985).

Profesijná aktivita: Spolupracoval na spracovávaní fytocenologických pomerov holí Veľkej Fatry a rozpracoval transformáciu lesných typov na fytocenologické jednotky. Zúčastnil sa prác na Geobotanickej mape Slovenska. Je autorom cca 200 vedeckých a odborných prác. Bol najlepším odborníkom na taxonómiu duba na Slovensku a autorom jedinečnej praktickej pomôcky pre rozlišovanie pôvodných druhov duba na Slovensku (2002), ktorú vydalo Ministerstvo pôdohospodárstva SR.

Bol jedným zo zakladateľov Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny, členom poradného zboru TANAPu a členom komisie Štátnej ochrany prírody. Zomrel v Bratislave 31.10.2005.

MARČOK, Milan, prof. RNDr. DrSc.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 5.3.1939 v Zámostí (okr. Brezno). Absolvent Fakulty prírodných vied Vysokej školy pedagogickej v Bratislave, RNDr. (1960). Stredoškolský profesor (1960-1967), odborný asistent (1967-1980), CSc. (1978), DrSc. (1989), docent (1980), profesor (1989). Vedúci Katedry fyzikálnej a aplikovanej mechaniky Drevárskej fakulty TU vo Zvolene, prodekan Drevárskej fakulty TU (1980-1983), prorektor (1984-1990, 1994), rektor Technickej univerzity vo Zvolene (1995-2001), predseda Banskobystrického samosprávneho kraja (2002-2005).

Profesijná aktivita: fyzikálno-akustické vlastnosti dreva, aplikácia ultrazvukových vĺn pri intenzifikácii transportu tekutín cez drevo, aplikácia elektromagnetických vĺn pri výskume štruktúr a vlastností dreva na problémy v akustike. Koordinátor a zodpovedný riešiteľ úloh štátneho plánu výskumu. Autor a spoluautor 150 vedeckých prác a odborných prác, 12 vysokoškolských učebných textov, 4 monografií: Netradičné akustické vlastnosti dreva (1984). Aplikácia ultrazvukových vĺn pri transporte kvapalín cez drevo (1987), Aplikácia počítačových tomografických metód vo výskume vlastností a chýb dreva (1995), Aplikácia holografickej interferometrie vo výskume vibračných a akustických vlastností huslí (1998). Člen Slovenskej fyzikálnej spoločnosti SAV, člen Slovenskej akustickej spoločnosti, člen Európskej akustickej spoločnosti, člen Jednoty slovenských matematikov a fyzikov, člen New York Academy of Science, člen vedeckých rád Technickej univerzity vo Zvolene, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Technickej univerzity v Košiciach, Mendelovej lesníckej a zemědělskej univerzity v Brne. Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV (2000). Viceprezident Slovenskej rektorskej konferencie (1989-1990), nositeľ viacerých medailí a vyznamenaní rôznych univerzít v SR a v ČR. Zomrel 9.4.2025.

MIDRIAK, Rudolf, prof. Ing. DrSc.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 18.7.1939 vo Zvolene. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1961), CSc. (1966), Postgraduálneho štúdia subtropického a tropického poľnohospodárstva a lesníctva na Vysokej škole zemědělskej v Prahe (1969), DrSc. (1982), profesor meliorácií a ekológie krajiny Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (od r. 1987), lesný inžinier Lesného závodu Červená skala (1961), vedecký aspirant CSc. (1962-1965), vedecký, vedúci vedecký pracovník a vedecký sekretár Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene (1965-1976), vedúci Výskumnej stanice Výskumného ústavu lesného hospodárstva v Košiciach (1976-1987), vedúci Katedry ekológie

krajiny Lesníckej fakulty a Fakulty ekológie Technickej univerzity vo Zvolene, vedúci Katedry aplikovanej ekológie Fakulty ekológie a environmentalistiky v Banskej Štiavnici Technickej univerzity vo Zvolene (1991-2004), vedecký pracovník Ústavu vedy a výskumu pri UMB v Banskej Bystrici (od 2005).

Profesijná aktivita: výskum erózie, spustnutých pôd, horských a vysokohorských oblastí, geomorfológia, deštrukcia a ochrana pôdy, krajinné systémy a krajinné formy, potenciály krajiny, ekologická únosnosť krajiny a funkčne integrované lesné hospodárstvo. Vedúci riešiteľských kolektívov a koordinátor výskumných projektov GAV, VEGA, GEF, COST, člen akreditačnej komisie - poradného orgánu vlády SR, predseda pracovných skupín Akreditačnej komisie: ekologická, lesnícka a drevárska. Autor a spoluautor 558 vedeckých a odborných prác, 13 učebných textov - napr.: *Geoekológia vysokých pohorí* (1994), *Základy ekológie* (1996), *Lesnícka ekológia* (2001), 30 monografií, najvýznamnejšie: *Erózia spustnutých pôd karbonátových podloží na Slovensku* (1969), *Diferencované obhospodarovanie lesa podľa integrovaných funkcií* (1981), *Morfogenéza povrchu vysokých pohorí* (1983), *Únosnosť a racionálne využívanie územia vysokých pohorí Slovenska* (1993), *Horské oblasti národných parkov SR* (2003).

Člen Slovenského národného komitétu MAB (Človek a biosféra) UNESCO, člen redakčných rád medzinárodných časopisov Carpathi a J. of Biodiversity Slovakia, člen National Geographic Society (USA), International Association of Hydrological Sciences, International Geographical Union a International Union of Forestry Organizations. Člen a nositeľ medaily J. Fándlyho (2004) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave, Ceny Technickej univerzity Zvolen za rozvoj ekológie (1996), Zlatej medaily Prešovskej univerzity (1999), medaily Jozefa Dekréta Matejovie (2004) a i.

PAPÁNEK, František, prof. Dr. Ing. JUDr.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 25.3.1912 v Budapešti. Absolvent Právnickej fakulty UK v Bratislave, JUDr. (1934), Lesníckej fakulty Vysokej školy zemédskej v Brne, Ing. (1938), doktor technických vied, Dr. (1939). Po zapracovaní na Ústrednom riaditeľstve Štátnych lesov v Bratislave (1939) sa stal prednostom Lesnej správy v Svätom Antone pri Banskej Štiavnici (1941-1945). Po vojne pracoval v Oblastnom riaditeľstve Štátnych lesov na Slovensku ako námestník, neskôr riaditeľ (1945-1950). Rektor Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach (1950-1952), od 1. 9. 1952 prvým rektorom Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene do roku 1955. Profesor lesnej ekonómie a vedúci Katedry zariadenia a ekonómie (1952-1958), od roku 1956 vedúci novozriadenej Katedry hospodárskej úpravy lesov a lesníckej ekonomiky. Vedúci odboru rajonizácie v Ústave pre hospodársku úpravu lesov vo Zvolene (1959-1970). Na Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo Zvolene pôsobil ako vedúci vedecký pracovník (1971-1977).

Profesijná aktivita: Vo svojej vedeckej práci dosiahol vysoký stupeň odbornosti, stal sa uznávaným odborníkom u nás i v zahraničí. Bol dlhoročným koordinátorom úloh štátneho plánu technického rozvoja, ktorých cieľom bolo lepšie uplatnenie všeužitočných funkcií lesa. Tieto sú podstatným prínosom k teoretickému riešeniu problematiky a prax ich aj teraz v plnej miere používa. Neoceniteľným prínosom pre lesné hospodárstvo sú jeho priekopnícke práce v oblasti hodnotenia a oceňovania funkcií lesov, pri teoretickom spracovaní a zavádzaní funkčne integrovaného lesného hospodárstva a funkčných typov lesa. Tieto výsledky jeho výskumu mali najväčší medzinárodný ohlas. Jeho termín „funkčne integrované lesné hospodárstvo“ bol všeobecne prijatý. Zaoberal sa lesníckou ekonomikou v najširšom zmysle slova a publikoval učebné texty a skriptá pre vysoké školy. V oblasti ekonomických aspektov

hospodárskej úpravy lesov sa zaoberal definovaním návratnosti investícií do lesného hospodárstva; stanovením hodnoty lesa z hľadiska reprodukcie; výskou predrubnej ťažby a rubného veku. Skúsenosti z expertnej činnosti spracoval pre podmienky lesníckej ekonomiky rozvojových krajín.

Významná je jeho publikačná činnosť. Bol prvým vedeckým redaktorom Lesníckeho časopisu od r. 1955 do r. 1960. Obdivuhodná znalosť jazykov mu umožnila rozsiahlu expertízu odbornú činnosť v zahraničí v krajinách Európy, Ázie, Afriky i Ameriky. Najdlhšie pôsobil ako expert v Iráne (1967-1970). Významné sú aj jeho cesty do Mozambiku, Sudánu a Laosu.

Je autorom publikácií *Základné otázky lesnej ekonomiky* (1946), *Lesnícka čítanka* (1952), *Lesnícky terminologický slovník* (1953), *Ekonomika socialistického lesného hospodárstva* (1955), *Teória a prax funkčne integrovaného lesného hospodárstva* (1978), *Portugalsko-slovenský lesnícky slovník s ukážkami odborných textov a so slovenským registrom* (1995).

Dostal mnohé pamätné medaily, plakety rôznych organizácií, je nositeľom štátnych vyznamenaní i vyznamenaní vojenských za aktívnu účasť v Slovenskom národnom povstaní. Zomrel 25. septembra 1995 vo Zvolene.

PATOČKA, Jan, doc. RNDr. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 25. 9. 1925 v Českých Budějoviciach. Absolvent Karlovej univerzity v Prahe, RNDr. (1948), CSc. (1962), doc. (1964), DrSc. (1970). Pracoval vo Výskumnom ústave lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici a vo Zvolene (1949 – 1989), vedúci Oddelenia ochrany lesov, vedecký pracovník, resp. vedúci vedecký pracovník, pôsobil na Ústave ekológie lesa SAV vo Zvolene (1989-2009). V roku 1964 získal štipendium nadácie Alexandra Humbolta, neskôr toto štipendium získal opakovane. Významná vedecká osobnosť v Československu, v Európe a vo svete v lesníckej entomológii, najmä lepidopterológii.

Profesijná aktivita: výskumne obohatil viaceré oblasti lepidopterológie a entomológie s významných celosvetovým prínosom k poznaniu morfológie húseníc a kukiel motýľov. Vytvoril determinačné kľúče na húsenice motýľov viazaných na dôležité lesné dreviny strednej Európy a na kukly takmer všetkých čeľadi motýľov, ktoré sa u nás vyskytujú. Prevažne v zahraničných časopisoch publikoval veľké množstvo prác o kuklách jednotlivých taxonomických skupín motýľov. Zaslúžil sa o opísanie niekoľkých nových druhov motýľov pre vedu. Mimoriadne cenné sú jeho výsledky o konzorciách motýľov na lesných drevinách (na topoľoch, duboch a jedli bielej). Autor alebo spoluautor cca 230 vedeckých a odborných prác. Jeho unikátna zbierka kukiel a motýľov je uložená v Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici. Zomrel 13.3.2009 vo Zvolene.

PAULENKA, Jozef, Ing. CSc.

vedúci vývojový pracovník Lesoprojektu vo Zvolene

Narodený 1.1.1946 v Podkriváni. Absolvent Lesníckej fakulty Technickej univerzity (vtedy VŠLD) vo Zvolene Ing. (1969), CSc. (1981), asistent (1969-1970), zriaďovateľ - špecialista (1971-1974), vedúci špeciálneho prieskumu ochrany lesa a poľovníctva, vedúci odboru hospodárskej úpravy lesa, námestník riaditeľa pre technický úsek Lesoprojektu vo Zvolene (1974-1989), vedúci odboru ochrany lesov a poľovníctva, námestník riaditeľa (1989-1997) Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene, riaditeľ Lesoprojektu a pobočky Lesoprojektu vo Zvolene (1997-2001).

Profesijná aktivita: tvorba pracovných a technologických postupov prieskumu ochrany lesov a poľovníctva a vybraných častí hospodárskej úpravy lesov, aktívna účasť na príprave legislatívnych predpisov v oblasti lesníctva, poľovníctva a životného prostredia, koordinátor a riešiteľ 13 výskumných projektov a programov v SR zameraných na ochranu lesov a

poľovníctvo, analýzu zdravotného stavu lesných porastov a zalesňovacích strát na Slovensku; autor, spoluautor a editor 17 vedeckých a vyše 200 odborných prác, projektov, referátov a znaleckých posudkov, 13 knižných publikácií a učebných textov, z toho 3 v anglickom jazyku *Ochrana lesov a poľovníctvo* (1994), *Conservation of Forests in Central Europe* (1994), *Poľovníctvo na Slovensku 1920-1995* (1995).

Člen vedeckých rád Lesníckej fakulty TU Zvolen, Lesníckeho výskumného ústavu, člen a predseda redakčných rád časopisov *Folia venatoria*, *Poľovníctvo a rybárstvo*, člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, člen Komisie pre obhajoby doktorandských dizertačných prác (fytopatológia a ochrana rastlín). Ocenenia: Strieborná medaila Lesníckeho výskumného ústavu Zvolen, Zlatá medaila a Zlatý kamzik Slovenského poľovníckeho zväzu. Člen výboru, nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave.

PETRÁŠ, Rudolf, doc. Ing. CSc.

vedecký pracovník na Lesníckom výskumnom ústave NLC Zvolen

Narodil sa v roku 1951 v obci Poproč, okres Košice okolie. Študoval na Strednej lesníckej technickej škole v Prešove a na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. V roku 1977 začal internú vedeckú aspirantúru v odbore pestovanie, produkcia a hospodárska úprava lesov na Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo Zvolene. Školiteľom mu bol Prof. Dr. Ing. Ján Halaj, DrSc. Až doteraz je na tomto ústave samostatným vedeckým pracovníkom s vedeckým kvalifikačným stupňom IIa. V roku 1994 sa habilitoval v odbore hospodárska úprava lesov na TU vo Zvolene. Je špičkovým špecialistom na experimentálny výskum a vývoj v oblasti dendrometrie, produkcie, pestovania a hospodárskej úpravy lesov.

Počas vyše 40 ročnej vedeckovýskumnej činnosti riešil, ale aj koordinoval najvýznamnejšie celoštátne úlohy základného a aplikovaného výskumu z odboru produkcie a hospodárskej úpravy lesov. Jeho najvýznamnejšie výsledky sú:

Modely objemovej, kvalitatívnej, hodnotovej produkcie a rubnej zrelosti lesných porastov. Modely vplyvu imisií a klímy na rast a produkciu lesov, modely decenálnych prebiekových percent horských smrečín, modely produkčného potenciálu, optimálnej a efektívnej produkcie dreva Slovenska, modely energetického potenciálu stromov a porastov lesných drevín, modely produkcie zmiešaných smrekovo-jedľovo-bukových porastov Západných Karpát. Takmer všetky výsledky výskumu sa v súčasnosti realizujú v spoločenskej a hlavne lesníckej praxi. Doteraz publikoval samostatne alebo v spoluautorstve 21 vedeckých monografií, 93 pôvodných prác v domáciach a zahraničných vedeckých periodikách, z čoho je 18 v databáze CC, 75 príspevkov z vedeckých konferencií a 30 článkov v odborných časopisoch. Jeho publikácie majú viac ako 600 citácií. Podieľal sa aj na pedagogickej činnosti formou vedenia diplomových prác a prednáškami k najnovším výsledkom výskumu. Aktívne pracoval a pracuje vo viacerých vedeckých orgánoch a spoločnostiach SAV, SAPV, ČSAZ. Nositeľ medaily J. Fándlyho.

PISKUN, Benjamín, Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 20.3.1904 v Boturinskoj (Rusko). Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy zemédskej v Brne, Ing. (1928), CSc. (1969). Lesný inžinier, geometer na rôznych pracoviskách (1928-1939), profesor Štátnej vyššej školy lesníckej v Banskej Štiavnici (1939-1945). Odvečený do Ruska (býv. ZSSR) (1946-1957), vedúci inžinier Lesoprojektu Zvolen

(1957-1960), vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene (1961-1976).

Profesijná aktivita: patril ku generácii zaslúžilých lesných odborníkov, ktorí prví zavádzali moderné princípy hospodárskej činnosti v lesnom hospodárstve, úspešne vyriešil rad výskumných úloh zakladania a pestovania lesov v sťažených ekologických podmienkach, najmä vysokohorských, autor opatrení na zabezpečenie ich rastu a udržania. Autor a spoluautor 43 vedeckých prác, zodpovedný riešiteľ 9 výskumných správ a 4 monografií.

Čestný člen (1978) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zomrel v roku 1990.

PRIESOL, Adolf, prof. Dr.h.c. Ing. DrSc.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 20.9.1926 v Bystrej (okr. Brezno). Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy zemédskej v Brne, Ing. (1951). Lesný asistent Školského lesného závodu VŠZ v Brne (1951), vedecký aspirant CSc. (1952-1955), odborný asistent (1955-1960), docent Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1960), mimoriadny profesor (1969), riadny profesor (1975), Akademik ČSAV (1988), akademik SAV (1988), Dr.h.c. udelený Akadémiou Rolníczou v Poznani (1989), vedúci Katedry hospodárskej úpravy lesov (1962-1981), dekan Lesníckej fakulty VŠLD (1962-64, 1966-71), rektor Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1971-1990).

Profesijná aktivita: autor nových metód zisťovania veľkosti prírastku a hodnoty drevných zásob, metód regulácie ťažby dreva a prognózovania produkcie dreva, aktualizácia údajov lesných hospodárskych plánov a ich využitie v riadení lesného hospodárstva, zákonitosti rastu prírastku a výstavby rovnovekých a nerovnovážnych porastov, automatizácia informačného a riadiaceho systému v hospodárskej úprave lesov. Koordinátor celoštátneho základného lesníckeho výskumu biometrie lesných drevín (bývalej ČSSR), autor a spoluautor 90 vedeckých prác, 5 knižných publikácií, 7 monografií, najvýznamnejšie: *Základy kontroly produkcie v rámci hospodárskej úpravy lesov* (1969), *Stromové rozostupy* (1983), *Hospodárska úprava lesov* (1991).

Člen vedeckých rád Vysokej školy zemédskej v Brne, Vysokej školy zemédskej v Prahe, vedeckej rady Ministerstva lesného a vodného hospodárstva (ČSFR) a Ministerstva pôdohospodárstva SR, člen a funkcionár IUFRO (medzinárodného zväzu vedeckých inštitúcií v Paríži). Člen, Čestný člen (1992), nositeľ medaily J. Fándlyho (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Medzinárodná cena IUFRO, štátne vyznamenania: Za zásluhy o výstavbu, Rad práce (1986), cena mesta Zvolen (1991), Zaslúžilý učiteľ, Budovateľ socialistického lesníctva, Zaslúžilý pracovník priemyslu a ďalších početných vyznamenaní rezortov školstva, lesného hospodárstva a pôdohospodárstva. Zomrel 5.5. 2005 v Bratislave.

RADOCHA, Marián, Ing., CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva

Narodil sa 20. júla 1951 v Skalici, pochádza z Lakšárskej Novej Vsi, okres Senica a po ukončení štúdia na SLT škole v B. Štiavnicí nastúpil v roku 1971 na LFVŠLD (teraz TU) vo Zvolene. Po absolvovaní prvého ročníka prešiel študovať na Lesotechnickú akadémiu S. M. Kirova v Leningrade, kde sa na Fakulte lesného inžinierstva špecializoval na technológiu ťažby a sklady dreva. DP zameranú na projektovanie a využitie lesníckej lanovky UK – 3T na Kaukaze obhájil v roku 1977 a ešte v tomto roku nastúpil aj na OLT VÚLH vo Zvolene. Externú vedeckú aspirantúru zavŕšil v roku 1990 obhajobou DP na tému „Analýza možností využitia viacoperačných ťažbových strojov LOS-160 a LPS-120 na Slovensku“ a získal

vedeckú hodnosť CSc. Na VÚLH vo Zvolene sa špecializoval na výskum a vývoj strojov pre ťažbu, sústreďovanie a odvoz dreva (harvestory a procesory) v spolupráci so ŽŤS Martin, Strojárne ŠL S. Lupča, Státní lesy – PTR Olomouc a i. Bol členom oponentských komisií pre technizáciu LH LF VŠLD, resp. TU vo Zvolene a v rokoch 1983 – 1985 zástupcom vedúceho OLT VÚLH. V roku 1985 prešiel do O. Podzámku, kde do roku 1990 pôsobil ako vedúci VS VÚLH a odborné zameranie si rozšíril o problematiku ergonómie, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v lese. Po návrate do Zvolena v roku 2000 organizácie zabezpečoval technickú normalizáciu v odvetví LH. V rokoch 2000 - 2014 bol predsedom ZO OZ Drevo – Lesy – Voda, v rokoch 2000 – 2019 tajomníkom LO SAPV a v rokoch 2000 – 2014 predsedom Technickej komisie č. 6 – Lesníctvo pri SÚTN. Ing. M. Radocha koordinoval a bol spoluriešiteľom viacerých vedecko-technických projektov, hospodárskych zmlúv pre lesnú prevádzku a podieľal sa na tvorbe a revíziách lesníckych TN a na aproximácii technických noriem Európskej únie. Riešil tiež progresívne technológie z pohľadu ergonómie a vplyvu na pôdu, pestovateľských opatrení, rekonštrukcie nepôvodných smrečín a horských lesov. Publikoval vyše 60 vedeckých prác a referátov na konferenciách a podieľal sa na príprave periodickej publikácie „Správa o lesnom hospodárstve SR“. Vypracoval viacero posudkov diplomových a dizertačných prác, monografií, odborných článkov a bol členom komisií pre obhajobu doktorandských dizertačných prác a členom komisie pre štátne záverečné skúšky na LF TU vo Zvolene.

SLÁDEKOVÁ Katarína, Ing.

Ing. Katarína Sládeková sa narodila vo Zvolene a po absolvovaní gymnázia študovala na Fakulte ekonomiky služieb a cestovného ruchu v B. Bystrici Vysokej školy ekonomickej v Bratislave. DP obhájila s názvom Analýza vzťahov medzi cestovným ruchom a ochranou prírodného prostredia v Národnom parku Nízke Tatry. V roku 1979 sa zamestnala vo Výskumnom ústave lúk a pasienkov v B. Bystrici ako dokumentátorka a využívala pritom znalosť 3 cudzích jazykov. Absolvovala tiež 2 stupne školenia pre informačných pracovníkov rezortu poľnohospodárstva v Ústave vedecko-technických informácií pro zemědělství v Prahe. Dva roky bola vedúcou finančnou referentkou rozpočtu v OÚNZ vo Zvolene (1984 – 1985), potom prešla do Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene (1986 – 2004), kde sa venovala dokumentátorskej a prekladateľskej práci a výpočtu cenových limitov výstupov riešených výskumných projektov. Ako vedúca oddelenia VTI zodpovedala 13 rokov za knižnično-informačné, edičné a propagačné činnosti ústavu. Po absolvovaní kurzu Zmeny v knižniciach a nevyhnutnosť riadenia zmien získala osvedčenie z Technickej univerzity v Košiciach (2000) a absolvovala aj študijné pobyty vo Forstliche Bundesversuchsanstalt vo Viedni (1989), na Agricultural University vo Wageningene (1993) a v rámci projektu ProLIB (EU Tempus/Phare) vo Veľkej Británii (2000). Tu navštívila knižnice vo Walese, Anglicku a katedru knižničných a informačných štúdií v University of Wales v meste Aberystwyth (2000). V roku 2002 sa stala členkou IUFRO Task Force Public Relations for Forest Science a aktívne sa zúčastnila mítingov v Zürichu (2002), v Seattle (2004) a vo Freiburgu (2006). V roku 2004 sa zamestnala v Ústave ekológie lesa SAV vo Zvolene, kde pôsobí dodnes ako vedúca Centra vedecko-technických informácií, vykonáva knižnično-informačné činnosti a je výkonnou redaktorkou medzinárodného vedeckého časopisu Folia Oecologica. Organizuje tiež podujatia zamerané na popularizáciu vedeckých poznatkov pre stredoškôľakov a širokú verejnosť a v kontakte s médiami informuje o aktivitách ústavu. Bola iniciátorkou vedeckých kaviarní, profilových relácií Českého rozhlasu Leonardo s vedcami ÚEL SAV, zodpovednou riešiteľkou popularizačných APVV projektov Les nie sú len stromy a Vedu do škôl a kaviarní. Usporiadala celoslovenský seminár o práci s informáciami a verejnosťou a výstavu fotografií vedeckých pracovníkov ÚEL SAV v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene

(2007). V roku 2006 sa v rámci projektu ACCENT (6. RP EÚ) zúčastnila kurzu o komunikovaní o vede s nevedeckou verejnosťou v Ispre (Taliansko), a tiež konferencie Forest X Change vo Freiburgu. Publikovala v manuáloch IUFRO (2005, 2014), v edícii IUFRO Occasional Paper (2008), v odbornom časopise ITlib, v Biografických štúdiách, vo Folia Oecologica, v zborníkoch, v Správach SAV a vyše sto správ v printových a internetových médiách. Činnosť ústavu spropagovala v publikácii Les nie sú len stromy (2007). Je tiež editorkou publikácie „Z diskusií vo vedeckých kaviarňach vo Zvolene“ (2012).

STEINHÜBEL, Gejza, doc. RNDr. CSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 6. 10. 1922 v Banskej Bystrici. Študoval na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, RNDr. (1947), CSc. (1959), doc. (1954), DrSc. (1992). Pracoval vo Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo Zvolene (1969 – 1986). Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene (1987-2002). Vynikajúci vedecký pracovník v oblasti fyziológie lesných drevín, najmä semenáčikov vo väzbe na zavádzanie nových technológií v škôlkarstve do praxe.

Profesijná aktivita: venoval sa štúdiu klíčenia semien, fyziológii drevín s dôrazom na semporiventy a históriou okrasného záhradníctva. Z jeho vedeckých prác je najznámejšia monografia „*Einführung in die ökologische Physiologie der Sempervirenz*“ (1967) a „*Slovenské parky a záhrady*“ (1990). Zomrel 18.2.2004, pochovaný je v Banskej Bystrici.

STOLINA, Miroslav, prof. Dr.h.c. Ing. DrSc.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 13.1.1923 v Sobrancech. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy zemědělského a lesného inžinierstva v Prahe, Ing. (1949). Hlavný inžinier lesného závodu (1950-1953), vedúci inžinier Ochrany lesa Lesoprojektu vo Zvolene (1953-1960), vedúci Katedry Ochrany lesa Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej (1960-1990), CSc. (1957), docent (1961), prodekan Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene (1962-66, 1972-75), DrSc. (1980), Dr.h.c. udelený Akadémiou Rolniczou v Krakowe, vedúci Katedry Ochrany lesu Lesníckej fakulty Českej zemědělskej univerzity v Prahe (1990-1996), hostujúci profesor Lesníckej fakulty Akademie Rolniczej v Krakowe (1993-2000).

Profesijná aktivita: významný vedec v oblasti ochrany lesa doma i v zahraničí, riešiteľ a koordinátor rady projektov výskumu moderných metód ochrany lesa a environmentalistiky na národnej, federatívnej, a medzinárodnej úrovni za ČSFR, autor a koordinátor koncepcie, stratégie a stability o ochrane lesa a ochrany a tvorby krajiny na ekologickom princípe, tvorca koncepcie výučby disciplíny „*Environmentalistika*“ pre lesnícke fakulty ČSFR. Autor a spoluautor 180 samostatných vedeckých prác, 270 referátov a odborných článkov, 15 knižných publikácií. Najvýznamnejšie: *Stabilita lesných ekosystémov v modernej ochrane lesa* (1982), *Ochrana lesa* (2001), *Stabilita smrekových ekosystémů a jejich stabilizační účinek na krajinu* (1978), *Lesnický náučný slovník I. 11.* (1994, 1995), *65 rokov vývoja náuky o ochrane lesa na Slovensku* (2004). Člen vedeckých rád lesníckych fakúlt v ČSSR, TANAPU a člen Medzinárodného zväzu lesníckych výskumných organizácií - IUFRO, Čestný člen Stowarzyszenia Inżynierów Techników Lesnictwa i Drewniarstwa w Krakowe (1993), člen redakčných rád lesníckych časopisov SR, ČR a Poľska. Zakladajúci člen, predseda Lesníckej sekcie a člen Hlavného výboru (od r. 1972), spoluorganizátor 4 zjazdov Slovenskej spoločnosti, autor *Pamätnice Slovenskej spoločnosti (2000)*, čestný člen (1988) a nositeľ medaily J. Fándlyho (1995) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, organizátor početných konferencií s lesníckou tematikou. Zaslúžilý učiteľ (1973), Zlatá medaila J. A. Komenského za pedagogickú činnosť

(1990), Zlatá medaila Akademie Rolniczej v Krakowe, Pamätná medaila 200. letého výročí výučby zemédeľských vied v Čechách (1993), Zlatá Honorowa medaila Wydziału Lesnego Akademii Rolniczej v Krakowe (2000), Zlatá medaila ministra pôdohospodárstva SR Za priekopnícku prácu v tvorbe novej modernej koncepcie náuky o ochrane lesa (2003). Štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra Za významné zásluhy v oblasti lesníckej vedy, ekológie a environmentalistiky (2003), Čestné občianstvo mesta Levoče (2003). Zomrel 28.11.2004 vo Zvolene.

ŠKULTÉTY, Jozef, prof. Ing. CSc.

profesor Vysokej školy poľnohospodárstva a lesného inžinierstva v Košiciach a výskumný pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 14.2.1909 v Sihle (okr. Brezno). Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy zemédeľskej v Brne, Ing. (1937), CSc. (1969). Inžinier Správy štátnych lesov v Krasliciach (ČR) (1938-1939), stredoškolský profesor (1939-1945) a riaditeľ (1945-1948) Strednej vyššej lesníckej školy v Banskej Štiavnici, mimoriadny profesor Vysokej školy poľnohospodárstva a lesného inžinierstva v Košiciach (1946-1950), vedúci výskumný pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene (1951-1975).

Profesijná aktivita: výskum biológie poľovných druhov zveri, ochrana zveri, optimalizácia populačnej hmotnosti zveri, zakladateľ a koordinátor výskumu poľovnej zveri a poľovného hospodárstva na Slovensku, autor právnych noriem z oblasti poľovného hospodárstva. Autor a spoluautor 43 vedeckých a odborných prác, zodpovedný riešiteľ 7 výskumných projektov, monografie *Význam zveri v biocenóze lesa* (1953).

Člen vedeckej rady Výskumného ústavu lesného hospodárstva TANAPu, Lesníckeho, drevárskeho a poľovníckeho múzea v Antole, predseda redakčnej rady „Poľovný zborník“, gestor časopisu *Folia venatoria*. Člen a funkcionár Lesníckej sekcie, čestný člen (1978) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, štátne vyznamenanie Za vynikajúcu prácu, vyznamenanie Čs. mysliveckého svazu v Prahe Za zásluhy o poľovníctvo, vojenské vyznamenanie Za odbojovú činnosť a vyznamenania za účasť v SNP. Zomrel 18.1.1989 v Banskej Štiavnici.

ŠMELKO, Štefan, prof. Ing. DrSc.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 24.3.1930 v Slavci (okr. Rožňava). Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1953), CSc. (1961), DrSc. (1973), odborný asistent (1953-1964), docent (1965), profesor (1975), vedúci Katedry hospodárskej úpravy lesov a geodézie (1990-1993), prodekan Lesníckej fakulty (1966-1974), prorektor (1980-1990), rektor Technickej univerzity (1994).

Profesijná aktivita: významný vedec, odborník v lesníckej biometrii, dendrometrii, hospodárskej úpravy lesa a metodológii vedeckej práce, zakladateľ náuky lesníckej biometrie na Slovensku, priekopník matematického modelovania rastových závislostí lesných drevín a porastov, tvorca nových variantov reprezentatívnych metód inventarizácie lesa a novej koncepcie monitorovania ekologického, produkčného a zdravotného stavu lesných ekosystémov. Riešiteľ a koordinátor vedeckých projektov na domácej i medzinárodnej úrovni (ZSSR, NDR, SRN, Rakúsko), účastník veľkého počtu zahraničných ciest a prednáškových pobytov v štátoch Európy, na Kube a v USA. Autor a spoluautor vyše 160 vedeckých a odborných prác a referátov na konferenciách, 11 knižných publikácií, najvýznamnejšie: *Zisťovanie hrúbkového prírastku stromov a porastov* (1965), *Matematicko-štatistická inventarizácia zásob lesných porastov* (1968), *Biometrické zákonitosti rastu a prírastku lesných stromov a porastov* (1990), *Dendrometria* (2000), *Meranie lesa a dreva* (2004).

Člen Medzinárodného zväzu lesníckych výskumných organizácií IUFRO, viceprezident Odboru pre biometriu a monitoring lesa IUFRO, člen redakčných rád vedeckých lesníckych časopisov na Slovensku a v ČR (Acta Facultatis Forestalis, Lesnictví a i.), člen a predseda komisií pre udeľovanie vedeckých hodností (odbor pestovania lesa, hospodárska úprava lesa, meliorácie). Člen a Čestný člen (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, Zaslúžilý učiteľ (1980), Zlatá plaketa Čs. akadémie zemiedelskej Za zásluhy o rozvoj vedy (1991), medzinárodná cena SRN „Biometriepreis' 91" za rozvoj lesníckej biometrie, Burgahardova medaila Univerzity Göttingen za medzinárodnú vedeckú spoluprácu (SRN, 1996), Veľká medaila Svätého Gorazda Za celoživotné dielo v oblasti lesníckej biometrie a dendrometrie (2000), štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. tr. Za celoživotnú angažovanosť v prospech rozvoja lesného hospodárstva na Slovensku (2000).

ŠTEFANČÍK, Ladislav, prof. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 4. 4. 1929 vo Vinnom, okres Michalovce. Absolvoval štúdium na Lesníckej fakulte VŠLD vo Zvolene (1955), CSc. (1965) na tému „*Statické a dynamické zmeny v bukovej žrdovine vplyvom prirodzeného vývoja a úrovňovej i podúrovňovej prebiecky*“, DrSc. (1984) na tému „*Prebiecky v bučinách s osobitným zameraním na pestovanie stromov výberovej kvality*“, vedecký kvalifikačný stupeň samostatný vedecký pracovník (1971), vedúci vedecký pracovník (1984), docent pre odbor pestovanie lesa (1991), profesor pestovania lesa (1993). Získal štipendium nadácie Alexandra Humbolta (1968 a 1995), v rokoch 1968–1969 absolvoval u Prof. E. Assmanna ročnú stáž na Ústave pre náuku a produkciu lesa v Mnichove. Profesionálna aktivita: Jeden z najvýznamnejších vedcov v problematike pestovania lesa na Slovensku s medzinárodným uznaním. Od roku 1955 nepretržite až do roku 1994 pracoval na Výskumnom ústave lesného hospodárstva (terajší Lesnícky výskumný ústav) vo Zvolene, vo vednom odbore pestovanie lesov, vedúci odboru pestovania lesa (1976–1990). Ťažiskom jeho vedeckej činnosti bola výchova lesných porastov so zameraním na komplexný výskum nezmiešaných i zmiešaných bučín s osobitným zameraním na pestovno-produkčné otázky. Jeho najvýznamnejším vedeckým prínosom je vyriešenie problematiky voľby (kritérií) stromov výberovej kvality a vypracovanie koncepcie originálnej metódy „úrovňovej voľnej prebiecky“ (Štefančíkovej prebiecky), najmä pre pestovanie v počiatočných rastových fázach nevychovávaných listnatých a zmiešaných porastov v normálnych a meniacich sa ekologických podmienkach. Pre účely výskumu založil rozsiahlu sieť 112 trvalých výskumných plôch na Slovensku. Dosiahnuté vedecké výsledky, odborné a praktické poznatky spracoval v 33 záverečných výskumných správach, v 5 štúdiách a publikoval v 211 prácach. Z nich bolo 15 knižných publikácií, resp. učebníc, 81 pôvodných vedeckých prác, 77 odborných prác, vrátane referátov na domácich a zahraničných konferenciách a 38 iných príspevkov. Svoje poznatky v širokej miere aplikoval i v lesníckej praxi v rámci inštruktáží, pri prednáškach na konferenciách a rôznych podujatiach doma i v zahraničí a tiež vo výuke na školách v rámci pomaturitného štúdia (SLTS), postgraduálneho a denného štúdia na LF TU vo Zvolene.

Za svoje pracovné výsledky dostal rad rezortných vyznamenaní, pamätných medailí a čestných uznaní (LVÚ Zvolen, VÚLHM Jilovište – Strnady, ČSAZ Praha, Východoslovenské štátne lesy Košice). K jeho významnému životnému jubileu – 65 rokov – mu bolo za celoživotné dielo v oblasti výskumu a zveľaďovania lesníctva v roku 1994 udelené najvyššie lesnícke vyznamenanie na Slovensku – Medaila Jozefa Dekreta Matejovie. Zomrel 23.11.2002 vo Zvolene.

ŠTEFANČÍK, Igor, doc. Ing. CSc.

samostatný vedecký pracovník Národného lesníckeho centra vo Zvolene

Narodil sa 19.11.1960 v Banskej Štiavnici. V roku 1979 ukončil štúdium na gymnáziu vo Zvolene. V štúdiu pokračoval na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej (VŠLD) v súčasnosti Technickej univerzity vo Zvolene, ktoré ukončil v roku 1984. V rokoch 1984-1987 pracoval na Katedre krajinárstva a ochrany lesa VŠLD vo Zvolene ako odborný asistent. V rokoch 1988-1992 absolvoval internú vedeckú aspirantúru v Ústave ekológie lesa SAV vo Zvolene a získal vedeckú hodnosť „kandidáta poľnohospodársko-lesníckych vied“ (CSc.) vo vednom odbore „Nauka o prostredí“. V roku 1997 mu bol Komisiou SAV pre posudzovanie vedeckej kvalifikácie pracovníkov priznaný vedecký kvalifikačný stupeň (VKS) IIa – samostatný vedecký pracovník. V roku 2008 sa habilitoval na docenta v odbore „Pestovanie lesa“ na Českej zemědělskej univerzite v Prahe, Fakulte lesníckej a drevárskej. Od roku 1992 až doteraz pracuje v Lesníckom výskumnom ústave (bývalom Výskumnom ústave lesného hospodárstva) Národného lesníckeho centra vo Zvolene. Zaoberá sa problematikou obhospodarovania listnatých (bukových a dubových) a zmiešaných (smrekovo-jedľovo-bukových) porastov. V súčasnosti je zameraný na výskum pestovno-produkčných vzťahov v lesných porastoch z rôznych aspektov ekologických a stanovištných podmienok. V rámci vedecko-výskumnej činnosti sa podieľal na riešení 20 vedecko-výskumných projektov ako spoluriešiteľ, zodpovedný riešiteľ alebo koordinátor. Výsledky prezentoval samostatne (v spoluautorstve) v 18 knižných publikáciách, monografiách a vysokoškolských učebniciach vydaných doma i v zahraničí, vyše 100 pôvodných vedeckých prácach (z toho 13 v Current Contents alebo s IF, 37 v databázach WOS, 48 v Scopus), 160 odborných prácach a publikovaných referátoch na medzinárodných a domácich konferenciách a 37 záverečných výskumných správach a vedeckých štúdiách. Významná je najmä monografia „*Rast, štruktúra a produkcia bukových porastov s rozdielnym režimom výchovy*“ (2015). Je spoluautorom vedeckej monografie „*Buk a bukové ekosystémy Slovenska*“ (2011), ktorej bola Literárnym fondom SR udelená „Cena za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2011“ v kategórii biologické a lekárske vedy. Nositeľ medaily J. Fándlyho za dlhoročnú prácu a zásluhy pri výskume rastových a vývojových procesov bukových a zmiešaných porastov Slovenskej republiky (2020).

ŠŤASTNÝ, Tibor, doc. Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 19. 12. 1921 v Ondrejovciach pri Leviciach. Študoval na Vysokej škole technickej v Bratislave a na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, Ing. (1950). Pracoval vo Výskumnom ústave lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici a vo Zvolene (1950 – 1970) ako vedúci oddelenia pestovania lesov, neskôr biológie lesných drevín, ako aj vedecký tajomník a zástupca riaditeľa pre vedeckovýskumnú činnosť (1963-1966). Absolvoval študijnú stáž na Royal College of Forestry v Stockholme (1969). Externe pôsobil na Katedre šľachtenia lesných drevín na Vysokej škole zemědělskej v Brne i na Katedre botaniky a typológie Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Profesijná aktivita: významná vedecká osobnosť v oblasti lesníckej genetiky a šľachtenia lesných drevín, najmä borovice sosny a smrekovca opadavého. Jeho zásluhou sa zo zabudnutých archívov vyhľadali údaje o starých provenienčných pokusoch, ktoré obnovil a vyhodnotil. Zachránili sa tak pre lesnícku vedu a prax pokusy založené na území Slovenska na prelome storočí. Založil klonový archív smrekovca pri Banskej Štiavnici a semenný sad na LZ Muráň. Významná a mimoriadne cenná je jeho publikácia s T. Blatným „*Prirodzené rozšírenie lesných drevín na Slovensku*“ (1959).

Bol členom slovenského zväzu včelárov a výboru Slovenskej spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV. Zomrel 29.7.1970 vo Zvolene.

TOKÁR, Ferdinand, doc. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene

Narodený 30.5.1941 vo Veľkých Chrást'anoch (okr. Zlaté Moravce). Absolvent Lesníckej fakulty Vysoké školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1963,) CSc. (1974), DrSc. (1992), docent (1998). Vedecký pracovník Arboréta Mlyňany Ústav dendrobiológie SAV (1965-1993), námestník riaditeľa Ústavu ekológie lesa SAV Zvolen, vedúci Pobočky biológie drevín Nitra (1993-2004), vedúci Oddelenia systematiky a ekológie drevín od r. 1985-.

Profesijná aktivita: ekologicko-produkčný výskum lesných porastov cudzokrajných drevín na Slovensku. Autor a spoluautor 125 pôvodných vedeckých prác, 58 odborného popularizačných prác, 81 referátov z konferencií a sympózií a monografií: *Biomasa cudzokrajných drevín v lesných porastoch juhozápadného Slovenska*, *Výskyt a produkcia vybraných cudzokrajných drevín v lesných ekosystémoch Malých Karpát*, *Fytotechnika a produkcia dendromasy porastov vybraných cudzokrajných drevín na Slovensku*

Člen vedeckých rád Ústavu dendrobiológie SAV (1974-1993), Ústavu ekológie lesa SAV (1994-2004), člen Vedeckého kolégia SAV pre poľnohospodárske a lesnícke vedy (1996-2000) a biologicko-ekologické vedy, člen komisie VEGA pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy SAV (1997-2002), člen Komisie P SAV pre propagáciu a tlač (1998), predseda redakčnej rady časopisov *Folia dendrologica* a *Folia oecologica* (1994-2004). Člen Komisie pre obhajoby doktorandských dizertačných prác v odbore Pestovanie lesa a Ekológia lesa a Komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác v odbore Pestovanie lesa. Vyznamenania: Čestná strieborná plaketa SAV Za zásluhy v biologických vedách (1996), Čestná plaketa SAV Za zásluhy v biologických vedách (2001). Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV (2001), Pamätná plaketa za spoluprácu s Lesníckym výskumným ústavom vo Zvolene (2001), nositeľ medaily J. Fándlyho (2011).

Zomrel 18. marca 2017 v Zlatých Moravciach.

URGELA, Jozef, Ing. CSc.

významný historik lesníckej vedy

Narodený 24.8.1923 v Trnavej Hore. Absolvoval Lesnícke oddelenie Českého vysokého učenia technického v Prahe (1950), CSc. (1973) na tému „Profesor Wilckens a základy akademickej lesníckej výučby v Banskej Štiavnici“, technik Lesoprojekt Zvolen (1952-1956), riaditeľ lesných závodov Čierny Balog, Predajná a Čierny Váh (1956-1962), krajský inšpektor Štátnej lesnícko-drevárskej inšpekcie v B. Bystrici (1962-1964), Lesnícke, drevárske a poľovnícke múzeum vo Zvolene (1964-1985).

Profesijná aktivita: Bol priekopníkom lesnícko-drevárskeho múzejníctva, so špecializáciou na lesnícku historiografiu a muzeológiu. Pripravoval súborné dejiny lesníctva na Slovensku. Editorsky alebo ako spoluautor sa podieľal na vydaní 9 knižných publikácií, uverejnil cca 60 článkov a štúdií v odborných časopisoch. Zostavil vybrané heslá pre Encyklopédiu Slovenska. Zomrel 3.3.2008 vo Zvolene.

VÁĽKA, Jozef, Ing., CSc.

vedecký pracovník a riaditeľ Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene

Narodil sa 1. apríla 1952 v Očovej. Po absolvovaní Strednej priemyselnej školy chemickej v Banskej Štiavnici pokračoval v rokoch 1971-76 v štúdiu na Chemicko-technologickú fakultu SVŠT v Bratislave, študijný odbor technológia makromolekulových látok, špecializáciu technológiu dreva, celulózy a papiera – zameranie chémie dreva. V roku 1976 nastúpil na Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV so sídlom v Košiciach – pracovisko vo Zvolene, a od roku 1990 pracoval na Ústave biochémie a genetiky živočíchov SAV (ÚBGŽ). Na vedeckú aspirantúru nastúpil v roku 1983, KDP vo vednom odbore 15-04-09 fyziológia živočíchov úspešne obhájil v roku 1989 a vedecká hodnosť kandidáta biologických vied mu bola udelená v roku 1991. Na Oddelení ekológie pôdy Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene pracuje od roku 1993, po delimitácii pracoviska ÚBGŽ. Neskôr bol vedúcim Oddelenia biomatematicky, ktoré prebudoval na Oddelenie ekotoxikológie. V roku 1994 sa stal zástupcom riaditeľa a následne riaditeľom ÚEL SAV (2000- 201). Bol hlavným riešiteľom VTP (č. 882/95) orientovaného na ochranu a tvorbu ŽP NP Malá Fatra, projektov Rekultivácia a revitalizácia kalového poľa ZSNP a.s. Žiar nad Hronom, GP v rámci spolupráce s Poľskom (Warsaw Agricultural University), Forest Research Institute BAV v Sofii, v programe EÚ COST delegát SR pre projekt E25 – ENFORS.

Absolvoval viaceré krátkodobé pobyty v Poľsku na Warsaw Agricultural University, v Estonian Research Institute of Animal Breeding and Veterinary Science v Tartu. Zúčastnil sa viacerých medzinárodných vedeckých konferencií (Bern-Švajčiarsko, Varšava-Poľsko, Brno-Česko, Sofia-Bulharsko). Úzko spolupracoval so ŠVS SR, kde bol v rokoch 1995 – 98 členom komisie pre biomonitoring voľne žijúcich zvierat, s Lekárskou fakultou Masarykovej univerzity v Brne pri testovaní umelého srdca, s Lekárskou fakultou UK v Martine, pri tvorbe patologických tabuliek detí, s viacerými oddeleniami klinickej biochémie v nemocniciach (B. Bystrica, Zvolen, Martin) a i. Na Ústave ekológie lesa SAV sa venuje vplyvu, dynamike a akumulácii vybraných ťažkých kovov na lesné prostredie, ktoré je pod antropickým tlakom so zameraním na problematiku NP a BR SR, v spolupráci s krajinami Európskeho výskumného priestoru, ktorého súčasťou je aj naša krajina. V rokoch 2000 – 2007 bol členom VR LF TU Zvolen a v rokoch 2014 – 2017 člen VR Technickej univerzity. Prednášal anorganickú chémiu na FEE TU a viedol cvičenia na Fakulte environmentálnych výrobných technológií a DF TU vo Zvolene. Je autorom a spoluautorom 147 prác, ktoré vyšli na Slovensku i v zahraničí, z ktorých 42 má charakter pôvodných vedeckých prác, 40 príspevkov tvoria prednášky, postery z domácich a zahraničných vedeckých konferencií uverejnené v Zborníkoch a 2 vyžiadané prednášky v zahraničí. Nositeľ medaily J. Fándlyho za dlhoročnú prácu v oblasti rozvoja a podpory vedy (2017).

ZACHAR, Dušan, prof. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 6.5.1926 v Brezne. Absolvoval Lesnícku fakultu ČVUT v Prahe (1950), vedecký aspirant, CSc. (1956), docent (1960), DrSc. (1969), profesor (1974), člen korešpondent SAV a ČSAV (1974). Lesnícke laboratórium SAV vo Zvolene, ktoré bolo zlúčené s Výskumným ústavom lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici (od r. 1964 vo Zvolene), kde pracoval do r. 1991, v rokoch 1960–1977 ako riaditeľ Výskumného ústavu lesného hospodárstva.

Profesijná aktivita: počas svojej vedeckej činnosti riešil a publikoval práce z oblasti ekológie zalesňovania (hlavne extrémnych stanovišť a nelesných pôd), z problematiky erózie pôdy a jej protieróznej ochrany a z problematiky lesníckych meliorácií, krajinárstva a funkcií lesných ekosystémov. Zaslúžil sa o rozvoj lesníckeho výskumníctva v ČSSR, najmä na Slovensku, a o zalesňovanie spustených a iných nelesných pôd, o založenie, rozvoj a aplikáciu náuky

lesnícko-technických meliorácií a náuky o erózii pôdy u nás. Jeho výsledky sa využívajú aj vo viacerých iných krajinách. Rozpracoval teoretické základy náuky o krajine z hľadiska poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Je autorom a spoluautorom vyše 800 vedeckých a odborných prác, ktoré vyšli v 13 jazykoch, medzi nimi viac ako 30 vedeckých knižných monografií, resp. publikácií, okolo 50 zborníkov z vedeckých a odborných podujatí na organizovaní, ktorých sa rozhodujúcou mierou podieľal. Je autorom publikácií *Erózia pôdy* (1960, 2. prepracované a doplnené vydanie 1970), *Zalesňovanie nelesných pôd* (1965), *Soil erosion* (1982 Amsterdam – Oxford – New York), spoluautorom publikácií *Lesnícko-technické meliorácie* (1973, preložené do angl. 1982), *Pôdny fond ČSSR* (1975), *Ochrana krajiny ČSSR* (1982), *Tvorba krajiny ČSSR* (1982), *Lesnícke meliorácie* (1982), *Forest Amelioration* (1984), *Využívanie a ochrana vôd ČSSR* (1986). Za svoju vedeckú činnosť mu boli udelené mnohé ocenenia a vyznamenania: cena ČVUT (1955), cena SAV (1958), Zlatá medaila Medzinárodného zväzu lesníckych výskumných organizácií – IUFRO (1971), Zlatá medaila Ústredného výskumného ústavu lesníckeho v Budapešti (1973), Štátna cena (1975), Národná cena (1984), Za zásluhy o pokrok lesného hospodárstva mu bola udelená Pfeilova cena za rok 1986 (Nadácie Friedricha Schillera v Hamburgu a Nadácie J. W. Goetheho v Bazileji), Medaila Jozefa Dekreta Matejovie (2006), Medaila SAPV, Medaila SAV. Zomrel 13.11.2014.

Zahraniční vedeckí pracovníci

ČAPEK, Miroslav, doc. Ing. DrSc.

samostatný vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene

Narodený 24.8.1927 v Bezděkove (Česká republika). Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy zemědělskej v Brne, Ing. (1950). Asistent výskumu (1950-1953), vedúci výskumnej stanice Výskumného ústavu lesného hospodárstva, pracovisko Banská Štiavnica (1966-1970), vedecká aspirantúra (1953-58), CSc. (1959), DrSc. (1977), vedecký pracovník (1959-1965), docent (1967), samostatný vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene (1965-1971).

Profesijná aktivita: lesnícka entomológia, ochrana lesa, biologické a integrované metódy supresie populácií hmyzích škodcov lesných drevín. Riešiteľ a koordinátor výskumných programov a projektov na úrovni SR, ČSFR. Autor a spoluautor 57 vedeckých, 35 odborných prác, z radu *Lepidosfere zvláštním zreteľom k parazitům* (1969), *Hymenosféra in Jasič a kol: Entomologický náučný slovník* (1985).

Člen Slovenskej entomologickej spoločnosti SAV, člen sekcie IUFRO, člen Stáleho organizačného výboru medzinárodných sympózií o entomofaunimistike strednej Európy-SIEEC, člen International Society of Hymenopterists, čestná Bronzová plaketa Čs. akademie zemědělskej Za zásluhy o rozvoj výskumu poľnohospodárstva a lesníctva (1977), medaila VÚ Lesného hospodárstva Za budovanie výskumu na Slovensku (1987), Strieborná medaila VÚ lesného hospodárstva Zbráslav - Strnady za výskumnú činnosť (2000). Člen, nositeľ medaily J. Fándlyho (2003) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zomrel 8.10.2008 v Brne.

GADEK, Kazimierz, doc. Dr. Dr.hab. inž.

docent Akadémie Rolniczej w Krakowe

Narodený 24.3.1929 v Brzezina, wojewodstwo Kieleckie, Poľsko. Absolvent Lesníckej fakulty Jagellonskej univerzity v Krakove, Mgr Inž. (1953), Dr. náuk lesných (1964), Dr. habilitovaný (1994), Odborný asistent, adjunkt w Instytucie Badawczym Lesnictwa (1953-

1969), docent Akadémie Rolniczej v Krakowe (1964-1969), zástupca riaditeľa Inštitútu ochrany lesa (1970-1982), vedúci Katedry ochrany lesa a poľovníctva (1970-1982), vedúci Postgraduálneho štúdia „*Ochrana horských lesov (1986-1993)*”

Profesijná aktivita: ochrana horských lesov, ochrana životného prostredia, výskum odumierania jedle v Poľsku a Európe, ochrana lesa pred abiotickými a antropogénnymi vplyvmi. Autor a spoluautor 85 vedeckých prác, spoluautor príručky *Ochrana lesa (1995)*.

Podpredseda Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (1970). Člen, predseda 4-vedeckých rad Národných parkov v Poľsku, člen vedeckej rady Instytutu Badawczego Lesnictwa, predseda Hlavného výboru a Čestný člen Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Lesnictwa i Drzewnictwa v Krakowe. Nositeľ medaily J. Fándlyho (1997) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske vedy pri SAV, medaily Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1987), medaily Vysoké školy zemědělské v Brně (1987), Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski (1997), medaily Komisii Edukacji Naukowej (1985), Strieborná medaila Ministerstva životného prostredia a prírodných zdrojov Poľska Za zásluhy o ochranu životného prostredia (1990).

Osobnosti potravinárskych vied

AUGUSTÍN, Jozef, doc. PharmDr. PhD.

docent Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 3.3.1940 v Revúcej. Absolvent Farmaceutickej fakulty UK v Bratislave PharmDr., (1964), PhD.(1984), docent (1986), asistent MÚNZ a OÚNZ v Bratislave, odborný asistent Ústavu experimentálnej hygieny SAV v Bratislave (1966-1969), vedecký pracovník Chemického ústavu SAV, Farmakologického ústavu ČSAV a SAV (1986). Profesijná aktivita: výskum procesov a faktorov vplývajúcich na trvanlivosť a bezpečnosť potravín, enzýmové vybavenie vybraných súborov mikroorganizmov na špecifických substrátoch, optimalizácia izolácie p-1,3 glukánov a ďalších biopolymérnych polysacharidov z prírodných zdrojov a ich využitie v technológiách poľnohospodársko-potravinárskeho komplexu. Zodpovedný riešiteľ 20 výskumných projektov, najmä zvláštnych úloh pre MNO bývalej ČSSR, autor a spoluautor 111 publikovaných vedeckých prác, 60 prác v zborníkoch prednášok a 34 patentov. Autor monografií: *Čaj ako potravinárska pochutina (2001)*, *Káva a kávoviny ako významné potravinárske pochutiny 2003*). Člen Čs. mikrobiologickej spoločnosti, Spoločnosti pre biochémiu a molekulárnu biológiu, zakladajúci člen Nadácie Detská nádej, zameranej na pomoc onkologicky postihnutým deťom, člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV jej potravinárskej sekcie. Nositeľ Fándlyho medaily (2000). Zomrel 1.5.2024 v Bratislave.

BÍROŠOVÁ Zuzana, Ing. CSc.

Narodená 16.12.1956 v Bratislave. Absolventka Chemickotechnologickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave Ing. (1981), CSc (1987). Po absolvovaní Výskumný ústav potravinársky, samostatný vedecký pracovník, členka vedeckej ústavnej rady, vedúca Strediska pre vyhodnocovanie výskytu cudzorodých látok v potravinovom reťazci. 1991 – 1992 Ministerstvo životného prostredia – odbor monitoringu a informačných systémov. V rokoch 1996 –2001 – zástupca generálneho riaditeľa sekcie poľnohospodárstva, potravinárstva a obchodu pre oblasť EÚ na Ministerstve pôdohospodárstva. V r. 2001 poradca ministra, hlavný vyjednávač s EÚ. 11 rokov riaditeľka odboru bezpečnosti potravín. Od 4.6.2018 - dôchodok.

Profesijné aktivity: na vedeckej báze vytvorila a zaviedla monitoring, informačný systém a kontrolu potravín z hľadiska zdravotnej bezpečnosti. Aplikovala riadenie troch subsystémov Štátneho monitorovacieho a informačného systému životného prostredia: pre pôdu, cudzorodé látky v potravinovom reťazci a zdravotnú záťaž obyvateľstva. Pripravila aproximovanú legislatívu, pozičné dokumenty pre rokovania, screening a technické konzultácie s EÚ v rámci kapitoly 1 voľný pohyb tovaru, kapitoly 7 poľnohospodárstvo a 8 rybné hospodárstvo.

Ako štátny radca, riaditeľka odboru ochrany spotrebiteľa a neskôr ako riaditeľka odboru bezpečnosti potravín na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR bola členkou Pracovnej skupiny hlavného vyjednávača pre rokovania o vstupe SR do EÚ pre oblasti Priemyselná politika, Voľný pohyb tovaru, Ochrana spotrebiteľa. S NBS členkou výboru pre zavedenie eura, zástupkyňou SR v pracovnej skupine Rady EÚ - Ochrana spotrebiteľa a informácie; Všeobecné zdravie; a Zodpovednosť za chybné výrobky. Z ďalších aktivít treba spomenúť prácu pre OECD (Výbor pre spotrebiteľskú politiku), FAO/WHO (Codex Alimentarius) a EFSA (Spoločný vedecký výbor, vedecká sieť EREN, spoločná sieť národných kontaktných bodov).

Ing. Bírošová absolvovala zahraničné kurzy a školenia v Rakúsku, Belgicku, Japonsku. Má osvedčenie, alebo certifikát z oblasti „Európskej integrácie“, „Správneho práva a správneho poriadku“ a „Vedenia ľudí a strategickej komunikácie“.

Je spoluautorkou vysokoškolskej učebnice „Základná potravinárska legislatíva“ ISBN 978-80-227-5021 a viacerých správ o zoonózach a alimentárnych nákazách v Slovenskej republike.

Ocenenia: MPRV SR bronzová medaila a diplom, Slovenská spoločnosť pre výživu - medaila a diplom, UVLF Košice, medaila a diplom.

Ing. Bírošová aktívne spolupracovala so svojou *Alma mater*, konzultáciami k diplomovým a doktorandským prácam a aktívnou účasťou na odborných podujatiach univerzity.

BOBIŠ, Ladislav, Ing. CSc.

vedecký pracovník Výskumného ústavu hydinárskeho v Bratislave

Narodený 10.7.1922 vo Zvolene. Absolvent Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1957). Vedúci pracovník Skúšobného a kontrolného ústavu mlynsko-pekárenského priemyslu, prvý riaditeľ Výskumného ústavu hydinárskeho priemyslu na Slovensku.

Profesijná aktivita: koordinátor výskumu špeciálnej technológie a analýzy spracovania hydiny a vajec, autor a spoluautor 120 vedeckých a odborných publikácií z oblasti chémie, technológie výživy, 3 knižných publikácií: *Populové tabuľky, Výskum homogenizovaných sušených vaječných zmesí, Komplexná výrobová koncepcia liečebnej výživy z hydínových mias*.

Zakladajúci a čestný člen, nositeľ medaily J. Fándlyho (in memoriam 1995), prvý predseda Potravinárskej sekcie (1968-1975) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zomrel v r. 1990.

CEJPEK, Kamil, doc. Ing. PhD.

docent Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Narodený 19.4.1942 v Martine. Absolvent Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1964), PhD. (1976), vedúci laboratória a vedúci výroby v Potravinárskom kombináte, a.s. Trebišov (1964-1968), v rokoch 1969 – 1991 technológ, riaditeľ závodu, výrobný námestník riaditeľa podniku Stredoslovenských pekární a cukrární,

n. p. v Banskej Bystrici. Čestný člen Slovenského zväzu pekárov, cukrárov a cestovinárov v SR.

Od r. 1992 odborný asistent, docent (1999), prodekan Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (1995-2000), prorektor, štatutárny zástupca rektora Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici (2000-2003). Do dôchodku odišiel v r. 2011. Potom sa stal konateľom Domu techniky ZSVTS Bratislava, s.r.o. (do r.2017).

Profesijná aktivita: cereálna chémia a technológia, systémy riadenia kvality potravinárskych výrobkov, vývoj nových produktov pre ciele výživy, toxikologické aspekty chemických činností, prevencia drogových závislostí, chémia výživy v školskej praxi. Autor a spoluautor 3 monografií, 66 vedeckých štúdií, vyše 100 odborných článkov, 6 vysokoškolských skript, 4 knižných publikácií. Najvýznamnejšie: *Kapitoly z didaktiky chémie výživy* (1998), *Učiteľ a primárna prevencia drogových závislostí* (1999), *Ekotoxikológia* (2004), *K storočnici trebišovského cukrovaru*(2012).

Člen Slovenskej chemickej spoločnosti, člen Rady a Predsedníctva ZSVTS (do r. 2020), člen vedeckej rady FPV UMB a vedeckej rady Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici (1995-2004), člen Spoločnej odborovej komisie pre obhajoby doktorandských dizertačných prác v odbore chémia a technológia požívatin (1993-2012). Dlhoročný člen výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV., nositeľ medaily J. Fándlyho (2002). Nositeľ Zlatej Jánskeho plakety a mnohých vyznamenaní ČSVTS a ZSVTS za rozvoj vedy a techniky.

ČERTÍK, Milan, prof. Ing. PhD.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Prof. Ing. Milan Čertík, PhD. sa narodil 28.07.1962 v Bojniciach. Po absolvovaní strednej priemyselnej školy chemickej v Novákoch začal v roku 1981 študovať na chemicko-technologickej fakulte SVŠT v Bratislave, ktorú ukončil v roku 1985 v študijnom programe Kvasná chémia a biologické inžinierstvo. Po ukončení štúdia začal pracovať v závode Biotika v Slovenskej Lupči, v roku 1986 nastúpil na Ústav gerontológie v Malackách ako externý doktorand s pracoviskom na Chemicko-technologickej fakulte SVŠT v Bratislave. Doktorandúru na tému „*Vplyv kultivačných podmienok na produkciu lipidu a zloženie mastných kyselín u nižších vlákňitých húb*“ úspešne obhájil v študijnom programe Kvasná chémia a technológia pod vedením prof. Ing. Jána Šajbidora, DrSc. v roku 1992. V roku 1994 nastúpil na dvojročný výskumný pobyt v National Institute of Biosciences & Human Technology, Tsukuba, Japonsko (Biochémia biosyntézy polynenasýtených mastných kyselín u húb) a potom v rokoch 1996 – 2000 pôsobil na pozícii pozvaný profesor na Kyoto University, Kyoto, Japonsko (Biochémia, genetika a regulácia nadprodukcie lipidov u húb). Po návrate z Japonska nastúpil na katedru biotechnológie, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie, STU v Bratislave, kde pracuje doteraz. V roku 2002 získal titul docenta v odbore Biotechnológia a v roku 2020 bol menovaný profesorom v odbore Biotechnológie.

Profesijné aktivity: prof. Ing. Milan Čertík, PhD. pracuje dlhé roky v oblasti biotechnologickej a génovej regulácie a nadprodukcie biologicky aktívnych metabolitov pomocou mikroorganizmov so zameraním najmä na polynenasýtené mastné kyseliny, rôzne lipidické a lipofilné štruktúry a pigmenty a na prípravu vysokoprodukčných mikroorganizmov pomocou génového inžinierstva. Pôsobil na viacerých svetových pracoviskách ako Invited Professor (Kyoto University, Japonsko; King Mongkut's University of Technology Thonburi, Bangkok, Thajsko), Society Fellow (Japonsko, USA) a Visiting Scientist (Francúzsko, Japonsko, USA, Grécko, Thajsko, Taiwan, Poľsko, Česko). Pedagogické aktivity na FCHPT STU sú zamerané na prednášky, semináre a laboratórne cvičenia z Rekombinantných technológií, Génového inžinierstva, Agrofarmaceutických biotechnológií a Bioanalytickej

chémie. Od roku 2013 prednáša aj na University of Applied Sciences, Krems, Rakúsko v predmetoch Sampling and quality control (2013-2016) a Fermentation of complex host systems (2017-doteraz). Bol a je školiteľom 21 PhD študentov, 76 inžinierov a 77 bakalárov. Bol a je zodpovedným riešiteľom alebo koordinátorom 40 výskumných projektov (z toho 16 zahraničných), spoluriešiteľom 25 domácich výskumných projektov, zodpovedným riešiteľom 10 projektov s priemyselným partnerom (z toho 2 zahraničných) a spoluriešiteľom 8 projektov s priemyselným partnerom.

Je autorom.: 160 vedeckých publikácií (z toho 134 CC/WOS, 14 SCOPUS, 12 indexovaných v iných databázach), 1 knihy, 12 kapitol v zahraničných knihách, 7 odborných publikácií, 400 konferenčných príspevkov (z toho 27 zahraničných vyžiadaných prednášok), 27 pozvaných prednášok na zahraničných pracoviskách, 1 patentu, 7 úžitkových vzorov v GenBank, 25 výskumných správ pre priemyselného partnera (z toho 8 zahraničných), jeho citačný index (WOS, SCOPUS) je +1600 a h-index je 25. Je editorom časopisu Biocatalysis and Agricultural Biotechnology (Elsevier) a členom redakčných rád viacerých medzinárodných časopisov.

Členstvo v odborných spoločnostiach: členom výkonného výboru International Society for Biocatalysis and Agricultural Biotechnology a Slovenskej spoločnosti priemyselných biotechnológií. Navyše je členom American Oil Chemist's Society, European Federation of Biotechnology, Asian Federation of Biotechnology, Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy SAV v Bratislave, Slovenskej spoločnosti pre biochémiu a molekulárnu biológiu. Je organizátorom a spoluorganizátorom kongresov Annual Congress on Yeast (SR, každoročne od r. 2004), XXII. International Conference on Yeast Genetics & Molecular Biology (SR, 2005), 30th International Specialized Symposium on Yeasts (SR, 2013) a International Symposium on Biocatalysis and Agricultural Biotechnology (2012-USA, 2013-SR, 2015-Kanada). Je komisárom International Commission on Yeasts (ICY) za Slovensko a predsedom Komisie pre kvasinky ČSSM. Nositeľ Fándlyho medaily od r. 2022.

DANDÁR, Alexander, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 11.11.1937 vo Veľkom Ruskove. Absolvent Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1960). Chemik a prevádzkový technik v Cukrovare n. p. Trnava (1960-1962), výskumný pracovník Výskumného ústavu cukrovarníckeho Praha-Modřany, pracovisko Bratislava (1963), interný aspirant CSC. (1964-1967), vedecký pracovník Chemickotechnologickej fakulty STU v Bratislave (1967-1976), odborný asistent (1976-1988), docent (1988), DrSc. (1996), profesor chémie a technológie potravín (1998), vedúci Katedry sacharidov a konzervácie potravín CHTF STU v Bratislave (1990-2002), zástupca vedúceho katedry (2002-2006), predseda Predstavenstva Považský cukrovar, a.s. Trenčianska Teplá, člen Predstavenstva Cukrovar, a.s. Šurany (1992-1997). Študijné pobyty na Humboldt Universität Berlin (1971-1972), Technische Universität Braunschweig (1978, 1995), Technische Universität Berlin (1995). Zentrallaboratorium Südzucker Ofstein SRN.

Profesijná aktivita: výskum fyzikálnochemických procesov čistenia repnej šťavy, koordinátor a zodpovedný riešiteľ výskumných úloh štátneho výskumu a projektov VEGA z cukrovarníckej technológie, analytiky a hodnotenia technologickej kvality cukrovej repy. Autor a spoluautor vyše 150 vedeckých a odborných prác, 86 prednášok na konferenciách z oblasti cukrovarníckej chémie, technológie a cukrovarníckej analýzy, 6 patentov, 4 vysokoškolských skript: *Cukrovarnícka analytika* (1992), *Technológia cukrovarníctva I., II.* (2005), *Technologické výpočty technológie sacharidov* (2005), spoluautor 4 kapitol v *Enciklopedia Italiana* (1978), *J. Vašátko - významná osobnosť československého a svetového*

cukrovarníctva (1999), Poľsko-slovenského technického slovníka (1971), Kto bol a kto je v slovenskom cukrovarníckom priemysle (2004). Organizátor a spoluzakladateľ periodických konferencií Laboralim, editor veľkého počtu zborníkov prác z vedeckých konferencií, vedúci Postgraduálneho štúdia ČSR „*Nové poznatky v cukrovarníctve (1969-1971).*

Člen Scientific Committee (od r. 1987), Administration Committee (1994-2002) a viceprezident medzinárodnej cukrovarníckej spoločnosti Commission Internationale Technique de Sucrerie - C.I.T.S, Brüssel (1994-2002), Čestný člen Stowarzyszenia Techników Cukrowników (STC), (1980), člen Fachverein Zuckertechniker Österreichs (1996), predseda Národného komitétu SR v International Commission for Uniform Methods of Sugar Analysis - ICUMSA, Ferrara, (1989-2011), člen Čs. akademie zemědělských věd (1985-1990), člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (1990-2011), člen American Chemical Society, predseda Spoločnej odborovej komisie pre obhajoby doktorandských dizertačných prác (PhD.) a člen Komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác (DrSc.) z odboru Chémia a technológia požívatín, člen vedeckých rád Slovenskej technickej univerzity, CHTF STU v Bratislave, Fakulty potravinárskej a biochemickej technológie VŠ CHT v Prahe, člen redakčných rád Listy cukrovarnícke a repařské a Bulletin potravinárskeho výskumu.

Zakladajúci člen, tajomník Potravinárskej sekcie (1969-1981), vedecký tajomník (1981-1990), nositeľ medaily J. Fándlyho (1997), predseda (od r. 1995-2011) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, spoluorganizátor šiestich zjazdov Spoločnosti. Nositeľ Striebornej medaily SVŠT (1987), Pamätnej medaily Politechniky Łódzkej (1980), Striebornej medaily Dr. P. Adamiho Vysokej školy veterinárskej v Košiciach (1989), medaily Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1989), Pamätnej medaily Výskumného ústavu potravinárskeho v Bratislave (1987), Pamätnej medaily Vysokej školy chemickotechnologickej v Prahe (1997), Pamätnej medaily Akadémie Rolniczej v Krakowe (2004), Honorovej medaily Politechniky Łódzkej Za zásluhy o Politechnikę Łódzką (2005), Pamätnej medaily k 60. výročiu založenia Politechniky Łódzkej (2005), Vzorný pracovník SVŠT (1986) a čestných uznaní ČSVTS za rozvoj vedy a techniky. Zomrel 28.8. 2011.

DUREC, Ján, Ing. PhD.

významný vedecko-výskumný pracovník v oblasti potravinárskeho priemyslu

Ing., Ján Durec, PhD. sa narodil 29.8.1962 na Myjave. V súčasnosti pôsobí ako riaditeľ výskumu a vývoja v spoločnosti McCarter a. s. Vysokoškolské štúdium ukončil v roku 1985 na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, po ukončení vysokoškolského štúdia pokračoval ako interný vedecký aspirant vo Výskumnom ústave hydinárskeho priemyslu, v rokoch 2009 – 2014 absolvoval doktorandské štúdium na FCHPT STU v Bratislave; Od 2001 doteraz pracuje McCarter a. s. Pôsobí ako externý pedagóg SPU Nitra a FCHPT STU Bratislava v oblasti: Inovácie v potravinárskom priemysle, Nové technológie v potravinárskom priemysle, Inovatívne obaly. V rokoch 2010 až 2012 sa spolupodieľal na vyučovaní v Amsterdame (Holandsko) Stork development research department v oblasti: Nové metódy aseptického plnenia nápojov s kúskami, v roku 2012 pôsobil v uvedenej oblasti aj v USA, Bufallo; Je autorom 56 publikácií, vedeckých monografií, článkov v zahraničných a domácich odborných časopisoch; V roku 2012 získal ocenenie za najlepšiu inováciu produktov slovenskej spoločnosti McCarter a. s. na svetových potravinárskych súťažiach: už v roku 2012 na Sial Paríž a Fruit logistika Berlín, potom v rokoch 2014, 2016, 2018, 2020 Sial Paríž, BrauBeviale Nürnberg 2016, Anuga Kolín 2017, Gulfood Dubaj 2019, Cena PKS v rokoch 2018, 2019, 2020 za inovácie - uvedené ocenenia nezávislých odborníkov sveta, potvrdzujú jedinečnosť a unikátnosť výskumu, vývoja,

inovačného snaženia a jedinečnej technológie; Je členom Rady pre inovácie v potravinách v Bruseli (EIT Food), hodnotiteľ akreditačnej agentúry vysokých škôl SR, člen profesijnej rady dekana STU Bratislava a SPU Nitra, člen Komisie pre vedu a výskum PKS a člen sektorovej rady pre inovácie; Je spoluautorom technológie plnenia kúskov na projekte unikátnej studenej aseptickú technológiu plnenia nápojov; Autorom aplikácie inertných plynov v technológii aseptického plnenia; Vývoj, výskum a aplikácia hydropónnej technológie v pestovaní paradajok a papriky v skleníkoch vyhrievaných geotermálnou energiou; Výskum, vývoj a realizácia využitia geotermálnej energie 5 MW v skleníkovom hospodárstve; Výskum a realizácia biologickej ochrany v pestovaní paradajok a papriky; Výskum, vývoj a výroba alternatívneho sladidla pre farmaceutický priemysel konzorcia UK, USA, Japonsko; Výskum, vývoj a realizácia digitálnych metód na sledovanie kvality chladených priamo lisovaných štiav a funkčných nápojov v priebehu distribúcie a skladovania; Výskum, vývoj a výroba rastlinných mliečnych alternatív, proteínových športových nápojov a náhrad jedla a iné. Podieľal sa na riešení nasledovných projektov: 1. Plán rozvoja poľnohospodárstva a vidieka SR, 2. Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych a rybích produktov, 3. Zlepšenie výživových a senzorických parametrov ovocných a zeleninových nápojov aplikáciou inertných plynov, 4. Výskum a vývoj novej technológie aseptického plnenia, 5. Výskum a vývoj v oblasti priemyselnej biotechnológie na rast inovácií pri výrobe zdraviu prospešných potravín, 6. Inovácie na zvýšenie účinnosti získavania nutrične a senzoricky účinných látok z ovocia a zeleniny, 7. Podpora pestovania, výroby - krátke distribučné reťazce. Nositeľ medaily J. Fándlyho od r. 2022.

DUŠEK, Bohumil, prof. Ing.

profesor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre

Narodený 12.3.1902 v Dobrej Vode u Hořic, okr. Jičín. Absolvent Vysoké školy zemědělského a lesního inženýrství v Prahe, Ing. (1923). Zamestnaný na Štátnej výskumnej stanici poľnohospodárskej vo Zvolene (1925-1945), prodekan a riaditeľ Ústavu mliekárstva a syrárstva na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach (1946-1950), prvý rektor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1950).

Profesijná aktivita: problematika výroby ovčieho syra, chemické zloženie, organoleptické a technologické vlastností a kvalita ovčieho mlieka. Autor a spoluautor 64 vedeckých a veľkého množstva odborných prác, 13 monografií.

Člen vedeckých rád Agronomickej fakulty a Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Výskumných ústavov mliekarenských v Prahe a Žiline, Výskumného ústavu ovčiarskeho v Trenčíne, člen Komisie pre udeľovanie vedeckých hodností (DrSc.) pri ČSAV v Prahe, člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (od r. 1989). Štátne vyznamenanie Za zásluhy o výstavbu (1968). Zaslúžilý učiteľ (1970) za dlhoročnú pedagogickú prácu. Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícku, potravinársku a veterinársku vedy pri SAV (1973). Zomrel v r. 1981.

GOLIAN, Jozef, prof. Ing. Dr.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodil sa 23.11.1966 v Detve. Strednú poľnohospodársku školu ukončil v roku 1985 vo Zvolene. Študoval na vtedajšej Vysokej škole poľnohospodárskej, ktorú ukončil v roku 1991. prof. Golian pracuje na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite nepretržite od 1.9.1991. Odborne sa orientuje na problematiku hygieny a bezpečnosti potravín. V roku 2003 na novovzniknutej Fakulte biotechnológie a potravinárstva založil Katedru hygieny a bezpečnosti potravín a jej vedúcim bol do 31.8.2021. V roku 2005 sa habilitoval a v novembri 2011 ho prezident republiky vymenoval za vysokoškolského profesora. Od roku

2003 každoročne organizuje vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou Bezpečnosť a kontrola potravín a od roku 2007 je garantom študijného programu Bezpečnosť a kontrola potravín, ktorý taktiež pripravil. Svoje aktívne pôsobenie prepája jednak s univerzitami a jednak s praxou. V rokoch 2007- 2018 bol členom vedeckej rady Fakulty technologickkej UTB v Zlíne. Od roku 2015 je členom vedeckej rady Fakulty veterinárnej hygieny a ekológie VETUNI v Brne a spolupracuje tiež s Poľnohospodárskou univerzitou v Krakowe. Od roku 2007 je členom Potravinárskej komory Slovenska, kde aktívne pôsobí ako predseda výboru pre vzdelávanie, vedu, výskum a inovácie. V tejto funkcii spolupracuje s potravinárskymi podnikmi, organizuje vzdelávacie aktivity, odborné semináre a vychováva mladú generáciu budúcich potravinárov. Je členom národných odborných a vedeckých skupín MPRV SR pre: hygienu potravín, prídavné látky v potravinách, dietetické výrobky, výživu a alergény, biologické riziká, certifikačné systémy, dovoz a vývoz potravín. Od roku 1994 je členom Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV a od roku 2012 je jej predsedom. V rokoch 2010 – 2024 bol predsedom pobočky Svetovej hydinárskej únie na SPU v Nitre (WPSA), členom Slovenskej akadémie vied – odboru Potravinárstvo, je členom Českej akadémie zemědělských věd, členom technického výboru pre certifikáciu systémov manažérstva bezpečnosti potravín a certifikáciu osôb – senzorické posudzovanie potravín a členom horizontálneho akreditačného výboru pri Slovenskej národnej akreditačnej službe. Je členom redakčných rád časopisov Potravinárstvo –Slovak Journal of Food Science, Zvyvoš, Meat Science. V rokoch 2014 – 2022 bol členom rady APVV pre pôdohospodárske vedy. Pracuje tiež ako súdny znalec v odbore Potravinárstvo - odvetvie skúmanie potravín. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa venuje problematike zdravotnej bezpečnosti mäsa a mlieka, výsledovateľnosti a autentifikácii potravín, ako aj alergénom z potravín pomocou molekulárno-biologických metód. Doteraz publikoval 1120 publikácií, z toho 74 prác registrovaných v časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS, spoluautor 9 vysokoškolských učebníc a 33 skrípt, 561 citácií z toho 211 v zahraničných a domácich publikáciách registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS. Prof. Golian je zakladateľom občianskeho združenia Tradičná chuť regiónov Slovenska a od roku 2008 organizuje súťaže Tradičná chuť Hontu a od roku 2012 aj súťaže Tradičná chuť Podpoľania. Výrazne sa podieľa na uchovávaní tradičných jedál oboch regiónov. Doteraz vychoval 19 doktorandov, 141 diplomantov a 62 bakalárov. Za doterajšiu prácu bol ocenený bronzovou medailou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, bronzovou medailou SPU v Nitre, medailou Franciska Nowotnego za zásluhy o rozvoj Technologickkej fakulty Poľnohospodárskej univerzity v Krakowe, medailou profesora Zdenka Matyáša pri príležitosti 40. výročia založenia Fakulty veterinárnej hygieny a ekológie, Veterinárnej a farmaceutickej univerzity v Brne. Je nositeľom bronzovej medaily MPaRV SR, veľkej medaily SAPV. Získal cenu Potravinárskej komory Slovenska „Osobnosť potravinárstva“ za rok 2021; Zlatý kosák na výstave Agrokompex 2022 za publikáciu Potraviny a nutričná gramotnosť. V roku 2016 získal Zlatý kosák za spoluautorstvo dvojdielnej vysokoškolskej učebnice Mlieko a mliečne výrobky. Nositeľ Fándlyho medaily od r. 2021. V rokoch 2022 -2024 podpredseda SAPV, od roku 2025 predseda SAPV.

GÖRNER, Fridrich, prof. Dr. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave.

Narodený 15.4.1921 v Banskej Štiavnici. Štipendijný pobyt v r. 1947 na Eidege-nössische Technische Hochschule v Zürichu. Absolvent Chemickej fakulty SVŠT v Bratislave, Ing. (1951), Dr. techn. (1952), docent (1956), DrSc. na ČVUT v Prahe (1973), profesor (1980).

Vedúci študijného odboru Technológia mlieka a tukov na CHTF SVŠT, vedúci Katedry biotechnológie na CHTF SVŠT v Bratislave (1966-1970).

Profesijná aktivita: významný vedecký pracovník v odbore mikrobiológia mlieka a mliečnych produktov, mikrobiológia hydiny, vajec, a príslušných sušených produktov, hygieny a sanitácie v mliekarstve, vitaminológii mlieka, aromatických látok v mliečnych produktoch, cudzorodých látok v potravinách a technológii ovčieho syra a bryndze. Autor a spoluautor viac ako 210 vedeckých a odborných publikácií. Autor kníh: *Mliekarenská sterilizácia roztokmi chlórového vápna* (1953), *Zdravotnícky význam pasterizácie mlieka* (1953), *Sanitácia v mliekarstve* (1954), spoluautor *Mikrobiológia hydinárskeho priemyslu* (1966) a *Aplikovaná mikrobiológia požívatin* (2004).

Predseda Odboru výživy Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, člen rôznych pedagogických a vedeckých komisií na SVŠT, SAV, Čs. akademie zemědělských věd a Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied. Zakladajúci člen, predseda a čestný člen Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu, čestný člen Odbornej skupiny pre potravinársku a agrikultúrnú chémiu Slovenskej chemickej spoločnosti pri SAV, čestný člen Österreichische Gesellschaft für Ernährungsforschung, Wien, čestný člen Magyar Élelmiszeripari Tudományos Egyesület, Budapest. Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (1975). Nositeľ vyznamenaní: Hanušova medaila ČSAV (1971), Zlatá medaila ministra pôdohospodárstva SR (2000), medaila Za zásluhy o rozvoj vedy v oblasti potravinárstva Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (2002), Patočková medaila Čsl. spoločnosti mikrobiologické pri ČSAV a SAV (2002). Zomrel v r. 2006.

HERIAN, Karol, Ing., CSc.

významný vedecko-výskumný pracovník v oblasti mliekarstva

Narodený 18.9.1942 v Tajove, okr. Banská Bystrica. Absolvent Chemickej fakulty SVŠT v Bratislave na Katedre mlieka a tukov (1965). Pracoval v Stredoslovenských mliekarniach vo Zvolene, na katedre mlieka a tukov ChF SVŠT, od r. 1967 na Výskumnom pracovisku mliekarenského priemyslu (pobočka pražského VÚM) v Žiline. Postupne sa toto pracovisko transformovalo na samostatný VÚM, kde pracoval na rôznych postoch až po generálneho riaditeľa (od r. 1987 až do odchodu na dôchodok v r. 2004).

Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa zapodieval najskôr problematikou ovčieho mliekarstva a syrárstva, neskôr kvalitou nakupovaného mlieka, optimalizáciou jeho zvozu, vývojom a výrobou živočíšnych syridiel. Je autorom viacerých nových technológií pri výrobe syrov a mliečnych výrobkov, napr. plesňových syrov, priemyselnej výroby pareníc, nových druhov tavených a termizovaných syrov, zrenia syrov pod obalmi, využitia bezmembránovej osmózy v mliekarstve, atď. Významne sa podieľal na spracovaní koncepčných materiálov týkajúcich sa rozvoja mliekarstva na Slovensku pre potreby rezortu pôdohospodárstva. Bol dlhoročným organizátorom vedeckých konferencií s medzinárodnou účasťou (napr. SYROTECH), prehliadok kvality mliekarských výrobkov, odborných školení a kurzov pre zamestnancov mliekarského odboru. Prednášal na vysokých školách doma i v zahraničí, bol riešiteľom desiatok výskumných prác, viedol diplomové práce študentov na fakultách v Bratislave, Nitre a Košiciach. Bol spoluzakladateľom a šéfredaktorom odborného bulletinu MLIEKARSTVO, ktorý redakčne pripravoval nepretržite celých 38 rokov. Pričinil sa o propagáciu a obnovenie aktivít v rámci Svetového dňa mlieka na Slovensku. Má významnú zásluhu na zapísaní slovenskej bryndze, oštiepku a Klenoveckého syra do Zoznamu chránených zemepisných označení výrobkov v rámci EÚ.

Je autorom, spoluautorom viacerých knižných publikácií z oblasti mliekarstva na Slovensku, publikoval vyše 300 odborných článkov, vedeckých štúdií, populárnych prác pre

spotrebiteľskú verejnosť. Bol aktívny v celoštátnych odborných komisiách, člen dizertačných komisií na STU, SPU, UVL, v predstavenstve Slovenského mliekarenského zväzu, predsedníctve Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, predseda odbornej sekcie potravinárskeho priemyslu pri SVTS, zastával až do dôchodku významné posty v medzinárodných mliekarenských organizáciách, napr. Medzinárodnej mliekarenskej federácii IDF, Európskej mliekarenskej asociácii, medzinárodný rozhodca na svetových syrárskych súťažiach v Rakúsku.

Za svoju odbornú činnosť bol ocenený mnohými vyznamenaniami, napr. Zlatou medailou MPAV SR *Za zásluhy o rozvoj*, najvyšším vyznamenaním SAP *Za rozvoj poľnohospodárskej vedy*, Bronzovou medailou FAO, je nositeľom medaily J. Fándlyho (2012) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

IVANČENKO, Dmitrij, prof. Dr.techn. Ing.

profesor Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave

Narodený 26.10.1901 v Gosudarstvennoj (Ukrajina). Absolvent Chemickej fakulty Vysokej školy technickej v Brne, Ing. (1930), Dr.techn. (1932), vedecký pracovník Ústavu chemickej technológie uhľohydrátov Vysokej školy technickej v Brne (do r. 1952), docent (1952), profesor (1961) Chemickej fakulty SVŠT v Bratislave, prodekan (1953-56), dekan Chemickej fakulty SVŠT v Bratislave (1956-1960), vedúci Katedry chémie a technológie sacharidov a konzervácie potravín Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave (1971-1972).

Profesijná aktivita: cukrovarnícka analytika, chémie a technológia cereálií, riešiteľ výskumných úloh z oblasti cereálnej technológie, autor a spoluautor 36 vedeckých a odborných prác, 2 patentov.

Čestné uznanie I. stupňa SVŠT (1960), Pamätná medaila SVŠT (1963), Pamätná plaketa SVŠT (1965), štátne vyznamenanie *Za zásluhy o výstavbu* (1966), Zaslúžilý pracovník Mlynsko-pekárenského priemyslu (1975), Zaslúžilý učiteľ (1975), Zlatá medaila SVŠT (1976). Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV v Bratislave (1973). Zomrel v marci r. 1986.

JANÍČEK, Dušan, Ing.

odborný asistent na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT, popredný manager v slovenskom potravinárskom priemysle

Narodený 9.5.1952 v Bratislave, absolvent Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave odbor chémie a technológia sacharidov (1977), po vysokoškolskom štúdiu pracoval ako prevádzkový technik cukrovaru (1977 – 1983), potom vedúci výroby cukrovaru v š.p. Cukrovar a konzerváren Sládkovičovo (1983 – 1987). V rokoch 1987 – 1989 bol odborným asistentom na Katedre chémie a technológie sacharidov a konzervácie potravín CHTF SVŠT v Bratislave. V rokoch 1989 – 1992 riaditeľ štátneho podniku Cukrovar a konzerváren, š.p. Sládkovičovo, potom konateľ a výkonný riaditeľ spoločnosti CUKOS, s.r.o. Sládkovičovo (1992 – 1997). V ďalšom období prešiel vrcholovými pozíciami v slovenskom cukrovarníckom priemysle ako generálny riaditeľ, člen predstavenstva a konateľ s.r.o. Slovenské cukrovary Sereď, od r. 2010 jej prokurista a riaditeľ vonkajších vzťahov.

Zastupoval a doposiaľ zastupuje záujmy výrobcov potravín v Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore ako jej podpredseda, Asociácii zamestnávateľských zväzov a združení SR ako člen jej Dozornej rady, Rade ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

SR, aj Monitorovacom výbore Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. Od roku 2004 je predsedom Únie potravinárov Slovenska.

Po celý čas od skončenia vysokoškolského štúdia úzko spolupracuje s odbornými pracoviskami STU a SPU, je autorom desiatok odborných článkov, prednáša budúcim inžinierom potravinárskych odborov, na vedeckých konferenciách a seminároch. Je členom redakčnej rady „*Listov cukrovarníckych a repárskych*“, členom Priemyselnej rady dekana Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU, člen Vedeckej rady Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU. Je nositeľom medaily J. Fándlyho (2012) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

KAROVIČOVÁ Jolana, doc. Ing. PhD.

docentka Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave

Narodená 25.04.1950 v Kalinove. Absolventka Chemickeotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave Ing. (1974), PhD. (1980), docentka (1998), vysokoškolský pedagóg na Ústave potravinárstva a výživy, FCHPT STU v Bratislave.

Profesijná aktivita: štúdium podmienok fermentácie rastlinných štiav s prídavkom funkčných zložiek, analýza vybraných metabolitov mikroorganizmov kapilárnou izotachoforézou v mliečne fermentovaných zeleninových šťavách a cereálnych nápojoch, metódy identifikácie falšovania a autentifikácie vybraných potravinárskych výrobkov, senzorické hodnotenie potravín, výskum a vývoj potravín s prospešným účinkom na zdravie spotrebiteľa. Zodpovedná riešiteľka 6 výskumných projektov. Autorka a spoluautorka viac ako 70 publikácií evidovaných vo Web of Science alebo Scopus.

Spoluautorka domácich a zahraničných knižných diel: *Malá slovenská encyklopédia* (1993), *Handbook of Food Analysis* (1996), *Food Analysis by HPLC* (2000), *Handbook of Food Analysis, Residues and other food component analysis* (2004), *Encyclopaedia of Slovakia and the Slovaks* (2007), *Fermented Foods in health and disease prevention* (2017).

Spoluautorka vysokoškolských učebníc: *Základy potravinárskych technológií* (1996) a *Cereálie, cukor, cukrovinky I. Návod na laboratórne cvičenia* (2013). Spoluautorka 2 patentových vzorov.

Vedenie kurzov senzorického hodnotenia akreditovaných MŠ SR. Členka redakčnej rady časopisu Potravinárstvo, Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV jej potravinárskej sekcie. Nositeľka Fándlyho medaily (2020).

KOMAN, Václav, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 3.11.1927 v Mudroňove. Absolvent Chemickej fakulty SVŠT v Bratislave, Ing. (1951). Technológ Považských tukových závodov Nové Mesto n/V. (1951-1954), asistent, odborný asistent, CSc. (1954-1963), docent (1968), DrSc. (1984), profesor (1994), vedecko-pedagogický expert a profesor na Université de Tlemcen, Alžírsko (1985-1990).

Profesijná aktivita: popredný odborník v chémii, technológii a analýze tukov, olejov, lipidov a kozmetiky, výroba rastlinných, živočíšnych tukov procesmi medzimolekulovej preesterifikácie, zakladateľ študijného odboru zameraného na tuky, detergenty a kozmetiku, zaviedol analytické chromatografické a spektrofotometrické metódy kontroly, prípravy a optimalizácie cis- a transizomérov nenasýtených mastných kyselín v jedlých tukoch s optimálnymi hladinami esenciálnych mastných kyselín s požadovanými fyzikálno-chemickými a biologickými vlastnosťami. Koordinátor viacerých domácich a medzinárodných výskumných projektov. Autor a spoluautor vyše 100 vedeckých, 40

odborných prác a 40 popularizačných článkov, 5 patentov, 6 zlepšovacích návrhov a 11 štátnych noriem z oblasti technológie tukov.

Zakladajúci člen, nositeľ medaily J. Fándlyho (2000), podpredseda Potravinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Nositeľ Zlatej (1987) a Striebornej medaily SVŠT, medailí SNP (1984, 1994), Najlepši pracovník PALMA (1971). Zomrel v decembri 2018.

KOVÁČ, Milan, Ing., PhD.

významná osobnosť slovenského potravinárskeho výskumu

Narodený 22.9.1951 v Bratislave. Absolvent Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave (1975), CSc. (1980 na VŠCHT v Prahe), hosťujúci docent FCHPT STU Bratislava (2002), vedecký kvalifikačný stupeň IIa (1986) Ib (2001). Odborný asistent na CHTF SVŠT (1979-82), námestník riaditeľa VÚ potravinárskeho v Bratislave (1982-1988), riaditeľ VÚP (1989-2005), poradca ministra MPRV SR (2005), stály predstaviteľ SR pri FAO (MZV SR 2005-2008), medzinárodný expert pre výživu a ochranu spotrebiteľa pri REUR FAO v Budapešti (2008-09), štátny radca MPRV SR (2009-2014), člen správnej rady EFSA – European Food Safety Authority (2010-2014).

Profesijná aktivita: chémia a analýza potravín, budovanie databázových systémov. Riešiteľ a spoluriešiteľ domácich a zahraničných výskumných projektov základného a aplikovaného výskumu. Koordinátor celoslovenských a aj celočeskoslovenských štátnych úloh v oblasti potravinárstva najmä kvality a bezpečnosti potravín. Autor resp. spoluautor viac ako 250 vedeckých a odborných prác, niekoľkých monografií a 7 autorských osvedčení. Školiteľ doktorandov v rámci vedeckej prípravy na slovenských vysokých školách.

Členstvo: člen vedeckých rád 3 fakúlt univerzít v SR a ČR, člen 4 odborových komisií pre obhajoby doktorandských prác, člen vedeckých rád viacerých výskumných organizácií (VÚM, VÚPP Praha, atď.), predseda redakčnej rady Bulletinu PV, člen redakčných rád mnohých odborných domácich a zahraničných časopisov (Czech Journal of Food Science, Acta Alimentaria, European Journal of Food Science and Technology atď.) zástupca SR v mnohých vedeckých medzinárodných organizáciách (IUNS, IUPAC, FECS, atď.) člen Poradného zboru EUFICu, člen Rady riaditeľov ILSI EUROPE, člen Správnej rady ILSI Global vo Washingtone, národný kontaktný bod pre Codex Alimentarius, člen predsedníctva SAPV, člen ČSAZ a člen mnohých odborných a vedeckých organizácií v SR (ZSVTS, Slovenská spoločnosť pre racionálnu výživu, Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, SCHS, SAIV, atď.). Člen viacerých odborných komisií štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou (jódová komisia MZ SR, člen komisie pre NPPZ a komisie pre NPOVO pri MZ SR, národný tajomník SR pre Svetový potravinový summit, člen subkomisie pre referenčné materiály s biologickou maticou pri ČSMÚ, člen zboru externých poradcov Federálneho ministerstva земѣлствѣ a výživy, člen rady ministra MPRV SR pre otázky vedy a výskumu, atď.)

Nositeľ: Bronzovej medaily SVŠT (1975), nositeľ medaily J. Fándlyho (2012) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, Zlatej plakety za zásluhy o racionálnu výživu (2001), Striebornej plakety MPRV SR (2001), a ďalších ocenení.

LACKOVÁ Alica, doc. Ing. CSc.

docentka Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave

Narodená 30. 8.1946 v Ostraticiach okr. Partizánske. Patrí k popredným slovenským odborníkom, ktorí sa zaoberajú problematikou kvality a bezpečnosti produkcie potravinárskych produktov. Po maturite na SŠ v Bratislave v roku 1964 pokračovala v štúdiu

na Chemicko-technologickej fakulte SVŠT v Bratislave (1964-69), kde v r. 1969 úspešne ukončila odbor Technológia mlieka a tukov. Jej profesionálna dráha sa začala na Katedre technickej mikrobiológie a biochémie, kde sa venovala špeciálnym analytickým metódam tukov pod vedením prof. Ing. Václava Komana, DrSc. a v roku 1980 získala po úspešnej obhajobe kandidátskej dizertačnej práce vedeckú hodnosť kandidát technických vied v odbore Chémia a technológia požívatin. Od roku 1976 pracovala ako vedúca laboratórneho oddelenia a zástupkyňa vedúceho vo Vývojovom pracovisku mäsového priemyslu GRT až do jeho zániku v roku 1990. Jej pedagogická a vedeckovýskumná dráha dostala nový rozmer, keď v septembri 1990 nastúpila na Katedru tovaroznalectva a kvality tovaru Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. V roku 2002 sa habilitovala vo vednom odbore Obchod a marketing a získala titul docent na Obchodnej fakulte. Počas svojho pôsobenia na univerzite zastávala významné akademické funkcie prodekanu pre vzdelávanie OF EU (1999-2007) a predsedu Akademického senátu fakulty. Od roku 2007 až do odchodu na dôchodok bola vedúcou Katedry tovaroznalectva a kvality tovaru a tiež členom Vedeckej rady Obchodnej fakulty. Pôsobila ako odborník v oblasti štátnej správy pri Ministerstve zdravotníctva SR v rámci Medzirezortnej komisie chemickej bezpečnosti. Je členkou Potravinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV, Spotrebiteľského inštitútu, Medzinárodnej vedeckej spoločnosti pre technológiu a tovaroznalectvo so sídlom vo Viedni (IGWT), Slovenskej spoločnosti pre kvalitu a Slovenskej spoločnosti pre technickú normalizáciu. V pedagogickej, vedeckovýskumnej a publikačnej činnosti sa orientuje na problematiku vývoja a aplikácie nových metód pri objektívnom sledovaní kvality potravinárskych produktov s ohľadom na požiadavky praxe, komplexné hodnotenie kvality a bezpečnosti potravín, ich postavenie a význam v národnom hospodárstve SR, strategické zámery potravinárskej výroby, jej perspektívy ekologizácie, integrované manažérstvo kvality. Je autorkou a spoluautorkou niekoľkých desiatok vysokoškolských učebných textov, vedeckých a odborných štúdií a statí. Bola zodpovednou riešiteľkou, resp. spolu riešiteľkou mnohých výskumných projektov, pričom výsledky svojho výskumu prezentovala na vedeckých domácich a zahraničných konferenciách. Koordinovala niekoľko medzinárodných vedeckých projektov a spolupracovala s významnými výskumnými pracoviskami a vysokoškolskými inštitúciami u nás aj v zahraničí. Nositeľka Fándlyho medaily od r. 2016.

MRÁZ, Igor, Ing. PhD.

významná osobnosť slovenského potravinárskeho výskumu

Narodený 9.8. 1952, maturoval na SPŠCh v Bratislave (1971), absolvent Chemicko-technologickej fakulty SVŠT v Bratislave (1976), odbor Konzervácia potravín a technológia mäsa. Krátko pracoval na katedre sacharidov a potravín CHTF ako asistent, v r. 1977 nastúpil do VÚ liehovarov a konzervární v Bratislave, kde pracoval v rôznych vedúcich pozíciách až do jeho zániku v r. 2009. Potom pôsobil v Slovenskej legálnej metrológii ako riaditeľ Metrologického pracoviska Bratislava do marca 2011 a následne v certifikačných orgánoch ako vedúci auditor manažérskych systémov kvality a bezpečnosti potravín. Vedeckú hodnosť CSc. obhájil v r. 1986. V r. 2014 odišiel do dôchodku.

Za takmer 33 rokov pôsobenia v potravinárskom výskume bol riešiteľom vyše 30 výskumných úloh a projektov zameraných na vývoj nových výrobkov najmä v oblasti výroby hotových pokrmov a polotovarov, ďalej mäsových a hydinových výrobkov, rybích konzerv, ovocných výrobkov, aplikácii aditívnych látok, potravinárskych obalov a obalovej techniky. Zaslúžil sa o modernizáciu potravinárskych technológií a zvyšovanie kvality slovenských potravinárskych výrobkov. Výsledky svojho výskumu v oblasti aplikácií moderných metód

konzervácie potravín, predovšetkým kinetiky tepelných procesov publikoval doma i v zahraničí.

Má bohatú publikačnú aktivitu reprezentovanú vyše 110 vedeckými štúdiami a odbornými článkami v domácich a zahraničných periodikách. Pôsobil ako externý učiteľ na CHtF SVŠT, neskôr FChaPT STU, bol členom štátnej skúšobnej komisie pre študijné odbory Konzervácia potravín a technológia mäsa, Chémia a technológia požívatin, zaviedol nový predmet Priemyselná výroba hotových pokrmov. Pedagogicky a výskumne spolupracoval aj s SPU v Nitre, VŠCHT v Prahe a MZLU v Brne. Aktívne spolupracoval pri tvorbe novej slovenskej potravinárskej legislatívy, je členom redakčnej rady časopisu KVALITA, členom výboru Odbornej sekcie potravinárskej chémie SCHS pri SAV, je členom SAPV, člen Slovenského konzervárenského zväzu. Pôsobil dlhodobo ako odborný garant za SR pri organizovaní spoločných československých vedeckých konferencií Konzervárenské dni, Obalové dni, Kvalita a bezpečnosť potravín. Je nositeľ medaily J. Fándlyho (2015) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícke, potravinársku a veterinársku vedy pri SAV.

PALO, Vladimír, doc. Ing. PhD.

docent Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave

Narodený 30.9.1930 v Bánovciach n/Beravou. Absolvent Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1953), asistent, odborný asistent (1953-1975), docent (1979), prodekan Chemickotechnologickej fakulty STU (1981-1982).

Profesijná aktivita: uznávaný odborník v oblasti chémie a technológie mlieka, biochémia zretia syrov, vývoj a aplikácia chromatografických metód v analýze mlieka a mliečnych výrobkov, analýza masných kyselín mliečného tuku a prchavých látok tvoriacich chuťnosť syrov, rozsiahle práce v oblasti štúdií aromatických látok. Editor početných zborníkov vedeckých prác z konferencií. Autor a spoluautor 150 vedeckých a odborných prác, 11 patentov, zodpovedný riešiteľ 10 výskumných projektov, 4 knižných publikácií. Člen Československej akadémie zemедělských věd, Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, člen Komisie pre vedu a výchovu pri bývalom Čs. Národnom komitete Medzinárodnej mliekarenskej federácie - IDF, člen bibliografickej sekcie časopisu J. Chromatography, člen vedeckej rady Výskumného ústavu mliekarenského v Žiline, člen redakčných rád Průmysl potravin a Bulletin potravinárskeho výskumu. Zakladajúci člen, Čestný člen (1997), nositeľ medaily J. Fándlyho (2000) a dlhoročný člen Hlavného výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícke, potravinársku a veterinársku vedy SAV, zakladateľ a organizátor periodických konferencií *aromatické látky v požívatinách*. Nositeľ Pamätnej (1973) a Striebornej (1980) medaily SVŠT, Čestného uznania Výskumného ústavu mliekarenského v Žiline, medaily Čs. akadémie zemедělské (1991), Pamätnej medaily Facoltà di Agrari Università degli Studi di Bologna (1971). Cena SAV za prácu *Historický rozbor rozvoja čl. mliekarenského výskumu a školstva* (1978), Čestné uznanie SAV za dlhoročnú významnú prácu v oblasti potravinárskych vied (1989). Zomrel v Bratislave r. 2021.

PETRÍKOVÁ, Darina, Ing. CSc.

vedecko-výskumná pracovníčka Výskumného ústavu liehovarov a konzervárni v Bratislave

Narodená 26.11.1938 v Martine. Absolventka Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1961), CSc. (1971). Vedecká pracovníčka Výskumného ústavu liehovarov a konzervárni, vedúca útvaru výskumu a vývoja (1963), vedúca strediska skúšobných a kalibračných laboratórií (1963-1993), autorizovaný zástupca firmy FOSS Analytical AB Švédsko, fy CELSIS Holandsko a fy HYGIENA International Veľká Británia,

externá vysokoškolská učiteľka na Chemickotechnologickej fakulte STU v Bratislave (1973-1990).

Profesijná aktivita: zodpovedná riešiteľka 19 výskumných projektov v oblasti analýzy potravín z hľadiska ich výživových látok, aditívnych látok a cudzorodých látok kontaminujúcich potraviny. Autorka a spoluautorka 32 pôvodných vedeckých prác, 41 odborných prác a 42 prednášok na vedeckých konferenciách.

Členka Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu, členka redakčnej rady Výživa a zdravie a Bulletin potravinárskeho výskumu, členka a tajomníčka Komisie potravinárskej analytiky odboru výživy obyvateľstva Českej akadémie zemédělských věd v Praze, členka Komisie ISO Slovenského ústavu technickej normalizácie. Zakladajúca členka, členka Ústredného výboru a predsedníčka Potravinárskej sekcie (1988-1996), Čestná členka (1996) a nositeľka medaily J. Fándlyho (1997) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, medaily Výskumného ústavu potravinárskeho v Bratislave a viacerých ocenení Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu.

PRÍBELA, Alexander, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 13.9.1928 v Šoporni. Absolvent Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1956), CSc. (1965), asistent, odborný asistent (1956-1966), docent (1966), DrSc. (1980), profesor chémie a technológie požívatín (1986).

Profesijná aktivita: priemyselné spracovanie ovocných štiav na koncentráty, izolácia, identifikácia a delenie prchavých aromatických látok multidetekčnou chromatografickou metódou. Izoloval, identifikoval a určil chemickú štruktúru horkých látok rajčín, papriky, ich biologické a organoleptické vlastnosti a vypracoval rutinnú kontrolu týchto látok. Vyriešil a následne zaviedol do praxe výrobu pektolytických enzýmov. Koordinátor početných štátnych a rezortných výskumných prác v rámci ČSSR a SR zameraných na technologické a výživové problémy a výskumných projektov orientovaných na analytické a výživové otázky. Vedúci postgraduálneho štúdia „Moderné aspekty riadenia a kontroly potravinárskeho priemyslu“ a „Kontrola cudzorodých látok v požívatínach, krmivách a pôde“, zakladateľ odborného zamerania štúdia „Chémia a hodnotenie potravín“ na CHTF STU. Zakladateľ účelového zariadenia Senzorické laboratórium, organizátor celoštátnych kurzov Senzorické hodnotenie potravín.

Vytvoril vedeckú školu pre riešenie významných problémov potravinárskej chémie a technológie. Autor a spoluautor vyše 500 vedeckých a odborných prác, 10 patentov, 45 knižných publikácií (z toho 10 monografií), najvýznamnejšie: Analýza cudzorodých látok v požívatínach (1974), Bitterstoffe in: Fremd- und Zusatzstoffe in Lebensmitteln (1978), Horké látky ovocia a zeleniny (1980), Analýza prírodných látok v požívatínach, Toxic Compounds arising by action of microorganisms in: Toxic Compounds of foods formation and changes during food processing and storage (1992).

Predseda komisie pre obhajoby doktorských (DrSc.) a doktorandských (CSc.) dizertačných prác z vedného odboru Kvasná chémie a biotechnológia a neskôr aj pre vedný obor Chémie a technológia požívatín. Zakladajúci člen Československej akadémie zemédělské, člen Slovenskej poľnohospodárskej akadémie, člen atestačných komisií ministerstva pôdohospodárstva a výskumných ústavov, predseda Slovenského výboru potravinárskej vedecko-technickej spoločnosti (1968- 1987), člen Ústrednej rady ČSVTS (1968-1991), člen Komisie Predsedníctva SAV pre otázky základného výskumu výživy a potravín, člen Komisie pre prípravu a rozvoj akreditačného systému v rámci Ústavu pre normalizáciu merania a skúšobníctva pri vláde SR, člen jej Technického výboru.

Vyznamenania: Zlatá medaila SVŠT (1988), Zlatá medaila Čs. akademie zemědělských věd (1988), Zlatá medaila Fakulty potravinářské a biochemické technologie VŠCHT Praha (2004), Zlatá medaila Chemickotechnologickej fakulty STU (1988), medaila J. Fándlyho Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (2003), Pamätná medaila akademika Muchu, medaila PhMr. V. Žuffu (2003), Pamätná medaila Výskumného ústavu mliekarenského v Žiline (2003), Čestný člen ČSVTS, Pamätná medaila Akadémie Rolniczej Poznań (1978).

PRUGAR Jaroslav, doc., Ing. DrSc.

Doc. Ing. Jaroslav Prugar, DrSc. sa narodil 10.2.1928 v Prahe, kde vyštudoval reálne gymnázium a následne aj Fakultu potravinářské a biochemické technologie na VŠCHT. Po ukončení štúdií pracoval ako potravinářsky a poľnohospodársky vedecký pracovník vo Výskumnom ústave rastlinnej výroby Praha a vo Výskumnom ústave pôdozvedectva a výživy rastlín Bratislava. Popri pracovných povinnostiach zastával celý rad funkcií v rôznych vedeckých a odborných komisiách, orgánoch a inštitúciách, bol napr. predsedom Komisie kvality rastlinných produktov pri Českej akadémii poľnohospodárskych vied, členom výboru odbornej skupiny pre potravinářsku a poľnohospodársku chémiu pri Českej spoločnosti chemickej, členom redakčnej rady časopisu Výživa a potraviny, členom certifikačného výboru pre ekologické poľnohospodárstvo Ministerstva poľnohospodárstva ČR, členom komisií pre štátne záverečné skúšky na VŠCHT Praha a SPU Nitra, členom Nemeckej spoločnosti pre kvalitu. Bol čestným členom ČAZV a SAPV. Za svoje aktivity počas viac ako päťdesiatročnej činnosti získal celý rad vyznamenaní a uznaní od vedeckých a odborných organizácií, spoločností, vysokých škôl, rezortov a literárnych fondov. Doc. Prugar uverejnil takmer 700 publikácií, z toho 140 pôvodných vedeckých prác. Je autorom a spoluautorom mnohých kníh, monografií a skrípt, ako sú napr. Kvalita rastlinných produktů (1977), Dusičnany v zelenine (1985), Kvalita pšenice (1986), Kvalita jačmeňa (1989), Izbytočný azot v ovoščach (Moskva, 1990), Nitrogen cycles in the present agriculture (1991), Toxic compounds of foods (1995), Brambory (2000), Kvalita, zpracování a odbyt bioproduktů (2001), Biopotraviny – hodnocení kvality, zpracování a marketing (2002). Na základe celoživotných aktivít sa zaradil do prestížnej publikácie Kto je kto (1998 a 2002), ako i medzi významných európskych potravinářských odborníkov (Who's who in Food Science Europe) v r. 1996. Zomrel 1.7.2012.

SMIRNOV, Vladimír Ing. CSc.

odborný asistent Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 23.10.1930 vo Vysokej nad Kysucou. Absolvent Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1954), CSc. (1968). Štátna inšpekcia akosti potravinářských výrobkov v Bratislave (1954-1964), odborný asistent Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave (1964-1990).

Profesijná aktivita: výskum v oblasti zloženia potravín živočíšneho pôvodu a kontrola ich kvality, vplyv rôznych moderných spôsobov tepelnej úpravy na výživovú hodnotu potravín, vývoj aditívnych látok v oblasti nových údiacich preparátov najmä pre mäsové výrobky. Autor a spoluautor vyše 50 vedeckých a odborných prác, veľkého počtu prednášok na konferenciách, zodpovedný riešiteľ a koordinátor viacerých výskumných správ, 2 patentov, autor vysokoškolských skrípt Technológia hydinárstva.

Člen Komisie pre hodnotenie akosti potravinářských výrobkov Štátnych skúšobní v Prahe a Bratislave, Strieborná medaila Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu (1988), Bronzová medaila Chemickotechnologickej fakulty SVŠT (1980). Zakladajúci člen, predseda Potravinářskej sekcie, člen Ústredného výboru, Čestný člen (1989), nositeľ medaily J.

Fándlyho (1995) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zomrel v r. 1997.

STRMISKA, František, prof. RNDr. CSc.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu potravinárskeho a profesor Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave

Narodený 5.3.1925 v Užhorode (vtedy ČSR). Absolvent Prírodovedeckej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave, RNDr. (1950). Pracovník Štátneho ústavu pre výživu a diétetiku (1949-1950), Výskumného ústavu potravinárskeho v Bratislave (1950-1951), odborný asistent Chemickej fakulty SVŠT (1952-1965), CSc. (1957), docent (1965), profesor (1991), vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu potravinárskeho (1974-1990).

Profesijná aktivita: významný vedecký pracovník v oblasti zloženia a nutričného hodnotenia potravín, autor „*Potravinovej banky dát*“ a „*Poživatinových tabuliek*“, spoluautor „*Potravinového kódexu SR*“, koordinátor a riešiteľ mnohých rezortných a štátnych výskumných úloh. Autor a spoluautor vyše 600 vedeckých, odborných prác a popularizačných článkov, predniesol viac ako 200 referátov na domácich a zahraničných konferenciách, zakladateľ periodickej konferencie „*Výživa - potraviny - legislativa*“.

Člen vedeckých rád výskumných ústavov, riadny člen Čs. akademie zemедělské, Čestný člen Slovenskej akademie pôdohospodárskych vied, zakladajúci člen a podpredseda Slovenskej spoločnosti pre výživu, člen redakčnej rady Výživa a zdravie. Čestný člen Spoločnosti pre výživu NDR. Zakladajúci člen, čestný člen (1996), nositeľ medaily J. Fándlyho (1997) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zaslúžilý pracovník Povereníctva výživy (1975), Strieborná (2000) a Zlatá (2005) medaila Ministerstva pôdohospodárstva SR, medaila Čs. akademie zemедělskej Za zásluhy a rozvoj vedy a výskumu (1991), medaila Slovenskej akademie pôdohospodárskych vied Za rozvoj vedy v oblasti potravinárstva (2005), medaila Za zásluhy o budovanie SVŠT (1963), medaila Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU Za rozvoj potravinárskej vedy a vzdelávania (2005), medaila Výskumného ústavu potravinárskeho, medaila Výskumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, viaceré medaily a čestné uznania Slovenskej spoločnosti pre výživu a ČSVTS. Zomrel v apríli v roku 2019.

STUDNICKÝ, Július, doc. Dr. techn. Ing. CSc.

docent Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 5.5.1926 v Rožňave. Absolvent Fakulty Chemickotechnologického inžinierstva SVŠT v Bratislave, Ing. (1951), asistent, odborný asistent (1951-1971), Dr.techn. (1953), CSc. (1963), docent (1968). Expertízny pobyt na Výskumnom ústave derivátov cukrovej trstiny ICIDCA-Havana (1968-1971), vedúci študijného odboru Chémia a technológia sacharidov a cereálií (1978-1986).

Profesijná aktivita: čistenie cirokovej šťavy a šťavy cukrovej repy a cukrovej trstiny, technologická kvalita cukrovej repy, súdny znalec pre potravinárstvo. Autor a spoluautor 62 vedeckých a odborných prác, záverečných projektov s cukrovarníckou a potravinárskou tematikou, dvoch patentov, 68 prednášok na konferenciách, knižných publikácií: *Prehľad potravinárskych technológií* (1976), *Základy potravinárskych technológií* (1996), spoluautor Nemecko-slovenského technického slovníka a ďalších technických slovníkov. Predseda hodnotiteľskej komisie pre cukor, cukrovinky a trvanlivé pečivo pri Štátnej inšpekcii akosti potravín (1971-1986), preklad knihy „*Tregubov, V.A.: Technológia škrobu a výrobkov zo škrobu*“ (1987) a ďalších odborných kníh z viacerých svetových jazykov.

Čestný člen ČSVTS, Čestné uznanie ČSVTS, Zlatá medaila Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu Za zásluhy o racionálnu výživu. Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, nositeľ medaily J. Fándlyho (1996). Nositeľ Pamätnej medaily Chemickotechnologickej fakulty SVŠT (1976), Zaslúžilý pracovník Ministerstva pôdohospodárstva SR (1976), Zaslúžilý pracovník SVŠT (1986), nositeľ Zlatej medaily SVŠT (1986). Zaslúžilý pracovník Mlynov a pekárni. Zomrel v roku 2019.

SZEMES Vojtech, Ing. CSc.

zakladateľ pekárskoho výskumu na Slovensku

Narodený 10.9.1934 v Šamoríne. Vyučený pekár v Novom Smokovci (1952). Absolvent Pardubickej majstrovskej školy (1954). Absolvent Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave, Ing. (1973) a vedeckej aspirantúry CSc. (1986).

Profesijná aktivita: založil v roku 1954 pekársky výskum na Slovensku, ktorý bol neskôr premenovaný na Výskumné stredisko mlynov a pekárni. V rokoch 1963 - 1966 pracoval v Prahe na Ministerstve potravinárskeho priemyslu a do roku 1970 na Ministerstve pôdohospodárstva a výživy v Bratislave. V roku 1970 - 1980 bol technickým riaditeľom Generálneho riaditeľstva mlynov a pekárni v Bratislave. V rokoch 1981 - 1985 pracoval ako expert potravinárskeho priemyslu v Moskve a po návrate na Slovensko bol výrobný - obchodným riaditeľom Generálneho riaditeľstva mlynov a pekárni. Po krátkom pôsobení na Ministerstve pôdohospodárstva v rokoch 1989 - 1991 sa osamostatnil ako podnikateľ.

Je autorom alebo spoluautorom viac ako 30 odborných kníh, prevažne určených pre stredné školy potravinárske, založil slovenskú odbornú knižnicu pekársku a cukrársku, je autorom viac ako 250 odborných článkov v domácich a zahraničných odborných časopisoch. Založil Cech pekárov a cukrárov, ktorého bol 18 rokov cechmajstrom. Bol zakladajúcim členom Potravinárskej spoločnosti ZVTS a jej podpredsedom. Je nositeľom viacerých rezortných vyznamenaní a uznaní, je nositeľom Rádu svätého Ambróza, zlatého odznaku Slovenského živnostenského zväzu (2001), zlatej medaily Ministerstva pôdohospodárstva SR (2004), zlatej medaily Slovenskej živnostenskej komory (2008), dvoch medailí FAO bronzovej (2006) a striebornej (2011), nositeľ medaily J. Fándlyho (2014) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV a nositeľom veľkej medaily svätého Gorazda (2015). Zomrel 25.11.2019.

SZOKOLAY, Alexander, Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu potravinárskeho v Bratislave

Narodený 15.7.1925 v Slovenskom Komloši (Maďarsko). Absolvent Odboru chemického inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1952), štúdium na Technickej univerzite v Mníchove v rámci nadácie A. Humboldta, CSc. (1962), DrSc. (1980), vedúci Odboru hygieny výživy požívateľín Ústavu preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave (1953-1981), riaditeľ Výskumného ústavu potravinárskeho v Bratislave (1981-1987), externý prednášateľ na Chemickotechnologickej fakulte STU v Bratislave (1965-1990).

Profesijná aktivita: medzinárodne uznávaný odborník v potravinárskej chémii, najmä v problematike cudzorodých (aditívnych a kontaminujúcich) látok v požívatinách, hygiena výživy, zdravotná bezpečnosť potravín. Koordinátor viacerých projektov výskumu kvality potravín a hodnotenia cudzorodých látok v požívatinách. Autor a spoluautor 280 vedeckých a odborných prác (z toho 40 cudzojazyčných), monografií *Cudzorodé látky v požívatinách (1969, 1983)*, *Fremd- und Zusatzstoffen in Lebensmitteln (1978)*.

Člen Čs. akademie zemědělských věd, čestný člen Chemické společnosti SAV, čestný člen Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu, člen Československej delegácie Výboru FAO/WHO (1972-1992), člen Slovenskej lekárskej spoločnosti. Zakladajúci člen, Čestný člen (1990), a predseda Potravinárskej sekcie (1975-1981), nositeľ medaily J. Fándlyho (1995) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Nositeľ významenani: Za vynikajúcu prácu (1985), Zlatej medaily SVŠT (1985), Striebornej medaily Ministerstva pôdohospodárstva SR (2000), medaily akademika Dérera Ministerstva zdravotníctva SR (2000). Zomrel v apríli 2019.

SCHMIDT, Štefan, prof. Ing. PhD.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 26.10.1951 v Litoměřiciach. Absolvent Chemickotechnologickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1976), vedúci Chemického oddelenia Výskumného ústavu hydinárskeho priemyslu v Bratislave (1978–1981), odborný asistent CHTF/FCHPT SVŠT/STU (1981–1996), PhD. (1986), doc. (1996), prof. (2009). Zástupca (1990–1994) a vedúci Katedry mlieka, tukov a hygieny požívatín (1998–2001), vedúci Katedry potravinárskej technológie Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave (od r. 2001).

Profesijná aktivita: chémia lipidov a technológia tukov, potravinárske inžinierstvo, prírodné antioxidanty. Autor a spoluautor vyše 90 vedeckých prác vo vedeckých časopisoch, 210 prác publikovaných v zborníkoch (vyše 360 citácií). Kapitoly v zahraničných knižných publikáciách s tematikou prírodných antioxidantov a lipidov: *Natural antioxidant functionality during food processing* (2001), *The impact of food processing in phytochemicals – the case of antioxidants* (2003), *Ultraviolet-visible spectrophotometry in the analysis of Lipid Oxidation* (2005), *Phospholipids* (2010), *Plant lipids and oils* (2010) a *Effects of processing and storage on antioxidant efficacy in foods* (2010). Spoluautor vysokoškolských skrípt *Chémia a technológia tukov 1.* (1989), *Laboratórne cvičenie z chémie mlieka a tukov* (1990). Autor vedeckej monografie *Antioxidanty a oxidačné zmeny tukov v potravinách* (2010), ocenenej cenou Literárneho fondu v kategórii prírodné a technické vedy.

Člen redakčnej rady časopisov *European Journal of Lipid Science and Technology*, *Czech Journal of Food Sciences* a *Journal of Food and Nutrition Research*. Člen vedeckej rady Fakulty chemickej a potravinárskej technológie (2000–2003 a od r. 2011), člen vedeckej rady Fakulty potravinárske a biochemické technológie VŠCHT, Praha (od r. 2004). Člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave, nositeľ medaily J. Fándlyho (2005). Od r. 2001 predseda OS Potravinárska chémia Slovenskej chemickej spoločnosti pri SAV, do r. 2014 národný zástupca komisie Potravinárska chémia Federácie európskej chemickej spoločnosti a od r. 2009 predseda odborovej komisie v študijnom odbore Chémia a technológia požívatín. Od r. 2007 riadny člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied.

STARUCH Ladislav, Ing. PhD.

odborný asistent Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU

Narodený 12.12.1962 v Michalovciach. Absolvent Chemickotechnologickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave Ing. (1984), PhD. (1992). Účastník projektu RAAPS (reštrukturalizácia mäsového priemyslu na Slovensku) v spoluprácu s IOWA State Univerzitou v USA.

Profesijné aktivity: Konzervácia potravín a technológia mäsa, účinky údiaceho preparátu na fermentačný proces, zložky a vlastnosti mäsových výrobkov, aplikácia probiotických kultúr pri výrobe mäsových výrobkov so zreteľom na bioprotektory vo fermentovaných mäsových

produktach. Samostatná časť odborných aktivít navrhovaného je zameraná na dusitany a dusičnany v mäsovom priemysle v súvislosti s kvalitou potravín.

Riešiteľ projektu Operačného programu Veda a inovácie (Dopytovo orientovaný výskum pre udržateľné a inovatívne potraviny), projektu APVV (Komplexné využitie rastlinnej biomasy v biopotravínach s pridanou hodnotou), projektov VEGA (Problematika biogénnych aminov vo fermentovaných potravinách a použitie mikroorganizmov degradujúcich biogénne aminy ako možné riešenie pre zabezpečenie zdravotne bezpečných potravín, Štúdium vlastností vybraných potravín a ich vplyv na kvalitu a bezpečnosť potravín a zdravie obyvateľstva).

Ing. Staruch má v databáze vedeckých a odborných výstupov FCHPT evidovaných 377 záznamov. Najvýznamnejšie publikácie: Jeleníková, J., Pipek, P., Staruch, I.: "The influence of ante-mortem treatment on relationship between pH and tenderness of beef." *Meat Science* 80.3 (2008): 870-874, Pipek, P., Staruch, L., Izumimoto, M.: "Stabilization of minced meat colour by carbon monoxide." *Czech Journal of Food Sciences* 26.5 (2008): 333, Bednárová, A., Mocák, J., Gössler, W., Velik, M., Kaufmann, J., Staruch, L.: Effect of animal age and gender on fatty acid and elemental composition in Austrian beef applicable for authentication purposes. *Chemical Papers*, 67, (2013) 274-283.

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: Slovenská spoločnosť pre výživu, členom Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave je od roku 1986. Od r. 1996 predseda Potravinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke potravinárske a veterinárske vedy pri Slovenskej akadémii vied a jej členom TNK pri MP SR., od r. 2013 člen Predsedníctva SAPV v Nitre, podpredseda odboru OPVŽO SAPV. 2013 – 2015 člen Vedeckej rady na UVM v Brne člen redakčnej rady časopisu *Maso*. Od r.1999 súdny znalec v odbore Potravinárstvo pre odvetvia Spracovanie potravín, Skúmanie potravín a Potravinárske výrobky. Aktuálne organizátor a garant konferencií Laboralim, vedecký garant medzinárodných konferencií Cudzorodé látky v potravinách, Výživa, potraviny a legislatíva, predseda komisie pre ocenenie potravinárskych výrobkov na medzinárodnej výstave Danubius Gastro. Od r. 2023 je nositeľom Fándlyho medaily.

Pedagogická aktivita: Ing. Staruch dlhodobo na Fakulte CHPT STU zabezpečuje predmety *Bezpečnosť potravín*, *Technológia mäsa a mäsových výrobkov*, *Seminár k diplomovej práci a Semestrálne projekty*.

ŠAJBIDOR, Ján, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 22.9.1955 v Kysuckom Novom Meste. Absolvent Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave, Ing. (1978), PhD. (1982), docent (1955), profesor v odbore biochemická technológia (2001), prodekan a dekan Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave (od r. 1999 do 2018).

Profesijná aktivita: mikrobiálna produkcia lipidov, regulácia biosyntézy biologicky aktívnych polynenasýtených mastných kyselín, adaptácia lipidového metabolizmu v strese. Riešiteľ domácich i zahraničných vedecko-výskumných projektov. Koordinátor štátnej úlohy vedy a výskumu Výživa a zdravie vo výchove a vzdelávaní. Člen medzinárodného programu Integrating Safety and Environmental Knowledge into Food Sciences towards European Sustainable Development. Autor alebo spoluautor viac ako 170 vedeckých a odborných prác, autor časti knihy *Handbook of Food Technology and Engineering* (2005), spoluautor dvoch zahraničných monografií a 4 autorských osvedčení. Citačný index 599 SCI, h-index 15. Predseda komisie pre udeľovanie titulu DrSc. v odboroch: *Priemyselná biotechnológia*, *Chémia a technológia potravín a Potravinárska technológia*

Predseda Vedeckej rady Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave, člen Vedeckého kolégia SAV pre biologicko-ekologické vedy, Vedeckej rady Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Vedeckej rady Vysokej školy chemicko-technologickej v Prahe, Vedeckej rady Fakulty chemicko-technologickej Univerzity Pardubice, Vedeckej rady Fakulty chemickej Vysokého učení technického v Brne, Vedeckej rady Fakulty biotechnológie a potravinárstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Vedeckej rady Prírodovedeckej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Člen prezídia Zväzu chemického a farmaceutického priemyslu SR, člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, Slovenského združenia pre priemyselnú biotechnológiu, člen odbornej skupiny EFSA (European Food Safety Authority), člen ISEKI FOOD Association.

Delegát Slovenskej republiky pri ECVAM (European Centre for the Validation of Alternative Methods) JRC Ispra (do r. 2005), tajomník Potravinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, potravinárske, lesnícke a veterinárske pri SAV, člen Editorial board of Journal of Food and Nutrition Research, člen Editorial board of Czech Journal of Food Science. Študijné pobyty na univerzitách v Japonsku a Kanade. Nositeľ Pamätnej medaily Akadémie Rolniczej v Krakowe (2004) a medaily J. Fándlyho (2006) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

ŠKÁRKA, Bohumil, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 8.10.1933 v Bratislave. Absolvent Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1957). Vedúci laboratória Skúšobného a kontrolného ústavu potravinárskeho (1956-1958), chemik na Štábe CO Slovenska (1958-1960), asistent (1960-1971), CSc. (1966), docent (1976), profesor pre odbor Biochémie na Katedre mikrobiológie a biochémie (1986), DrSc. (1987), vedúci Katedry mikrobiológie a biochémie CHTF STU v Bratislave (1971-1986), prodekan Chemickotechnologickej fakulty STU v Bratislave, vedúci laboratória fy Galis Food Product, s.r.o. Bratislava, referent Dunaj, a.s. Bratislava (1994-1999), profesor Materiálovotechnologickej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Trnave (1999).

Profesijná aktivita: výskum sekundárnych metabolitov (transformácia steroidov mikroorganizmami, citrónová fermentácia na n-alkánach, biosyntéza chloramfenikolu, celulózy húb, proteinázy mliečnych baktérii, ekotoxická čistiacich a pracích prostriedkov, samočistenie vodných tokov. Zodpovedný riešiteľ 13 úloh štátneho plánu výskumu, 33 výskumných úloh VHC, zodpovedný riešiteľ úloh VEGA. Autor a spoluautor 138 vedeckých a odborných prác, 3 vysokoškolských učebníc, 15 vysokoškolských učebných textov, 6 patentov, 8 stredoškolských učebníc, 5 odborných príručiek, 5 televíznych scenárov pre detské vysielania, 5 knižných prác. Najvýznamnejšie: *Transformácia steroidov pomocou Ustilago violacea* (1964), *Biosynthesis of chloramfenikol IV. a* (1970), *Ultrastructure of Candida lipolytica cells grown on n-alkanes* (1986), *Purification and properties of a proteinase from Brevibacterium linens* (1988), *Biochémia* (2000).

Predseda Komisie pre obhajoby kandidátskych (CSc.) a doktorských (DrSc.) dizertačných prác z odborov Biochémie a Kvasná chémia a technológia, člen redakčných rád časopisov Biológia a Bulletin potravinárskeho výskumu. Zakladajúci člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, podpredseda (1973-1975) a predseda jej Potravinárskej sekcie (1975-1978), Čestný člen (1996), nositeľ medaily J. Fándlyho (2005). Zaslúžilý učiteľ (1983). Zomrel v Bratislave r. 2009.

TAKÁČSOVÁ, Mária, doc. Ing. PhD.

docentka Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodená 12.6.1946 v Bratislave. Absolventka Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing.(1970) odborná asistentka (1970-1997), CSc. (1988), docentka (1997), zástupkyňa vedúceho Katedry sacharidov a konzervácie potravín (1988-2002), vedúca študijného odboru Konzervácia potravín a technológie mäsa (1990-2002), zástupkyňa vedúceho Katedry výživy a hodnotenia potravín (2002- 2006).

Profesijná aktivita: chémia potravín a reakčné mechanizmy zložiek pri ich spracovaní a skladovaní, ich vplyv na výživovú, energetickú, senzorickú a hygienickú hodnotu potravín, senzorické hodnotenie potravín, prírodné antioxidanty, ich štruktúra, vlastnosti a možnosti uplatnenia pri stabilite potravín. Autorka a spoluautorka vyše 60 vedeckých prác, 70 prác publikovaných v zborníkoch, 35 prednášok na vedeckých konferenciách, 2 knižných publikácií *Antioxidants in food* (2001), 6 vysokoškolských skript a príručiek *Chémia potravín* (1993), spoluriešiteľka 40 výskumných prác.

Členka medzinárodnej redakčnej rady časopisu Czech Journal of Food Sciences, členka redakčnej rady časopisu Výživa a zdravie, členka Komisie pre štátne skúšky bakalárskeho a inžinierskeho štúdia, členka Odborovej komisie pre doktorandské štúdium Chémie a technológie požívatín. Členka výboru Potravinárskej sekcie, tajomníčka a členka Ústredného výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Nositeľka medaily J. Fándlyho (2006) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zomrela v 30.3. 2025.

UHNÁK, Ján Ing., CSc.

významný vedecký pracovník v potravinárskom výskume

Narodený v 25.2.1932 v Čajkove, po stredoškolských štúdiách v Nitre absolvoval na Chemickej fakulte SVŠT. Nastúpil ako čerstvý absolvent do n. p. Palma, neskôr pracoval na Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom v Bratislave. V roku 1956 prešiel pracovať na vtedajší Výskumný ústav hygieny, kde pôsobil vyše 40 rokov. Stal sa v rámci Slovenska popredným predstaviteľom chémie a hygieny požívatín.

Má veľkú zásluhu na vybudovaní moderných analytických laboratórií, ktoré už pred 55. rokmi dosahovali poprednú medzinárodnú úroveň najmä v oblasti mikroanalýzy rezíduí pesticídov. Riadil v rámci Československa celoplošný monitoring týchto toxických látok v potravinovom reťazci. Kolektív jeho laboratória sa úspešne zúčastnil na medzinárodnom kruhovom teste Svetovej tukárskej spoločnosti v analýze rezíduí chlórovaných pesticídov v tuku. Jeho zásluhou na základe vedeckých štúdií už v roku 1976 bolo v Československu zakázané v poľnohospodárstve používanie niektorých pesticídov a v r. 1984 aj PCB. V medzinárodnom rozsahu sa takýto zákaz podarilo presadiť tzv. štokholmskou dohodou až v roku 2001.

Je publikačne mimoriadne činný, keď výsledky jeho výskumov boli uverejnené vo viac ako 280 vedeckých a odborných periodikách. Viac ako 30 rokov organizačne a tematicky zabezpečoval medzinárodné konferencie o cudzorodých látkach v požívatinách. Sám na nich prezentoval výsledky vedeckých výskumov kolektívu, ktorý viedol v oblasti monitoringu rezíduí DDT, HCH, HCB, PCB, herbicídov a chlórófenolov v celodennej strave najmä u detí, vrátane materského mlieka.

Jeho celoživotné bádateľské snaženie bolo ocenené viacerými rezortnými vyznamenaniami, pamätnými medailami domácich a zahraničných vedeckých pracovísk a vysokých škôl. Je

čestným členom (1997) a nositeľom medaily J. Fándlyho (2007) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

VALÍK, Ľubomír, prof. Ing. PhD.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Narodený 22.4.1963 v Piešťanoch. Absolvent Chemickotechnologickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave Ing. (1985), PhD. Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU CHPT STU (1993), odborný asistent na FCHPT STU (od r. 1992). Po vysokoškolskom štúdiu práca v Bratislavských mliekarniach, neskôr vo Výskumnom ústave preventívnej medicíny v Bratislave (neskôr Ústav klinickej a preventívnej medicíny). Externe aspirantské štúdium pod vedením Prof. Görnera. V roku 2002 docent „Faktory určujúce mikrobiologickú akosť a hygienickú bezchybnosť potravín: Moderné prístupy a trendy v potravinárskej mikrobiológii“. V roku 2011 profesor v odbore Chémia a technológia potravín. Krátkodobé stáže zamerané na metódy modelovania rastu a rozmnožovania mikroorganizmov u Dr. Baranyiho (Institute of Food Research v Reading a neskôr Norwich, Veľká Británia), workshopy EÚ zamerané Správnu výrobnú a hygienickú prax a HACCP (FAO), na senzorické hodnotenie syrov (Wolffpassing), mikrobiologické hodnotenie rizika (Berlín) a mikrobiologickú legislatívu (Madrid).

Profesijné aktivity zamerané na sledovanie vplyvov faktorov vonkajšieho a vnútorného prostredia potravín na ich mikrobiologickú akosť, opis správania sa mikroorganizmov v potravinách v súvislosti s ich technologickým opracovaním, aplikácia matematického modelovania rastu mikroorganizmov v rámci tzv. prediktívnej mikrobiológie a predikciu bezpečnosti a trvanlivosti potravín a na mikrobiologické hodnotenie rizika.

Vedúci domácich vedeckých projektov a expert na 5 medzinárodných výskumných a konzultačných projektoch, aktívne sa podieľa na vzdelávaní odborníkov na Slovensku a v zahraničí (Kirgizsko, Lotyšsko, Litva, a Mjanmarsko). O jeho poradenské služby požiadal slovenský potravinársky priemysel, certifikačné orgány a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Pridružený redaktor časopisu Journal of Food and Nutrition Research; delegát SR v Sieti pre hodnotenie mikrobiologických rizík Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (EFSA); Autor viac ako 100 odborných článkov, 6 kníh a 5 kapitôl.

Najcitovanejšie publikácie: Le Marc, Y., Valík, L., Medved'ová, A. (2009). Modelling the effect of the starter culture on the growth of *Staphylococcus aureus* in milk. International Journal of Food Microbiology, 129 (3), 306-311.,

Pangallo, D., Šaková, N., Koreňová, J., Puškárová, A., Kraková, L., Valík, L., & Kuchta, T. (2014). Microbial diversity and dynamics during the production of May bryndza cheese. International Journal of Food Microbiology, 170, 38-43.,

Valík, L., Baranyi, J., Görner, F. (1999). Predicting fungal growth: the effect of water activity on *Penicillium roqueforti*. International Journal of Food Microbiology, 47, 141-146.,

Valík, L., Piecková, E. (2001). Growth modelling of heat resistant fungi: the effect of water activity. International Journal of Food Microbiology, 63 (1-2), 11-17.

Sádecká, J., Kolek, E., Pangallo, D., Valík, L., & Kuchta, T. (2014). Principal volatile odorants and dynamics of their formation during the production of May Bryndza cheese. Food Chemistry, 150, 301-306. Mošovská, S., Medvecká, V., Halászová, N., Ďurina, P., Valík, L., Mikulajová, A., & Zahoranová, A. (2018). Cold atmospheric pressure ambient air plasma inhibition of pathogenic bacteria on the surface of black pepper. Food Research International, 106, 862-869.

Pedagogická činnosť: doposiaľ viedol 38 diplomových prác a 22 bakalárskych prác, 15 doktorandov, aktuálne školí 2 doktorandov. Prednášal predmety Mikrobiológia mlieka, tukov

a kozmetiky, aktuálne predmety: Potravinárska mikrobiológia, Potravinárska hygiena, Prediktívna mikrobiológia a hodnotenie rizika a Hodnotenie kvality a bezpečnosti potravín. Nositeľ Fándlyho medaily od r.2023.

VAŠÁTKO, Josef prof. Dr. techn. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, akademik SAV

Narodený 16.1.1897 v Žďári n/Sázavou. Absolvent Odboru chemickotechnologického inžinierstva Českej vysokej školy technickej v Brne, Ing. (1923), Dr.techn. (1926), docent (1934), riadny profesor Chemickej fakulty SVŠT (1945), akademik ČSAV (1952), akademik SAV (1953), DrSc. (1955). Asistent, odborný asistent (1923-1934), od r.1934 docent na Českej vysokej škole technickej v Brne, správca Výskumnej stanice cukrovarníckej v Brne (1935-1945). Zakladateľ potravinárskeho štúdia na Chemickej fakulte SVŠT v Bratislave, zakladateľ a prednosta Ústavu chemickej technológie poľnohospodárskej SVŠT v Bratislave (1945-1950), riaditeľ Výskumnej stanice cukrovarníckej pri SVŠT v Bratislave (1945-1950), vedúci Katedry chémie a technológie sacharidov a potravín Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave (1950-1969), prodekan Chemickej fakulty SVŠT (1950-1953), riaditeľ Chemického ústavu SAV (1953-1962).

Profesijná aktivita: Významný vedec svetového ohlasu, autor objavu zákonitostí čistenia repnej šťavy a autor metódy progresívneho predčerovania repnej šťavy redukovanou prísadou vápna, dnes zavedenej vo všetkých repných cukrovaroch na svete, spoluautor patentu výroby V-K kriedy, prostriedku na ochranu skladovanej cukrovej repy a obilovín, spoluautor vertikálnej predčerovacej kolóny T-K-V a V-D, spoluautor patentu výroby kyseliny mliečnej a jej uvedenia do výroby v Cukrovare, n.p. Sered'. Autor monografie *Čistenie repnej šťavy*, za ktorú mu bolo v r. 1951 udelené vyznamenanie Laureát Štátnej ceny ČSR v skupine vynikajúcich vynálezov a zdokonalení metód výrobných procesov, *Chemická technológia uhľohydrátov* (1952), *Jednotné analytické metódy v cukrovarníctve* (1953). Koordinátor a zodpovedný riešiteľ veľkého počtu výskumných správ a projektov, autor a spoluautor 181 pôvodných vedeckých prác a veľkého počtu odborných prác, prednášok, 41 patentov udelených v ČSR a v zahraničí.

Čestný člen Slovenskej poľnohospodárskej akadémie a Čs. akadémie zemědělských věd, člen Predsedníctva SAV (do r. 1960), člen Scientific Committee medzinárodnej cukrovarníckej spoločnosti Commission Internationale Technique de Sucrerie - C.I.T.S., člen International Commission for Uniform Methods of Sugar Analysis - ICUMSA, Čestný člen Associazione Nazionale fra i Tecnici dello Zucchero a dell Alcole, Ferrara, Čestný člen Stowarzyszenia Techników Cukrowników (STC) Warszawa, člen American Chemical Society, USA, Slovenskej chemickej spoločnosti SAV, predseda Sekcie matematických a prírodných vied SAV (1955-1962), predseda Vedeckého kolégia pre chémiu SAV (1962-1970), hlavný redaktor a predseda redakčnej rady Chemických zvestí (1955). Člen vedeckých rád VŠCHT v Prahe, STU v Bratislave, predseda Komisie pre obhajoby doktorských (DrSc.) a kandidátskych dizertačných prác (CSc.) v odbore Chémia a technológia požívatín. Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (1973). Bolo mu udelené Čestné uznanie s pamätnou medailou Za rozvoj a budovanie SVŠT (1963), Strieborná medaila SVŠT Za zásluhy o rozvoj vedy a techniky (1968), Čestná Strieborná plaketa ČSAV Za zásluhy o viedu a ľudstvo (1966), medaila Za zásluhy o rozvoj zemědělských věd (1968), Čestná plaketa Dionýza Štúra Za zásluhy o rozvoj prírodných vied (1969), medaila E. Votočka. Zomrel v r. 1976.

Zahraníční vědeckí pracovníci

FORTUNA Teresa, prof. dr hab.

Prof. dr hab. Teresa Fortuna was born on May 25, 1949, in Białobrzegi. She completed her studies at the Faculty of Mathematics, Physics and Chemistry of the Jagiellonian University in Krakow, obtaining a master's degree in chemistry in 1971. She was awarded the PhD degree in chemical sciences in 1979 by the Scientific Council of the Institute of Chemistry of the Jagiellonian University. In 1994, the Council of the Faculty of Agriculture with the Food Technology Division of the Agricultural University in Krakow awarded her with a postdoctoral degree in agricultural sciences in the field of food and nutrition technology. She received the title of professor of agricultural sciences in 2001, and the position of full professor in 2007. In 1996-2019 she was the head of the Department of Food Quality Analysis and Assessment at the Faculty of Food Technology of the Academy / University of Agriculture in Krakow, in 1999-2002 she was the Deputy Dean for Teaching at the Faculty of Food Technology of the Agricultural University of Krakow, and from 2008 to 2016 Dean of the Faculty of Food Technology at the University of Agriculture in Krakow. The main area of her research interests is the physicochemical properties of starch of various origins, with particular emphasis on their modification. Further research was related to the sensory analysis and rheological properties of various food products. Another important research issue was the influence of interactions of modified starches with sucrose substitutes on the formation of free radicals in food. Scientific achievements of prof. dr hab. Teresa Fortuna covers a total of over 400 literature items, including 162 original creative works, 21 chapters in monographs, 195 communications for scientific conferences, 5 scripts, 1 patent and 19 review articles. I have participated in many domestic and foreign scientific conferences. She completed research internships in research centers in France - Center for Agricultural and Food Research (Nantes), University of Technical Sciences (Montpellier), Paster Institute (Paris), Higher Agricultural School of Food Industry (Nancy). She participated in the implementation of 18 research projects, managing 12 grants. He is the promoter of 11 completed doctoral dissertations, 88 MA and 34 engineering theses. She reviewed 22 doctoral dissertations, 17 postdoctoral theses, 15 applications for the title of professor, and gave my opinion on several KBN grants and research projects. She has also made several dozen reviews of scientific articles for publication for various publishing houses. Frequently, she was the chairman or a member of many Faculty and Senate Committees and a representative of the Faculty Council to the University Senate. She was the Scientific Editor of the AR Publishing House in Kraków, Food Technology series (1998-2008). From 1999, she was a member of the Committee on Food Sciences of the Polish Academy of Sciences, as well as a member of the Committee on Agricultural, Forest and Veterinary Sciences of the Polish Academy of Sciences in Kraków (since 2004). She participated in the work of Section P06T of Food Sciences and Human Nutrition of the State Committee for Scientific Research. He is a member of the Polish Society of Food Technologists, Małopolska Branch (since 1995), the Polish Society of Food Sciences (since 1987), and the Association of Food Industry Engineers and Technicians (since 1972). She was a member of the Scientific Council of the Institute of Animal Reproduction and Food Research of the Polish Academy of Sciences in Olsztyn (2008-2011) and the Scientific Council of the Institute of Agricultural and Food Biotechnology in Warsaw (2007-2011, 2012-2016). He is a member of the Scientific Councils of the following magazines: "Potravinarstvo" and "Laboratorium - Przegląd Ogólnopolski", "Food - Science, Technology, Quality". She participated in the work of the NZ-5 Scientific Unit Evaluation Team for Agricultural Sciences (2017-2018). Since 2017, he has been a member of the Central Committee for Degrees and Titles. For her achievements, she was awarded the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta (2004), the Gold and Silver Cross of Merit (1999, 1989), the Medal of the National Education Commission (2003), the honorary badge "Zasłużony dla Rolnictwa" (2011), and the Juraj Fandle Medal (2011). 2010 granted by the Society of Agricultural, Forestry and Veterinary Sciences at the Slovak Academy of Sciences, the award of the Minister of National Education (1988) and the award of the Minister of Science, Higher Education and Technology (1983), and multiple awards of the Rector of the Agricultural University and the University of Agriculture in Krakow.

ICIEK, Jan, prof. Dr. dr.hab. inż.

profesor Politechniki Łódzkiej v Lódži

Narodený 4.4.1940 v Zdunskiej Woli, województwo łódzkie, Poľsko. Absolvent Chemickej fakulty Politechniky Łódzkiej, Mgr. Inż. (1963), Dr. Inż. (1971), Dr. hab. (1984). Asistent (1963-1971), adjunkt (1971-1986), docent (1986-1991), mimoriadny profesor (1991-2002), riadny profesor (2002). Vedúci Katedry cukrovarníctva (od r. 1988), riaditeľ Inštitútu chemickej technológie potravín (1992-2002), prodekan Fakulty potravinárskej chémie a biotechnológie Politechniky Łódzkiej v Lódži, dekan Fakulty biotechnológie a potravinárskej technológie Politechniky Łódzkiej v Lódži (2001-). Štúdium na zahraničných univerzitách: University of Strathclyde Glasgow (1983-1984), Kijevský (1986), Moskovský (1989) technologický inštitút potravinárskeho priemyslu.

Profesijná aktivita: chemické a potravinárske inžinierstvo (membránové a nemembránové prestupy tepla, sušenie, koncentrácia roztokov, kinetika termickej inaktivácie jemných štruktúr (sterilizácia látok v prietoku, tepelné hospodárstvo cukrovarov, optimalizácia tepelného spracovania potravinárskych produktov, použitie umelých neurónových sietí v potravinárskej technológii. Autor a spoluautor 180 vedeckých prác v domáciach i zahraničných časopisoch, 3 patentov, 15 projektov a prác pre priemysel, riešiteľ a spoluriešiteľ 60 prác na požiadanie priemyslu a 15 projektov s podporou Poľského komitétu pre vedecký výskum, príručky *Procesy jednostkowe w przetwórstwie spożywcym* (1998), monografií: *Hydrodynamics of Free Liquid Jets and Their Influence on Heat Transfer In: Handbook for Heat and Mass Transfer Operations*, (Houston 1986), *Processing by Temperature Elevation In: Thermal Processing of Bio-Materials*, Amsterdam (1998), *Kinetics of activation and destruction of Bacillus stearothermophilus spores In: Progress in Biotechnology*, Amsterdam (2000), 12 vysokoškolských skript: *Tabele liczbowe do rozwiązywania zadań rachunkowych oraz projektowania operacji jednostkowych z inżynierii chemicznej* (1972, 1975), *Cwiczenia laboratoryjne z inżynierii chemicznej* (1972), *Cwiczenia laboratoryjne z kinetyki procesowej* (1979, 1985), *Zbiór danych do obliczeń z inżynierii chemicznej* (1981, 1988), *Zbiór zadań z ruchu ciepła* (1983, 1993), organizátor 4 medzinárodných a 8 celopoľských vedeckých konferencií.

Člen výboru Technickej sekcie Stowarzyszenia Techników Cukrowników (STC) (od r. 1988), redakčnej rady *Gazeta Cukrownicza* (od r. 1993), Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności (od r. 1991), člen Scientific Committee medzinárodnej cukrovarníckej spoločnosti Commission Internationale Technique de Sucrerie - CITS (od r. 1993), člen Komitétu Náu o Żywności Poľskej akademie vied (od r.2003). Nositeľ Čestnej Bronzovej a Striebornej medaily Za zásluhy o Politechnikę Łódzką, Strieborného a Zlatého kríža Za zásluhy a Kawalerskeho kríža, Rád obrodu Pol'ska, medaily k 60. výročiu založenia Politechniky Łódzkiej (2005), 4 ceny ministra školstva, vysokého školstva a väčší počet cien rektora Politechniky Łódzkiej. Nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

JAWORSKA Grażyna, prof. dr hab. eng.

Prof. dr. hab. eng. Grażyna Jaworska was born on November 13, 1961, in Krakow. She completed her studies at the Faculty of Agriculture of the Agricultural University in Krakow, obtaining a master's degree in engineering in food technology and human nutrition in 1985. She obtained her doctorate in agricultural sciences in 1992 by decision of the Council of the Faculty of Agriculture of the Agricultural University in Krakow. In 2005, the Council of the Faculty of Food Technology of the University of Agriculture in Krakow awarded her with a postdoctoral degree of agricultural sciences in the field of food and nutrition technology. She received the title of professor of agricultural sciences in 2011. In the years 1985-2015 she

worked at the University of Agriculture in Krakow, since 2015 she has been employed at the University of Rzeszow as a full professor. Since 2015 she has been the head of the Department of General Food Technology and Human Nutrition at the Faculty of Agriculture and Biology, currently the Faculty of Technology and Life Sciences of the University of Rzeszow. The main area of her research interests is include assessing the impact of biological and agrotechnical factors on the quality of raw materials for fruit and vegetable processing, assessing the impact of technological treatments, preservation methods, including the use of modern techniques and technologies, and storage conditions on the quality of finished products from fruit, vegetables and mushrooms, with particular emphasis on biologically active compounds, and shaping the quality of fruit, vegetable and protein juices and drinks using technological and biotechnological methods. Scientific achievements of prof. dr hab. Grażyna Jaworska include over 300 literature items, including 123 original creative works, 47 chapters in monographs, 125 communications for scientific conferences, 8 textbooks, 2 chapters in a textbook, 1 patent and 10 expert opinions. She has organized several scientific conferences and participated in over 50 national and international conferences. She completed a scientific internship at the Higher Agricultural School of Food Industry in Nancy. She participated in the implementation of 10 research projects, managing 6 grants. She is the promoter of 5 completed doctoral dissertations, 93 master's theses and over 100 engineering theses. She reviewed 7 doctoral dissertations, 5 postdoctoral theses, 12 applications for the title of professor, and gave my opinion on 128 research projects of the National Science Centre and the National Centre for Research and Development. She has also made several dozen reviews of scientific articles for publication for various publishing houses. She was the chairman or a member of many Faculty and Senate Committees. In the years 2012-2023 she was a member of the Committee on Food Sciences of the Polish Academy of Sciences. She is a member of the Polish Society of Food Technologists, Małopolska Branch (since 1995), in the years 2006-2012 she was the president of the Małopolska Branch of the Polish Society of Food Technologists, and in the years 2006-2016 a member of the Main Board of the Polish Society of Food Technologists. Since 2016 she has been a member of the Scientific Council of the Institute of Agricultural and Food Biotechnology in Warsaw. Since 2012, she has been a member of the Polish Accreditation Committee, currently sitting on the PKA Presidium, serving as the Vice-Chair of the PKA and Chair of the Agricultural Sciences and Veterinary Sciences Team. She has participated in over 100 visits assessing the quality of education, including the vast majority as Chair. She has reviewed approximately 30 applications for authorization to conduct courses of study and 48 appeals of the University against the decisions of the PKA Presidium. She was awarded the Juraj Fandle Medal (2009) granted by the Society of Agricultural, Forestry and Veterinary Sciences at the Slovak Academy of Sciences, the Gold Medal "for active work and promotion of scientific and technical knowledge in the area of rational development" awarded by the Slovak Society for the Pre-Veterinary Administration (2013), the Medal of the 25th Anniversary of the Polish Society of Food Technologists (2015), the Gold Cross of Merit of the Polish Society for Food Technologists (2023) and the Medal of the 20th Anniversary of the Polish Accreditation Committee (2022), and multiple awards of the Rector of the University of Agriculture in Krakow.

JUSZCZAK Lesław, prof. dr hab. inż.

professor at University of Agriculture in Krakow

I am a graduate of the Agricultural University in Krakow, Master of Science in Food Technology and Human Nutrition (1992), Doctor (PhD) in Agricultural Sciences (2000), DSc (habilitation) in Agricultural Sciences (2011), Professor of Agricultural Sciences (2016),

specialization: food chemistry and analysis, food technology. Employee of the Department of Food Analysis and Food Quality Evaluation, Faculty of Food Technology, at the University of Agriculture in Krakow. From 2019, a professor at the Department of Dietetics and Food Research Jan Dlugosz University in Czestochowa. I am a graduate of post-graduate studies in "Quality management in the food industry" (2000) and "Scientific research management" (2011). He completed a scientific internship at the Laboratory of Physicochemistry of Macromolecular (INRA, Nantes, France). He also stayed at the University of Pardubice, Czech Republic. Moreover, he completed two six-month national internships. He participated in numerous courses and training related to the broadly understood quality and safety of food as well as analytical methods used in their evaluation. His scientific interests concern mainly the impact of raw materials and technological factors on the rheological characteristic of foods, analytical methods in food analysis and evaluation of food quality and safety, structure, properties, modification methods and utilization of starch and its derivatives, the used of food additives, particularly polysaccharide hydrocolloids, in the food industry, quality of special food products (gluten-free) and characteristics of honey and bee products as functional foods. He actively participated in the implementation of eight research projects, in two as a manager. To date, he is the author or co-author of over 150 scientific publications, of which over 80 have been published in journals awarded by Journal Citation Report. He is a co-editor and co-author of 3 academic textbooks and the author or co-author of over 40 popular science works. His publications have been cited 2104 times, and his H index is 28 (Scopus 18/10/2020). He was a reviewer in five doctoral dissertations, two habilitation proceedings and three proceedings for the award of the title of professor. Currently, he is a member of the editorial board of the following journals: *Journal of Cereal Science*, *Molecules*, *Polysaccharides*, *Journal of Scientific Research and Reports*, and *Laboratory - the National Review*, as well as the editor-in-chief of the journal *Food-Science-Technology-Quality*. He also made reviews for the National Science Center and the National Center for Research and Development in Poland. He was also a member of the Expert Board at the National Science Center and a member of the journal evaluation board at the Ministry of Science and Higher Education of Poland. He is a member of The Committee on Food and Nutrition Sciences, Division Two: Biological and Agricultural Sciences of the Polish Academy of Sciences. For his scientific activity, he was twice awarded the Individual Prize and ten times the Team Prize of the Rector of AR / UR in Krakow. In addition, he received a scholarship from the Polish Science Foundation and twice a scholarship from the Rector of the University of Agriculture in Krakow. He was also awarded for teaching achievements. In 2015, he was awarded the medal of the National Education Commission, and in 2019, the Silver Medal for Long Service.

KADLEC, Pavel, prof. Ing. DrSc.

profesor Vysokej školy chemicko-technologické v Prahe

Narodený 24.5.1940 v Českých Budějovicích. Absolvent Fakulty potravinářské a biochemické technologie Vysoké školy chemicko-technologické v Prahe, Ing. (1962), Chemik a technolog v cukrovare Hodonín (1962-1963), vědecký aspirant VŠCHT Praha, CSc. (1967), odborný asistent (1967-1977), docent (1977), DrSc. (1988), profesor (1989), vedúci Ústavu chémie a technologie sacharidov VŠCHT, prodekan FPBT (1985-1992), prorektor Vysoké školy chemicko-technologické (1992-1993), dekan Fakulty potravinářské a biochemické technologie VŠCHT (1993-2000).

Profesijná aktivita: významný vedecký pracovník v oblasti cukrovarnictva, štúdia fyzikálnych vlastností cukorných roztokov, modelovanie technologických operácií, bilančné a energetické výpočty, kryštalizácia sacharózy, hodnotenie chemického zloženia a technologické kvality cukrovej repy, aplikácia mikrovlnového ohrevu pri spracovaní potravín, vplyv abiotických

stresov na chemické zloženie semien. Autor a spoluautor vyše 130 vedeckých a odborných prác v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch, veľkého počtu prednášok, autor a spoluautor odborných kníh: *Programování technologických výpočtu v cukrovarnictví* (1985), *Sucrose, Properties and Applications* (1995), *Sugar Technologists Manual - Chemical and Physical Data for Sugar Manufactures and Users* (1995), *Carbohydrates in Grain Légume Seeds: Improving Nutritional Quality and Agronomic Characteristics* (2001), vysokoškolských skript *Technologie potravin I. a II.* (2002) ", *Procesy potravinářských a biotechnologických výrob* (2003), editor a autor kníh *Co byste měli vědět o výrobě potravin?* *Technologie potravin* (2009), *Technologie potravin – Přehled tradičních potravinářských výrob* (2012), *Procesy a zařízení v potravinářství a biotechnologiích* (2013), *Technologie potravin – Potravinářské zbožíznalství* (2014), *Měření a řízení v potravinářských a biotechnologických výroбах* (2015).

Je člen redakčnej rady časopisu *Listy cukrovarnické a repařské* a člen vedeckého výboru *European Society of Sugar Technology ESST* (skôr *C.I.T.S.*). Bol členom rady Českej akademie zemědělských věd, člen vedeckých rád *Vysoké školy chemickotechnologické* a *Fakulty potravinářské a biochemické technologie*, *Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů České zemědělské university*, člen *Scientific Committee Commission Internationale Technique de Sucrerie - C.I.T.S.*, *Brussel*, člen *International Commission for Uniform Methods of Sugar Analysis - ICUMSA*, *Ferrara*, národný delegát v *International Union of Food Science and Technology - IUFoST* a *European Fédération of Food Science and Technology*. Nositeľ medaily J. Fándlyho Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave (2000), medaile Emila Votočka VŠCHT Praha (2008) a medaile Josefa Hlávky (2011) Nadácie Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových. Zomrel 2.7. 2024.

KULBE Klaus-Dieter, em.o.Univ. Prof. Dipl.-Chem.Dr.

riaditeľ Ústavu technologie potravin Univerzity přírodných zdrojov a aplikovaných vied o živote vo Viedni

Narodil sa v r. 1938 v Leisnigu (Nemecko). Vysokoškolské štúdium chémie absolvoval v Hanoveri, doktorát z prírodných vied získal v r. 1969. Venoval sa predovšetkým štúdiu vybraných enzýmov dôležitých pre potravinársku technologickú prax. Výskum v tejto oblasti vykonával predovšetkým na Ústave fyziologickej chémie a klinickej biochémie Lekárskej fakulty Univerzity v Hanoveri, neskôr v USA na univerzite v Oklahome. V roku 1976 sa habilitoval v odbore *enzymologie* a v r. 1980 aj v odbore *biologická chemia*.

V rokoch 1977 až 1990 pôsobil na univerzite v Hohenheime už v pozícii univerzitného profesora. Zároveň viedol Ústav biomedicínskeho inžinierstva v Stuttgarte. V roku 1991 bol prof. Kulbe menovaný za riaditeľa Ústavu technologie potravin Univerzity přírodných zdrojov a aplikovaných vied o živote vo Viedni. Významne tu ovplyvnil vývoj biotechnologických postupov s využitím svojich bohatých skúseností z enzymológie. Jeho vedecko-výskumné a vzdelávacie aktivity smerovali aj do zahraničia, včítane Slovenska. Bol uznávaným odborníkom v oblasti enzýmovej technológie. Okrem iného úspešne reprezentoval Rakúsko v pracovnej skupine Európskej federácie biotechnologie, bol koordinátorom viacerých medzinárodných výskumných projektov využiteľných v potravinárskom priemysle.

Za svoju vedecko-výskumnú a pedagogickú činnosť bol ocenený viacerými zahraničnými inštitúciami, v r. 1999 mu bola udelená medaila J. Fándlyho Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Zomrel 4.2.2014.

MAUCH Werner, prof. Dr. Ing.

univerzitný profesor Technickej univerzity v Berlíne

Narodil sa dňa 16. októbra 1934. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Technickej univerzite v Berlíne (1954-1959), po jeho ukončení bol prevádzkovým asistentom a chemikom vo viacerých nemeckých cukrovaroch v Porýní (1959-1963). Po obhájení doktorskej práce získal akademický titul Doktor-Inžinier (1964). Bol odborný asistent, vedúci oddelenia a prednášajúci na Inštitúte cukrovarníckeho priemyslu v Berlíne (1964-1972). V r. 1971 sa habilitoval na docenta a v r. 1972 bol menovaný profesorom na Technickej univerzite v Berlíne.

Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti v oblasti potravinárskeho priemyslu sa orientoval najmä na technologické problémy v cukrovarníctve (energetiku, biotechnologické a mikrobiologické aspekty, využitie tuhých a kvapalných odpadov, procesy extrakcie cukru, rozvoj moderných analytických metód pre cukrovarnícky priemysel). Spolupracoval pri výchove viac ako 30 doktorandov, z ktorých viacerí neskôr habilitovali.

Člen národných a medzinárodných vedeckých rád, absolvoval veľké množstvo študijných a prednáškových pobytov na zahraničných vedeckých pracoviskách, poskytoval pravidelne technologické konzultácie predstaviteľom cukrovarníckeho priemyslu po celom svete vrátane Slovenska. V r. 1999 mu bola udelená medaila J. Fándlyho Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícke, potravinársku a veterinársku vedy pri SAV v Bratislave.

MIGDAŁ Władysław, prof. dr hab. inż. (Ph.D., D.Sc)

Narodil sa 24. marca 1957. V roku 1982 absolvoval Fakultu zootechniky Poľnohospodárskej akadémie Hugo Kołłątaja (dnes Poľnohospodárska univerzita) v Krakove a začal pracovať v tíme pre chov ošipaných inštitútu chovu zvierat Poľnohospodárskej akadémie v Krakove. 18. decembra 1986 obhájil dizertačnú prácu a rozhodnutím Rady Fakulty zootechniky mu bol udelený titul doktor poľnohospodárskych vied. 28. mája 1997 obhájil habilitačnú prácu a získal titul habilitovaný doktor (PhD) poľnohospodárskych vied v odbore zootechnika. V roku 1987 mu bolo udelené štipendium Európskej federácie vied o zvieratách (EAAP) pre mladých vedcov s právom účasti na 38. kongrese EAAP v Lisabone. V rokoch 1999 až 2005 bol prodekanom pre všeobecné záležitosti Fakulty chovu a biológie zvierat Poľnohospodárskej akadémie. V októbri 2003 mu bol udelený titul profesora poľnohospodárskych vied. Od 1. septembra 2005 je riadnym profesorom na Katedre technológií živočíšnych produktov Fakulty potravinárskych technológií Poľnohospodárskej univerzity v Krakove, kde prednáša technológiu a spracovanie mäsa. Počas svojho pôsobenia na univerzite absolvoval vedecké stáže v Kielanowskom inštitúte fyziológie a výživy zvierat Poľskej akadémie vied v Jablónke (1984 a 1987), na Poľnohospodárskej univerzite v Nitre (Vysoká škola poľnohospodárska v Nitre) na Agronomickej fakulte (Katedra špeciálnej zootechniky) u prof. V. Sidora, prof. L. Kováča a prof. J. Mlynka (1989), na Univerzite prírodných zdrojov a aplikovaných biologických vied vo Viedni (február 2005), absolvoval stáže na farme ošipaných v Poľnohospodárskom kombináte „Petofi“ v Dombegyháze (Maďarsko - 1987) a ročnú pracovnú stáž na farme ošipaných v Dallerupe (Dánsko) na pozvanie Dánskeho združenia chovateľov ošipaných (1990). Spolupracuje s Katedrou hygieny a bezpečnosti potravín SPU Nitra (prof. Ing. Jozef Golian, Dr.) a Katedrou technológií hygieny a zdravotnej bezpečnosti potravín Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach (Slavomír Marcínčák, prof. MVDr., PhD.). Medzi vedecké úspechy prof. Władysława Migdała, PhD., patrí: 378 publikácií, z toho 176 po prechode na Fakultu potravinárskych technológií, 5 učebníc a monografií, 1 zahraničné skriptá pre študentov (SPU Nitra), 2 skriptá pre poľských študentov, 38 kapitol v monografiách, 1 patent. Publikoval originálne vedecké práce v časopisoch ako Animal, Meat Science, Annales of Animal Science, Cuban J. of Agric. Sci.,

Veterinary Medicine, Food - Science - Technology - Quality, Annals of Nutrition & Metabolism, Animal Science Papers and Reports, Journal of Animal and Feed Science, Acta Agraria et Silvestria, Biotechnology in Animal Husbandry (Belehrad), World Review of Animal Production, Acta fytotechnica et zootechnica (Nitra). Prof. Wladyslaw Migdal bol dodávateľom alebo manažerom v 10 národných výskumných témach Štátneho výboru pre vedecký výskum (KBN)/Národného vedeckého centra (NCN) a dodávateľom v štyroch medzinárodných grantoch v rámci zmluvy s Európskou úniou (PIGCAS, SafeHabitats, Vyšehradský fond a QL5-CT-2000-00162). Bol školiteľom 9 doktorandských dizertačných prác. Vypracoval 3 posudky vedeckých, pedagogických a organizačných výsledkov na titul profesor, 4 posudky vedeckých, pedagogických a organizačných výsledkov na pozíciu riadneho profesora, 15 posudkov vedeckých, pedagogických a organizačných výsledkov v habilitačných konaniach (vrátane jedného zahraničného - Evovská národná univerzita veterinárneho lekárstva a biotechnológie), 22 posudkov doktorandských dizertačných prác a 265 posudkov dizertačných prác. Je členom Vedeckej rady „Biotechnológia v chove zvierat“ - Inštitút pre chov zvierat - Belehrad-Zemun (Srbsko). Bol členom Výboru pre zootechnické vedy Poľskej akadémie vied v období 2003-2006, Výboru pre poľnohospodárske a lesnícke vedy pobočky Poľskej akadémie vied v Krakove v období 2003-2006, Výboru pre potravinárske a nutričné vedy Poľskej akadémie vied - Sekcia potravinárskej technológie (člen v obdobiach 2016-2019 a 2020-2023). Je stálym členom Poľskej akadémie umení a vied - Výbor pre Poľnohospodárske, lesnícke a veterinárne vedy (od 28. apríla 2015) a člen vedeckej rady Nadácie - Mestský zoologický park a záhrada v Krakove (od roku 2008 do súčasnosti). Vyznamenaný strieborným (1999) a zlatým (2005) záslužným krížom, zlatou medailou za dlhoročnú službu (2013), medailou ministra poľnohospodárstva a rozvoja vidieka „Za zásluhy o poľnohospodárstvo“ (2004), medailou Komisie národného vzdelávania, čestnou medailou Poľskej spoločnosti živočíšnej výroby (PTZ) (2006). Čestná medaila Vedeckého a technického združenia potravinárskeho priemyslu (SITSpoż.) a Ceny JM rektora Poľnohospodárskej akadémie/Poľnohospodárskej univerzity) v Krakove - vedecké alebo organizačné - 26-krát. Hlavnou oblasťou jej výskumného záujmu je kvalita mäsa jatových zvierat, kvalita regionálnych a tradičných mliečnych a mäsových výrobkov, karpatské (valašské) produkty, dialekty a regionalizmy.

SURÓWKA Krzysztof, prof. Dr hab. Inż.

riadny profesor Uniwersytetu Rolniczego w Krakowe

Absolvent Jagiellonskej Univerzity v Krakowe, magister chémie (1980) a Akadémii Rolniczej v Krakowe, magister inžinier technológie potravinárskej (1982). Dr. náuk rolníckych (1987), dr. hab. (1998), profesor nauk rolníckych (chémie a technológie potravín) (2007). Od roku 2010 riadny profesor Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, vedúci katedry chladenia a potravinových koncentrátov (od r. 2007), člen univerzitného senátu (od 2010). Od r. 2013 profesor v Štátnej vyššej východoeurópskej škole v Przemyslu. Absolvoval postgraduálne štúdium na University of Illinois at Urbana-Champaign, USA (1988-1989), stáže na univerzitách: Humboldt, Anglicko (1993, 1995, 1997), Purdue, USA (1994), Gandawa, Belgicko (1996), Heriot-Watt, Edinburgh (2000), Horsens, Dánsko (2000). Profesionálna aktivita: technologické a kvalitatívne aspekty skladovania potravín chladiarenskou technológiou, štúdium podmienok limitujúcich trvanlivosť mrazených a chladených natívnych potravín a potravín technologicky opracovaných. Štúdium technológie výroby potravinových, najmä bielkovinových koncentrátov enzymatickým spôsobom z rastlinných a živočíšnych surovín, výskum fyzikálnochemických vlastností preparátov sójových bielkovín, vlastností ich texturácii pri extrúzných metódach, štúdium metód limitovanej hydrolýzy a elektrosyntézy za

účelom vzniku nového modifikovaného, výhodného zloženia poživatín. Výskumy v oblasti interakcií bielkovinno-polysacharidových sústav. Vypracoval rad analytických metód pre analýzu textúry potravín. Osobitnú pozornosť vo svojich vedeckých prácach venoval v 90. rokoch minulého storočia výskumu stavu tkanív tatranských pstruhov. Výskum bol vykonaný v spolupráci so Zootecnickým inštitútom v Krakowe, TPN v Poľsku a TANAPu na Slovensku. Autor a spoluautor 190 prác, z toho 110 originálnych vedeckých a odborných. Najvýznamnejšie: *Freshness and quality attributes of cold stored Atlantic bonito (Sarda sarda) gravad. Int. J. Food Sci. & Tech.* 2013, 48, 1318-1326., *Quality and shelf life of calcium-enriched wholemeal bread stored in a modified atmosphere. J.Cereal Sci.* 2012, 56, 418-424., *Properties of refrigerated ground beef treated with potassium lactate and sodium diacetate. J. Sci. Food Agric.*, 2008, 88, pp. 91-99., *Enzymic modification of extruded soy protein concentrates as a method of obtaining new functional food components. Trends in Food Science and Technology* 2004, 15, 153-160. Jeho vedecké výsledky boli citované v databáze Web of Science 231 krát (Hi=8). Je členom redakčných rád Editorial Board, Journal of Food and Health Science, Journal of Fisheries Sciences.com, ďalej Žywność Nauka Technologia Jakość. Zodpovedný riešiteľ 4 a spoluriešiteľ 5 republikových a medzinárodných grantov. Spoluorganizátor medzinárodných periodických konferencií *International Starch Convention* a *International Conference on Grain Legumes* a viacerých domácich konferencií. Viedol 5 doktorských prác a veľký počet magisterských a inžinierskych diplomových prác. Člen (1991) a predseda Oddziału Malopolskiego Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności (PTTŻ) (2000-2006). Člen Hlavného výboru PTTŻ vo Warszawe (2000-2009). Od roku 2012 predseda Główniej Komisji Rewizyjnej PTTŻ. Spoločne s prof. Dandárom bol iniciátor a signatár Dohody o spolupráci medzi SSPLPVV a OM PTTŻ (Bratislava, 2001). Vyznamenaný Cenou ministra školstva Poľskej Republiky (1988 a 1999), 12 násobný nositeľ Ceny Rektora Uniwersytetu Rolniczego v Krakowe, medaila Rektora Akademii Rolniczej za vynikajúce pedagogické výsledky (1982), Nositeľ Zlatého Kríža Zasługi udeleného prezidentom Poľskej Republiky (2002) a Medaily Komisji Edukacji Narodowej (2006). Nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave a Zlatej medaily Slovenskej spoločnosti pre výživu za aktívnu prácu a propagáciu vedecko-výskumných poznatkov v oblasti racionálnej výživy (2013).

SCHIWECK, Hubert, M., prof., Dr.

profesor Univerzity Stuttgart-Hoffenheim

Hubert M. Schieweck sa narodil 2. 2. 1929 v Prostken, východnom Prusku. Po druhej svetovej vojne začal svoje štúdium chémie a cukrovarníckej technológie na Humboltovej Univerzite v Berlíne. Diplom inžiniera získal v r. 1953 a doktorský titul v r. 1957 s diplomovou prácou u prof. L. Reichela na Ústave poľnohospodárskej chémie. Počas posledných rokov štúdia pracoval ako odborný asistent na Výskumnom ústave cukrovarníckom Humboltovej univerzity. Po presídlení do Spolkovej republiky Nemecko pracoval ako vedecký asistent v Centrálnom laboratóriu Südzucker AG v Obrigheime a v r. 1967 sa stal jeho riaditeľom. Počet odborných pracovníkov tohto ústavu vzrástol do r. 1992 z 15 na 85. Od roku 1984 prednášal cukrovarnícku technológiu na Univerzite Stuttgart-Hoffenheim, kde v r.1996 bol menovaný profesorom.

Veľký počet jeho vedeckých prác a patentov sa týkajú celej oblasti získavania cukru od príjmu repy až po skladovanie cukru. Jeho hlavné záujmy patrili chemickým aspektom procesu získavania cukru a chémii uhlíhydrátov. Je vynálezcom a iniciátorom vývoja *Isomaltu (Palatinit)*, najúspešnejšieho z cukru vyrobeného produktu v 90-tych rokoch uplynulého storočia. Bol spoluvydavateľom príručky *Handbuch für Süßungsmittel* (1990, 1991),

spoluautorom knižnej publikácie *Zuckertechnologie: Rüben – und Rohrzuckergewinnung* (Berlin 2000).

Prof. Schiweck bol členom mnohých národných a medzinárodných organizácií, člen Scientific Committee a viceprezident (1995) medzinárodnej cukrovarníckej spoločnosti Commission Internationals Technique de Sucrerie – C.I.T.S. Nositeľ medaily J. Fándlyho (1997). Zomrel v r. 2010.

VALTER, Vladimír, doc. Dr. techn. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu cukrovarníckeho v Prahe a docent Vysokej školy chemickotechnologickej v Prahe

Narodený 1.1.1925 v Mochove (ČR). Absolvent Vysokej školy chemickotechnologickej v Prahe, Ing. (1949), Postgraduálnych štúdií: „Mechanizácia a automatizácia“ na Fakulte strojného inžinierstva ČVUT v Prahe (1959-1961) a „Numerické metódy v chemickom a potravinárskom priemysle“ na VŠCHT v Prahe (1973-1977), Dr. techn. (1950), CSc. (1959), docent (1965), DrSc. (1976), externý docent pre odbor cukrovarnícka technológia na VŠCHT v Prahe (1965-1990). Chemik (1943-1948), šéchemik (1948-1951) Cukrovar a rafinéria Louny, vedecký asistent (1952-1956), vedecký pracovník a vedúci oddelenia automatizácie a mechanizácie Výskumného ústavu cukrovarníckeho v Prahe (1965-1981), vedecký tajomník a prvý námestník riaditeľa Vedecko-výskumnej základne cukrovarníckeho priemyslu v Prahe (1981-1990).

Profesijná aktivita: medzinárodne uznávaný vedecký pracovník cukrovarníckej chémie a technológie, štúdium fyzikálne-chemických otázok cukrovarníckej analytiky a technológie, výskum problematiky procesov a ich zariadení, problémy farby cukrovarníckych roztokov a výskum odfarbovacích ionexov, aplikácia fluidizácie v cukrovarníctve, modelové procesy a automatické riadenie jednotkových operácií a výrobných uzlov výrobného procesu. Výsledky prác boli základom nových postupov a zdokonalenia doterajších metód. Autor teoretických základov riadiacej jednotky varenia cukrovín, ktorej bola udelená cena „Zlatá Salima“ (1978). Koordinátor početných rezortných výskumných úloh a spoluriešiteľ medzinárodných projektov výskumu automatizácie v cukrovarníctve. Autor a spoluautor 178 vedeckých a odborných prác, 70 výskumných správ, 4 patentov, 22 knižných publikácií skrípt *Výpočetní metody a modelování I. (1989), II. (1986), III. (1988)*, vysokoškolských učebníc *Základy cukrovarnictví IV. (1967)*, príručiek: *Automatizace surovinářské výroby, systém WZ CP (1979), Závady v cukrovarnické výrobě (1982)*, monografie *Entfärbungssharze (1970)*, *Vašátko, J. - významná osobnost československého a světového cukrovarnictva (1999) > K. Šandera - život a dílo (2003)*, predniesol niekoľko sto prednášok na vedeckých konferenciách.

Člen Čs. spoločnosti chemické pri ČSAV, Čs. akademie zemědělské, Čestný člen Čs. společnosti pro zemědělské, lesnické, veterinární a potravinářské vědy pri ČSAV, člen Národního výboru ČR v International Commission for Uniform Methods of Sugar Analysis - ICUMSA, člen Společnosti pro dějiny věd a techniky, člen Ústředního výboru, předseda celoštátní Odborné skupiny cukrovarnické ČSVTS. Čestný člen (1975) nositeľ medaily J. Fándlyho (1979) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Vyznamenania: Zlatý odznak Ústrednej rady ČSVTS (1972), Pamätná plaketa VŠCHT (1985), plaketa Čs. akademie zemědělskéj Za zásluhy o rozvoj vedy a výzkumu (1985), Pamätná plaketa ČSVTS Za obetavou práci v oblasti vedy a techniky (1988), Pamätná medaila Vysokej školy chemickotechnologickej v Prahe (1995), medaila J. N. Ballinga Fakulty potravinářské a biochemické technologie VŠCHT v Prahe (2002). Zomrel v r. 2015.

Wesner Herbert , Dr.

Narodil sa 25.4.1930, zomrel 25. 11. 2024. Pre európsky cukrovarnícky priemysel bol formujúcou osobnosťou. Renomovaný odborník venoval celý svoj profesionálny život ďalšiemu rozvoju výroby cukru – na národnej aj medzinárodnej úrovni. Po vynikajúcom titule z technickej chémie, ktorý v roku 1975 ukončil doktorátom, sa Wesnerova kariéra v cukrovarníckom priemysle začala už počas štúdia kampaňovými úlohami. Jeho dizertačná práca s názvom „Výskum tvorby karamelových farbív, melanojód a produktov alkalického rozkladu a ich vplyv na farbu v roztoku cukru“ zdôraznila jeho ranú vedeckú hĺbku a vášň pre tému cukru. Jeho profesionálna kariéra sa začala v roku 1973, keď nastúpil do spoločnosti Marchfelder Zuckerfabriken GmbH. V nasledujúcich desaťročiach preberal stále rastúce manažérske zodpovednosti – od Dümkrutu cez Leopoldsdorf, Hohenau a nakoniec Tulln. Po zlúčení rakúskych cukrovarov v roku 1988 prevzal Wesner vedenie závodu Hohenau a neskôr aj závodu Tulln. Od roku 1991 bol technickým riaditeľom celej cukrovarníckej skupiny AGRANA. V roku 1994 sa stal výkonným riaditeľom spoločnosti AGRANA Zucker GmbH a Zuckerfabrik Tulln a od roku 2004 generálnym riaditeľom divízie AGRANA Sugar. Zohral kľúčový úlohu v expanzii spoločnosti na východoeurópske trhy – s pobočkami v Maďarsku, Rumunsku, Českej republike a na Slovensku. Dlhé roky bol členom vedenia všetkých dcérskych spoločností divízie AGRANA Sugar. Dr. Wesner sa tiež vášnivo angažoval na vedeckej a asociačnej úrovni. Bol prezidentom Rakúskeho združenia cukrovarníckeho priemyslu, členom predstavenstva Združenia nemeckých cukrovarníckych technikov, aktívnym členom Európskeho združenia cukrovarníckeho priemyslu v oblasti ochrany životného prostredia a spoluzakladateľom Európskej spoločnosti pre cukrovarnícku technológiu (ESST), ktorej bol členom výkonného výboru. Dr. Herbert Wesner bol cenený ako odborník ďaleko za hranicami Rakúska – nielen pre svoju technickú odbornosť, ale aj pre svoj integratívny a kolegiálny prístup. 31. decembra 2007 odišiel do dôchodku a presťahoval sa do Viedne. Jeho celoživotné dielo zanechalo trvalú stopu v európskom cukrovarníckom priemysle. V ňom tento priemysel stratil vizionára, mentora a staviteľa mostov medzi výskumom, technológiou a podnikateľským úspechom.

Osobnosti pedologických vied

BARANČÍKOVÁ, Gabriela, doc. RNDr. CSc.

vedecká pracovníčka Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy v Prešove a docentka na Prešovskej univerzite

Narodená 23.9.1960 v Sobranceiach. Absolventka Prírodovedeckej fakulty Univerzity P.J. Šafárika v Košiciach, RNDr. (1984), CSc. Výskumný ústav pôdnej úrodnosti, Bratislava (1992), samostatný vedecký pracovník (1999). Zamestnanec NPPC-VÚPOP, Regionálne pracovisko Prešov od r. 1985. Absolventka postgraduálneho diplomového kurzu ochrany životného prostredia IHE, Delft, Holandsko (1991–1992). Stáže v Nemecku na univerzite Bayreuth (1995, 1998) a v Belgicku na univerzite Louvain-La-Neuve (2004–2005).

Profesijné aktivity: hodnotenie kvantitatívnych a kvalitatívnych parametrov pôdnej organickej hmoty (POH), interakcia POH s anorganickými a organickými kontaminantami, modelovanie pôdneho organického uhlíka a hodnotenie vybraných ekologických funkcií pôdy. Zodpovedná riešiteľka viacerých vedeckých domácich projektov a spoluriešiteľka medzinárodných vedeckých projektov o pôdnej organickej hmote.

Autorka a spoluautorka 16 vedeckých monografií, 3 vysokoškolských učebníc, 93 vedeckých a odborných prác publikovaných v domácich a zahraničných časopisoch, 180 publikovaných príspevkov z domácich a zahraničných vedeckých konferencií. Najvýznamnejšie publikácie: *Monitoring pôd Slovenskej republiky - Súčasný stav monitorovaných vlastností pôd 1992 – 1996* (1997), *Hodnotenie a oceňovanie ekologických funkcií poľnohospodárskych pôd Slovenska* (2009), *Monitoring pôd SR. Súčasný stav a vývoj monitorovaných vlastností ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu* (2014), *Pôdny organický uhlík v poľnohospodárskej krajine – modelovanie zmien v priestore a čase* (2011), *Chemické a*

environmentálne aspekty zložiek životného prostredia (2014), *Pôdna organická hmota* (2016), *Environmentálna chémia* (2017).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Pedologickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy. Od roku 1994 pôsobí ako koordinátorka Slovenskej Sekcie IHSS (International Humic Substances Society) a je tiež členkou Slovenskej pedologickej spoločnosti. Pedagogická činnosť: v r. 2000 prednášala Environmentálnu chémiu na Fakulte výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach, v r. 2007–2009 základy chémie na Fakulte prírodných a humanitných vied Prešovskej Univerzity. Bola školiteľkou niekoľkých bakalárskych a diplomových prác, od r. 2013 prednáša Všeobecnú a anorganickú chémiu na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity. Má kurz vysokoškolskej pedagogiky „Manažérske a pedagogické kompetencie vysokoškolského učiteľa“ na Fakulta manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove.

BEDRNA, Zoltán, doc. Ing. DrSc.

docent Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Narodený 27.2.1933 vo Svidníku. Zomrel 22.10.2019 v Bratislave. Absolvent Fakulty pôdoznanectva a agrochémie Vysokej školy poľnohospodárskej v Moskve, Ing. (1957), CSc. (1964), DrSc. (1979), docent (1997), vedecký pracovník (1960) zástupca riaditeľa (1969–1987) a spoluzakladateľ Výskumného ústavu pôdoznanectva a výživy rastlín v Bratislave, vedecký pracovník Ústavu experimentálnej ekológie a biológie SAV, neskoršie Ústavu krajinnnej ekológie (1987–2003), vedecko-pedagogický pracovník Katedry pedológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave (1992–2005), externý pracovník Prírodovedeckej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (od r. 1995).

Profesijná aktivita: komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd, mapovanie pôdnoekologických jednotiek Slovenska, príhorská pásmovitosť pôdy, termický režim pôd Slovenska a sveta, garant výživy poľnohospodárskych plodín na Slovensku, zúrodňovanie pôdy hnojením, reacidifikácia vápnených kyslých pôd, ekológia ochrany a využívania krajiny, antropizácia pôdy, hygiena pôdy a aberácia pôdy. Stáže v SRN ako štipendista Humboldtovej nadácie (1972 - 10 mesačná, 1991 - 4 mesačná). Autor a spoluautor 173 vedeckých a odborných prác, 457 vedecko-populárnych prác, 144 publikovaných referátov z konferencií, 11 vysokoškolských skrípt, 42 knižných publikácií, najvýznamnejšie: *Pol'nohospodárske pôdoznanectvo* (1968), *Pôdne režimy* (1989), *Environmentálne pôdoznanectvo* (2002) ocenené literárnymi prémiami a cenou.

Člen Ekologickej spoločnosti SAV, zakladajúci člen, tajomník a predseda Pedologickej sekcie (1973–1986), predseda Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (1986–1990), jej Čestný člen (2000) a nositeľ medaily J. Fándlyho (1995). Laureát Štátnej ceny za vedecko-technický rozvoj (1984), Zlatá čestná plaketa SAV za zásluhy v biologických vedách (1998), Zlatá medaila Prírodovedeckej fakulty UK za pedagogickú činnosť (2003), Zlatá medaila Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1989) a ďalšie rezortné a akademické ceny, plakety a vyznamenania.

BIELEK, Pavol, prof. RNDr. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave

Narodený 17.5.1946 v Žiline-Budatíne. Absolvent Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, odbor biológia, špecializácia pôdna mikrobiológia (1969). Rigorózne pokračovanie ukončené v odbore biológia (1972), vedecká hodnosť dosiahnutá na UK Bratislava v r. 1977, habilitovaný za docenta (SPU Nitra) v r. 1998, v tom istom roku

dosiahol vedeckú hodnosť DrSc. (SPU Nitra), v r. 2002 menovaný za univerzitného profesora. Študijné pobyty v zahraničí: Pôdne biologické procesy, Ústav pôdozvedectva Sofia, 1 mesiac (1978); Poľnohospodárstvo a ochrana životného prostredia, Štátne laboratórium Lyngby (Dánsko), 1982, 1 mesiac; Medzinárodný kurz na tému Plánovanie a manažment poľnohospodárskych projektov, Rupin Institut, Izrael, 1992, 2 mesiace.

Profesijné aktivity: od roku 1969 do roku 2011 pracoval vo Výskumnom ústave pôdozvedectva a ochrany pôdy, v r. 1995-2010 bol jeho riaditeľom. V r. 1969-1971 vykonával terénny prieskum v rámci Komplexného prieskumu pôd. Od roku pracoval ako 1972 tvorivý výskumný pracovník so zameraním na pôdnu mikrobiológiu, na výživu rastlín, na pôdnu organickú hmotu, na ekologické aspekty hnojenia pôd najmä vo vzťahu k vodným zdrojom, na ochranu pôdy, na pôdozvedecké manažérstvo vrátane manažovania vedy, na tvorbu informačných zdrojov a informačné poradenstvo, na pôdnu, poľnohospodársku a environmentálnu politiku, a i. Od roku 2011 je profesorom na SPU Nitra. Pracoval v 11 medzinárodných projektoch a koordinoval 21 národných výskumných programov, projektov a štúdií. Publikoval 304 prác, z toho 62 v zahraničí. Je samostatným autorom 7 knižných publikácií, z toho 1 v zahraničí a 5 knižných monografií (1 v zahraničí) ako vedúci autorského kolektívu. Najvýznamnejšie publikácie: *Dusík v pôde a jeho premeny* (1984, 135 s.); *Dusík v pôdach Slovenska* (1998, 256 s.); *Soil Degradation in Slovakia* (1999, 30 s.); *Poľnohospodárske pôdy Slovenska a perspektívy ich využitia* (2008, 140 s.); *Kompéndium praktického pôdozvedectva* (2014, 244 s.); *Pôdozvedectvo pre enviromanažérov* (2017, 318 s.), držiteľ 2 autorských osvedčení k vynálezu.

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: International Union of Soil Science Societies, European Society for Soil Conservation, European Science Foundation, EU Soil Bureau Network, Československá spoločnosť mikrobiologická, Slovenská pôdozvedecká spoločnosť, Československá akadémia poľnohospodárstva, Slovenská akadémia poľnohospodárskych vied, OSN/FAO pracovná skupina pre ochranu vodných zdrojov, OSN konvencia pre boj s dezertifikáciou (národný predstaviteľ). Vyznamenania: Zlatá medaila MPRV SR za rozvoj poľnohospodárstva, medaila Juraja Fándlyho Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV, Zlatá medaila za zásluhy o rozvoj vedy a výskumu ČSAZ, Medaila za spoluprácu a rozvoj MŽP SR, Diplom SAPV (1996), Medaila SAPV (2006).

BUBLINEC, Eduard, prof. Ing. PhD.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene a Katolíckej univerzity v Ružomberku

Narodený 1.2.1937 v Komárne. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1960), CSc. (1970), doc. (1992), profesor (1994), odborný učiteľ na Strednej lesníckej technickej škole Lipovce/Prešov (1960-1963), typológ špecialista na Lesoprojekte Zvolen, (1963-1965), vedecký pracovník na Výskumnom ústave lesného hospodárstva, na Pobočke SAV pre výskum lesných ekosystémov, vedúci Oddelenia ekológie pôdy (1984-1990), na Ústave ekológie lesa SAV, riaditeľ (1990-2000), vedúci Katedry lesného prostredia na Lesníckej fakulte TU vo Zvolene (1994-2004), emeritný pracovník ÚEL SAV od roku 2004, na Pedagogickej fakulte Katolíckej univerzity Ružomberok, univerzitný profesor riaditeľ Ústavu biológie a ekológie (od 2004).

Profesijné aktivity: Mapovanie pôd a lesných spoločenstiev (1963-1965), originálne poznatky o vplyve lesných porastov na pôdu, podzolový pôdotvorný proces, vplyv imisii na pôdy, ekologické zákonitosti geobiochemických cyklov živín, mikroelementov, toxických prvkov a ťažkých kovov, klasifikácia ekologických jednotiek, pri ktorých sa nemá z dôvodu ochudobňovania pôd o živiny používať stromová metóda ťažby dreva, atď. Koordinátor a riešiteľ viacerých domácich a medzinárodných projektov, vrátane programov IBP, MaB

a EÚ. Autor alebo spoluautor viac než 500 prác (vrátane 17 monografií), na ktoré sa zaznamenalo viac ako 1200 citácií. Najvýznamnejšie: Intoxikácia pôdy v oblasti magnezitových závodov, jej meliorácia a vplyv na výživu rastlín (1971), Podzolový pôdotvorný proces pod borovicovými porastmi Záhoria (1974), Ekologické princípy tvorby a ochrany zelene (1991 v spoluautorstve), Odber živín ťažbou zo smrekových ekosystémov (1993), Koncentrácia, akumulácia a kolobeh prvkov v bukovom a smrekovom ekosystéme (1994), v spoluautorstve Die Eichenschädlinge und ihre Feinde (1991), Slovenské pralesy – diverzita a ochrana (2001, v slovenčine a angličtine) obe ocenené premiou Literárneho fondu, editor a spoluautor monografie Buk a bukové ekosystémy Slovenska (2011), ocenené hlavnou cenou Literárneho fondu v odbore prírodných a lekárskeho vied.

Zakladajúci člen Pedologickej sekcie – dnes Societas pedologica slovacica, riadny a čestný člen SAPV, funkcionár a člen Slovenskej ekologickej spoločnosti, predseda celoštátnej Spoločnej odbornej komisie pre obhajobu prác ekológie (1996-2010), člen odbornej komisie pre obhajoby doktorandských prác v pedológii na Prírodovedeckej fakulte UK (do dnes), člen komisie pre obhajoby doktorských prác z ekológie a environmentalistiky (1998-2010), predseda redakčnej rady Folia Oecologica (2001-2013), predseda akademického senátu KU (2007-2012), člen viacerých redakčných rád domácich a zahraničných časopisov, člen vedeckých rád, v súčasnosti člen Vedeckej rady KU, člen Vedeckej rady PF KU a člen ASPF, člen predsedníctva grantovej agentúry VEGA (2002-2006) a viacerých komisií grantových agentúr. Garant študijného odboru Ekológia lesa (1995-2004), člen Komisie pre vedu, kultúru a vzdelanie pri Konferencii biskupov Slovenska. Z mnohých ocenení treba vyzdvihnúť Zlatú plaketu SAV, medailu J. Fándlyho, medailu za zásluhy o vznik KU (2004), pamätnú plaketu LVU Zvolen (1998), medailu TANAPu pri príležitosti 50. výročia jeho založenia (1997), medailu Universitas Technica Veterosolii (2007), Krištáľový emblém ÚEL SAV (Institutum Oecologiae SAS 2012) a pamätnú medailu od primátora Ružomberku pri príležitosti Dňa učiteľov 2011 za vynikajúce úspechy pri výučbe univerzitných študentov a ďalšie ocenenia a plakety.

ČURLÍK, Ján, doc. RNDr. DrSc.

vedúci vedecký pracovník vo Výskumnom ústave pôdoznavectva a ochrany pôdy a docent na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave

Narodený 4.8.1941 v Petrovcích (okres Vranov n/Topľou). Absolvent Prírodovedeckej fakulty UK Bratislava (1967), CSc. (1976), doc. (1986), DrSc. (2006). Zamestnania: Výskumný ústav pôdoznavectva a výživy rastlín Bratislava (1967-1975), Prírodovedecká fakulta UK Bratislava (1975-1989, docent v odbore geochémie), Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava (1989-2001, vedúci sekcie), Štátny geologický ústav D. Štúra Bratislava (2001-2006, samostatný vedecký pracovník), Katedra geochemie PRIFUK Bratislava (2006-2011, vedúci vedecký pracovník). V r. 1982-1998 externý učiteľ na Masarykovej univerzite v Brne, v Akademii Istropolitana (1992-94) a SPU Nitra. V r. 1971-72 postgraduálne štúdium – pôdna mineralógia STIBOKA (Wageningen, Holandsko), v r. 1974 študijný pobyt Pôdoznavlecký ústav V.V. Dokučajeva Moskva, v r. 1987 prednáškový pobyt (visitor. prof.) Štátna univerzita Gent, Belgicko.

Profesijné aktivity: koordinátor a riešiteľ 27 národných projektov (Komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd Slovenska, Geochemický atlas SR, Geofaktory životného prostredia Slovenska, Biogeochemické aspekty transferov potenciálne toxických stopových prvkov do rastlín a ich environmentálne dôsledky), 8 medzinárodných projektov, napr. INCO-COPERNICUS (1998-2001) a PHARE-MERA (1996-1999). Nové predmety vo výuke: Geochemia životného prostredia, Geochemia sedimentárnych hornín, Geochemia hypergénnych procesov, Soil management (Acad. Istropolitana), Geochemia krajiny,

Geochemický seminár, Ochrana ovzdušia pôd a vôd, Pedogeochémia. Najvýznamnejšie publikácie: *Geochémia životného prostredia* (1983), *Geochémia geologických procesov: Hypergénne procesy* (1987), *Príručka terénneho prieskumu a mapovania pôd* (1997), *Vplyv vodného diela Gabčíkovo na poľnohospodárske pôdy* (1998), *Geochemický atlas Slovenskej republiky. Časť V. Pôda* (1999), *Potenciálne toxické stopové prvky a ich distribúcia v pôdach Slovenska* (2011), *Pedogeochémia* (2012), ai.

Členstvo v medzinárodných komisiách: člen komisie ARGE-Donau Lander na ochranu pôd, člen UN ECE komisie, CLRTAP Expertná skupina v r.1994-2006 Ženeva, 1999-2001 Chairman of Ad Hoc Expert group UN ECE for Heavy Metals, člen medzinárodnej komisie Contaminated land, člen medzinárodnej komisie EU Soil Strategy. Working group on Research, člen expertnej skupiny EGU Brusel pre pôdy, člen medzinárodnej spoločnosti pre ochranu pôd (ESSC). *Členstvo v domácich komisiách:* člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, predseda odboru pedológie SAPV (2000-2004), člen predsedníctva SAPV (2000-2004), člen Pedologickej sekcie SSPLPVV, člen Slovenskej geologickej spoločnosti, člen medzinárodnej spoločnosti krajinné ekológie (IALE).

Ocenenia za vedeckú činnosť: 1983 Cena rektora „Za najlepšie skripta“, 1987 Cena rektora „Za najlepšie skripta“, 1992 - Bronzová plaketa ČSAZ v Prahe „Za rozvoj vedeckých poznatkov“, 1998 – Bronzová plaketa ministra poľnohospodárstva SR- „Za rozvoj vedy,, 2000: Cena ministra ŽP SR, 2001 Diplom Slovenskej akadémie poľnohospodárskych vied „Za rozvoj vedy“.

DŽATKO, Michal, RNDr. PhD.

vedúci pracovník Výskumného ústavu pôdnej úrodnosti v Bratislave

Narodený 29.8.1931 vo Vranove nad Topľou, zomrel 13. 10. 2016 v Bratislave. Absolvent Prírodovedeckej fakulty UK Bratislava v odbore biológia (1955), RNDr. (1956), CSc. (1970). Zamestnal sa v r. 1957 na Botanickom ústave SAV, z ktorého však v r. 1959 musel z politických dôvodov odísť. Od r. 1961 zamestnanec Laboratória pôdoznalectva v Bratislave, neskôr Výskumný ústav pôdoznalectva a výživy rastlín, v r. 1990-1991 pôsobil ako Minister pôdohospodárstva SR. V rokoch 1991-1995 sa vrátil na vtedajší Výskumný ústav pôdnej úrodnosti (neskôr Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy) ako jeho riaditeľ.

Profesijné aktivity: je tvorcom bonitačného systému pôd Slovenska a systému hodnotenia produkčného potenciálu pôd v rámci regionálneho rozvoja SR, tvorca návrhov na optimalizáciu využívania a ochrany pôd Slovenska v regionálnom aspekte. Bol hlavným riešiteľom úlohy „Bonitácie poľnohospodárskych pôd ČSSR“, autor a spolukoordinátor projektov ochrannej sústavy hospodárenia v agroekologických podmienkach Slovenska, spoluriešiteľ medzinárodného projektu MERA: Využitie DPZ pre inventarizáciu územia a predpoveď úrod v SR, projektov Ochrana pôd spoločenstva podunajských krajín (ARGE DONAULÄNDER). Autor a spoluautor viac ako 200 vedeckých a odborných prác o hodnotení, regionalizácii a ekologizácii využívania produkčného potenciálu pôd a územia SR. Najvýznamnejšie publikácie: *Charakteristika bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek SR* (1976), *Hodnotenie produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd a pôdno-ekologických regiónov Slovenska* (2002), *Priestorová diferenciácia ekologických funkcií a územia* (2005), v r. 2009 vydáva inovovanú príručku pre bonitáciu a hodnotenie poľnohospodárskych pôd pod názvom „*Príručka pre používanie máp pôdno-ekologických jednotiek*“.

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: zakladajúci člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (SAPV), predseda a dlhoročný tajomník Pedologickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy (1987-1989), 20-ročné predsedníctvo pracovnej skupiny: Ochrana pôdy v rámci ARGE

DONAULÄNDER so sídlom v Rakúsku (ocenené čestným doživotným predsedníctvom), člen viacerých vedeckých rád, odborných komisií, čestný členom Rumunskej pôdoznaleckej spoločnosti a Chorvátskej pedologickej spoločnosti. Vyznamenania: nositeľ medaily J. Fándlyho (2000) SSPLPVV pri SAV, plaketa Pôdoznaleckého ústavu Puškarova v Sofii, medaila Za zásluhy o rozvoj vedy a výskumu Československej akadémie zemeďelskej, pamätná plaketa Slovenského výboru Vedecko-technickej spoločnosti, medaila SAPV za pôdoznalstvo a ochranu pôdy (2006). V r. 2011 dostal rezortné ocenenie MPRV SR za celoživotný prínos v oblasti vedy a výskumu.

FULAJTÁR, Emil, Ing. PhD.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznalstva a ochrany pôdy v Bratislave

Narodený 3. júna 1932 v Mýtnej, okres Lučenec. Absolvent Agronomickej fakulty VŠP v Nitre, Ing. (1958), CSc. (1969), absolvent ročného pôdoznaleckého kurzu na Univerzite vo Wageningene, Holansko (1971), popredný výskumný pracovník a spoluzakladateľ Výskumného ústavu pôdoznalstva a výživy rastlín (VÚPVR), vedúci viacerých organizačných útvarov (oddelení, sektorov, sekcií a pracovísk) (1970-1997), zástupca riaditeľa VÚPVR (1972, 1987) a Ústavu závlahového hospodárstva (ÚZH, 1988-90).

Profesijná aktivita: patril k prvým priekopníkom Komplexného prieskumu pôd (vedúci pôdoznaleckej brigády, metodický vedúci), mapoval okresy Hurbanovo, Trnava, Galanta, Dunajská Streda a Senica, priekopník v oblasti všeobecného pôdoznalstva a mapovania pôd a neskôr zakladateľ pôdnej fyziky, vybudoval laboratórium pôdnej fyziky, spracoval základné charakteristiky fyzikálnych vlastností hlavných pôdných typov Slovenska, rozpracoval problematiku dynamiky pôdnej vlhky, vlhkostných režimov pôd, meliorácií zrnitostne ťažkých a zhutnených pôd (aj v rámci strednodobého vedeckého pobytu na univerzitách v Uppsale, Švédsko a Kodani, Dánsko, 1986 a tiež pri koordinácii medzinárodného projektu INCO Copernicus 1991-2001), vyhodnotil vhodnosť pôdných podmienok pre pestovanie základných poľnohospodárskych plodín (kukurice, cukrovej repy, zemiakov a sóje), vyše 20 rokov sa zaoberal prognózovaním a monitorovaním vplyvu vodného diela Gabčíkovo na vlhkovú a fyzikálnu pomery pôd a preukázal, že výstavba tohto vodného diela nemala nepriaznivý vplyv na vlhkovú pomery pôd. Bol autorom alebo spoluautorom 8 zlepšovacích návrhov (napríklad prístrojov na meranie fyzikálnych vlastností pôd, metód na vyčlenenie vhodných agrofyzikálnych rájov pre pestovanie jednotlivých plodín) 6 monografií, z ktorých najvýznamnejšie sú Fyzikálne vlastnosti pôd Slovenska, ich úprava a využitie, 1986, Vplyv Vodného diela Gabčíkovo na poľnohospodársku pôdu, 1998 (vyšla aj v anglickom preklade), a Základy pôdnej fyziky, 2006 a vyše 60 ďalších vedeckých a odborných publikácií.

Aktívny člen pôdoznaleckých odborných spolkov, od roku 1964 Pedologickej pobočky Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV, od roku 1969 Slovenskej pedologickej spoločnosti pri SAV a od roku 1973 Pedologickej sekcie SSPLPVV SAV, ako aj Československé akadémie zemeďelské. Je držiteľom Fándlyho medaily (2010) a celého radu ďalších vyznamenaní a ocenení, napr. Vynikajúci pracovník poľnohospodárstva a výživy (1980), Zaslúžilý pracovník poľnohospodárstva a výživy (1982), Čestná plaketa ČSAZ „Za zásluhy o rozvoj vedy a výskumu“ (1982), Čestné uznanie ČSAZ „Za zásluhy o úspešnú realizáciu výsledkov výskumu“ (1985). Zomrel 31.8.2024 v Bratislave.

GÖMÖRYOVÁ, Erika, prof. Ing. CSc.

vedúca vedecká pracovníčka Katedry prírodného prostredia LDF TU vo Zvolene

Narodená 8.10. 1963 vo Fiľakove (okres Lučenec). Absolventka Lesníckej fakulty VŠLD vo Zvolene, Ing. (1985), CSc. (1993), doc. (2010). Študijný pobyt na Katedre lesného prostredia VŠLD vo Zvolene (1985–1987), výskumný pracovník na Lesníckej fakulte TU vo Zvolene (1987–2010), od r. 2010 vedecko-pedagogický pracovník na LF TUZVO. Zahraničné stáže: TU Drážďany, Lesnícka fakulta v Tharandte, Nemecko (1987), ETH Zürich, Švajčiarsko (1993), BOKU Viedeň, Rakúsko (2003), GAU Göttingen, Nemecko (2013), ARO Volcani Center, Bet-Dagan, Izrael (2013). Expedičné výskumné pobyty na Ukrajine (2008), Rumunsku (2009, 2013), Albánsku (2010), Taliansku (2011), Slovinsku (2014) a za polárnym kruhom vo Švédsku (2012) a v Kanade (2015).

Profesijné aktivity: mikrobiológia lesných pôd, sekvestrácia uhlíka v pôde, ekológia lesných pôd, funkcie lesných pôd, produkčné vlastnosti lesných pôd, vplyv prírodných disturbanceí na lesné pôdy. Gestor predmetov: Lesnícka pedológia a mikrobiológia, Pedológia, Výživa drevín a hnojenie porastov, Ekopedológia, Ekológia a manažment pôd. Autorka a spoluautorka 21 CCC publikácií, 3 vedecké monografie a 3 kapitoly v monografiách, 21 publikácií v periodikách mimo CCC, 65 prác publikovaných v domácich a zahraničných zborníkoch, 2 učebné texty, 1 učebnica.

Najvýznamnejšie publikácie: autorka a spoluautorka prác *Ekoadaptívne podmienky rastu smrekových porastov na Slovensku* (2005), *Changes of the functional diversity of soil microbial community during the colonization of abandoned grassland by a forest* (2009), *Microbial characteristics at the monitoring plots on windthrow areas of the Tatra National Park (Slovakia): their assessment as environmental indicators* (2011), *Soil microbial community response to variation in vegetation and abiotic environment in a temperate old-growth forest* (2016), *Changes of chemical and biological properties of distinct forest floor layers after wood ash application in a Norway spruce stand* (2016), *Soil microorganisms at the windthrow plots: the effect of post disturbance management and the time since disturbance* (2017).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: členka Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied Odbor pôdoznavectva a ochrany pôdy, členka Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV, predsedníctva Societas pedologica slovac, o.z., členka IUSS, IHSS, redakčnej rady Central European Forestry Journal, Vedeckej rady LF TUZVO, OR DSP Lesnícka fytológia, Adaptívne lesníctvo a manažment zveri, Ekosystémové služby lesov, Pestovanie a ochrana lesa, Ekológia lesa.

GREGOR, Juraj, doc. Ing., CSc.

vedúci vedecký pracovník Katedry prírodného prostredia LDF TU vo Zvolene

Narodený 17.1.1953 v Žarnovici. Absolvent Lesníckej fakulty VŠLD vo Zvolene, Ing. (1976), CSc. (1991), docent (2000). Pracoval ako samostatný technik na StŠL Banská Bystrica (1976–1985), samostatný odborný pracovník – špecialista na Pobočke pre výskum lesných ekosystémov CBEV (neskoršie ÚEL) SAV vo Zvolene (1985–1992), na Lesníckej fakulte ako odborný asistent, docent a gestor predmetov: Lesnícka pedológia, Pedológia, Pedológia a mikrobiológia, Pedológia a geológia, Monitoring lesného prostredia, pre Fakultu ekológia a environmentalistiky TU vo Zvolene predmety: Pedológia, Fyzická geografia, časť Pedológia, Základy lesného prostredia, Monitoring prírodného prostredia. Bol vedúcim Katedry prírodného prostredia Lesníckej fakulty TU vo Zvolene (2001–2009), člen odborných komisií pre doktorandské štúdium Hydromelióracie, Pestovanie lesa a člen Spoločnej odborovej komisie pre vedný odbor Ekológia a Pedológia.

Profesijné aktivity: hydopedológia a hydrológia lesa, ako zodpovedný riešiteľ vyriešil 4 vedecké projekty VEGA, 3 projekty APVV, na ďalších jedenástich sa podieľal ako spoluriešiteľ (VEGA, APVV, COST, ERA ENV, VaV, projekty MŽP, MZV a UNESCO). Bol spoluorganizátor a garant piatich medzinárodných konferencií.

Najvýznamnejšie publikácie: je autor a spoluautor 7 prác monografického charakteru, 20 záverečných prác a expertíz, 51 PVP, z toho 6 CCC, príp. WoS, 107 PVP v zborníkoch, 7 vyžiadaných prednášok, zaznamenal 312 citácií, z toho 26 v CC a 12 v monografiách. Školiteľ 5 doktorandov a vedúci 7 diplomantov.

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV, a Societas pedologica slovacica, o.z., Ekologickej spoločnosti, Botanickej spoločnosti, podpredseda Odboru pôdoznavectva a ochrany pôdy SAPV. Pracoval ako člen Vedeckej rady Lesníckej fakulty TU vo Zvolene, člen Senátu akademickej obce LF TU vo Zvolene (2007–2011), člen redakčnej rady vedeckých časopisov Phytopedon a Acta Facultatis Forestalis, člen expertíznej rady pre tri projekty MZ ČR, člen Poradného zboru rektora TU pre VŠLP TU vo Zvolene.

HANES, Jozef, prof. Ing., CSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodil sa 22. januára 1932 v Hriňovej, okres Detva. Stredoškolské štúdium absolvoval v rokoch 1949 – 1953 na Vyššej roľníckej škole v Leviciach. Po ukončení stredoškolského vzdelávania ďalej študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, ktorú ukončil v roku 1958. Po absolvovaní vysokoškolského štúdia jeden rok pracoval na Štátnom oblastnom ústave pre vývoj a typizáciu poľnohospodárskych a lesníckych stavieb v Bratislave vo funkcii samostatný projektant. Jeho odborná práca bola zameraná na riešenie alternatívnych návrhov pre poľnohospodársku výrobu v horských a podhorských podmienkach. 1. apríla 1960 nastúpil do zamestnania na Agronomickú fakultu VŠP v Nitre. Pracoval do roku 2000 na Katedre pôdoznavectva, neskôr Katedre agrochémie a pôdoznavectva a nakoniec na Katedre pedológie a geológie. Za obdobie viac ako 40 rokov na VŠP v Nitre zažil pozitívne i negatívne etapy svojho života. Za najhoršie obdobie považuje 70. roky minulého storočia, kedy mu bolo z politických dôvodov zakázané prednášať. Aj napriek rôznym turbulentciám jeho pozitívny vzťah k pôde neustále pretrvával nielen vo výučbe a výchove študentov, ale aj pri jej výskume.

Ašpirantské štúdium absolvoval v rokoch 1966 – 1971 na VŠZ v Brne. Určité problémy mal s obhajobou dizertačnej práce, lebo mu bola pozastavená. Nakoniec prácu obhájil až v roku 1971. Podobný osud mala aj jeho habilitačná práca. Až v roku 1988 bol menovaný za docenta pre odbor Pôdoznavectvo. V období 1990 – 1995 bol vedúci Katedry pedológie a geológie. V tomto období absolvoval pedagogicko-vedeckú procedúru, súvisiacu s inauguráciou a v roku 1996 bol menovaný za profesora pre odbor Pedológia. Počas pôsobenia na katedre realizoval prednášky a praktické cvičenia z predmetov „Pôdoznavectvo“, „Pedológia“, „Pôdna chémia“ a „Klasifikácia pôd“. Je spoluautorom 10 učebných textov z uvedených disciplín. Jeho vedecká orientácia v oblasti experimentovania na začiatku pôsobenia na katedre bola zameraná na Komplexný prieskum pôd na niektorých poľnohospodárskych podnikoch v okrese Nitra, na štúdium fyzikálnych pôd v závislosti od aplikácie priemyselných hnojív a neskôr na identifikáciu a kvantifikáciu parametrov úrodnosti pôdy v závislosti od aplikácie rôznych organických a minerálnych komponentov. Prof. Hanes bol spoluriešiteľom 11 výskumných úloh, z toho 3 ako zodpovedný riešiteľ. Doteraz publikoval viac ako 90 pôvodných vedeckých príspevkov, z toho v spoluautorstve 35. Medzi jeho najvýznamnejšie publikácie patrí 5 monografií, z toho 3 v spoluautorstve – „Antropogénne vplyvy na vlastnosti poľnohospodárskych pôd“, „Analýza sorpčných vlastností pôd“, „Koloidná chémia pôdy“,

„Pôdna reakcia a jej úprava“ a „Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska“. Vedeckú výchovu mladej generácie realizoval cestou diplomových prác. Školskú funkciu doktorandského štúdia vykonával až v rokoch 1990 – 2000. Práce boli zamerané na štúdium chemických vlastností pôd a ich vplyvu na úrodnosť pôdy. Počas pôsobenia na VŠP, neskôr SPU v Nitre, pracoval v rôznych odborných komisiách pri ČSAZ a SAPV. Jeho aktivity v týchto komisiách boli zamerané na pôdnu chémiu, agrochémiu, zúrodňovanie a spracovanie pôd a na meliorácie pôd. Do odchodu do dôchodku bol členom Internacional Humic Substances Society. V súčasnosti je členom Odboru pôdoznavectva a ochrany pôd SAPV. V roku 1982 bola menovanému udelená bronzová medaila „Za zásluhy o rozvoj vedy a výskumu ČSAZV“. V roku 1996 bronzová medaila „Za aktívnu činnosť pri rozvoji VŠP v Nitre“ a čestné uznanie „Za zásluhy o rozvoj Agronomickej fakulty VŠP v Nitre“. V rokoch 2002 a 2012 obdržal diplomy SAPV „Za rozvoj vedy v oblasti pôdoznavectva“.

HOUSKOVÁ, Beata, RNDr. CSc.

samostatná vedecká pracovníčka Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôdy v Bratislave

Narodená 17.12.1959 v Podbrezovej. Absolventka Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave pedogeochémia (1984), RNDr. (1985), CSc. (1996), samostatný vedecký pracovník (od 2009). Zamestnanec VÚPOP od r. 1984. V r. 2003 pracovala ako vedecký konzultant vo FAO v Ríme a v druhej polovici r. 2003 ako hosťujúci vedec Spoločného výskumného centra (JRC) Európskej komisie v Ispre (Taliansko) do r. 2008. V r. 2010 pracovala pre UNEP-WCMC ako odborný konzultant pre UNCCD počas PRAIS reportingu. Počas práce v JRC absolvovala kurz Digital soil mapping. Absolvovala odborné stáže na IHE Delft, Holandsko (1992-3) a Volcani Center, Bet Dagan, Izrael (1994). Je riešiteľkou a spoluriešiteľkou viacerých vedeckých (aj medzinárodných) projektov.

Profesijné aktivity: problematika fyzikálneho a hydrofyzikálneho stavu pôd, najmä zhutňovania, tvorba máp pôdných vlastností a degradácie pôd, zlepšovanie povedomia verejnosti o potrebe chrániť pôdu so zameraním najmä na mladú generáciu. Je autorkou a spoluautorkou viacerých vedeckých, vedecko-technických a populárnych článkov zaoberajúcich sa najmä fyzikálnymi a hydrofyzikálnymi vlastnosťami pôdy, ochranou pôdy a povedomím o nej. Je v kolektíve autorov pôdneho atlasu Európy: *Soil Atlas of Europe*, ESNB EC (2005) a *White Paper on the First Open Meeting of the Global Soil Biodiversity Initiative* GSBI (2012). Aktívne sa zapájala do prác na Soil thematic strategy: *Common Criteria for Risk Area Identification according to Soil Threats* a mnohých ďalších. Pracuje ako vedecko-technický korešpondent pri UNCCD SR.

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Societas pedologica slovacica, riadny člen SAPV tajomník Odboru pôdoznavectva a ochrany pôdy SAPV, člen ESNB (European Soil Network EC), GSP (Global) a ESP (European soil partnership), člen ENSA (European Soil awareness association), GWP (Global water partnership), WASWC (World Association of Soil and Water Conservation), WPIEI (working party of international environmental issues – desertification). Je členkou Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku.

HRAŠKO, Juraj, prof. Ing. DrSc.

profesor Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, zakladateľ a riaditeľ Výskumného ústavu pôdoznavectva a výživy rastlín v Bratislave

Narodený 14. mája 1931 v Točnici. Absolvent Fakulty pôdoznavectva a agrochémiie Ústavu V.V. Dokučajeva v Charkove, Ing. (1955), štipendista Nadácie A. Humboldta na Ústave pedológie Univerzity Fridricha Wilhelma v Bonne (1966-1967), CSc. (1964), DrSc. (1974),

člen korešpondent SAV (1980) a ČSAV (1981), akademik SAV (1987), profesor pedológie (1982), zakladateľ a prvý riaditeľ Výskumného ústavu pôdoznanectva a výživy rastlín (1960-1987) a Výskumného centra pôdnej úrodnosti (1987-1988), profesor Prírodovedeckej fakulty UK (1981-1989), hosťujúci profesor na Univerzite Fridricha Wilhelma v Bonne (1989-1990), profesor a prvý vedúci Katedry pre trvalo udržateľný rozvoj Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1995 - 1998).

Profesijná aktivita: významný vedecký pracovník v oblasti pôdoznanectva (komplexný prieskum pôd, klasifikácia a mapovanie pôd, genéza černoziemných pôd, antropizácia pôd, ochrana pedosféry), koordinátor hlavných a komplexných úloh rozvoja vedy a techniky a úloh základného výskumu v rámci Československej akadémie vied, splnomocnenec vlády ČSSR v RVHP pre ochranu ekosystémov a krajiny (1976-1990), poslanec NR SR, podpredseda Výboru pre životné prostredie a ochranu krajiny, predseda Výboru pre riešenie sporu o Vodné dielo Gabčíkovo, minister životného prostredia SR (1994), veľvyslanec SR v Švajčiarskej konfederácii (1999 -2002). Autor a spoluautor 153 vedeckých prác, vyše 250 odborných prác, množstva článkov a referátov na odborných podujatiach, vystúpení v televízii a rozhlase, autor (resp. spoluautor) kníh: *Rozbory pôd* (1962), *Černozeme Podunajskej nížiny* (1965), *Polnohospodárske pôdoznanectvo* (1968), *Pôdna mapa ČSSR* (1974), *Biologické základy ochrany prostredia* (1975), *Základy pedológie* (1981), *Aplikované pôdoznanectvo* (1988), *Global Soil Change* (1990), *Obrábanie pôdy* (1994), *Posudzovanie vplyvov na životné prostredie* (1997), *Trvalo udržateľné poľnohospodárstvo* (1998), *Ochrana a tvorba životného prostredia v poľnohospodárstve* (1998) a i., editor mnohých zborníkov vedeckých prác z konferencií.

Spoluzakladateľ a prvý predseda Pedologickej sekcie Slovenskej zemepisnej spoločnosti (1965), predseda Pedologických spoločností ČSSR, člen Koncilu Medzinárodnej pedologickej spoločnosti - ISSS (1972-1988), 1. viceprezident Komisie ISSS pre pôdu a ochranu prostredia (1986 -1990), riadny člen Nemeckej pedologickej spoločnosti SRN, čestný člen Všešvázovej spoločnosti pôdoznalcov (VOP). Laureát Štátnej ceny KG (1984), nositeľ Radu Ľudovíta Štúra I. triedy (2001), čestných plaket Československej akadémie vied, Slovenskej akadémie vied, Československej akadémie zemědělskej, Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, Univerzity Komenského, Čestnej plakety V. V. Dokučajeva (1984), Čestnej plakety H. Puškarova (1986), a ďalších domácich i zahraničných vyznamenaní za vedecký prínos v pedológii. Zakladajúci člen, predseda Pedologickej sekcie (1969-1981), nositeľ medaily J. Fándlyho (1995) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

ILAVSKÁ, Blanka, RNDr. PhD.

vedúca vedecká pracovníčka Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave

Narodená 6. 10. 1953 v Bratislave. Absolvent Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave odbor geológia (1978), RNDr. (1981), PhD. v odbore pedológia (2008). Od r. 1980 bola zamestnaná ako výskumný pracovník vo Výskumnom ústave pôdoznanectva a výživy rastlín Bratislava. V r. 2006 pracovala ako projektový manažér a tajomník Rady pre pôdohospodárske vedy na Agentúre na podporu výskumu a vývoja Bratislava, v r. 2007-2012 ako odborný radca pre ochranu poľnohospodárskej pôdy na Krajskom pozemkovom úrade v Bratislave. Od r.??? je zamestnancom VÚPOP Bratislava, vedúca odboru pôdnej služby. Profesionálne aktivity: koordinácia úloh bonitačného informačného systému o pôde SR, hodnotenia pôd a ochrany pôd pred eróziou, výskum a hodnotenie erózie poľnohospodárskych pôd, hodnotenie poľnohospodárskych podľa kritérií EÚ, prieskumná činnosť v rámci projektov pozemkových úprav, prednášková činnosť pre decíznú sféru. Výsledky jej práce sú prezentované vo vyše

60 výskumných a odborných prácach, týkajúcich sa bonitácie pôd SR - aktualizácie a inovácie bonitačného informačného systému, geografického informačného systému VÚPOP, výskumu a hodnotenia degradácie poľnohospodárskej pôdy, ochrany pôdy pred degradáciou. Je autorkou a spoluautorkou publikácií a metodík: *Metodika protierózneho obrábania pôdy* (1998), *Kritériá vlastností pozemkov pre posudzovanie návrhov na zalesňovanie poľnohospodárskych pôd* (1999), *Využívanie výsledkov hodnotenia pôd a územia pre projektovanie pozemkových úprav a ochranu poľnohospodárskej pôdy* (2005), *Identifikácia ohrozenia kvality pôdy vodnou a veternou eróziou a návrhy opatrení* (2005). Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Societas pedologica slovac, o.z., tajomník SPS (od r. 2014), ESSC (*European Society for Soil Conservation*), IALE-SK Slovenská asociácia pre krajinnú ekológiu, Pedologická sekcia Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, člen Odboru pôdoznanectva a ochrany pôdy SAPV.

JAMBOR, Pavel, Ing. CSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave

Narodený 10.1.1938 v Potvoriciach (okres Nové Mesto nad Váhom), zomrel 9.6.2005 v Bratislave. Absolvent Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1957-1962), Ing. (1962), CSc. (1974) na Agronomickej fakulte SPU v Nitre, výskumný pracovník Výskumného ústavu pôdoznanectva a výživy rastlín (1964-1971), technik špecialista na Štátnej melioračnej správe v Bratislave (1971-1975). Od r. 1975 natrvalo zakotvil na Výskumnom ústave pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave, kde pôsobil až do dôchodku (2001), námestník riaditeľa (1991-1995), vedúci oddelení (Oddelenie VTEI, Oddelenie regionálnej pedológie, Pedologické konzultačné stredisko). Absolvoval štúdium na Univerzite 7. listopadu v Prahe v r. 1970-1971 (štátnica z anglického jazyka).

Profesijné aktivity: pôdoznanectvo poľnohospodárskych pôd Slovenska, aplikovaný pôdny prieskum na Slovensku s aspektom na priamy kontakt s užívateľom pôdy, významný erodológ zameraný na ochranu pôdy a systémy ochrany protieróznej agrotechniky, autor preventívnych ekologizačných opatrení pre erodované a slané pôdy, editor vedeckých prác VÚPOP, prispievateľ do Roľníckych novín. Najvýznamnejšie publikácie: autor a spoluautor vyše 120 vedeckých a odborných prác, 5 knižných publikácií: *Hlavné faktory produkčnej schopnosti krajiny* (1984), *Pôda a výživa rastlín* (1985), *Metodika protierózneho obrábania pôdy* (1998), *Aspect of the Erosion by Water in Austria, Hungary and Slovakia* (2003). *Pôdoznanecský slovník slovensko-anglicko-nemecko-francúzsko-český* vyšiel posmrtné v r. 2011.

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: zakladajúci člen Pedologickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV (1973), člen pracovných skupín pre ochranu a eróziu pôdy (COST, ARGEDONAU), člen Medzinárodnej spoločnosti pre pôdoznanecské vedy (IUSS), člen Európskej spoločnosti pre ochranu pôdy (ESSC), riadny člen Československej akadémie zemědělskej (1964-1989), člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (od 1993). Bol prezidentom Slovenskej pôdoznaneckej spoločnosti (Societas pedologica slovac) po niekoľko volebných období (1992-2005). Vyznamenania: nositeľ medaily J. Fándlyho (2005 *in memoriam*) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV, Diplom Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied za pôdoznanectvo (2000), nositeľ viacerých rezortných vyznamenaní.

JURÁNI, Bohdan, prof. Ing. CSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava a profesor Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského

Narodený 7.3.1940 v Martine. Absolvent Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1962), Medzinárodného postgraduálneho kurzu v pôdoznanectve vo Wageningene (Holandsko 1968-1969), Univerzity 17. Novembra, jazykové a sociologické štúdium česko-slovenských expertov Bratislava (1972-1974), CSc. (1976) ČSAV Praha, docent pre odbor pedológia (1997) UK Bratislava, profesor pre odbor pedológia (2001) na Univerzite Komenského Bratislava. V r. 1962-1992 bol zamestnaný na Výskumnom ústave pôdoznanectva a výživy rastlín v Bratislave. Pôsobil ako vedecký pracovník, vedúci oddelenia, námestník riaditeľa, riaditeľ Výskumného ústavu pôdnej úrodnosti v Bratislave. Od roku 1992 pôsobil na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského ako vedúci Katedry pedológie Prírodovedeckej fakulty UK (1992-1998), prodekan (1993-1997), garant magisterského stupňa vysokoškolského štúdia a doktorandského stupňa študijného odboru pedológia.

Profesijné aktivity: komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd, agrochémia a výživa rastlín, problematika mikroživín, dlhodobé udržateľné hospodárenie na pôde, bioremediácia pôd, environmentálne funkcie pôd, antropizácia pôd, klasifikácia pôd. Najvýznamnejšie publikácie: autor a spoluautor 50 vedeckých prác v časopisoch a vedeckých zborníkoch, 53 výskumných správ, 7 monografií najvýznamnejšie: *Pôdne režimy* (1989), *Podornica* (1995), *Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska*, *Bazálna referenčná taxonómia* (2000, 2014), *Prekrytie pôd* (2011), 4 kapitoly v monografiách, najvýznamnejšie: *Soil of Volcanic Regions in Slovakia*, v *Soils of Volcanic Regions in Europe*, Berlin, Springer (2007), *Forms of Copper, Manganese, Zinc and Iron in Soils in Slovakia*, v *Trace Elements as Contaminants and Nutrients*, New Jersey, John Wiley (2008), 1 vysokoškolskej učebnice *Usporiadanie a využívanie pôdy v poľnohospodárskej krajine* (1998).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: podpredseda Societas pedologica slovacae, o.z., člen International Union of Soil Sciences, čestný člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied a člen Odboru pôdoznanectva a ochrany pôd, čestný člen Českej pedologickej spoločnosti. Vyznamenania: nositeľ medaily J. Fándlyho (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícku, potravinársku a veterinársku vedy pri SAV, Vzorový pracovník poľnohospodárstva a výživy (1990), Strieborná plaketa Prírodovedeckej fakulty UK (2000), Diplom SAPV (2000), Zlatá plaketa Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave (2005), Medaila SAPV (2010).

KOBZA, Jozef, prof. Ing. CSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy NPPC a profesor Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Narodil sa 17.7.1952 v Trenčíne. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre Ing. (1975), od r. 1976 zamestnanec Výskumného ústavu pôdoznanectva a výživy rastlín (teraz NPPC-VÚPOP Bratislava), od r. 1997 je vedúcim Regionálneho pracoviska NPPC-VÚPOP v Banskej Bystrici. V r. 1985 kandidatúra poľnohospodársko-lesníckych vied (CSc.), v r. 2003 habilitácia na docenta (doc.) na SPU v Nitre, v r. 2010 inaugurácia na profesora pedológie (prof.) na Českej zemiedelskej univerzite v Prahe. Prednáša na FPV UMB v Banskej Bystrici na Katedre geografie a geológie pedológiu. Prednášal aj na SPU v Nitre (monitoring pôd a informačný systém o pôde) a na zahraničných univerzitách (Brazília, Štátna univerzita v Sao Paulo a Štátna univerzita vo Fortaleze).

Profesijné zameranie: genéza a klasifikácia pôd, pôdna chémia, koordinácia monitoringu pôd a degračných procesov pôd. Je člen Európskej komisie pre monitoring pôd, kontaminácie

pôd, ochrany a zúrodňovania pôd. Od r. 1997 je národným koordinátorom pre výkon monitoringu pôd na Slovensku, v r. 2000-2001 bol SK koordinátorom medzinárodného projektu Leonardo da Vinci pre medzinárodné učebnice Environmentálna chémia pôdy a Aplikovaná chémia pôdy. V r. 2006-2008 spoluriešiteľ medzinárodného projektu ENVASSO (Environmental Assessment of Soil for Monitoring) a Interreg III. Medzibodrožie – pôdne pomery a databáza. Je člen a školiteľ Odborovej komisie v študijnom odbore 6.4.2 Hydromelióracie pri TU vo Zvolene. Je autorom, resp. spoluautorom vyše 350 našich i medzinárodných publikácií, 2 skript, 4 medzinárodných vysokoškolských učebníc a 14 vedeckých monografií, ako aj 2 knižných odborných regionálnych publikácií. Najvýznamnejšie publikácie: *Textúrne diferencované pôdy ako indikátor antropogénnej záťaže v podmienkach Slovenska* (2003), *Súčasný stav a vývoj obsahu makro- a mikroelementov v poľnohospodárskych pôdach Slovenska* (2008), *Monitoring pôd Slovenskej republiky. Súčasný stav a vývoj monitorovaných vlastností pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu* (2014), *Pedológia (vo svetle nových poznatkov)* (2013), *Andic soils in conditions of Slovakia* (2017).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen NRC - Soil (Národného referenčného centra pre pôdu) a zástupca kontaktného bodu (PCP) v medzinárodnej sieti EIONET (European Environment Information and Observation Network) a člen EFSA (European Food Safety Authority), člen Výboru SSPLPV (Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy) pri SAV, člen Predsedníctva Societas pedologica slovacica, čestný člen Českej pedologickej spoločnosti, člen ESSC (European Society for Soil Conservation), IUSS (International Union of Soil Science), FAO (Food and Agriculture Organization), od r. 2010 člen SAPV, člen P-SAPV, predseda Odboru pôdoznanectva a ochrany pôdy pri SAPV. Vyznamenania: držiteľ medaily Juraja Fándlyho za rozvoj poznania v oblasti pôdoznanectva a ochrany pôdy (2013), Diplom SAPV za pôdoznanectvo (2002, 2012).

LINKEŠ, Vladimír, Ing. CSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave – vedúci RP Banská Bystrica (1990-1997)

Narodený 15.4.1937 v Kremnických Baniach, okres Žiar nad Hronom, zomrel 25.9.1997 v Banskej Bystrici. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Agronomickej fakulty. Popredný vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôd takmer od jeho založenia (od r. 1961) neskôr vedúci Regionálneho pracoviska VÚPOP v Banskej Bystrici.

Profesijná aktivita: Komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd, genéza pôd, geografia pôd, informačný systém o pôde, monitoring pôd, degradačné procesy v pôdach. Účastník Komplexného prieskumu poľnohospodárskych pôd, odborné vedenie pôdoznaneckej brigády v KPP, v ďalšom období riešiteľ a koordinátor bonitácie pôd, informačného systému o pôde a celoštátneho monitoringu pôd. Vedeckú aspirantúru absolvoval v Geografickom ústave SAV ako kandidát fyzikálno-geografických vied. Významnejšie stáže v zahraničí: Geologický ústav v Gente, Belgicko, Geografický ústav Moskva. Publikoval u nás, aj v zahraničí viacero odborných prác: Linkeš, V.: *Reliktné fenomény v pôdnom pokryve Slovenska a príspevok k ich interpretácii*. Geografický časopis, roč. 36, č. 2, s. 163 – 178, Linkeš, V.: *Vznik sekundárnych slancov v okolí depónii odpadov z výroby hliníka*. Poľnohospodárstvo, roč. 32, č. 5, 1986, s. 430 – 437, Linkeš, V. a kol.: *Informačný systém o pôde. Príroda*, Bratislava, 1988, 195s., Kobza, J., Linkeš, V.: *Pôdy Súľovskej planiny z hľadiska využívania a ochrany krajiny*. In: *Slovenský kras* (Monografia), roč. XXVIII, Slov. speleolog. spoločnosť, Liptovský Mikuláš, 1990, s. 103 – 115, Linkeš, V., Pestún, V., Džatko, M. et. al: *Príručka pre používanie máp*

bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek. 3. vydanie. Bratislava VÚPÚ, 1996, s. 103, Linkeš, V., et al.: *Monitoring pôd SR*, (Monografia), VUPU Bratislava, 1997, 128s, Linkeš, V. et. al.: *Monitoring pôd a jeho význam z hľadiska ochrany pôdných vlastností a trvalo udržateľného vývoja pôd*. In: Ochrana pôdy výzva pre budúcnosť. Zborník z vedeckej konferencie. Tále, 1996. VÚPÚ, Bratislava, Linkeš, V.: *Monitoring pôd Slovenska*. In: Zborník z medzinárodnej konferencie "Agronomická fakulta a vývoj poľnohospodárstva na Slovensku". VŠP Nitra, 1996, s. 89 - 92, Kobza, J. Linkeš, V.: *Kontaminácia pôd SR rizikovými stopovými prvkami*. In: Kontrišová O. et. al: *Monitoring a hodnotenie stavu životného prostredia*, zborník referátov. Fakulta ekológie a environmentalistiky TÚ vo Zvolene, Zvolen 1996, s. 47 - 50, Hraško, J. - Kobza, J. - Linkeš, V.: *Soil information system of Slovakia and its utilization in Land evaluation*. Hannover 20. - 23. 11. 1996 Proceedings of European Comission, Linkeš, V. - Kobza, J.: *Retrospektívny vývoj dôležitých pôdných vlastností a rizikových prvkov v poľnohospodárskych pôdach SR za posledných 30 rokov*. In: Čes. pedolog. spoločnosť, Praha, 9. - 10. 9. 1996, Berghofer, R. - Wilcke, W. - Linkeš, V.-Nestory, O.- Zech, W.: *Changes of Aluminium and Heavy Metal Concentrations in Slovak Soils During the Last 25 Years*. In: Jahresbericht 1996, University Bayreuth, Germany a i.

MAKOVNÍKOVÁ, Jarmila, RNDr. CSc.

samostatná vedecká pracovníčka Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôdy, Regionálne pracovisko Banská Bystrica.

Profesijné aktivity: monitoring pôd Slovenska, pôdna chémia, degradačné procesy v pôde, acidifikácia a kontaminácia pôd, analýza a hodnotenie agroekosystémových služieb.

RNDr. Jarmila Makovníková, CSc., narodená 1.4.1962 v Brezne, je absolventkou odboru Biofyzika a chemická fyzika na Matematicko-fyzikálnej fakulte UK v Bratislave. Za vynikajúce študijné výsledky jej bola udelená Cena rektora UK v Bratislave. Po ukončení štúdia v roku 1986 sa zamestнала v tom istom roku na Výskumnom ústave pôdoznavectva a ochrany pôdy kde pracuje doteraz. Najvýznamnejším výsledkom z tohto obdobia je model statickej rovnovážnej objemovej hmotnosti pôdy, ktorý umožňuje doplnenie databázy pôd o túto významnú fyzikálnu charakteristiku pôdy. V roku 1998 získala titul kandidáta poľnohospodársko-lesníckych vied (CSc.). Je absolventkou kurzu „Advanced Education and Improvement of Economic Cooperation in the Field of Sustainable Development of Industrial and Mining Sites” v Nemecku v roku 2004 a dvoch zahraničných stáží na Univerzite v Bayreuthe (Nemecko). Od roku 1993 je členom riešiteľského kolektívu úlohy Monitoring pôd Slovenska. Výsledkom jej výskumných aktivít bola monografia (*Distribúcia kadmia, olova, medi a zinku v hlavných pôdných predstaviteľoch SR a jej hodnotenie so zreteľom na potenciály a bariéry transportu kovov do rastlín*). V rokoch 2002-2003 sa podieľala na riešení projektu dvojstrannej VTS medzi SR a ČR: 202/145 Využitie sorpčných vlastností humínových kyselín pre environmentálne účely, APVV-0333-06: Modelovanie prognóz vývoja stavu pôdneho organického uhlíka, APVV 0174-07 Analýza materiálových tokov v manažmente prírodných zdrojov so zameraním na využitie poľnohospodárskej biomasy na energetické účely, člen riešiteľského kolektívu vedecko-výskumného projektu MP SR Multifunkčné využitie pôdy SR, projektu zameraného na tvorbu informačného systému o pôdach MEUSIS, COST 859 Phytotechnologies to promote sustainable land use and improve food safety. Bola zodpovedným riešiteľom projektu APVV-0098-12 zameraného na analýzu a hodnotenie agroekosystémových služieb poľnohospodárskej využívanej pôdy, výsledkom týchto aktivít je vysokoškolská učebnica Ekosystémové služby a dve monografie venované ekosystémovým službám orných pôd a trávnych porastov. V riešení tejto problematiky pokračuje v projekte Oceňovanie ekosystémových služieb prírodného kapitálu ako nástroja hodnotenia sociálno-ekonomického potenciálu území.

Sumárne je autorkou a spoluautorkou 110 vedeckých a odborných prác, 3 vysokoškolských učebníc, 19 knižných publikácií. Najvýznamnejšie publikácie: *Distribúcia kadmia, olova, medi a zinku v pôde a jej hodnotenie so zreteľom na potenciály a bariéry transportu kovov do rastlín* (2000), *Approach to assessments of transport risk of inorganic pollutants on the basis of immobilization capability of soil* (2007), *Anorganické kontaminanty v pôdnom ekosystéme* (2006), *Assessment of transport risk of cadmium and lead on the basis of immobilisation capability of soil* (2009), *Ekosystémové služby* (2016), *Potenciál agroekosystémových služieb orných pôd* (2017), *Modelovanie a hodnotenie agroekosystémových služieb* (2017).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen European Society for Soil Conservation, člen Societas pedologica slovacae, člen Odboru pôdoznavectva a ochrany pôdy SAPV (od roku 2016) tajomník OPOP SAPV (2011-2016), riadny člen SAPV (od roku 2016).

Vyznamenanie: Cena rektora UK v Bratislave (1986), Pozdravný list SAPV (2012).

PAVLENDÁ, Pavel, Ing., PhD.

Narodený 18. 11. 1965 vo Zvolene. Absolvent Lesníckej fakulty VŠLD vo Zvolene (terajšia Technická univerzita Zvolen). Ing. (1987), PhD. (1999), od roku 1987 pracuje na Lesníckom výskumnom ústave vo Zvolene (od roku 2006 súčasť Národného lesníckeho centra). Od roku 2016 je vedúcim Odboru ekológie lesa a krajiny. Staž v Rakúsku na FBVA Viedeň, ďalšie kratšie kurzy ku klasifikácii pôd.

Profesijné zameranie a aktivity: monitoring pôdných vlastností v rámci monitoringu lesných ekosystémov (od roku 2003 je vedúcim Čiastkového monitorovacieho systému Lesy a Národného centra medzinárodného dlhodobého programu monitoringu lesov ICP Forests, člen Expertného panelu Pôda a pôdny roztok v rámci tohto programu), acidifikácia a kontaminácia lesných pôd, imisné vplyvy na pôdu, pôdny roztok a dreviny, výživa drevín, meliorácie lesných pôd, pôdna organická hmota a kolobeh uhlíka v lesných ekosystémoch, hodnotenie pôdneho organického uhlíka v lesných pôdach, ekológia lesa. Bol národným koordinátorom projektu BioSoil v rámci EÚ schémy Forest Focus, národným koordinátorom a spoluriešiteľom viacerých medzinárodných projektov v rôznych schémach (LIFE+, Horizon Europe, Interreg; Centre of Excellence LignoSilva), viacerých projektov OPVa, zodpovedným riešiteľom troch projektov APVV a spoluriešiteľom mnohých domácich výskumných projektov. Keďže NLC je hlavne pracoviskom aplikovaného výskumu a úloh pre MPRV SR, najviac sa venoval aplikovanému výskumu so zameraním na ekológiu a monitoring lesov (rezortné úlohy ako TreeAdapt, SLOVLES, EPOL a pod.) a úlohám súvisiacich s plnením rôznych medzinárodných záväzkov (Bilancie emisií skleníkových plynov v sektore LULUCF, Direktíva NEC, Konvencia LRTAP a pod.). Participoval na organizácii viacerých konferencií (vrátane medzinárodných) a tradičných česko-slovenských seminárov k monitoringu a výskumu ekológie lesa.

Je autorom alebo spoluautorom kapitol v 6 monografiách, autorom a spoluautorom 21 odborných knižných publikácií, 49 vedeckých článkov v periodikách (v tom 12 evidovaných vo WoS) a vedeckých prác v zborníkoch, 59 konferenčných príspevkov a iných odborných prác a desiatok záverečných výskumných správ, expertíz, návrhov opatrení a posudkov pre lesnú prevádzku.

Najvýznamnejšie publikácie:

Autor kapitol v publikáciách *Lesy Slovenska a globálna klimatická zmena* (2003), *Lesy Slovenska a znečistenie ovzdušia* (2004), *Vízia, prognóza a stratégia rozvoja lesníctva na Slovensku* (2009). Editor ročných správ za *Monitoring lesov Slovenska* (2004-2014).

Riadny člen SAPV, člen Odboru lesníctva a Odboru pôdoznavectva a ochrany pôdy SAPV, Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV, člen vedeckej rady LVÚ (2009-2011, 2020-2025). Bronzová medaila NLC za prínos k rozvoju lesníctva (2008), plaketa LVÚ Zvolen (1998).

SOBOCKÁ, Jaroslava, doc. RNDr. CSc.

vedúca vedecká pracovníčka Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave a docentka SPU Nitra

Narodila sa 20.9.1954 v Krupine. Absolvent Fyzickej geografie a kartografie na PRIF UK v Bratislave (1980), interný aspirant r. 1981 na Výskumnom ústave pôdoznanectva a výživy rastlín v Bratislave, CSc. (1986) na Geografickom ústave SAV, v r. 1988-2012 vedúca oddelenia, doc. (2008) na FZKI Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, v r. 2012-2017 riaditeľka Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôd (od 2014 súčasť Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra).

Profesijné aktivity: pôdoznanectvo, klasifikácia a hodnotenie pôd, prvá aplikácia numerických metód klasifikácie pre pôdne databázy na Slovensku (pedometrika), výskum antropogénnych a urbánnych pôd (urbánny ekosystém, pedo-urbánne komplexy), dopad klimatickej zmeny na pôdny kryt SR, erózia pôd, pôdne zdroje vo väzbe na globálne zmeny a pôdna politika na národnej a EÚ úrovni. Národný koordinátor medzinárodných projektov ako URBAN SMS, SOVEUR, Dopady klimatickej zmeny na poľnohospodársku krajinu, SONДАР SK-AT, PEDO-CITY-KLIMA ai. Prednášala na univerzitách: UJEP Ústí nad Labem, ČZU Praha, SPU v Nitre. Je národným kontaktným bodom SR pre UNCCD a pre ESP GSP FAO. Je expertom pracovných skupín EÚ pre zábery pôd (DG ENV), pre znevýhodnené oblasti v rámci Programu rozvoja vidieka (DG AGR) a pre pôdnu politiku (DG ENV). V r. 2013-2015 pracovala ako člen Medzivládneho technického panelu o pôde (Globálne partnerstvo o pôde GSP-FAO) a člen výboru Európskeho partnerstva o pôde. Je editorom 21 zborníkov a Vedeckých prác VÚPOP, organizovala vedecké semináre Antropizácia pôd (z toho 2 medzinárodné), sériu pôdoznaleckých dní (konferencií), editovala klasifikačné systémy pôd SR. Najvýznamnejšie publikácie: autor a spoluautor vyše 172 vedeckých a odborných publikácií, z čoho sú 4 monografie a 16 knižných publikácií, 16 mapových diel (cca 400 záznamov). Najvýznamnejšie: *Urbánne pôdy (příklad Bratislavy)* (2007), *Impact of environmental hazards on soil quality of urban complexes in the area of Bratislava* (2007), *A CENTURY 5 Model Using for Estimation of Soil Organic Matter Behaviour at Predicted Climate Change* (2007), *Príručka pre používanie máp pôdnoekologických jednotiek* (2009), *Návrh adaptačných opatrení na pôde pre zmiernenie účinkov klimatickej zmeny* (2008), *Využitie pedometrických metód pri klasifikácii a mapovaní pôd* (2013), *Global Change Pressure on Soils from Land Use and Management* (2016), *World's soils are under threats* (2016).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen medzinárodných pracovných skupín SUITMA, ICOMANTH a WRB člen Rady pre pôdohospodárske vedy APVV, podpredseda Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, predseda Odboru pôdoznanectva a ochrany pôdy SAPV, podpredseda Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV, člen redakčnej rady „Agriculture“, člen viacerých vedeckých rád (NPPC, VÚMOP, FZKI). V r. 2005 predseda občianskeho združenia Societas pedologica slovacae – Slovenskej pedologickej spoločnosti. Vyznamenania: Diplom SAPV za pôdoznanectvo (2004), Medaila J. Fándlyho (2008), v r. 2014 cena MŠVVŠ za celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky v odbore Pôdohospodárske vedy (Vedec roka), čestný člen Českej pedologickej spoločnosti.

ŠÁLY, Rudolf, prof. Dr. Ing.

profesor Technickej univerzity vo Zvolene

Narodený 13.5.1927 v Tekovskej Breznici. Zomrel 14.12.2018 vo Zvolene. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Ing.

(1951), CSc. na Lesníckej fakulte v Brne (1957), asistent odborný asistent na Katedre pedológie a geológie Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1955-1959), docent (1959), vedúci Katedry pedológie a geológie VŠLD vo Zvolene (od 1960-1985), prodekan pre pedagogickú a politicko-výchovnú činnosť (1960-1963), dekan Lesníckej fakulty VŠLD (1964-1966), mimoriadny profesor (1969), prorektor pre pedagogickú a politicko-výchovnú činnosť (1969), DrSc. (1974), riadny profesor (1980), hosťujúci profesor na Ústave pôdoznanectva na Univerzite v Hohenheime, SRN (1969-1970), vedúci Katedry prírodného prostredia Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene (1990-1995).

Profesijná aktivita: pôdoznanectvo lesných pôd Slovenska, typizácia produkčný materiál lesníckych plôch, zakladateľ originálnej školy lesníckeho pôdoznanectva a sústavy hlavných typov lesných pôd na Slovensku. Autor a spoluautor približne 150 vedeckých a odborných prác, z toho 4 knižných publikácií: *Hlavné typy lesných pôd na Slovensku* (1962), *Ílové nerasty v slovenských lesných pôdach* (1970), *Pôda - základ lesnej produkcie* (1978), *Svahoviny a pôdy Západných Karpát* (1986). 13 učebných textov, 72 pôvodných vedeckých prác, 3 knižných prekladov z ruštiny.

Člen Pedologickej sekcie, Čestný člen (2000), nositeľ medaily J. Fándlyho (1997) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, čestný člen Všešvázovej pôdoznaneckej spoločnosti v Moskve (1978), riadny člen Čs. akadémie poľnohospodárskej (1964-1989), čestný člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (od 1993), člen Kolégia biologických vied SAV (1991-1996), člen vedeckých rád viacerých inštitúcií, predseda Komisie pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác (1972-1994), nositeľ viacerých vedeckých a rezortných vyznamenaní Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, VÚP Praha-Ruzyně, VÚPOP Bratislava, MLVH, Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Cena Technickej univerzity vo Zvolene (2002).

ŠARAPATKA, Bořivoj, prof. Dr. CSc.

vedúci vedecký pracovník a profesor Univerzity Palackého v Olomouci

Bořivoj Šarapatka sa narodil 1. júla 1959 v Olomouci. Absolvoval Vysokú školu poľnohospodársku (Mendelova univerzita) v Brne a pokračoval postgraduálnym štúdiom na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Palackého. Je absolventom zahraničných stáží napr. vo Švédsku a USA (doktorát získal v Uppsale vo Švédsku). Od roku 1990 pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Palackého, kde vykonával funkciu prodekana. V roku 2001 sa stal vedúcim Katedry ekológie a životného prostredia. V roku 2005 bol menovaný profesorom krajinného inžinierstva na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre.

Je autorom a spoluautorom množstva karentovaných vedeckých článkov (79) s vysokou citovanosťou, knižných publikácií a certifikovaných metodík. Prof. Bořivoj Šarapatka je autorom ôsmich monografií, cca 150 vedeckých a populárne vedeckých článkov a viac ako 100 realizačných projektov v problematike optimalizácie využitia krajiny, v pedológii a v agroekológii. Je tiež držiteľom troch patentov v oblasti netradičných zdrojov energie a 2. ceny MŽP v súťaži „Hľadáme dokonalé projekty“. Vychoval nemalý počet doktorandov, magistrov a bakalárov.

Pôsobí vo viacerých odborných komisiách, redakčných radách (Soil & Water Research, Phytopedon), vedeckých spoločnostiach (International Association for Landscape Ecology, IUSS, WASWAC, Česká pedologická spoločnosť). Je členom odborných komisií: Ministerstvo životného prostredia (expert), Komisia pro krajinu, vodu a biodiverzitu Rady vlády České republiky, Komisia životného prostredia Olomouckého kraje, Národný akreditačný úrad (hodnotiteľ) a Ministerstvo poľnohospodárstva (člen pracovnej skupiny

Púda), členstvo vo vedeckých radách a odborových radách doktorských štúdií. Od roku 2014 je predsedom Českej pedologickej spoločnosti s dlhodobými vedeckými a spoločenskými kontaktmi so Slovenskou pedologickou spoločnosťou.

Politickú kariéru začal ako zástupca mesta Olomouc v rokoch 2002 - 2006. V roku 2010 bol zvolený poslancom ČR za TOP 09. Od roku 2012 je zástupcom Olomouckého kraja a predsedom zastupiteľského klubu. Je členom stálej delegácie Parlamentného zhromaždenia Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, pravidelne sa zúčastňuje pozorovateľských misií.

ŠIMONOVICHOVÁ, Alexandra, prof. RNDr. CSc.

vedúca vedecká pracovníčka na Katedre pedológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského

Narodená 20.2.1954 v Poprade. Absolventka Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde získala RNDr. (1980), CSc. (1991), II.a (1995), doc. (2002) a prof. (2015). V 1991-1992 absolvovala postgraduálne štúdium mykológie na Katedre botaniky Prírodovedeckej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe. V období rokov 1985-1992 pracovala na Ústave experimentálnej biológie a ekológie SAV v Bratislave ako vedecký pracovník. Od konca roku 1992 pracuje na Katedre pedológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave ako vysokoškolský pedagóg a od r. 2015 ako vysokoškolský profesor v odbore pedológia.

Profesijné aktivity: biológia pôdy so zameraním na mikroorganizmy, t. j. ich výskyt, abundanciu, rodové a druhové zloženie, fyziologické aktivity (dýchanie pôdnej mikrobioty a priebeh rozkladných procesov a pod.), vplyv ekologických faktorov na pôdnu mikrobiocenózu a mykocenózu, spracovanie poľnohospodárskych a lesných pôd z hľadiska pôdnej mikrobiológie. V súčasnom období sa venuje kontaminovaným pôdam a technogénnym substrátom.

V rámci pedagogickej činnosti sa predovšetkým venuje pôdnej mikrobiológii (predmet „Environmentálna mikrobiológia“) a výskytu pôdných mikroskopických vláknitých húb (predmet „Biodiverzita pôdných mikroskopických vláknitých húb a nižších rastlín“). Doteraz vychovala viac ako 30 diplomantov a 10 doktorandov. Je členkou odborovej komisie v študijnom odbore pedológia na katedre pedológie PRI UK v Bratislave a predsedníčkou štátnicovej komisie pre bakalársky stupeň v programe Environmentální biotechnologie a pre magisterský stupeň štúdia v programe Minerální biotechnologie na Vysokej škole báňskej - TU v Ostrave.

Je autorka alebo spoluautorka viac ako 40 vedeckých prác evidovaných v databáze WOS a Scopus s viac ako 300 citačnými ohlasmi, viacerých monografií vydaných v domácich a zahraničných vydavateľstvách, učebnice a vysokoškolských skript. Najvýznamnejšie publikácie: *Pôdy s umbrickým horizontom na Slovensku* (2011), *Biodiverzita mikroskopických húb v pôdných typoch Slovenska* (2013), *Vybrané pôdno-ekologické charakteristiky na kalamitnom území v TANAP-e* (2005-2016) (2016), *Mikrobiálne indikátory a mikroorganizmy v substrátoch environmentálnych záťaží* (2017), *Autochthonous microbiota in arsenic-bearing Technosols from Zemianske Kostolany (Slovakia) and its potential for bioleaching and biovolatilization of arsenic* (2016), *Responses of Aspergillus niger to selected environmental factors* (2017), *Alkaline Technosol contaminated by former mining activity and its culturable autochthonous microbiota* (2017).

Vyznamenania: Bronzová medaila PRIF UK v Bratislava.

ŠURINA, Bohumil, RNDr.

vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôdy v Bratislave

Narodil sa v roku 1940, zomrel 7. augusta 2014. Absolvent Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave odbor Fyzická geografia a kartografia, absolvent postgraduálny kurz IAC vo Wageningene (Holandsko), významný vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôd.

Profesijná aktivita: pôdna genéza, prieskum a mapovanie pôdneho krytu, klasifikácia pôd, koordinátor mapovania pôdneho krytu v Jemene – projekt *The Soil Conditions of Nissab Region* (1971), autor a spoluautor najvýznamnejších pôdoznaveckých mapových diel na Slovensku (Pôdna mapa Slovenska v M 1:1 000 000, Syntetická pôdna mapa Slovenska v M 1:200 000, Pôdna mapa Československa v M 1:500 000, Pôdna mapa Slovenska v M 1:500 000 (1980) a Pôdna mapa Slovenska v M 1:400 000 (2002), priekopník morfometrického prístupu ku klasifikácii pôd a spoluautor viacerých vydání Morfogenetického klasifikačného systému pôd ČSFR a SR a autor a spoluautor mnohých regionálnych pôdnych máp a hodnotení pôdneho krytu na Slovensku (Galanta, Dolný Váh, Trnava-Hlohovec, Kysuce, povodie Moravy a iné), autor digitálneho Atlasu pôd Slovenska (CD-ROM) a mnohých vedeckých prác v obore genéza a klasifikácia pôd. Spolupracoval na hodnotení možných dopadov klimatickej zmeny na vlastnosti pôd SR, bol národným koordinátorom, resp. riešiteľom medzinárodných projektov (MEUSIS, SPADE, BIOSOIL). Podieľal sa na spracovaní Príručky terénneho prieskumu a mapovania pôd.

Člen pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV od jej založenia a jeho hlavnou aktivitou v rámci činnosti pedologickej sekcie bola organizácia a vedenie mnohých pôdoznaveckých exkurzií nielen domácich, ale aj medzinárodných.

TAKÁČ, Jozef, RNDr. PhD.

samostatný vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôdy v Bratislave

Narodený 23.3.1952 v Nových Zámkoch. Absolvent Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (1975), RNDr. (1981), PhD. na STU Bratislava (2005). Výskumno-vývojový pracovník Slovenského hydrometeorologického ústavu v Bratislave (1975-1979), Výskumného ústavu vodného hospodárstva v Bratislave (1979-1985), samostatný výskumno-vývojový pracovník Výskumného ústavu závlahového hospodárstva v Bratislave (1985-1999), Výskumného ústavu meliorácií a krajinného inžinierstva v Bratislave (1999-2001), vedecký pracovník Slovenského vodohospodárskeho podniku, odštepny závod Hydromeliorácie Bratislava (2001-2003), Hydromeliorácie, š. p. Bratislava (2004-2007), Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava (2007 doteraz).

Profesijné aktivity: Hydropedológia agroekologické modelovanie so zameraním na závlahové režimy, dopady poľnohospodárstva na kvalitu podzemných vôd, spôsoby hospodárenia na pôde na zlepšenie produkčnej účinnosti hnojenia a vody, dopadov klimatických podmienok a zmeny klímy na rastlinnú produkciu a pôdu a hodnotenie výskytu sucha. Spolupráca na Národnom klimatickom programe SR a *Slovak Republic's Country Study Programme* a ďalších národných a medzinárodných úlohách. Bol koordinátorom úlohy „Prebiehajúca klimatická zmena a jej dopady na rozvoj spoločnosti“. Člen medzinárodného interdisciplinárneho tímu na výskum sucha v rámci „Partnerstva v oblasti výskumu klímy a adaptačných stratégií“ Centra globálnej zmeny AV ČR, v.v.i.

Autor a spoluautor 67 vedeckých a odborných prác, 127 príspevkov z konferencií, 8 knižných publikácií a asi 139 príspevkov v odbornej tlači. Najvýznamnejšie publikácie: *Klimatická zmena a poľnohospodárstvo Slovenskej republiky. Dôsledky, adaptačné opatrenia a možné riešenia.* (2008), *Sucho v poľnohospodárskej krajine* (2015).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Pedologickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, Slovenskej bioklimatologickej spoločnosti, Slovenskej meteorologickej spoločnosti, Asociácie hydroológov Slovenska a Slovenskej geografickej spoločnosti.

VILČEK, Jozef, prof. Ing. PhD.

**vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy
a profesor Prešovskej univerzity v Prešove**

Narodený 21. 9. 1957 v Bardejove. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1981), PhD. v odbore Pedológia na PriFUK Bratislava (1998). Habilitačné (doc.) i inauguračné (prof.) konanie v študijnom odbore Fyzická geografia a geoekológia na Fakulte humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove (2003, 2005). Zamestnanec Oblastného výskumného ústavu agroekológie Michalovce (1982-1988) a v súčasnosti pracuje vo Výskumnom ústave pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava, pracovisko Prešov (1995-2018 vedúci pracoviska). Ako vysokoškolský profesor prednáša na Prešovskej univerzite v Prešove, kde bol a je garantom študijných programov, ako aj habilitačného konania a konania na vymenúvanie profesorov.

Profesijné aktivity: hodnotenie a mapovanie produkčného i environmentálneho potenciálu poľnohospodárskych pôd, využívanie a usporiadanie pôdneho fondu Slovenska, ekonomické a energetické parametre poľnohospodárskych pôd, projekty zúrodnenia a ochrany pôd, expertná a posudková činnosť o oblasti využívania a ochrany pôd, minimalizačné a pôdoochranné technológie spracovania pôd, pedogeografia, využívanie a ekologická stabilizácia krajiny. Zodpovedný riešiteľ 23 a spoluriešiteľ 33 výskumných úloh. Autor a spoluautor 9 vedeckých monografií (2 v zahraničí), 7 vysokoškolských učebníc, 3 vysokoškolských učebných textov a 10 knižných publikácií, 238 vedeckých prác (100 príspevkov uverejnených vo vedeckých časopisoch, 45 v recenzovaných vedeckých zborníkoch, 65 v zborníkoch z medzinárodných vedeckých konferencií, 28 v zborníkoch z domácich vedeckých konferencií) a 101 odborných prác. Na svoje výsledky zaznamenal 837 ohlasov. Najvýznamnejšie monografie a učebnice: *Energetika sústav hospodárenia na pôde* (2000), *Environmentálna pedológia* (2005), *Vhodnosť poľnohospodárskych pôd a krajiny Slovenska na pestovanie rastlín* (2007), *Kvalita zložiek životného prostredia v problémových oblastiach Slovenska* (2010), *Kategorizácia a hodnotenie poľnohospodárskych pozemkov na Slovensku* (2013), *Pedogeografia* (2015). Najvýznamnejšie vedecké práce: *Potenciály a parametre kvality poľnohospodárskych pôd Slovenska* (2011), *Risk elements in soils of burdened areas of eastern Slovakia* (2012), *Bioenergetic potential of agricultural soils in Slovakia* (2013), *Mapovanie a hodnotenie environmentálnych funkcií poľnohospodárskych pôd Slovenska* (2014), *Integrated index of agricultural soil quality in Slovakia* (2018).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Akreditačnej komisie – poradného orgánu vlády SR), člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, vedeckých rád SPU Nitra, Prešovskej univerzity, NPPC, VÚPOP, VÚEPP, člen pedologickej a geografickej spoločnosti pri SAV, člen European society for soil conservation, člen odborových komisií doktorandského štúdia na Prešovskej univerzite, Univerzite Komenského i Technickej univerzite vo Zvolene, člen redakčných rád časopisov Folia Geographica, Podniková revue a Vedecké práce VÚPOP, expert Prešovského samosprávneho kraja pre oblasť životného prostredia, člen komisie VEGA č. 2 pre vedy o Zemi a vesmíre, environmentálne vedy.

Ocenenia: najúspešnejšie ukončené projekty APVT (výzva 2002 a 2011) a projektu VEGA (2015), cena ČZU Praha, Cena AGROFILM 2009 v Nitre za film Pôda v ohrození (spoluautor scenára), čestné uznanie ministra pôdohospodárstva (2001) za PEDOPT 2000, cena rektora PU (2011), cena rektora PU za monografiu za rok 2013, strieborná medaila dekana SJF TU v

Košiciach (2014), bronzová medaila FHPV PU (2017), strieborná medaila rektora Prešovskej univerzity v Prešove (2017), cena rektora PU v Prešove za rok 2016, bronzová medaila – rezortné ocenenie MPRV SR za dlhoročnú prácu v rezorte pôdohospodárstva a výskumu v oblasti využívaní poľnohospodárskej pôdy 2017 (vrátená v roku 2018).

ZAUJEC, Anton, prof. Ing. CSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Anton Zaujec sa narodil 24. 1. 1949 v Šamoríne, zomrel 13.2.2010. Bol absolventom SVŠT v Bratislave, Chemicko-technologickej fakulty – odbor Organická technológia. V roku 1974 nastúpil na Katedru agrochémie a pôdoznavectva AF VŠP ako interný vedecký aspirant a po ukončení aspirantúry (1978) tu zostal pôsobiť ako odborný asistent. Od roku 1986 až do roku 2010 pracoval na Katedre pedológie a geológie. V roku 1994 sa habilitoval za docenta v odbore Všeobecná rastlinná výroba. V období rokov 1996 – 2003 zastával funkciu vedúceho Katedry pedológie a geológie. V marci 2009 predniesol inauguračnú prednášku na tému: „Sekvestrácia uhlíka v pôdnej organickej hmote“, no zdravotný stav mu neumožnil prevziať titul profesora.

Svoje profesionálne zameranie orientoval na štúdium v oblasti kvality pôdneho fondu Slovenska, chemických vlastností pôd, problematike kontaminácie a hygieny pôd a najmä v oblasti chémie pôdnej organickej hmoty. Jeho pedagogická a vedecko-výskumná činnosť bola mimoriadne bohatá: gestoroval a zabezpečoval výučbu disciplín: Cudzorodé látky a hygiena pôd, Pedológia a základy geológie, Pedológia a hygiena pôdy, Hygiena pôd, Pôdna fyzika, Pôdna chémia a Biológia pôd, v jazyku anglickom - Soil Science. Pri zavádzaní disciplín využíval poznatky získané ako postgraduálnym štúdiom na CHTF SVŠT v Bratislave, ako aj študijných pobytov v zahraničí: HAU Hissar (India, 1984), ATR Bydgoszcz (Poľsko, 1989), Van Hall Institute Groningen (Holandsko, 1992), Univerzita Miláno (Taliansko, 1993), Univerzita v Elche a Alicante (Španielsko, 2006) a ďalších krátkodobých pobytov na univerzitných pracoviskách v zahraničí (ČR, Maďarsko, Poľsko, Bielorusko, Rusko).

Pod jeho vedením úspešne ukončilo štúdium 5 doktorandov, 53 diplomantov a 9 bakalárov. Bol vedúcim autorského kolektívu vysokoškolskej učebnice, autorom 13 učebných textov, 2 vedeckých monografií, autorom a spoluautorom 160 článkov vo vedeckých a odborných časopisoch a zborníkoch. Bol zodpovedným riešiteľom 3 vedeckých grantov VEGA a členom 2 medzinárodných vedeckých projektov. Jeho profesionálna práca a odbornosť boli ohodnotené aj členstvami v niekoľkých domácich a zahraničných komisiách: člen Odboru pôdoznavectva a ochrany pôdy SAPV Bratislava, člen výboru Societas pedologica Slovaca, člen vedeckej rady VR VUPOP Bratislava, člen redakčnej rady „Humic substances in the environment“ – int. journal, HSE Bydgoszcz, Poland, člen redakčnej rady „Acta Scientiarum Polonorum“ séria Agricultura, ATR Bydgoszcz, člen redakčnej rady „Roczniki gleboznawcze“ Poľsko.

Ocenenia: „Bronzová medaila“ SPU v Nitre – r. 1999, Medaila "Za zásluhy dľa Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy" Poľsko, r. 1999, Medaila „50 LAT Akademii Techniczno Rolniczej w Bydgoszczy“ Poľsko, r. 2001, „The Golden Award of The Polish Society of Soil Science“. 5.9.2007 vo Varšave pri 70. výročí PTG na zasadnutí 37. kongresu - za dlhoročnú spoluprácu.

KOZÁK, Josef, prof. Ing. DrSc. dr.h.c.

profesor České poľnohospodárskej univerzity v Prahe, čestný člen Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV

Narodený v roku 3.8.1942 v Polome, absolvent Agronomické fakulty VŠZ Praha (odbor fytotechnika, 1966), bol zamestnancom Katedry pedológie a geológie, v roku 1974 obhájil vedeckou hodnotu CSc. V odbore všeobecná produkcia rastlín, 1985 pedagogickou hodnotu docent (pôdoznalectvo), 1989 hodnotu DrSc. (poľnohospodársko-lesnícke vedy) a v roku 1990 pedagogickou hodnotu profesor, tiež v odbore pôdoznalectvo. V roku 2000 mu bol udelený čestný doktorát Univerzitou Irbid v Jordánsku. Zastával mnohé vedúce funkcie, vedúci katedry (1985 – 2013), prorektor (1994 – 2000), rektor (2000 – 2003), dekan (2003 – 2010). Je členom vedeckých organizácií, spoločností komisií a výborov (Medzinárodná pedologická spoločnosť (IUSS), podpredsa komisie „Pôda a zdravie“, Česká pedologická spoločnosť, predseda Odboru pedológie ČAZV, Society of Environmental Toxicology and Chemistry, International consortium of agricultural universities (ICA), člen exekutívneho výboru Spoločného výskumného centra EU Ispra – člen European Soil Bureau.

Vedecko-výskumná a pedagogická činnosť Prof. Ing. Josefa Kozáka, DrSc., dr.h.c. bola zo začiatku zameraná na využitie mikro-analytických metód pre chemické analýzy pôdných novotvarov (konkrétne, povlaky), na túto tému bola zameraná kandidátska dizertačná práca. Neskôr sa venoval otázkam kontaminácie pôd ťažkými kovmi, hlavne výskytom toxických foriem Al v pôdach, transportom nitrátov v pôde a možnosťami zníženia rizika kontaminácie podzemných vôd. Značnú časť pracovnej kapacity venoval sledovaniu fyzikálnych a mineralogických vlastností pôd, úpravám zemín a rekultiváciám výsypkových materiálov a využitím elektrárenských popolčiek. Okrem toho sa zaoberal adsorpciou, pohybom a rozkladom pesticídnych látok v pôdach, štúdiom predikcie perzistencie týchto látok v pôdach a matematickým modelovaním týchto pochodov. Na túto tému obhájil i doktorskú dizertačnú prácu. V poslednej dobe sa venuje najmä otázkam spojeným s budovaním databáz pôdných vlastností, GIS o pôde a technológiami pre dekontamináciu pôd. Je spoluzodpovedný za spracovanie podkladov za ČR pre mapu pôd Európy. Rozsiahla je i jeho účasť na spracovaní projektov pre rekultiváciu výsypkových materiálov a pre využitie rôznych odpadových materiálov. V rokoch 1992-93 spolupracoval s kanadskou firmou Norwest na príprave projektu pre ďalší rozvoj využitia odpadov. Bol školiteľom celkom 7 doktorandov. Výsledky jeho vedeckej práce boli publikované vo viac ako 250 príspevkoch vo vedeckých časopisoch a na vedeckých konferenciách. Po dobu takmer 20 rokov pracuje na pedologickom hodnotení rekultivačných prác Severočeského hnedouhoľného revíru. Prednáša pedológiu a pôdnú chémiu pre magisterské i doktorandské štúdium na ČZU, pre kurzú UNESCO a pedogeochémiu pre študentov Karlovej univerzity, v rámci programu SOCRATES i v zahraničí.

KULHAVÝ, Jiří, prof. Ing. CSc.

profesor Mendelovej univerzity v Brne, čestný člen Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV

Narodený 28.4.1951 v Hořicích v Podkrkonoší, absolvent Lesníckej fakulty VŠZ v Brne (1978), 3 roky praxe v AGROPROJEKT Brno v pozícii projektant hydopedológ, od roku 1982 na Lesníckej fakulte VŠZ v Brne (teraz Lesnícka a drevárska fakulta Mendelovej univerzity v Brne). Najskôr pracoval ako vedecký aspirant v odbore Náuka o lesnom prostredí – špecializácia pôdna mikrobiológia, ďalej ako vedecko-výskumný a vedecký pracovník Ústavu ekológie lesa Mendelovej univerzity, od roku 1998 akademický pracovník – docent v odbore Ekológia lesa a akademický pracovník - profesor v odbore Ekológia lesa. Zameriava sa na ochranu životného prostredia a udržateľný rozvoj prírodných ekosystémov,

ekológiu lesa a biogeochemické obehly látok a pôdne procesy v lesných ekosystémoch. Má široké skúsenosti s projekčnou, manažérskou, výskumnou a pedagogickou činnosťou na univerzite. Zastával pozíciu vedúceho ústavu a prodekana fakulty pre VVČ. Je prednášateľom v prezenčnom, kombinovanom a postgraduálnom štúdiu v predmetoch *Základy ekológie*, *Ekológia lesa*, *Metódy štúdia lesných ekosystémov* a *Forest Ecology* v anglickom jazyku. Prednáša v programe Socrates-Erasmus, je autorom VŠ skript a multimediálnych pomôcok pre výučbu, vedúci záverečných prác, predseda komisie pre SZZ, člen komisie pre štátne záverečné skúšky a komisie pre obhajoby dizertačných prác PGS, školiteľ a člen odborovej rady postgraduálneho štúdia Ekológie lesa v českom a anglickom jazyku. Bol navrhovateľom a zodpovedným riešiteľom inštitucionálneho výskumu LDF MENDELU v Brne 1999-2010. Je riešiteľom a spoluriešiteľom výskumných projektov základného a aplikovaného výskumu v grantových agentúrach ČR a projektov medzinárodnej spolupráce.

Je členom programového výboru 7. RP EU *Science in Society*, hodnotiteľ výskumných projektov EU v segmente životného prostredia, člen riadiaceho výboru a pracovných skupín v medzinárodných organizáciách IUSS a IUFRO. Od roku 2014 je vedúci vedecký pracovník na čiastočný úväzok na MENDELU v Brne a akademický pracovník a garant oboru magisterského štúdia a spolugarant doktorandského štúdia v odbore Environmentálne manažérstvo na SEVS v Skalici. Je organizátorom množstva vedeckých konferencií, vrátane medzinárodných. Vykonáva expertnú, konzultačnú a poradenskú činnosť pre lesné hospodárstvo a životné prostredie v oblasti škôd na lesoch, ochrany ekosystémov a biodiverzity. Je členom redakčných rad odborných periodík.

Osobnosti veterinárskych vied

Bíreš, Jozef, prof. MVDr., DrSc.

profesor Univerzity veterinárneho lekárstva v Košiciach

Prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc. sa narodil 07. 03. 1956 v Banskej Bystrici. V roku 1981 ukončil štúdium na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach. V roku 1987 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu a bol mu udelený titul PhD. V roku 1991 obhájil habilitačnú prácu bol menovaný za docenta VŠV v Košiciach. V roku 1994 po úspešnej obhajobe doktorskej dizertačnej práce bol doc. Bírešovi udelený titul DrSc. V roku 1998 bol po úspešnej inaugurácii vymenovaný za vysokoškolského profesora. V rokoch 1989 – 1992 pôsobil ako vedúci Oddelenia chorôb oviec vo Výskumnom ústave veterinárskej medicíny v Košiciach. V rokoch 1996 – 1998 viedol Akreditované klinické skúšobné laboratórium na UVL v Košiciach. V rokoch 1998 – 2000 pôsobil ako prorektor UVL v Košiciach. V rokoch 2000 – 2003 bol vedúcim veterinárneho obvodu na Školskom poľnohospodárskom podniku UVL v Zemplínskej Teplici. V rokoch 2002 – 2003 bol riaditeľom Výskumného ústavu veterinárskej medicíny UVL v Košiciach. V rokoch 2003 – 2007 bol ústredným riaditeľom Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ŠVPS SR) v Bratislave, 2007 – 2010 vysokoškolský profesor na UVLF v Košiciach. Od roku 2010 až do apríla 2024 pôsobil ako ústredný riaditeľ ŠVPS SR. V období 15. mája – 25. októbra 2023 bol vymenovaný za Ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v úradníckej vláde Eudovíta Ódora.

Prof. MVDr. Jozef Bíreš v súčasnosti pôsobí ak vysokoškolský profesor na Klinike prežuvavcov UVLF v Košiciach. V priebehu svojho profesionálneho života získal cenné vedecké, pedagogické a praktické skúsenosti z oblasti zdravia a chovu zvierat. Pri vstupe Slovenska do EÚ sa podieľal na implementácii európskej legislatívy do národných právnych predpisov. Zastupoval Slovensko v mnohých medzinárodných organizáciách (Medzinárodná organizácia pre nákazy zvierat, Medzinárodná organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo,

Európska komisia pre zdravie a ochranu zvierat a ochranu spotrebiteľa, Rada EÚ pre hlavných veterinárnych lekárov). Bol členom poradných komisií Ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, vedeckých rád univerzít doma i v zahraničí, odborných komisií a redakčných rád. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa podieľal na riešení projektov a grantov doma i v zahraničí a získal nové poznatky pre skvalitnenie kontroly potravinového reťazca z farmy na stôl, z pohľadu zdravotnej bezpečnosti a kvality potravín a ochrany spotrebiteľa a verejného zdravia. Ja autorom a spoluautorom viac ako 700 vedeckých a odborných publikácií v časopisoch, vedeckých zborníkoch, učebných textov a knižných publikácií.

BOĎA, Koloman, prof. MVDr. DrSc. (1927 – 2005)

profesor Univerzity veterinárneho lekárstva v Košiciach

Narodený 4.4.1927 v Hornej Strehovej (okres Veľký Krtíš). Absolvent Vysokej školy veterinárnej v Brne, MVDr. (1952). Asistent Katedry patologickej morfológie a fyziológie (1952-1954), Vysokej školy veterinárskej v Košiciach, CSc. (1958), docent (1959), DrSc. (1965), prof. (1962), Dr.h.c. udelený Humboldtovou univerzitou v Berlíne (1981). Akademik SAV (1980), akademik ČSAV (1981). Vedúci Katedry patologickej morfológie a fyziológie Vysokej školy veterinárskej v Košiciach (1959-1963), vr. 1963-1970 jej externý vedúci, riaditeľ Ústavu fyziológie hospodárskych zvierat SAV (1969-1989). Povereník SNR pre poľnohospodárstvo a výživu (1963-1968), minister-predseda Federálneho výboru pre poľnohospodárstvo a výživu (1969-1970).

Profesijná aktivita: významný vedec medzinárodného ohlasu v oblasti dusíkového metabolizmu prežúvavcov a fyziológie hospodárskych zvierat. Koordinátor a zodpovedný riešiteľ veľkého počtu projektov Štátneho programu základného výskumu, medzinárodných výskumných projektov Interkosmos a Program svetovej atómovej agentúry. Autor a spoluautor vyše 220 vedeckých a odborných prác, vedeckých prednášok na domácich a medzinárodných konferenciách, monografií a vysokoškolských učebných textov.

Člen vedeckých rád veterinárnych univerzít, člen Astronautickej akadémie v Paríži (od r. 1985), Zlatá plaketa G. J. Mendela Za zásluhy o rozvoj biologických vied (1982), Strieborná plaketa Za zásluhy o vedu a ľudstvo (1987). Zahraničný člen Všetvzázovej akadémie poľnohospodárskych vied v Moskve (1991), člen Medzinárodného centra pre aviárnu gravitáciu. Pozdravný list Ústavu fyziológie a biochémie zvierat v Lvove. Predseda Československej poľnohospodárskej akadémie (1967-1979), podpredseda Vedeckého kolégia teoretických základov poľnohospodárstva ČSAV. Zakladajúci člen a nositeľ medaily J. Fándlyho (1997) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave.

KOŽÁROVÁ, Ivona, doc. MVDr. PhD.

doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD. sa narodila 31. 08. 1961 v Košiciach. V rokoch 1980 – 1985 absolvovala štúdium na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach v odbore hygiena potravín. Jej životná cesta ju po ukončení vysokoškolského štúdia zaviedla do praxe na JRD Seňa, kde sa v rokoch 1985 – 1993 zaoberala kontrolou kvality mlieka a mäsa. Snaha pani docentky Ivony Kožárovej o prenos vedomostí získaných z praxe do pedagogického procesu vyústila v roku 1995 jej prijatím na Katedru hygieny a technológie potravín UVL v Košiciach na miesto odborného asistenta. V roku 2004 úspešne obhájila dizertačnú prácu na tému „Reziduá antikokcidív v hydinovom mäse a vajciach“ a získala vedecko-akademickú hodnosť philosophiae doctor v odbore hygiena potravín a prostredia. V roku 2008 jej bol po úspešnej obhajobe habilitačnej práce na tému „Screening rezidií antikokcidív metódami agarovej difúzie“ udelený titul docent v štúdiom odbore hygiena potravín.

Od nástupu na Katedru hygieny a technológie potravín sa doc. Ivona Kožárová, PhD. aktívne podieľa na pedagogickej činnosti vedením profilových a ostatných predmetov v študijných programoch všeobecné veterinárske lekárstvo, hygiena potravín, trh a kvalita potravín a tiež vo výučbe študentov všeobecného veterinárskeho lekárstva v anglickom jazyku. Počas svojej doterajšej pedagogickej činnosti bola zodpovedným školiteľom 55 záverečných prác, ako aj školiteľkou a školiteľkou-konzultantkou 9 dizertačných prác. Svojou aktívnou publikačnou činnosťou sa ako autorka a spoluautorka podieľala na tvorbe 13 vysokoškolských učebníc a 8 skript a učebných textov, ktoré prispeli k zvýšeniu úrovne vzdelávania študentov UVLF v Košiciach v oblasti hygieny a technológie potravín a úradnej kontroly potravín v celom agropotravinovom reťazci.

Doc. Ivona Kožárová, PhD. úspešne pôsobí aj vo vedecko-výskumnej činnosti. Je spoluautorkou 2 vedeckých monografií, autorkou a spoluautorkou 29 vedeckých prác v časopisoch registrovaných v databázach Web of Science a Scopus, 34 vedeckých prác publikovaných v medzinárodne uznávaných vedeckých časopisoch a 273 príspevkov publikovaných v zborníkoch zo zahraničných a domácich konferencií a v odborných časopisoch s citačným ohlasom 369 citácií. Je vedúcou riešiteľkou 5 projektov VEGA a 1 projektu KEGA a poluriešiteľkou 19 projektov VEGA, KEGA, APVV, projektov financovaných cez štrukturálne fondy EÚ (Drive4SIF) a cez program EÚ pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport (Erasmus+) (FOODINOVO) a projektu financovaného z grantovej schémy Vyšehradského fondu. Je recenzentkou a posudzovateľkou karentovaných a vedeckých časopisov, zborníkov vedeckých príspevkov, výskumných projektov, učebných textov a záverečných prác.

Popri vedeckej a pedagogickej činnosti je doc. Ivona Kožárová, PhD. od roku 2013 tajomníčkou veterinárskej sekcie SSPPLVV pri SAV v Bratislave. Na UVLF v Košiciach je tajomníčkou komisie pre vedecko-výskumnú činnosť, členkou komisie pre vytváranie, úpravu a periodické hodnotenie študijných programov trh a kvalita potravín, bezpečnosť krmív a potravín, hygiena potravín a rodinný farmár, jednou z osôb zodpovedných za kvalitu odborov habilitačných a inauguračných konaní. Je členkou odborovej komisie v študijnom odbore potravinárstvo Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre, národných odborných vedeckých skupín MPRV SR (Aditívne látky v potravinách, Rezíduá veterinárnych liečiv v potravinách), odbornou expertkou Slovenskej národnej akreditačnej služby (SNAS). Záslužná je aj jej činnosť v rámci organizačných výborov a komisií domácich a medzinárodných študentských a vedeckých konferencií.

MOJŽIŠOVÁ, Jana, Dr. h. c. prof. MVDr. PhD.

profesorka Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach

Dr. h. c. prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD. sa narodila 6. apríla 1963 v Košiciach. Po absolvovaní Gymnázia v roku 1981 pokračovala v štúdiu na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach. Štúdium v odbore všeobecné veterinárske lekárstvo ukončila v roku 1986 s vyznamenaním a Cenou rektora. Nasledujúci rok nastúpila ako vedecko-výskumná pracovníčka na Katedru infektológie a tropickej veterinárskej medicíny Vysokej školy veterinárskej v Košiciach. V rokoch 1997 až 2000 bola študentkou doktorandského štúdia v študijnom odbore Infekčné a parazitárne choroby zvierat. Od roku 2000 pôsobí na katedre aj ako pedagogický pracovník. V roku 2003 jej bol na Univerzite veterinárskeho lekárstva v Košiciach po úspešnom obhájení udelený titul docent v odbore Infekčné a parazitárne choroby zvierat. V roku 2007 bola vymenovaná za profesora v odbore Infekčné a parazitárne choroby zvierat. Dr. h. c. prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD. bola v rokoch 2009 – 2015 prorektorkou a v rokoch 2015 – 2022 rektorkou Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Jej vedecko-výskumná činnosť je zameraná na štúdium vírusových

chorôb zvierat spojené s narušenou imunokompetenciou organizmu a možnosťami ich terapie a profylaxie. Jej priekopnícke práce vo výskume infekčných chorôb psov a mačiek našli odozvu aj za hranicami Slovenska. Je autorkou a spoluautorkou viac ako 50 vedeckých prác publikovaných v časopisoch evidovaných v databázach WoS a SCOPUS a mnohých príspevkov v domáciach a zahraničných vedeckých a odborných časopisoch, ako aj príspevkov na konferenciách. Je autorkou šiestich vedeckých monografií, autorkou 33 vysokoškolských učebníc a ôsmich knižných publikácií. Získané vedomosti vo vedeckej činnosti využila aj ako zodpovedný riešiteľ vedeckých projektov.

V rokoch 2017 – 2019 bola členkou výkonného výboru Európskeho združenia inštitúcií pre veterinárske vzdelávanie. Dr. h. c. prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD., ako prvá žena v takmer sedemdesiatročnej histórii Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach bola v roku 2014 zvolená do najvyššej akademickej funkcie – funkcie rektorky. V roku 2017 na základe dlhodobej spolupráce Ukrajinské vedecko-edukačné konzorcium v Kyjeve udelilo rektorke profesorke Mojžišovej čestný titul doctor honoris causa. V roku 2018 jej Národná poľnohospodárska univerzita v Bile Cerkva udelila titul Dr. h. c. za rozvoj medzinárodnej spolupráce, projektov a vzdelávacích programov.

NAGY, Jozef, prof. MVDr. PhD.

profesor Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach

Profesor MVDr. Jozef Nagy, PhD. sa narodil 27. júla 1961 v Košiciach. Po absolvovaní Gymnázia v roku 1980 pokračoval v štúdiu na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach. Po ukončení vysokoškolského štúdia v roku 1985 a absolvovaní povinnej vojenskej služby, nastúpil v roku 1986 na Katedru hygieny potravín Vysoké školy veterinárskej v Košiciach, ako odborný asistent. V roku 1992 ukončil doktorandské štúdium v odbore hygiena potravín. V roku 1996 po úspešnom obhájení mu bol udelený na Univerzite veterinárskeho lekárstva titul docent v odbore hygiena potravín. V roku 2008 bol vymenovaný za profesora v odbore hygiena potravín. Profesor MVDr. Jozef Nagy, PhD. bol v rokoch 2015 - 2022 prorektorom pre rozvoj školy a hodnotenie kvality. Od roku 2023 je rektorom Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Od svojho nástupu na Katedru hygieny potravín v roku 1986 sa výrazne pričínal o rozvoj katedry. Jednak v pedagogickej činnosti, kde sa podieľal na rozvoji viacerých predmetov na katedre. Za významný počin profesora Nagya je zavedenie a rozvoj študijného predmetu „Food safety“ v spoločnom študijnom programe „Animal Science“ v spolupráci s Nord Univerizty (Nórsko) v anglickom jazyku. Profesor Jozef Nagy je osobou zodpovednou za študijný program „Hygiena potravín“. Rozsiahla je aj vedecko-výskumná činnosť profesora MVDr. Jozefa Nagya, PhD. Výrazne sa zaslúžil o napredovanie výskumu na UVLF v oblasti sledovania vplyvu a detekcie reziduí liečiv v potravinách. Jeho vedecko-výskumná činnosť bola uznaná aj v zahraničí, o čom svedčí viacero prác publikovaných vo významných vedeckých časopisoch, ako aj početné citácie na uvedené práce. Taktiež mal zásluhu na napredovaní výskumu v oblasti hygieny, kvality a falšovania medu a v oblasti kvality a bezpečnosti mäsa rýb na UVLF. O rozsiahlej vedecko-výskumnej činnosti profesora Jozefa Nagya svedčí aj viac ako 500 vedeckých článkov doma a v zahraničí a viac ako 400 citácií na uvedené práce. Prof. Nagy bol zodpovedným riešiteľom siedmich grantových projektov (VEGA, KEGA, AV) a jedného bilaterálneho projektu v spolupráci s dolnorakúskym poľovníckym zväzom (Rakúsko) v rámci projektu PHARE, v problematike udržnosti nepitvaných bažantov a zajacov. Okrem toho koordinoval alebo bol spoluriešiteľom mnohých úloh a projektov zameraných na vyriešenie problémov hygieny a kvality potravín. Prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD. je dlhodobo organizačným a odborným garantom vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM so zameraním na bezpečnosť a kvalitu produkovaného mäsa hydiny, vajec, zveriny a medu. Prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD. je

členom vedeckej rady Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a vedeckej rady Fakulty veterinárnej hygieny a ekológie VFU Brno, Je členom redakčnej rady vedeckého časopisu Potravinárstvo – Slovak Journal of Food Science.

PLEVA, Ján, prof. MVDr. DrSc.

profesor Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach

Prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. sa narodil 3. novembra 1928 v Rimavskej Bani. Po stredoškolských štúdiách začal v roku 1949 štúdium na vznikajúcej Vysokej škole veterinárskej v Košiciach. Je očitým svedkom a pamätníkom formovania sa a vzniku Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach (UVLF) so všetkými peripetiami v jej začiatkoch. Štúdium ukončil v roku 1954, ako jediný s červeným diplomom a stal sa členom Kliniky infekčných chorôb. V roku 1957 bol profesor Pleva poverený budovaním Ústavu verejného a súdneho veterinárstva a zároveň i prednášaním rovnomennej disciplíny. V roku 1962 profesor Pleva obhájil kandidátsku dizertačnú prácu s tematikou moru ošipaných. Už v roku 1963 habilitoval na docenta a v roku 1965 povereník poľnohospodárstva akademik Bod'a pozval doc. MVDr. Jána Plevu, CSc. za šéfa veterinárnej služby na Slovensku. Pod jeho vedením došlo k eradikácii tuberkulózy a brucelózy na Slovensku. Úspešne boli zvládnuté ohniská slintačky a krívačky i komplikovaná zdravotná situácia v chovoch na južnom Slovensku po pretrhnutí hrádzi Dunaja. Po návrate z Bratislavy v roku 1967 prebehlo inauguračné pokračovanie s návrhom menovať docenta Plevu za profesora v odbore Epizootológia a zoonohygienu. Vzhľadom na jeho postoje v augustových udalostiach v roku 1968 bola jeho profesúra realizovaná až v roku 1974. Profesor Pleva má veľkú zásluhu na vzniku a formovaní študijného odboru Hygiena potravín, ktorý bol oficiálne otvorený od školského roku 1975/76. Prof. Pleva ma významný vplyv aj na formovaní Katedry hygieny a technológie potravín na UVLF v Košiciach. Príchodom pána profesora na katedru sa zintenzívnila vedecko-výskumná činnosť a katedra sa v hodnotení tejto oblasti postupne zlepšovala. Profesor Pleva bol spoluautorom viacerých učebníc. Publikoval takmer 500 vedeckých a odborných prác v domácich a zahraničných časopisoch. Dlhé roky určoval smer hygieny potravín na Slovensku. Bol dlhoročným členom vedeckej rady vysokej školy, predsedom pre obhajoby kandidátskych aj doktorských dizertačných prác. Primárnu zásluhu má aj na zrode vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM, ktorá sa pravidelne organizuje už 45 rokov. Profesor Pleva neustále vedecky pracoval, čoho dôkazom je obhajoba vedeckej hodnosti doktora vied v roku 1982. Nesmierne veľa vykonal na úseku súdneho znalca a veterinárnej legislatívy. Významný je jeho podiel na tvorbe a presadzovaní súčasného zákona o potravinách. Pôsobenie na svojej Alma mater ukončil v roku 1994 v zmysle vtedajšieho zákona o vysokých školách. Avšak bohaté odborné a manažérske skúsenosti aplikoval aj naďalej ako riaditeľ Štátneho veterinárskeho ústavu v Košiciach, kde pôsobil do roku 2000. Jeho zásluhná činnosť nezostala nepovšimnutá ani vedením mesta Košice a za jeho celoživotné dielo mu bola v roku 2003 udelená cena mesta Košice. V roku 2023 mu bola Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach udelená výročná cena Medicus Veterinarius určená významným osobnostiam veterinárnej medicíny. Zomrel 23.5.2025.

SOKOL, Augustín, prof. MVDr. DrSc. (1915 – 2002)

profesor Vysokej školy veterinárskej v Košiciach.

Narodený 14.9.1915 v Čume (Zakarpatská oblasť, Ukrajina). Absolvent Vysokej školy veterinárskej v Brne, MVDr. (1938). Veterinárny lekár v Užhorode, okresný veterinárny lekár vo Veľkom Bereznom a Užhorode (1940-1945), Štátny veterinárny ústav v Ivanovicích n./H

(1946-1947), okresný veterinárny lekár v Sobrance, prednosta Štátnej veterinárnej diagnostickej stanice v Košiciach (1948-1950). Doc. (1955), prof. (1964), DrSc. (1967). Vedúci Katedry veterinárskej mikrobiológie a imunológie Vysokej školy veterinárskej v Košiciach (od r. 1950 do dôchodku), prodekan Vysokej školy veterinárskej (1965-1967). Profesionálna aktivita: popredný vedec v oblasti veterinárnej mikrobiológie, imunológie, plazmidológie, virológie a bakteriológie. Koordinátor viacerých výskumných projektov z oblasti imunológie, bakteriológie a plazmidológie. Autor a spoluautor 207 vedeckých prác z oblasti všeobecnej a špeciálnej mikrobiológie a imunológie, veľkého počtu odborných prác, autor 4 monografií, držiteľ osvedčenia o vedeckom objave Prasačí plod - štandardný „germfree“ a „heteroantigenfree“ model pre štúdie základných imunologických zákonitostí (1967). Člen vládnej komisie pre choroby prenosné zo zvierat na ľudí, člen vedeckých rád vysokých škôl veterinárskych v Brne a v Košiciach, predseda celoštátnej komisie pre udeľovanie vedeckých hodností (DrSc.) z odboru Veterinárna hygiena, predseda Komisie pre plazmidy ČSAV. Zakladajúci člen, Čestný člen (1989), dlhoročný člen výboru Pobočky Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Nositeľ vyznamenaní: Vynikajúci pracovník poľnohospodárstva (1969), Štátna cena SR v odbore biológie a lekárstva (1972), Za vynikajúcu prácu (1975) a ďalších rezortných vyznamenaní.

STEINHAUSER, Ladislav, doc. MVDr. CSc.

docent Veterinárni univerzity v Brne

doc. MVDr. Ladislav Steinhauser, CSc. sa narodil pred 6.9.1954 v Deblíne neďaleko Tišnova, kde jeho predkovia prevádzkovali mäsiarstvo. Jeho otec, Ladislav Steinhauser st. bol riaditeľom závodu Brno niekdajšieho podniku Juhomoravský priemysel mäsový. Potravinársky odbor lákal Ladislava Steinhausera už v čase štúdií na gymnáziu. Po absolvovaní vysokoškolských štúdií pracoval MVDr. Steinhauser ako odborný asistent na Katedre hygieny a technológie potravín VŠV Brno. Študenti mohli len obdivovať jeho rozľahd, na svoj mladý vek veľké skúsenosti a znalosti nielen v obore spracovania mäsa, ale v potravinárstve všeobecne. V druhej polovici 80. rokov budoval s vervou a nasadením jemu vlastným Centrum hygieny potravinových reťazcov, dnešný Štátny zdravotný ústav v Brne na Palackého triede v areáli dnešnej Veterinárnej univerzity. V 90. rokoch budoval svoju firmu v Tišnove, ale pritom stále publikoval, nielen v odborných časopisoch, ale aj písaním kníh. Stále neprekonaná je Hygiena a technológia mäsa, ktorú vydal v roku 1995 vo svojom vydavateľstve potravinárskej literatúry LAST s kolektívom autorov. V roku 2000 pokračuje s ďalším odborným titulom „Produkcia mäsa“, ktorý sa zaoberá detailne problematikou primárnej a čiastočne sekundárnej produkcie mäsa, t. j. výkrmom zvierat a jatočníctvom. Po šiestich rokoch potom vydáva „Mäso stred(t)om záujmu“. Dnes beznádejne rozobraný titul prvýkrát predstavil mäso veľmi atraktívnou formou. Veľké úsilie, veľa času a energie venoval svojmu monumentálnemu dielu „700 rokov s levom v znaku“. K jeho vrcholným publikáciám patria ďalej knihy „O mäse“ (2014) a „Príbehy potravín“ (2018).

V roku 2001 bol doc. Steinhauser zvolený do čela predstavenstva vtedajšieho Spoločenstva mäsiarov a údenárov. Pod jeho vedením došlo k premene tejto organizácie na moderný zväz. Začali fungovať odborné sekcie, začal pracovať výkonný riaditeľ, zmenil sa názov na súčasný Český zväz spracovateľov mäsa (ČSZM). Na čele ČSZM bol doc. Steinhauser do roku 2006. Firma Steinhauser, s.r.o. v Tišnove sa medzitým vypracovala v moderného spracovateľa s priemyselným charakterom výroby, ale riadeného stále podľa osvedčených živnostenských princípov a zásad. Veľmi plodná a prínosná je tiež práca doc. Steinhausera pri vydávaní časopisu Mäso. Členom redakčnej rady bol od roku 1992. Ako dekan Fakulty veterinárnej hygieny a ekológie VFU (dnes VETUNI) Brno získal v r. 2011 od vydavateľstva ČON práva

na vydávanie časopisu Mäso. Zostavil redakčný tím, stál za premenou podoby časopisu do dnešnej podoby. Vo funkcii predsedu redakčnej rady časopisu Mäso pôsobil v období rokov 2007 - 2021. V súčasnosti, doc. Steinhauser pravidelne vydáva články v časopise Potravinárska revue a synovi, Ing. Ladislavovi Steinhauserovi ml. pomáha s riadením závodov v Tišnove (rozbábka a mäsová výroba) a v Skalici nad Svitavou (bitúnok).

TUREK, Peter, prof. MVDr. PhD.

profesor Univerzity veterinárneho lekárstva v Košiciach

Narodil 29.6.1951 v Smolníckej Hute. V roku 1976 ukončil štúdium na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach a v danom roku nastúpil na miesto asistenta na Katedru hygieny a technológie potravín VŠV v Košiciach, kde pôsobí dodnes. V roku 1983 absolvoval skúšku z pedagogického minima so zameraním na pedagogiku vysokej školy. V roku 1985 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu na tému „Vplyv progresívnej technológie spracovania mäsa hrabavej hydiny z hľadiska dynamiky množenia *Salmonella typhimurium*“. V roku 1993 obhájil habilitačnú prácu na tému „*Listeria monocytogenes* z hľadiska produkcie hydinového mäsa“ a 1.1.1994 bol menovaný za docenta VŠV v Košiciach. V roku 2008 bol po úspešnej inaugurácii vymenovaný za vysokoškolského profesora v odbore hygiena potravín. V období 1994 - 1997 a 2011 – 2019 zastával funkciu vedúceho katedry Hygieny a technológie potravín UVLF v Košiciach. Za svojho pôsobenia na univerzite bol členom jej vedeckej rady, členom AS, členom komisie pre obhajobu dizertačných prác vo vednom odbore hygiena potravín a v súčasnosti je garantom pre doktorandský študijný program hygiena potravín. Bol členom Vedeckej rady Fakulty veterinárnej hygieny a ekológie VFU v Brne. Bohatá je jeho pedagogická aktivita. Menovaný bol garantom študijného programu Trh a kvalita potravín. Počas pôsobenia na univerzite bol garantom 5 študijných predmetov so zameraním na oblasť hygieny a technológie mäsa a mäsových výrobkov, v ktorej je uznávaným odborníkom. Pravidelne bol členom alebo predsedom štátnych skúšobných komisií v študijnom programe hygiena potravín na UVLF v Košiciach. Počas svojho pôsobenia bol školiteľom 10 diplomových a bakalárskych prác a školiteľom 7 doktorandov. V rámci svojich aktivít publikoval vyše 300 publikácií, vypracoval množstvo oponentských posudkov na vedecké projekty, projekty KEGA, publikácie v domácich a zahraničných časopisoch, doktorandských, diplomových a bakalárskych prác. Bol členom redakčnej rady zahraničného časopisu MASO a MASO International. Menovaný patrí medzi dlhoročných organizátorov medzinárodnej vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM. Pravidelne bol zapojený ako vedúci alebo člen riešiteľských kolektívov vedeckých (11) a vzdelávacích (7) projektov. Pre pedagogický a vedecký rozvoj boli významné jeho zahraničné pobyty v Káhire, Nemecku a Maďarsku.

V rámci jeho prepojenia na prax bolo významným prínosom pôsobenie menovaného na pozícii riaditeľa sekcie hygieny a potravinového dozoru ŠVPS SR v rokoch 2001 – 2004 v čase prístupového procesu Slovenska do Európskej Únie. Za svojho pôsobenia bol ocenený rôznymi medailami a plaketami vyjadrujúcimi jeho prínos pri rozvoji poznania a vzdelávania v oblasti potravinárskych vied.

TREMLOVÁ Bohuslava, prof. MVDr. CSc.

profesorka veterinárni univerzity Brno

Narodila sa 19. 4. 1960 v Boskoviciach. Vyštudovala Vysokú školu veterinárnu v Brne, odbor Hygiena potravín v rokoch 1979 až 1984. Postgraduálne štúdium v odbore Hygiena a technológia potravín ukončila v roku 1999. Docentkou v odbore Hygiena a technológia potravín a verejné veterinárne lekárstvo bola menovaná v roku 2003. V roku 2022 bola menovaná za profesorku v odbore hygiena potravín.

Ako asistentka pracovala na Vysokej škole veterinárnej v Brne už počas štúdia. V rokoch 1991 až 1992 pôsobila ako odborný pracovník na Oddelení prírodných ohniskových nákaz Krajské hygienické stanice v Brne. Od roku 1993 pracuje na VFU Brno, od roku 2004 je prednostkou Ústavu hygieny a technológie rastlinných potravín a od roku 2006 do roku 2014 bola prodekanou pre vzdelávanie na Fakulte veterinárnej hygieny a ekológie VFU Brno. V rokoch 2014 – 2022 vykonávala funkciu dekanu. Od roku 2022 je vo funkcii prodekanu pro stratégiu a rozvoj. Pedagogické pôsobenie je smerované do odboru Hygiena a technológia potravín s významným vplyvom na rozvoj vzdelávania. Pedagogické aktivity zahŕňajú: tvorbu koncepcie teoretickej a praktickej výuky, prednášky, praktickú výuku, hodnotenie znalostí, zavedenie nových predmetov, inovácia predmetov na základe realizácie projektov Fondu rozvoja vysokých škôl a projektov operačného programu Vzdelávanie pre konkurencieschopnosť a ďalej tvorba výukových materiálov (skriptá, učebnice a učebné pomôcky). Profesorka Tremlová je školiteľkou veľkého množstva bakalárskych, diplomových a dizertačných prác. Ďalej pôsobí ako členka skúšobnej komisie pre atestačné štúdium I. a II. stupňa a školiteľka atestačných prác (celkom 16). Profesorka Tremlová je garantom študijného programu Bezpečnosť a kvalita potravín a študijného odboru Človek a zdravé potraviny. Pedagogicky pôsobí aj na iných univerzitách – UTB Zlín a Mendelovej univerzity v Brne. Vedeckovýskumná činnosť je smerovaná do oblastí hygieny a technológie potravín, aplikácie programov pre analýzu obrazu, hodnotenie kvality potravín pomocou senzorických, chemických a fyzikálnochemických metód, stanovenie významných biologicky aktívnych látok a sledovanie ich zmien v závislosti na technologických operáciách a skladovacích podmienkach. Profesorka Bohuslava Tremlová je autorom alebo spoluautorom množstva publikácií, z toho 1 monografia, 119 vedeckých prác v databázach WoS a Scopus. Profesorka Tremlová je uznávanou členkou akademickej komunity. Je členkou Vedeckej rady VFU Brno, FVHE VFU Brno, FVL VFU Brno a VR FaF VFU Brno a ďalej AF Mendelovej univerzity v Brne. Ďalej je členkou Českej akadémie poľnohospodárskych vied, Spoločnosti pre výživu a Československej mikroskopické spoločnosti. Je členkou redakčnej rady vedeckého časopisu Potravinárstvo. Na univerzite pôsobí v popredných orgánoch rektora a dekana, fakulty a univerzity prezentuje v rôznych inštitúciách mimo VFU. Získala ocenenie za prácu pri rozvoji fakulty a univerzity, za prínos k vzájomnej spolupráci medzi SVS ČR a FVHE a rozvoj vzdelávania a poznania v oblasti potravinárstva.

VORLOVÁ, Lenka, prof. MVDr., Ph.D.

profesorka veterinární univerzity Brno

Prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D. sa narodila 31. 01. 1957 v Brne. Po absolvovaní Gymnázia na Lerchově v Brne so zameraním na chémiu a biológiu vyštudovala VŠV v Brne, odbor Hygiena potravín. V roku 1992 ukončila postgraduálne štúdium Vysokoškolskej pedagogiky v Olomouci. V roku 1998 jej na základe úspešného ukončenia postgraduálneho štúdia v odbore Hygiena a technológia bol udelený titul Ph.D. V roku 2003, po úspešnom habilitačnom konaní, bola menovaná za docentku v odbore Hygiena a technológia potravín a verejné veterinárne lekárstvo. V roku 2007 bola na základe úspešného konania prezidentom Českej republiky menovaná za profesora v odbore Hygiena a technológia potravín. V súčasnosti je garantkou viacerých študijných predmetov vo všetkých študijných programoch na VFU Brno. Je predsedníčkou skúšobnej komisie pre štátnu rigoróznu skúšku z predmetu Hygiena a technológia mlieka a mliečnych výrobkov a predsedníčkou skúšobnej komisie pre štátne záverečné skúšky z predmetu Laboratórna analýza potravín a Technológia potravín a hygieny mlieka a mliečnych výrobkov, je členkou skúšobnej komisie pre štátnu rigoróznou skúšku z predmetu Hygiena potravín pre FVL. Je garantkou študijného odboru Bezpečnosť a kvalita potravín. Do teraz bola alebo je vedúcou viacerých rigorózných, diplomových a bakalárskych

prác. V rámci doktorského študijného programu Fakulty veterinárVHE VU Brno, v odbore Hygiena a technológia potravín, je garantom predmetov Chémia potravín a Hygiena a technológia mlieka a mliečnych výrobkov a v odbore Veterinárna chémia, biochemia a biofyzika a v odbore Veterinárna toxikológia a toxikológia potravín predmetu Chémia potravín. Vo svojej vedeckej a odbornej činnosti sa zameriava najmä na veterinárne aspekty chémie potravín a fyzikálno-chemické parametre mlieka, mliečnych výrobkov a medu. Doposiaľ bola alebo je riešiteľkou alebo spoluriešiteľkou 20 grantových úloh. K dnešnému dňu je autorkou alebo spoluautorkou 85 prác vo vedeckých časopisoch s impakt faktorom. Je členkou Českej akadémie poľnohospodárskych vied. Dlhé obdobie bola členkou hodnotiteľskej komisie Ministerstva poľnohospodárstva ČR na posudzovanie žiadostí pre udelenie značky KLASA.

Osobnosti poľnohospodárskych vied

ANDRAŠČÍK, Michal, prof. Ing. DrSc.

Narodený 18.1.1919. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre Ing. (1955), odborný asistent (1956-1965), docent (1966), CSc. (1965), DrSc. (1978), od r. 1978 -profesor na Katedre rastlinnej výroby, prodekan Agronomickej fakulty, prorektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Profesionálna aktivita: Koordinátor hlavných výskumných úloh z oblasti hustosiatých obilnín, gestor doškolovacích kurzov UNESCO pre rozvojové krajiny. Overil a do praxe zaviedol výskum odrodovej agrotechniky obilnín, teoreticky rozpracoval delenie výživy dusíkom pšenice letnej do formy ozimnej. Publikoval viac ako 100 pôvodných vedeckých prác. Spoluautor vysokoškolskej učebnice *Rastlinná výroba* (1982) a vysokoškolských skript, preklad knihy F. M. Pruckov: *Ozimná pšenica*.

Člen viacerých vedeckých rád, odborných komisií a dlhoročný redaktor vedeckého časopisu Poľnohospodárstvo. Organizátor početných vedeckých konferencií a seminárov, najvýznamnejšie: *Teória a prax vysokých úrod*, editor početných zborníkov z vedeckých konferencií. Zakladajúci člen, Čestný člen (1978), nositeľ medaily J. Fándlyho (in memoriam 1995) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, nositeľ početných školských a rezortných vyznamenaní, štátneho vyznamenania Rad práce (1973). Zomrel v r. 1986.

BACO, Peter, Ing. PhD.

Narodil sa 9. apríla 1945 v Opatovej nad Váhom. Strednú školu študoval v Skalici. Odbor ekonomika a poľnohospodárstvo. Študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, prevádzkovo – ekonomickú fakultu, smer prevádzková ekonómia. Na Fakulte ekonomiky a manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre obhájil v roku 2007 aj dizertačnú prácu „Integračné a globalizačné tendencie v poľnohospodársko-potravinárskom komplexe“. Po absolvovaní vysokej školy pracoval ako zootechnik štátneho majetku a poľnohospodárskeho družstva. Dvanásť rokov pracoval vo funkcii predsedu Jednotného roľníckeho družstva v Nemšovej. V roku 1984 absolvoval 7-týždňový študijný pobyt v Kanade so zameraním na chov dobytky. Od roku 1986 do 1990 pôsobil na Ministerstve poľnohospodárstva a výživy SSR vo funkciách riaditeľa odboru vedy a technického rozvoja a súhrnného plánu. V rokoch 1990 a 1992 bol opäť predsedom Poľnohospodárskeho družstva v Nemšovej. Spoluzakladal Slovenskú poľnohospodársku komoru a Slovenskú poľnohospodársku banku, prvú privátnu banku v SR. V rokoch 1992 – 1998 pôsobil ako minister pôdohospodárstva. Úspešne viedol rokovania medzivládnej komisie s Maďarskou delegáciou o usporiadaní vzťahov vo veci Vodného diela Gabčíkovo – Nagymaros. V tomto

období bol tiež prezidentom Spoločnosti Slovensko- Japonského priateľstva. V roku 1992 pracoval aj ako poslanec Federálneho zhromaždenia ČSFR, vo finančnom a rozpočtovom výbore. V roku 1994 absolvoval študijný pobyt vo Veľkej Británii zameraný na trh s pôdou, financie a poradenstva. V rokoch 1998- 2002 pracoval v pôdohospodárskom výbore NR SR, ako opozičný poslanec. V roku 2004 bol zvolený za poslanca do Európskeho parlamentu. V EP pracoval v Klube nezávislých poslancov, vo Výbore poľnohospodárstva a vo Výbore pre regionálny rozvoj ako náhradník. Publikoval desiatky prác z oblastí riadenia pôdohospodárstva, rozvoja vidieka, agrárnej politiky a parlamentnej práce. Prednášal na univerzitách a odborných fórach o problematike riadenia pôdohospodárstva, rozvoja vidieka a agrárnej politiky. Aktívne vystupoval na pôde EÚ, OECD, FAO, CEFTA a v NR SR na aktuálne témy agrozozoru. Spracoval dva diely brožúry Sprievodca európskymi fondmi 2007 -2013 pod názvom “Ani euro nazmar”. Za aktívnu činnosť dostal viaceré vyznamenania, diplomov a plakiet. Medzi najvýznamnejšie patria najvyššie štátne vyznamenanie SR- Rad Ľudovíta Štúra - zlatá a strieborná medaila FAO za osobný príspevok v boji proti hladu vo svete, kríž francúzskej vlády za boj proti ultraliberalizmu, rezortné a akademické vyznamenania, zlatá plaketa PEF – SPU Nitra, udelenie titulu “Čestný občan Banská Štiavnica” a ďalšie štátne, rezortné a vyznamenania od inštitúcií. Ako agrárny expert je dnes členom Spoločnosti bývalých poslancov Európskeho parlamentu, člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, akcionár Československej spoločnosti pre moderné poľnohospodárstvo, člen výboru Futurologickej spoločnosti na Slovensku a člen Občianskej futurologickej spoločnosti Praha

BEŽO Milan, prof. RNDr., CSc.

Prof. RNDr. Milan Bežo, CSc. sa narodil 5. septembra 1947 v Žitnej v okrese Topoľčany (teraz okres Bánovce nad Bebravou). Po absolvovaní základnej a strednej školy v Bánovciach nad Bebravou pokračoval v štúdiu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde po piatich rokoch získal titul Promovaný biológ (1970) v odbore Biológia a po rigorózskej skúške titul RNDr. (1973) v odbore Genetika. Vedecko-pedagogický titul kandidáta vied získal roku 1984 v odbore Poľnohospodársko-lesníckych vied na Agronomickej fakulte Vysoké školy poľnohospodárskej v Nitre. Docentom sa stal v roku 1989 v odbore Špeciálna rastlinná výroba a profesorom v roku 2000 pre odbor Genetika. Od ukončenia vysokoškolského štúdia v roku 1970 pracoval do roku 1973 vo funkcii šľachtiteľ v šľachtiteľskej stanici Bučany. Ďalšie roky jeho pracovného zaradenia sú spojené s nepretržitou činnosťou vysokoškolského učiteľa na Agronomickej fakulte/Fakulte agrobiológie a potravinových zdrojov VŠP/SPU v Nitre. Vo svojej takmer štyridsaťštyriročnej praxi vysokoškolského učiteľa zabezpečoval prednášky, cvičenia, semináre a kurzy pre dennú a externú formu bakalárskeho, inžinierskeho, doktorandského štúdia a pre dištančné vzdelávanie. Pravidelná bola jeho činnosť v ročníkových radách, štátnicových komisiách, skúšobných komisiách pre prijímanie na univerzitné a doktorandské štúdium, a predtým aj v celoškolskej rozvrhovej komisii, pedagogickej rade fakulty a pedagogickej komisii na fakulte. Bol predsedom rady garantov a gestor odboru Aplikovaná biológia na AF/FAPZ VŠP/SPU v Nitre, gestorom medziodborového štúdia Genetiky a šľachtenia rastlín, ktoré bolo pre študentov AF SPU v Nitre zabezpečené v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UK Bratislava, predsedom rady garantov študijného odboru Aplikovaná biológia, garantom študijného odboru Aplikovaná biológia, garantom špecializácie Šľachtenie a semenárstvo v rámci inžinierskeho študijného odboru Manažment rastlinnej výroby na FAPZ SPU v Nitre. Je spoluautor vysokoškolských učebníc Genetika rastlín a Biologická bezpečnosť, odbornej publikácie Genetický slovník, jedenástich učebných textov na prednášky, cvičenia a semináre, ako aj siedmich učebných textov pre postgraduálne alebo dištančné formy štúdia vrátane

informačného systému pre vzdelávanie a poradenstvo. Spracoval štyri algoritmy pre počítačové programy výučby genetiky rastlín. Významne sa podieľal na modernizácii výučby genetiky aktualizáciou obsahu predmetov a vytvorením databázy pôvodných obrázkov, kresieb a prehľadov genetiky a rastlinných biotechnológií. Doteraz bol školiteľom takmer dvesto bakalárov a diplomantov, pričom pod jeho usmernením ukončilo aspirantúru/doktorandské štúdium deväť studentov.

BIELIK, Peter, Dr.h.c. prof. Ing. PhD.

Je uznávaným poľnohospodárskym ekonómom a expertom v problematike podnikovej ekonomiky, člen viacerých medzinárodných akademických organizácií a vedeckých rád na Slovensku a v zahraničí, autor významného počtu učebníc, monografií a vedeckých prác, školiteľ radu diplomantov a doktorandov. Narodil sa 29. novembra 1952 v Nitre. Vysokoškolské štúdium absolvoval v rokoch 1972 - 1977 na Prevádzkovo-ekonomicknej fakulte VŠP v Nitre. V rokoch 1978 - 1981 bol interným vedeckým aspirantom na PEF VŠP. Po ukončení vedeckej aspirantúry v roku 1981 nastúpil na Katedru ekonomiky. V rokoch 1994 - 1997 bol jej vedúcim. V období rokov 1997 - 2002 vykonával funkciu prodekanu a od roku 2003 - 2010 dekana Fakulty ekonomiky a manažmentu. Za docenta bol vymenovaný v roku 1987 a v roku 1999 sa stal profesorom vo vednom odbore Ekonomika a manažment poľnohospodárstva a potravinárstva. V rokoch 2010 - 2014 bol rektorom Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. V roku 2014 bol zvolený za rektora na druhé funkčné obdobie. Ako uznávanému odborníkovi mu v roku 2007 udelila čestný titul doctor honoris causa (Dr.h.c.) Univerzita sv. Štefana v Gödöllő, Maďarsko. V roku 2009 sa stal nositeľom titulu profesor honoris causa (prof.h.c.), ktorý mu udelila Guru Gobin Singh Indraprastha University v New Delhi, v roku 2010 mu čestný titul doctor honoris causa (Dr.h.c.) udelila Delhi School of Professional Studies and Research v Indii. V roku 2012 sa stal nositeľom čestného titulu doctor honoris causa (Dr.h.c.), ktorý mu udelila Poľnohospodárska univerzita v Krakove a čestného titulu doctor honoris causa (Dr.h.c.), ktorý mu udelila Národná univerzita prírodných a environmentálnych vied v Kyjeve, Ukrajina. V roku 2013 jeho pôsobenie ocenila čestným titulom doctor honoris causa (Dr.h.c.) aj Štátna poľnohospodárska Timiriazevova univerzita v Moskve. Prof. Peter Bielik je šéfredaktorom vedeckého časopisu Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development (2011), je členom redakčnej rady vedeckého časopisu Acta Economica et Informatica na SPU v Nitre (1997) a členom redakčných rád zahraničných vedeckých časopisov Delhi Business Review (India), INDIA FINANCE (2009, India), Agricultural Economics, ČAZV Praha, Agricultural Economics (ČR), Management (2005, Srbsko) a Journal of Central European Agriculture (Chorvátsko), Applied Studies in Agribusiness and Commerce - APSTRACT (2009, Maďarsko), Zeszytów Ekonomicznych WSE v Bytomiu, Poľsko, Ekonomika poľnohospodárstva, VÚEPaP, Bratislava (2009). Tiež je členom výboru poradcov of Indian Institute of Finance (2012). Od roku 2011 je prezidentom Vyšehradskej asociácie univerzít (Visegrad University Association) so sídlom v Nitre. Od roku 1997 je členom národného sekretariátu World food summit FAO, Európskej asociácie poľnohospodárskych ekonómov EAAE (European Association of Agricultural Economics, 1998), Medzinárodnej asociácie poľnohospodárskych ekonómov IAAE (International Association of Agricultural Economics), členom EU Expert Evaluator DG XII-AG Science Research Development, European Retail Academy (2012, Nemecko), Medzinárodnej siete dekanov Deans and European Academics Network, (2002, Brusel), Danube Rectors Conference, Viedeň (od 2010), Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (od r. 2004) a Odboru ekonomiky a poľnohospodárskej politiky Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (1996 - 2000). Pôsobil aj ako člen viacerých vedeckých rád: Slovenská akadémia vied, Juhočeská univerzita České Budějovice,

Česká zemědělská univerzita, Praha, Mendelova univerzita, Brno, Fakulta podnikového manažmentu EU Bratislava, Obchodná fakulta EU Bratislava, Výskumný ústav ekonomiky, poľnohospodárstva a potravinárstva, Bratislava, Technická univerzita Zvolen, UKF Nitra, Ekonomická fakulta JČU České Budějovice, Centra výskumu živočišnej výroby Nitra, Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach, člen rady štátneho programu pre vedu a výskum MŠ SR Member, programu Komplexný rozvoj osobnosti mladých výskumníkov (2002 -2004). Od roku 2002 je predsedom Spoločnej odborovej komisie Odvetvové a prierezové ekonomiky 3.3.06 a členom spoločnej komisie pre obhajoby titulov PhD. (Ekonomika a manažment podnikania). Peter Bielik je hosťujúcim profesorom na Fakulte poľnohospodárstva a ekonomiky Poľnohospodárskej univerzity v Krakove, Poľsko (2008-2010), hodnotiteľom vedeckých príspevkov pre David Publishing Company, USA (2013), hodnotiteľom projektov EU programmes (since 2004), členom vedeckých a programových výborov International conference BICABR, University of International Business and Economics, Bangkok (2004), Beijing (2005), Brno (2006), Ghana (2007), South Africa (2012), predsedom štátnicových komisií, PEF ČZU, Praha, Mendelova univerzita, Brno, JČU České Budějovice (od 1996), predsedom a členom habilitačných a inauguračných komisií na FEM, ČZU Praha, MU Brno, EU Bratislava, TU Zvolen, ŽU Žilina, (od 1996). Je tiež členom predsedníctva International MBA Network in Agribusiness and Commerce AGRIMBA so sídlom vo Wageningene, Holandsko. Od roku 2009 je riaditeľom medzinárodného MBA štúdia Agribusiness and Commerce na SPU v Nitre. Prof. P. Bielik aktívne ovláda anglický a ruský jazyk. Absolvoval viacero významných odborných pobytov na Iowa State University v USA (1993), Cornell University (1997, 2007), Wageningen University, Holland (1999, 2004), Agricultural University of Cracow, Poland (1997 – 2007), Agricultural University of Warsaw, Poland (1998 – 2007), Catholic University, Leuven , Belgium (2000-2002), University College Cork, Cork, Ireland (2004), University of Beograd, (2005), Kasetsart University, Bangkok, Thailand (2005), University of Peking, China (2006), Szent Istvan University, Gödöllő, Hungary (2003 – 2007), Ohio State University, USA (2005), Moscow Timiryazev Agricultural University, Moscow, Russia (2005), University of Essex, Essex, Great Britain (2006), Medditeranean Agronomic Institute of Chania, Crete, Greece (2006), Economic University of Tirana and Agricultural University, Tirana, Albania (2006), University of Sevilla, Sevilla, Spain (2007), National Agricultural University of Ukraine, Kiev, Ukraine (2007), University of Birmingham, UK (2007), London Metropolitan University, London, UK (2007), Gunadarma University, Jakarta, Indonesia (2010), Delhi School of Professional Studies and Research, New Delhi, India (2010), Agricultural university Cracow, Poland (2012), Warsaw University of Life Sciences, Poland (2012), Russian State Agrarian University – Moscow Timiryazev Academy, Moscow (2013), University of Arkansas, University of Florida, USA (2013), Tianjin University, Čína a ďalšie. Prof. P. Bielik je nositeľom viacerých významných ocenení - Roll of Honour, Delhi School of Professional Studies and Research, 2010, Honoris Causa Professorship, Delhi School of Professional Studies and Research, 2009, Life time Achievement Award from Delhi School of Professional Studies and Research (2009), Bohyne Gaiu, Česká zemědělská univerzita, Praha, 2012, Certificate of Recognition, Warsaw University of Life Sciences, 2013, Excelent Cooperation Partner Award, University of Szeget, 2013, Památná medaila University of Agriculture, Krakow, 2013, Odznake Honorowa za Zasługi dla Warsaw university of Life Sciences, 2011. V roku 2010 mu Ministerstvo pôdohospodárstva SR udelilo Zlatu medailu za prínos pre rozvoj poľnohospodárstva v SR a v tomto istom roku mu bola udelená aj Veľká medaila sv. Gorazda Ministerstva školstva SR.

BÍRO, Daniel, Dr.h.c. prof. Ing. PhD.

Dr.h.c. prof. Ing. Daniel Bíro, PhD. sa narodil 21. júla 1950 v Čakajovciach, okres Nitra. Po absolvovaní Strednej priemyselnej školy mliekarenskej v Kroměříži, študoval v rokoch 1969-1974 zootechnický odbor na Agronomickej fakulte VŠP v Nitre. Od ukončenia štúdia na VŠP v roku 1974 nepretržite pôsobí ako vysokoškolský učiteľ na Katedre výživy zvierat. Kandidátsku dizertačnú prácu pod vedením zakladateľa modernej výživy zvierat a Katedry výživy zvierat prof. Labudu, obhájil v roku 1982. Za docenta sa habilitoval sa v roku 1994 v odbore Všeobecná zootechnika. Za profesora bol Prezidentom SR menovaný v roku 2001. Počas svojho pôsobenia na vysokej škole, resp. univerzite, zastával prof. Bíro rôzne akademické funkcie. V rokoch 1994-1997 zastával funkciu vedúceho Katedry výživy, resp. Katedry výživy zvierat, v rokoch 1997-2000 zastával funkciu prodekana Agronomickej fakulty VŠP, v rokoch 2002-2006 prodekana Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU a v rokoch 2006-2015 dekana Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre. V rokoch 2006-2015 pôsobil ako predseda Vedeckej rady Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU, zároveň aj ako člen Vedeckej rady Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Viac ako 45-ročná pedagogická a vedecko-výskumná činnosť prof. Bíra je orientovaná na výživu. S podporou spolupracovníkov prispel k obsahovému a organizačnému skvalitneniu výučby na katedre a najmä k zvýrazneniu postavenia výživy v rámci biologických vied. V pozícii vedúceho experta sa podieľal na tvorbe dokumentácie študijného odboru „Výživa“ a jeho zaradení do sústavy študijných odborov MŠ SR. Ako garant pripravil podklady k úspešnej akreditácii výživárskych študijných programov na všetkých troch stupňoch vzdelávania a k získaniu práv na habilitácie a inaugurácie v študijnom odbore 6.1.12 Výživa. Bol garantom študijného odboru 6.1.12 Výživa a predsedom odborovej komisie pre habilitácie, inaugurácie a doktorandské štúdium v uvedenom študijnom odbore. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa venuje výžive prežúvavcov, konzervovaniu krmív a využívaniu netradičných zdrojov krmív. V tejto oblasti doteraz úspešne vyškolicil 10 doktorandov, vyše 150 diplomantov, ktorí pôsobia na fakulte, v rezortných výskumných ústavoch a v praxi. Je autorom a spoluautorom 7 vysokoškolských učebníc, z toho 2 boli vydané v zahraničných vydavateľstvách, 28 vysokoškolských skript, 5 vedeckých a 2 odborných monografií a 3 odborných knižných publikácií. Svoje výsledky publikoval ako autor a spoluautor vo viac ako 300 pôvodných vedeckých a odborných prácach s ohlasmi vo viac ako 150 indexovaných citáciách. Ako zodpovedný riešiteľ a spoluriešiteľ sa podieľal na úspešnom riešení niekoľkých projektov VEGA, KEGA, APVV. Ako uznávaný odborník z problematiky konzervovania krmív a výživy prežúvavcov sa významne podieľal na ďalšom vzdelávaní a na odbornom-poradenskej a expertíznej činnosti v poľnohospodárskej praxi. Prof. Bíro bol v minulosti členom viacerých vedeckých rád na zahraničných univerzitách a výskumných ústavoch. Bol členom redakčných rád domácich a zahraničných vedeckých časopisov (Slovak Journal of Animal Science, Acta Fytotechnica et Zootechnica, Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis, Journal of Central European Agriculture). Od roku 2007 pôsobí prof. Bíro ako riady člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied. Prof. Bíro pôsobil dve funkčné obdobia ako člen pracovnej skupiny Akreditačnej komisie (poradného orgánu Vlády SR) pre poľnohospodárske a lesnícke vedy. Dr.h.c. prof. Ing. Daniela Bíra, PhD. charakterizuje jeho charizmatická osobnosť, priateľská a úprimná otvorenosť, ale aj osobná a profesionálna zodpovednosť. Je uznávaným odborníkom doma a v zahraničí a výborným vysokoškolským učiteľom.

BOJŇANSKÝ, Vít, doc. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV, docent Vysokej školy poľnohospodárskej (VŠP) v Nitre. Narodení 25.5.1921 v Bojničkách.

Absolvent Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Odbor poľnohospodárskeho inžinierstva, Ing. (1946), Postgraduálneho štúdia tropického poľnohospodárstva na Vysokej škole zemедělskej v Prahe, CSc. (1959), docent (1962), DrSc. (1969). Pracovník Fytopatologického ústavu Štátnych výskumných ústavov poľnohospodárskych v Bratislave (1944-1950), Výskumného ústavu zemiakárskeho vo Veľkej Lomnici (1950-1952), Povereníctva pôdohospodárstva (1953), Výskumného ústavu rastlinnej výroby Borovce (1954-1955), riaditeľ Botanickéj záhrady SAV v Košiciach (1956-1958), vedúci vedecký pracovník Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji (1959-1990). V rámci zahraničnej expertízy absolvoval 6 mesačný pobyt na Kube - zácvič virológov, visiting prof. University of Missouri, USA (1969-70), emeritný profesor University of Makurdi, Nigéria (1983-1986).

Profesijná aktivita: ochrana rastlín, entomológia, mykológia, virológia, botanika. Zakladateľ odboru ochrany rastlín na Slovensku, predseda Komisie pre obhajoby doktorských (DrSc.) dizertácií v ČR a SR. Autor a spoluautor 32 knižných publikácií *Vírusové choroby rastlín* (1963), *Ekológia a prognóza stolburu zemiaka* (1975), *Dictionary of Planí Virolog* (1991), *Seeds of the Carpatian Flóra* (2005), *Bibliografia prác čl. rastlinných virológov za r. 1921-1970* (1971), *Planí Virology Proceeding of 7th Conference of Czechoslovak Plánt Virologs* (1973), *Vedecké aktuality z poľnohospodárstva, lesníctva, potravinárstva a veterinárstva* (1978), *Periodiká z oblasti biologicko-poľnohospodárskych vied, ich citácia a skratky* (1982), 350 vedeckých a odborných prác, početných populárnych prác, editor mnohých zborníkov z vedeckých konferencií.

Zakladateľ a prvý predseda Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave (1968-1976), jej Čestný člen (1978), organizátor dvoch zjazdov Spoločnosti, zakladateľ edície knižných publikácií *Poľnohospodárska veda*. Zakladateľ Slovenskej rastlinolekárskej spoločnosti (2000). Čestný člen Slovenskej botanickej spoločnosti, člen Európskeho združenia pre výskum zemiakov, Amsterdam, člen Európskej asociácie organizácie ochrany rastlín, Paríž, Medzinárodnej asociácie pre výskum chorôb viniča, Zürich. Vyznamenania: Laureát Štátnej ceny (1965). Vynikajúci (1971) a Zaslúžilý pracovník Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SR (1976), Za zásluhy o výstavbu (1971). Obdržal vyše 20 medailí od SAV a ČSAV, rezortov poľnohospodárstva a výskumných ústavov, Zlatá plaketa G. J. Mendela ČSAV (1981), Zlatá medaila ČSAV Za zásluhy o rozvoj vedy a výzkumu (1986), Zlatá čestná plaketa SAV (1991), čestné uznania, medaily a plakety vysokých škôl, Čs akademie zemедělských vied (1986), Zlatá plaketa Agroinštitútu (2000). Zomrel 28.4.2009.

BRESTIČ Marián, prof. Ing. CSc.

VŠP v Nitre (SPU) (1978 – 83). Absolvoval internú vedeckú aspirantúru (CSc. eq. PhD.) na katedre fyziológie rastlín AF VŠP (1984 – 88). V rokoch 1987 – 98 bol odborným asistentom na KFR. Absolvoval postdoktorandské pobyty na Université de Paris XI Orsay a v Centre d'étude Nucleaire de Cadarache, Francúzsko v rokoch 1993 – 94. V roku 1998 sa habilitoval za docenta v odbore Všeobecná rastlinná produkcia a v roku 2010 bol vymenovaný za profesora pre študijný odbor Fyziológia plodín a drevín. Je čestným profesorom v Institute of Coastal Zone Research in Yantai, Chinese academy of science (2012); Jiangsu Academy of Agricultural Sciences, Nanjing, Čína (2015). V rokoch 2003 – 2006 a 2010 – 2014 bol prorektorom pre vedu a výskum na SPU v Nitre. Pracoval ako člen komisie pre pôdohospodárske vedy APVV, komisie MŠ SR pre aplikovaný výskum a rozvojové projekty, ako člen vedeckých rád AF, FAPZ, FEŠRR, SPU, člen habilitačných komisií na UK v Bratislave, KU v Prahe, PU v Olomouci, TU vo Zvolene, SPU v Nitre, taktiež ako člen inauguračných komisií PU v Prešove, ČZU v Prahe, MU v Brne. Je členom medzinárodnej

asociácie pre fotosyntetický výskum a členom SAPV. Je členom redakčných rád: Plant Physiology and Biochemistry (Elsevier), IF 3,4; BMC Plant Biology (Springer Nature), IF 3,6; Physiology and Molecular Biology of Plants (Springer) IF 1,5; Plant Biotechnology Reports (Springer), IF 1,3; Plant Soil and Environment (ČAZV), IF 1,3). Pôsobil ako editor špeciálnych tematických čísel v medzinárodných časopisoch: Scientific World Journal, International Journal of Genomics, Science of Total Environment, Land Degradation and Development, Frontiers in Plant Science, Frontiers in Plant Chemistry, Molecules, Sensors. Na SPU v Nitre vybudoval pracovisko so silnou medzinárodnou povestou a vytvára most medzi pracoviskami rozvojových a vyspelých krajín vo výskumných témach, ktoré sú a v budúcnosti sa stanú čoraz viac esenciálnymi pre poľnohospodárstvo. Doteraz pracovalo pod jeho vedením na stážach vyše 20 mladých výskumníkov z krajín ako Francúzsko, Taliansko, Slovinsko, Bulharsko, Poľsko, Japonsko, India, Čína, Juhoafrická republika, Tunisko, Arménsko, Azerbajdžan. Prof. Brestič ukazuje vo svojich prácach nové prístupy, otvorenosť a vedeckého ducha, spoluautorstvo s kolegami z 28 krajín z vyše 50 inštitúcií, okrem iného z Číny, Indie, Pakistanu, Bangladéša, Egypta. Profesor Brestič zachytil potreby prispieť k riešeniu výskumu primárnych procesov produkcie rastlín a tolerance strategických poľnohospodárskych plodín ku klimatickým extrémom, na vysokú teplotu a sucho. Osobitnú pozornosť venuje rastlinným druhom dôležitým z hľadiska zdravej výživy a prevencie voči chorobám. Rozvíja pri tom poznanie o fotosyntéze, ktorá je hlavnou energetickou pumpou pre rastliny, ktorá využíva slnečnú energiu a produkuje vysoko energetické komponenty, z ktorých žije celý organický svet Zeme vytvárajúce biosystémy - ekosystémy – prírodu. Za osobný prínos k rozvoju vedy a rozvoj medzinárodnej vedeckej spolupráce získal viaceré ocenenia: bronzová, strieborná a zlatá plaketa ČSAV v súťaži mladých vedeckých pracovníkov; čestné plakety rektora Akademia Rolnicza SGGW Warszawa Poľsko; prezidenta SAU Taian, Čína; generálneho riaditeľa ACSAD Sýria; 2 Zlaté kosáky udelené ministrom pôdohospodárstva SR, cenu rektorky SPU za publikačnú činnosť a citovanosť; cenu verejnosti ESET Science Award v súťaži výnimočná osobnosť vedy v SR.

BULLA, Jozef, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 8.12.1944 v Bobrovci (okr. Liptovský Mikuláš). Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1968), vedecký aspirant CSc. (1968-1972), DrSc, docent (1992), profesor (1993). Vedecký pracovník (1974-1978), samostatný vedecký pracovník (1979-1986), vedúci vedecký pracovník (1987-2001), riaditeľ Ústavu genetiky a experimentálnej biológie Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre (1986-1993), Vedúci Katedry špeciálnej zootechniky Agronomickej fakulty Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1994-1996). Dekan Fakulty biotechnológie a potravinárstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (2003 - 2010). Profesiálna aktivita: významný vedecký pracovník v oblasti genetiky, biotechnológie a biodiverzity hospodárskych zvierat, koordinátor a zodpovedný riešiteľ výskumných projektov na národnej a medzinárodnej úrovni. Autor a spoluautor 391 vedeckých a odborných prác veľkého počtu prednášok na konferenciách, 4 vysokoškolských učebných textov *-Intenzifikácie výroby mlieka (1990), Uchovávanie a využitie génových rezerv v chove hospodárskych zvierat (1992), Základy molekulárnej genetiky (1996), Riadenie živočíšnych genetických zdrojov (2000)*, 12 knižných publikácií, najvýznamnejšie: *Genetické a epigenetické faktory regulácie fenogenézy vtákov (1991), Régulation and evaluation of ovarian function and embryogenesis in normal and transgenic animals in vitro and in vivo (2003), Transplantácia včasných embryí hospodárskych zvierat (1988), Zefektívnenie geneticko-sľachtiteľských postupov pri zlepšovaní vlastností hovädzieho dobytku (2000), Sprievodca chovateľa hospodárskych*

zvierat (2002), *Ovariálne funkcie a embryogenéza u normálnych a transgénnych zvierat* (2004), *Research Management: Internal and External Communication* (2004). Člen korešpondent Accademie dei Georgofilli, Florencia, zahraničný člen Ruskej akadémie poľnohospodárskych vied, Moskva, člen European Science Foundation (LESC committee), Strassbourg, člen American Bibliographical Inštitúte, Raleigh, USA, člen Českej akadémie zemeďelských vied Praha, riadny člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied. Člen (1976) a nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Nositeľ vyznamenani: Vynikajúci pracovník poľnohospodárstva a výživy Ministerstva pôdohospodárstva SR (1983), Tauferovej medaily Mendelovej zemeďelskej a lesníckej university v Brne (1994), Striebornej medaily Ministerstva pôdohospodárstva Rakúskej republiky (2003), Striebornej medaily Ministerstva pôdohospodárstva SR (2004) a ďalších početných vedeckých, odborných a spoločenských ocenení - Pamätná medaila Prírodovedeckej fakulty UK Bratislava (1994), Čestné uznanie „Vedec roka SR 2004“, Strieborná medaila Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1994), Pamätná medaila FPV Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (2004), medaila Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (2004), medaila Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU Bratislava (2004), Zlatá plaketa Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre (2004). Medaila FAO Rím (2005).

ELIÁŠ, Pavol, prof. RNDr., CSc.

Prof. RNDr. Pavol Eliáš, CSc., sa narodil 19.10.1949 vo Veľčiciach, okres Zlaté Moravce. V súčasnosti je vysokoškolským učiteľom – profesorom na Katedre ekológie FEŠRR, na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. V roku 1972 ukončil vysokoškolské vzdelanie na Prírodovedeckej fakulte UK Bratislava v odbore biológia. V roku 1975 získal titul doktora prírodovedy (RNDr.) na PríF UK Bratislava, v roku 1979 sa stal kandidátom biologických vied (CSc.) na Ústave experimentálnej biológie a ekológie (ÚEBE SAV) v Bratislave. V roku 1997 sa habilitoval na docenta v odbore ekológie na Fakulte ekológie a environmentalistiky TU vo Zvolene. V roku 2005 bol vymenovaný za profesora v odbore ekológie. Prof. RNDr. Pavol Eliáš, CSc., pracoval v rokoch 1972-1974 v rámci študijného pobytu na Botanickom ústave SAV v Bratislave na oddelení ekológie. V rokoch 1975-1990 pôsobil na Ústave experimentálnej biológie a ekológie SAV v sektore ekológie najprv ako interný aspirant, vedecký asistent, vedecký pracovník a samostatný vedecký pracovník. V rokoch 1990-1997 pracoval ako samostatný a neskôr vedúci vedecký pracovník. Od roku 1995 pracuje ako profesor na Katedre ekológie, ktorá je od roku 2004 pracoviskom Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU v Nitre. Prešiel funkciami vedúceho katedry, predekana pre zahraničné vzťahy a od roku 1998 je vedúci Centra Programu Baltskej univerzity pre SR a ČR. Absolvoval viac ako 80 pobytov a služobných ciest, študijných a prednáškových pobytov, prípadne pracoval ako expert (na pozvanie) vo viac ako 35 krajinách sveta, vrátane USA, Veľkej Británie, Indie, Austrálie, Číny, Argentíny, Brazílie, Kanady a Thajsku. Za svoju vedeckú a pedagogickú prácu bol ocenený Zlatým kosákom na výstave Agrokomplex 84 za vstupnú expozíciu „Ekológia“ pre ÚEBE SAV Bratislava, ďakovnými listami ministrov školstva za prácu v Biologickej olympiáde; ďakovným listom dekana FZKI za reprezentáciu SPU v Nitre. Tiež bol ocenený Diplomom Programu Baltickej univerzity a ďakovným listom riaditeľa ÚKE SAV v Bratislave za významné prínosy v oblasti rozvoja vedecko-výskunnej spolupráce. Je zaslúžilým členom Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV a nositeľom medaily Biologickej sekcie Thajskej prírodovednej spoločnosti. Bol ocenený za svoju prácu v medzinárodnej jury na International Biology Olympiad (I.B.O.) v Machačkale, Utrechte, Varne, Bangkoku, Ašchabade, Uppsale, Anatólii, Bruseli, Rige, Minsku, Brisbane, Pekingu, v Rio Cuarto, v Saskatoone a tiež v International

environmental projects olympiade (INEPO) v Istanbule. Aktívne sa podieľal na príprave prvej I.B.O. v Olomouci v r. 1990 a viedol odbornú skupinu pre prípravu I.B.O. v r. 1992 v Poprade. Jeho vedecko – výskumným zameraním je ekologický výskum rastlinstva a vedný odbor ekológia, populačná biológia, fyziologická ekológia, synantropná botanika, invázna ekológia (bioinvázie), fytoecológia, biosozológia, všeobecná a teoretická ekológia, didaktika ekológie. Venoval sa aj zachovaniu krajových odrôd ovocných drevín (napr. oskoruše), agrobiodiverzite vo vinohradníckej krajine, ohrozeným druhom burín, ochrane synantropnej flóry a vegetácie. Podieľal sa na červených zoznamoch druhov a spoločenstiev ruderalnej a burinovej vegetácie. Tiež sa zaslúžil o ochranu liečivých rastlín, zásob liečivých rastlín, navrhol zriadenie chránených území liečivých rastlín, regionalizáciu zberu a pod. Ako vedecký pracovník SAV pracoval na projektoch začlenených do medzinárodného programu „Človek a biosféra“, tiež na výskume štruktúry a funkcie terestrických ekosystémov Česko-Slovenska. Podieľal sa na výskumných prácach pre potreby výstavby vodného diela na Dunaji a od r. 1990 na monitoringu lesných ekosystémov v záujmovom území VD Gabčíkovo. Po r. 1990 participoval na projektoch zameraných najmä na výskum biodiverzity a jej ochrany, invázne správanie sa introdukovaných (zavlečených) druhov, ekologické aspekty trvalej udržateľnosti a i. Aktívne pracoval, resp. pracuje v medzinárodných organizáciách a programoch ako člen/funkcionár riadiacich orgánov, resp. orgánov na Slovensku. Je predsedom SNK SCOPE, člen SNK IUBS, SVH, subkomisie SK UNESCO a i.. Po r. 1990 sa zúčastnil prác na implementácii Globálneho terestrického observačného systému (GTOS) v Európe (príprava projektu EU FP5), prípravy európskej monitorovacej siete (projekt No-Limits), medzinárodného dlhodobého ekologického výskumu (ILTER), európskeho výskumu lokálnej adaptácie inváznych rastlín (príprava projektu EU) a riešenia konfliktov medzi ľudskou činnosťou a ochranou biodiverzity (projekt BIOFORUM). Je členom rady Európskej ekologickej federácie (EEF), je členom koncilu EEF a Výkonnej rady EEF, prípravného výboru európskeho ekologického kongresu EURECO 2008 v Lipsku. Taktiež je členom Medzinárodnej asociácie ekológie INTECOL, Britskej ekologickej spoločnosť (BES), Medzinárodnej asociácie vedy o vegetácii (IAVS), člen Vedeckého výboru pre problémy životného prostredia (SCOPE), predsedom Slovenského národného komitétu SCOPE (od r. 1993). Bol delegátom SR a expertom v Európskej platforme pre výskum biodiverzity (EPBR) pre 6. rámcový program EU. Je zakladajúcim členom SEKOS-u - Slovenskej ekologickej spoločnosti pri SAV; predseda sekcie populačnej ekológie a autekológie (2001-2004), predseda sekcie teoretickej ekológie (2004-2007), vedúci Terminologickej komisie SEKOS, člen HV SEKOS a predseda edukačnej sekcie (od r. 2007-doteraz). V rámci Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV je vedúci pracovnej skupiny populačnej biológie a tiež členom Slovenskej spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV. Je predsedom Slovenskej komisie biologickej olympiády (SkBiO), členom jej Predsedníctva a koordinátor IBO pre SR. Tiež je delegovaný zástupca SPU, resp. FEŠRR pre Slovenskú platformu biodiverzity a člen slovenského národného komitétu DIVERITAS. Od r. 1990 je členom 10 redakčných rád, vrátane medzinárodného elektronického časopisu WEB ECOLOGY, vedeckých karentovaných časopisov *Biologia* a *Ekológia* a revue *Životné prostredie*. Aktívne sa podieľal na pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti fakúlt a SPU v Nitre. Je garantom študijných programov v bakalárskom a inžinierskom stupni v študijnom odbore environmentálny manažment. Je autorom 5 vedeckých monografií, vysokoškolských učebníc, učebníc pre základné a stredné školy, skript, vyše 40 prác v karentovaných časopisoch, vyše 70 vedeckých prác v zahraničných a domácich časopisoch, vyše 100 prác v domácich a zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch, resp. monografiách, atď.

FRIDECKÝ, Akúcius, prof. Ing. Dr.h.c. DrSc

profesor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre.

Narodený 30.11.1900 v Bratislave. Absolvent Poľnohospodárskej vysokej školy „Akadémia" Uhorský Starý Hrad, (1922), Hospodárskej univerzity v Budapešti, (1924), Ing., DrSc. (1970), Dr.h.c. udelený Poľnohospodárskou univerzitou v Gödöllő (1970), vedúci Katedry všeobecného poľnohospodárstva VŠP v Nitre, zakladateľ a vedúci Katedry agrotechniky VŠP v Nitre (1960-1972).

Profesijná aktivita: významný predstaviteľ biologickej koncepcie hospodárenia na pôde, zakladateľ vedného odboru „rastlinnej produkcie," agroekologických základov agrotechniky obilnín, iniciátor originálnych projektov agrotechniky a agrotechnickej osvetu. Autor veľkého počtu pôvodných vedeckých prác a výskumných projektov, autor monografií: *Výskum zúrodnenia piesočných a máloúrodných pôd pre poľnohospodársku a lesnú kultúru* (1960), *Sústava obrábania pôdy v rôznych výrobných oblastiach* (1962), *Obrábanie pôdy* (1966), preklady 3 vedeckých kníh slovenských autorov do maďarského jazyka.

Člen komisií pre obhajoby doktorandských dizertačných prác, na VŠP v Nitre a Vysokej škole zemédelskej v Prahe. Zakladajúci člen, Čestný člen (1973) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, člen vedeckej rady Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, vedeckých rád Výskumných ústavov rastlinnej výroby v Piešťanoch a v Prahe - Ruzyni. Čestný člen Čs. akadémie zemédelských vied. Udená Pamätná Zlatá medaila VŠP pri 25. výročí VŠP v Nitre.

GÖBÖ, Andrej, doc. Ing. CSc.

docent Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 10.12.1933 v Leviciach. Absolvent Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1957), CSc. (1971), Doc. (1976).

Profesijná aktivita: experimentálna biológia rastlín, vývoj anatomicko-morfologických metód pre detekciu biotopov poľných a ovocných plodín, morfogenéza, adaptabilita, úrodnosť, kvalita a optimalizácia pestovania. Zistil a stanovil detektory intenzívnosti pri ozimnej pšenici a bobuľovitom ovocí. Spoluriešiteľ 8 vedecko-výskumných úloh koordinovaných v Nitre, Bratislave a v Prahe. Autor a spoluautor 150 pôvodných vedeckých a odborných prác, 4 projektov: *Koncepcia budovania botanickej záhrady VŠP Nitra (1981)*, *Perspektívy rozmnožovania okrasných a úžitkových rastlín in vitro* (1988, učebnice: *Základy poľnohospodárstva 1.* (1964), 8 učebných textov: *Biológia rastlín* (1968), *Základy biológie rastlín* (1969), *Základy rastlinnej biológie I, II, III.* (1970, 1975, 1980) atď.

Člen vedeckej rady Ústavu vedeckotechnických informácií v zemédelství v Prahe (1976-1981), Fytotechnickej sekcie, VR Agronomickej fakulty (1970-1985), člen Poradného sboru pro botanické záhrady MK ČSR v Prahe (1981-1990), člen Koordinačného centra RVHP prípravy odborníkov pre biotechnológie VŠZ Praha (1985-1990), člen redakčnej rady Studijní informace rada Základní a pomocné vedy v zemédelství Ústavu vedeckotechnických informácií Praha (1976-1981), zodpovedný redaktor časopisu *Prírastky zahraničných kníh, séria H - poľnohospodárstvo, veterinárna medicína a lesníctvo* (1976-1981). Nositeľ čestných uznání a vyznamenání za pedagogickú, vedecko-výskumnú prácu a spoluprácu s praxou, Vynikajúci pracovník Ministerstva poľnohospodárstva a výživy (1976), Zaslúžilý pracovník Ministerstva školstva (1980), nositeľ Pamätnej medaily VŠP, Čestného uznania rektora VŠP (1971, 1976, 1981, 1986). Člen, tajomník pobočky Nitra (1972-1975) a Čestný člen (2000), Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zomrel 5.12.2012.

GREGOROVÁ, Helena, doc. Ing. CSc.

Doc. Ing. Helena Gregorová, CSc., rod. Machajová sa narodila 7.3.1945 v Bobrovci. Vysokoškolské štúdium absolvovala v rokoch 1963 – 1969 na Agronomickej fakulte Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Po ročnej nástupnej praxi (ŠM Bobrovec, JRD Čierne Kľačany) bola prijatá na internú vedeckú aspirantúru (dnešné doktorandské štúdium) na Katedru krmovinárstva Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (dnes Katedra trávnych ekosystémov a kŕmnych plodín Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov). Kandidátsku dizertačnú prácu na tému „Vplyv ekologických faktorov a hnojenia na obsah aminokyselín v lúčnom sene“ obhájila v roku 1976 a získala vedeckú hodnosť kandidáta vied (CSc.). Vo funkcii vysokoškolského pedagóga na Katedre trávnych ekosystémov pracovala nepretržite od roku 1977 až do odchodu do dôchodku v roku 2010, najskôr ako odborný asistent, od roku 1989 vo funkcii docenta pre vedný odbor Špeciálna rastlinná výroba. V rokoch 1982 – 1990 zastávala funkciu tajomníčky Katedry trávnych ekosystémov a kŕmnych plodín, tri funkčné obdobia (12 rokov) bola zástupkyňou vedúceho katedry, v roku 2003 bola poverená dekanou fakulty vedením katedry. Bola spolugarantkou 3 študijných programov (na FAPZ a FZKI), aktívne pracovala v pedagogických radách ročníkov, ako predsedníčka v prijímacích komisiách, členka štátnicových komisií a pod. Počas svojho pôsobenia na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre vyučovala disciplínu Krmovinárstvo prevažne na fyto technickom študijnom odbore v Nitre a prevádzkovo-ekonomickom študijnom odbore na detašovanom pracovisku v Košiciach, časť krmoviny v rámci disciplíny Integrovaná rastlinná výroba na Fakulte ekonomiky a manažmentu v Nitre, Leviciach, Trnave a Svätom Petri. Zaviedla do výučby a úspešne rozvíjala ako gestor disciplíny Poľné krmovinárstvo, Trávníkárstvo a Špeciálne trávníkárstvo. V rokoch 1988/89 organizačne zabezpečovala a prednášala na postgraduálnom štúdiu pre pracovníkov praxe „Intenzifikácia pestovania a racionálne využitie objemových krmovín“ a v rokoch 1998 – 2002 prednášala v troch rekvalifikačných kurzoch „Záhradník – špecialista trávníkár“ na SZaŠ v Malinove. Bola školiteľkou 110 diplomantov, 20 bakalárov a pod jej odborným vedením úspešne obhájili dizertačné práce štyria doktorandi. Je autorkou a spoluautorkou 16 učebných textov (skript) a troch knižných publikácií. V oblasti vedecko-výskumnej práce sa pôvodne venovala produkčnej schopnosti a kvalite trvalých trávnych porastov a krmovín na ornej pôde (ďatelinovinotrávne miešanky, medziplotiny, kultúrny láskavec, miešanky pre poľovnú zver). Zavedenie nových predmetov do výučby a ich rozvíjanie si vyžiadalo zmenu orientácie na neproduktívne trávne porasty – trávniky. Bola spoluriešiteľkou výskumu trávnych porastov v ovocných sadoch, plantážach drobného ovocia a vinohradoch a vedúcou dvoch vedeckých projektov VEGA orientovaných na výskum trávníkov pre podmienky globálnej zmeny klímy a low-input. Výsledky vedecko-výskumnej práce publikovala vo vedeckých časopisoch, zborníkoch z vedeckých konferencií doma a v zahraničí a v odborných časopisoch. Spolu publikovala viac ako 150 článkov. Bohatá bola aj jej mimoškolská činnosť. V rokoch 1990 – 2010 ako členka výboru Slovenskej spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske (SSPLPV) pri SAV – pobočka Nitra a v rokoch 2005 – 2010 členka ÚV Spoločnosti organizačne zabezpečovala a odborne garantovala mnohé vedecké a odborné podujatia. Od roku 1995 doteraz aktívne pracuje ako členka výboru SK-Bióm – poľnohospodárska sekcia. Dve funkčné obdobia bola členkou celoškolského výboru ROH zodpovednou za sociálnu oblasť. Za aktívnu prácu na škole a v SSPLPV pri SAV dostala viaceré čestné uznania.

HNILÍČKA, František, doc. Ing. Ph.D.

Naroden 10. 5. 1972 v Toužimi (okr. Karlovy Vary). Absolvent Agronomické fakulty ČZU v Praze, Ing. (1996), Ph.D. (1999), docent (2015). Od roku 1999 do roku 2002 pracoval ako technik na katedre

botaniky a fyziologie rostlin AF (nyní FAPPZ), poté až do roku 2015 jako odborný asistent a následně jako docent. Od roku 2018 je vedoucí katedry. Je garantem předmětů: Botanika, Botanika obecná a systematická, Fyziologie rostlin, Ekofyziologie rostlin, Rostlina a stres, Fyziologie nemocné rostliny a Plant Physiology. Garantuje magisterský studijní program Management zakládání a péče o zeleň. Člen oborových rad pro doktorské studijní programy: Obecná produkce rostlinná a Speciální produkce rostlinná. Zahraniční stáže: INRA a INP ENSAT Toulouse (2002). Profesní aktivity: fyziologie tvorby výnosu, transport asimilátů v rostlině, spalná kalorimetrie a její využití v biologii, vliv antropogenního znečištění prostředí na lesní ekosystémy, vliv abiotických stresorů na primární metabolismus rostlin. Řešitel či spoluřešitel 3 projektů GAČR, 6 projektů NAZV, 1 mezinárodního projektu (Nutrisk). Je dlouholetý spoluorganizátorem vědecké konference Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin. Nejvýznamnější publikace: je autor a spoluautor celkem 95 vědeckých publikací, z toho 86 publikací je indexovaných v databázi WOS, počet citací 1078 v rámci WOS, 3 vyzvaných přednášek, 3 monografií a 58 recenzovaných publikací. Školitel 16 doktorandů a vedoucí 212 závěrečných prací studentů. Členství a aktivity v odborných organizacích: člen České společnosti experimentální botaniky, České zemědělské společnosti, European Society for Agronomy, Federation of European Societies of Plant Physiology. Pracoval jako člen VR FAPPZ ČZU v Praze, člen Akademického senátu FAPPZ (2004–2023), Akademického senátu ČZU (od 2023), člen redakční rady vědeckých časopisů Horticultural Science, Folia oecologica a Acta Facultatis Ecologiae. Člen VR Chmelářského Institutu, s.r.o. Žatec.

HOLOBRADÝ, Konštantín, prof. Ing. CSc.

profesor Vysoké školy poľnohospodárskej v Nitre

Narodený 15.1.1926 v Červeníku, (okres Trnava). Absolvent Vysoké školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Ing. (1950), odborný asistent Poľnohospodárskej fakulty Vysoké školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach (1945-1950), docent (1961), profesor (1990), prorektor pre vedu a výskum Vysoké školy poľnohospodárskej v Nitre (1950, 1960), dekan Agronomickej fakulty VŠP v Nitre (1969-1970), vedúci vedecký pracovník na Výskumného ústavu pôdnej úrodnosti v Bratislave (1970-1990), profesor STU v Nitre (1989-1993).

Profesijná aktivita: anorganická chémia, pedochémia, agrochémia, ekochémia minerálnych látok vrátane ekologizácie poľnohospodárskej výroby a poľnohospodárskeho pôdneho fondu, ochrana životného prostredia, riešiteľ a koordinátor početných výskumných úloh a projektov z oblasti poľnohospodárskej výroby, a fyziológie rastlín, dominantná problematika chémie v poľnohospodárstve, vplyv priemyselných exhalátov na pôdu, autor a spoluautor 170 vedeckých a odborných prác, knižné publikácie: *Pôda a produkcia biomasy* (1988), *Anorganická chémia; príklady a úlohy v anorganickej chémii* (1990), *Metodika priamej aplikácie stabilizovaných čistiarenských kalov a dnových sedimentov na pôdu* (1997), *Exhaláty vo vzťahu k pôdam a rastlinám východného Slovenska* (1992).

Zakladajúci člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, člen Chemickej spoločnosti pri SAV(1952), čestný člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, Zlatá medaila ČSAV. Zomrel v júni 2020.

HRIČOVSKÝ, Ivan, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 23.1.1932 v Hornom Hričove. Absolvent Mendelovej zemедělskej a lesníckej univerzity v Brne-Lednice na Morave, Ing. (1955), CSc. (1973), docent (1977), DrSc. (1990), profesor (1991). Šľachtiteľ šľachtiteľského a semenárskeho podniku Bystríčka pri Martine (1955-1962), vedúci Stredoslovenských konzervárni a liehovarov Plantáž Okoličné (1962-1969), výskumný pracovník Výskumného ústavu rastlinnej výroby Piešťany (1969-1977), riaditeľ Výskumného ústavu ovocných a okrasných drevín Bojnice (1977-1989), vedúci

Katedry záhradníctva Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1989-1994), vedúci Katedry špeciálneho záhradníctva VŠP (1994-1998), prodekan Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1995-1998), pedagóg Katedry ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva (2004 - doteraz).

Profesijná aktivita: popredný vedecký pracovník v oblasti výskumu drobného ovocia, šľachtenie, spoluautor vyšľachtených odrôd čiernych ríbezlí Otelo a Eva, koordinátor viacerých grantových výskumných projektov v problematike drobného ovocia, problematika slivkovín, najmä z hľadiska výskytu šárky sliviek (Plum poix virus), autor koncepcie výučby Špeciálne ovocinárstvo a Trvalo udržateľnej technológie v záhradníctve na Fakulte európskych štúdií a regionálneho rozvoja na VŠP v Nitre. Autor a spoluautor 453 vedeckých a odborných prác, 172 referátov, 4 učebníc: *Dejiny poľnohospodárstva na Slovensku (2001)*, *Trvalo udržateľné technológie v záhradníctve (2002)*, *Projektovanie trvalo udržateľných poľnohospodárskych systémov v krajine (2004)*, *Záhradníctvo (1984)*, 38 monografií, najvýznamnejšie: *Praktické ovocinárstvo (1990)*, *Pomológia - marhule, broskyne, slivkoviny, drobné ovocie a menej rozšírené ovocné druhy (2003)*.

Člen vedeckých rád Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU v Nitre, Záhradníckej fakulty Mendelovej zemědělskej a lesníckej univerzity v Brne-Lednicích, Výskumného ústavu zeleniny v Nových Zámkoch, predseda Komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác (DrSc), viceprezident Asociácie Univerzity III. veku, výkonný tajomník časopisu *Acta horticulturae et regiotecture*, člen výkonného výboru AGROFILM v Nitre, predseda Slovenskej poľnohospodárskej vedecko-technickej spoločnosti, predseda Republikového výboru Slovenského zväzu záhradkárov, predseda redakčnej rady časopisu *Záhradkár*, člen a Čestný člen (1973) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícku, potravinársku a veterinársku vedu pri SAV, nositeľ Striebornej medaily Ministra pôdohospodárstva SR (2002), Zlatej medaily Za pomoc pri rozvoji fakulty (2005), Veľkej medaily sv. Gorazda (2002), Čestný občan mesta Bojníc (2002). Zomrel 2.7.2024.

HRUBÍK, Pavel prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 16. 3. 1941 v Sennom, okres Veľký Krtíš. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1964), CSc. (1983), docent (1996), DrSc. (1997), profesor. (1999) Vedecký pracovník Arboréta Mlyňany - Ústav dendrobiológie SAV (1965-1993). Prodekan, štatutárny zástupca dekana Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Poľnohospodárskej univerzity v Nitre (2001-2005), vedúci Katedry Záhradnej a krajinnnej tvorby (1995-1998) a Katedry biotechniky zelene (1998-2001).

Profesijná aktivita: problematika biotických a abiotických škodlivých činiteľov introdukovaných drevín, živočíšnych škodcov drevín mestskej zelene, komplexné zhodnotenie (inventarizácia drevín, výskyt škodlivých činiteľov, návrhy na ochranu historických parkov v urbanizovanom prostredí), garant študijného odboru Záhradná a krajinná architektúra. Autor a spoluautor 150 pôvodných vedeckých prác a 138 odbornopopulárnych článkov, 18 monografií, najvýznamnejšie: *Sadovnícka dendrológia (Hodnotenie biotických prvkov) (2000)*, *Historické parky a záhrady (2001)*, *Listnaté dreviny v sadovníckej tvorbe (2002)*, *Ihličnaté a vždy zelené listnaté dreviny v sadovníckej tvorbe (2005)*, *Ochrana okrasných drevín (2005)*.

Člen Komisie GAT (1995-1996), člen pracovnej skupiny Akreditačnej komisie Ministerstva školstva SR (1998-2000), člen Komisie pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác z vedných odborov Poľnohospodárstva a lesnícka fytopatológia a ochrana rastlín (1996-2000) a Krajinné inžinierstvo, člen Komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác (DrSc.) z vedných odborov Záhradníctvo (od 1998-) a Ochrana rastlín (od 1998-), Krajinné

inžinierstvo, člen Spoločnej odborovej komisie pre vedný odbor Záhradná a krajinná architektúra na Záhradníckej fakulte Mendelovej zemédelskej univerzity v Brne-Lednice na Morave. Člen, Čestný člen (2002) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárskú lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Cena SAV za vedecko-popularizačnú činnosť (1992), Zlatá Jánskeho plaketa, (1998), Pamätná medaila rektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (2001), Pamätná bronzová medaila Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU v Nitre (2001).

HÚSKA, Jozef, doc. Ing. CSc.

docent Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 9.1.1936 v Uhliskách. Absolvent Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1960), asistent Katedry rastlinnej výroby Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1960-63). Predseda JRD v Kapinciaciach pri Nitre (1963-1968), odborný asistent VŠP v Nitre (1968-1978), CSc. (1977), docent (1977), riaditeľ Výskumného ústavu kukurice v Trnave (1981-1990).

Profesijná aktivita: výskum a optimalizácia hustosiatych obilnín, koordinátor hlavných výskumných úloh s kukuricou, organizátor medzinárodných kongresov „Eurocarpia“, zakladateľ výskumu netradičnej plodiny "kultúrny laskavec *Amaranthus*", pôvodca metodiky biologickej inventarizácie obilnín. Autor vyše 282 vedeckých štúdií a početných odborných publikácií. Vedúci autor kolektívu: *Agroturistika* (1995), autor: *Príroda a poľnohospodárstvo* (1995), editor početných zborníkov z vedeckých konferencií.

Člen Vedeckého výboru a viceprezident Európskej asociácie pre *Amaranthus*, Zakladajúci člen, predseda Pobočky Nitra a nositeľ medaily J. Fándlyho (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (1972-1982). Štátne vyznamenanie Rad práce (1973), medaila Čs. akademie zemédelských vied Za zásluhy o rozvoj vedy a výskumu (1973).

ILAVSKÁ, Iveta, Ing. PhD.

Vedecká pracovníčka Ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva NPPC

Narodila sa 1.5.1962 v Poprade – Spišskej Sobotě. Je absolventkou Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1985), PhD. (1999). Vedecká pracovníčka Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva – Regionálneho výskumného pracoviska (RVP) v Poprade (1985 – 2015) a Liptovskom Hrádku (2016 – 2022). Od 01.02.2022 pracovníčka Odboru prátotechniky VÚTPHP Banská Bystrica. V rokoch 1999 – 2021 vedúca RVP a v rokoch 2011 – 2012, potom v rokoch 2017 – 2019 riaditeľka VÚTPHP Banská Bystrica.

Profesijné zameranie: popredná vedecká pracovníčka v oblasti siatych trávnych porastov, krmovinnárstva, prátotechniky a obhospodarovania siatych a trvalých trávnych porastov v podhorských a horských oblastiach. Je riešiteľkou viacerých národných a medzinárodných projektov. Bola koordinátorkou rezortných projektov výskumu a vývoja v rokoch: *Udržateľné a efektívne systémy hospodárenia na trávnych porastoch* (2013-2015), *Komplexné systémy hospodárenia na trávnych porastoch* (2016 – 2018), *Multifunkčné hospodárenie na rôznych typoch trávnych porastov* (2019 – 2021). V rokoch 2007 – 2008 lektorka akreditovaného vzdelávania MŠ SR pre pôdohospodárstvo *Trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva v horských a podhorských oblastiach*. Je autorkou a spoluautorkou 112 vedeckých príspevkov, kapitoly vo vysokoškolskej učebnici, 3 metodických príručiek pre prax, 162 odborných príspevkov v domácich a zahraničných odborných časopisoch. Vykonaáva poradenskú činnosť pre aplikovanie vedeckých poznatkov do praxe s mnohými poľnohospodárskymi subjektmi, firmami a SHR. Podieľa sa na organizovaní a

spoluorganizovaní dní poľa, dní otvorených dverí, odborných seminárov, vedeckých konferencií. Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: od r 2011 riadna členka SAPV, členka predsedníctva Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, predseda odboru rastlinnej výroby (v období 2019 – 2021 a aj v období 2022 – 2024), členka lúkarsko-pasienkarskej sekcie v Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV (1988), členka Vedecko-technickej spoločnosti. V predchádzajúcich obdobiach bola členkou atestačnej komisie NPPC Lužianky (2015 – 2017), členkou Vedeckej rady CVRV Piešťany (2011 – 2012), členkou a predsedníčkou Vedeckej rady VÚTPHP Banská Bystrica (2017 – 2020). Od roku 2008 je šéfredaktorkou odborného časopisu Lúkarstvo a pasienkarstvo na Slovensku, ktorý vydáva NPPC – VÚTPHP Banská Bystrica a vychádza dvakrát ročne. Zomrela 16.6.2024.

JANITOR, Anton, Ing. Ph.D.

Popredný odborník v oblasti fytopatológie a mykológie. Vedúci vedecký pracovník ústavu krajinnej ekológie SAV. Narodil sa 29. augusta 1937 v Malej Ide (okres Košice okolie). Absolvent Českej zemědělskej univerzity v Prahe, Ing. (1960). Posgraduálne štúdium pre expertov OSN na Právnickej fakulte UK v Bratislave (1972 – 1975), vedecký interný aspirant Bratislavského ústavu SAV v Bratislave, CSc. (1965), vedúci vedecký pracovník (1992), riaditeľ Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV (1999 – 2002). Od roku 2003 ústav krajinnej ekológie SAV. Pedagogicky pôsobil na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave a Univerzite tretieho veku. Profesne sa venoval fyziológii, patológii a ekológii fytopatogénnych húb, zaoberal sa mykotoxikologickým a mykofloristickými otázkami. Ako prvý u nás začal študovať otázky fotobiológie húb. Rozpracoval metódy vplyvu elektromagnetického žiarenia vo viditeľnej ultrafialovej a röntgenovej oblasti ako aj gama žiarenia na morfogénu a fyziológiu fytopatogénnych húb. Autor a spoluautor 250 pôvodných vedeckých prác a vyše 1 200 populárno-vedeckých prác, za ktoré získal štyrikrát cenu SAV za popularizáciu vedy, koordinátor výskumných programov.

Je zakladateľom mykologickej spoločnosti pri SAV, zakladajúci a čestný člen (1997) a nositeľ medaily J. Fándlyho (1998), predseda poľnohospodárskej sekcie a člen hlavného výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, člen redakčných rád a komisií pre udeľovanie vedeckých hodností, Strieborná medaila SAV. Pamätná medaila SAV za zásluhy v biologických vedách (1987), člen viacerých vedeckých spoločností doma i v zahraničí. Je čestným členom Francúzskej vedeckej spoločnosti pre fytopatológiu. Absolvoval dlhodobé pobyty na popredných univerzitách a vedeckých pracoviskách (Kanada, Francúzsko, Rusko, Poľsko, KĽDR, Kuba). Zomrel v 9.7. 2019.

JAROŠOVÁ, Alžbeta, prof. Ing. Ph.D.

Alžbeta Jarošová rozená Dvorčáková se narodila 29. května 1960 v Levoči, okr. Levoča, Slovenská republika. Je národnosti slovenské, státní příslušnosti ČR. Od roku 1981 trvale bydlí v Brně, má dvě děti. Roku 1975 byla přijata ke studiu na Gymnázium v Levoči. Studium na této škole ukončila maturitní zkouškou v roce 1979. V téže roce nastoupila ke studiu na Chemickotechnologické fakultě Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Studovala potravinářský obor, Kvasná chemia a biologické inžinierstvo. Diplomovou práci na téma „Působení oligomérnych a polymérnych galakturonanov na aktivitu pektínesteráz“ zpracovávala na Chemickom ústave Slovenskej akadémie vied. Studium úspešne ukončila v roce 1983 státní zkouškou.

Po ukončení studia v roce 1983 nastoupila do zaměstnání v Jihomoravských pivovarech Brno jako chemik. Po roční absolventské praxi od roku 1984 do roku 1992 byla zaměstnána ve

Výzkumném ústavu chemických zařízení v Brně jako výzkumný pracovník, kde se věnovala problematice chemického inženýrství (odpařování, sterilace) a mikrobiologickému a chemickému testování vzorků. Od roku 1992 do roku 1993 pracovala v laboratoři Krajské hygienické stanice v Brně jako chemik. Dalších pět let od roku 1993 do r. 1998 se věnovala výzkumné činnosti ve Výzkumném ústavu veterinárního lékařství v Brně, kde řešila problematiku cizorodých látek v potravním řetězci. V roce 1995 byla přijata k doktorskému studiu na AF MZLU, obor „Vlastnosti a zpracování zemědělských materiálů a produktů“. V roce 1998 byla přijata na místo odborného asistenta na Ústav technologie potravin AF, v roce 1999 úspěšně obhájila disertační práci na téma „Hodnocení výskytu esterů kyseliny fthalové v potravním řetězci a životním prostředí“, v roce 2004 na AF MZLU obhájila habilitační práci v oboru „Zpracování zemědělských produktů“ a byl jí udělen titul docent. V roce 2011 byla jmenována profesorem v oboru Zpracování zemědělských produktů. Funkci akademického pracovníka vykonává dosud.

V současnosti garantuje výuku bakalářských a magisterských předmětů Technologie masa a Senzorická analýza pro obor Technologie potravin a Kvalita, hygiena a jakost potravin pro obor Agrobyznys a podílí se na výuce dalších předmětů na AF. Přednáší i v rámci Univerzity třetího věku v tematickém bloku Kvalita potravin, zdraví a výživa a rovněž v nástavbových programech pro absolventy U3V. Na MU, Lékařské fakultě garantuje předmět „Potraviny živočišné“ pro obor Výživa člověka. V doktorských studijních programech garantuje výuku předmětu Nauka o mase na AF MENDELU a Technologie výroby živočišných produktů na Jihočeské univerzitě České Budějovice, obor doktorského studia „Obecná zootechnika“. Pod její vedením 4 studenti obhájili doktorské práce. Je vedoucím 57 (51 obhájilo) DP a 51 (42 obhájilo) BcP. Působí jako předsedkyně komise státních bakalářských a místopředsedkyně státních magisterských zkoušek na AF MENDELU a jako člen komisi státních zkoušek na MU a VFU Brno. Je předsedkyně oborové rady doktorského studijního programu „Vlastnosti a zpracování zemědělských materiálů a produktů“ na AF MENDELU a garantkou navazujícího magisterského oboru Jakost a zdravotní nezávadnost potravin na AF. Je členkou OR SPU v Nitre, Fakulta biotechnologie a potravinářstva, program Technologie potravin, MU Brno, Lékařská fakulta, doktorský studijní program Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie a VFU Brno, Fakulta veterinární hygieny a ekologie, programu Hygiena a technologie potravin.

V oblasti výzkumu podílela se na řešení 10 výzkumných projektů (GAČR, NAZV), v r. 2005-2008 byla řešitelkou projektu NAZV QG 60066 „Prevence průniku toxických esterů kyseliny fthalové do krmiv, produktů a potravin“ a jednoho projektu FRVŠ zaměřeného na zkvalitnění výuky v oblasti senzorické analýzy a technologie masa. Těžiště její výzkumné práce je v oblasti cizorodých látek – fthalátů v životním prostředí, které se věnuje od roku 1994. Výzkum spojený s výukou směřuje do oblasti technologie masa a senzorické analýzy. Je posuzovatelkou projektů grantových agentur v ČR i na Slovensku. Doposud jako autorka či spoluautorka publikovala celkem 35 prací ve vědeckých časopisech s IF, 7 abstraktů na světovém nebo evropském kongresu. Dále je autorkou či spoluautorkou 42 příspěvků. 16 publikací v odborných časopisech. Je rovněž autorkou skript.

U Českého institutu pro akreditaci je členkou Technické komise a odbornou posuzovatelkou laboratorní pro senzorické zkoušení. U České společnosti chemické je členkou odborné skupiny pro Potravinářskou a agrikulturní chemii, členkou hodnotitelské komise soutěže o ZLATOU SALIMU, Plody jižní Moravy a spoluorganizátorka soutěže Zlatá chuť jižní Moravy. Spolupracuje s výrobními podniky.

Alžběta Jarošová od roku 2006 pracuje ve vedení AF jako prodávka pro pedagogickou činnost. Je předsedkyní Disciplinární komise a Ediční komise, členkou komise AF MENDELU pro výběrová řízení. Je členkou Vědecké rady AF MENDELU a VFU Brno,

Fakulta veterinární hygieny a ekologie. Rovněž od r. 2006 je členkou Komise rektora pro pedagogickou činnost, Rady pro ediční a audiovizuální činnost MENDELU a členkou Interní akreditační komise MENDELU. Od roku 2012 je vedoucí pracoviště Ústavu technologie potravin, Agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně. Nositelka Fándlyho medaily z roku 2015.

JUHÁSOVÁ, Gabriela, doc. Ing. CSc.

samostatná vedecká pracovníčka Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene a docentka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodená 16.6.1943 v Jasove. Absolventka Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1965), CSc. (1974) docentka (1999), vedecká asistentka a samostatná vedecká pracovníčka Arboréta Mlyňany - Ústavu dendrobiológie SAV (1965-1994), vedúca Oddelenia ochrany drevín Ústavu ekológie lesa SAV Zvolen, vedúca Pobočky biológie drevín Nitra.

Profesijná aktivita: riešenie vzťahov patogén - hostiteľ domácich a introdukovaných drevín v špecifických podmienkach mestských aglomerácií a vo významných dendrologických objektoch na Slovensku. Autorka zmapovania výskytu a rozšírenia mikroskopických húb na introdukovaných drevinách, realizátorka metódy biologickej ochrany gaštanu jedlého proti hube *Cryphonectria parasitica*. Autorka a spoluautorka 6 monografií: *Choroby a škodcovia cudzokrajných drevín na Slovensku* (1984), *Hubové choroby gaštanu jedlého* (1999), *Spoluautorka publikácií "Gaštan jedlý na Slovensku a v Európe 2013; Juhášová a kol.: Gaštan jedlý na Slovensku, Perspektívy jeho ochrany a pestovania* (2014); *Migazzi István. Életrajzi bibliográfiák Berzsenyi Daniel Megyei könyvtára* (1984), *Metódy ošetrovania chránených stromov* (2005), vysokoškolskej učebnice *Choroby a škodcovia okrasných drevín*, 146 vedeckých prác v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch, koordinátorka domácich a zahraničných výskumných projektov VEGA, COST, COPERNICUS. Členka Spoločnej odborovej komisie pre obhajoby doktorandských dizertačných prác v odbore ochrana rastlín, mykológia.

Čestná členka Maďarskej dendrologickej spoločnosti pri Maďarskej akadémii vied, Čestná členka (2000), nositeľka medaily J. Fándlyho (2003) a členka výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícku, potravinársku a veterinársku vedu pri SAV v Bratislave, zakladateľka konferencií „Ochrana gaštanu jedlého“ a „Dreviny vo verejnej zeleni“. Cena SAV za vedecko-popularizačnú činnosť (1978), plaketa SAV Za zásluhy v biologických vedách (2003). Cena literárneho fondu a Slovenska 2013, Zlatý kosák Agrokomplex 2013. Zomrela 26.10.2017.

KARABÍNOVÁ, Mária, doc. Ing. PhD.

docentka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodená 8.10.1940 v Beluši. Absolventka Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1963). Vedúca rastlinnej výroby na JRD Jarok (1963-1969), odborná pracovníčka Archeologického ústavu SAV v Nitre (1969-1971), CSc. (1980), docentka pre odbor špeciálna rastlinná výroba (1988), zástupkyňa vedúceho Katedry rastlinnej výroby Agronomickej fakulty Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1990-1994).

Profesijná aktivita: výskum hustosiatych obilnín, úrodnotvorný proces ozimnej pšenice, vzťahy hnojenia a pestovateľských technológií, racionalizácia a optimalizácia vybraných prvkov technológie pestovania cukrovej repy, výskum výživy a jej vplyv na kvantitatívne a kvalitatívne parametre. Koordinátorka zahraničného projektu *EUREKA*, zameraného na využitie biopreparátov v pestovateľskom systéme cukrovej repy. Autorka a spoluautorka 55

vedeckých prác, 128 odborných prác, veľkého počtu prednášok na vedeckých konferenciách, 17 učebných textov, 2 monografií. *Obilniny I. - pestovanie ozimných obilnín (1999), Obilniny II. - pestovanie kukurice (2001)*. Zakladateľka a organizátorka periodických konferencií „Deň poľa“.

Členka (1976), vedecká tajomníčka Pobočky Nitra (1984) a členka Hlavného výboru, nositeľka medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Udelené Čestné uznanie Vysoké školy poľnohospodárskej v Nitre (1987), Pamätná medaila rektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1996). Navždy sme sa s ňou rozlúčili 31.1.2006.

KIZEKOVÁ, Miriam, Ing. PhD.

Ing. Miriam Kizeková, PhD. sa narodila 5. septembra 1965 v Banskej Bystrici. V rokoch 1982 – 1987 absolvovala Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre, študijný odbor fyto technický. Po ukončení štúdia nastúpila na Výskumný ústav lúk a pasienkov, kde pracuje doteraz. Doktorandské štúdium úspešne absolvovala v roku 2010 na Fakulte ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene odbore ekológia

Vedecká pracovníčka Výskumného ústavu rastlinnej výroby – ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva. V rokoch pôsobila ako 2019 – 2022 riaditeľka Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva, v súčasnosti zastáva funkcie vedúcej ústavu.

Vo svojej profesionálnej kariére sa venuje ekosystémovým službám trávnych porastov a pestovania siatych trávnych porastov. V rokoch 2004 – 2006 a 2009 – 2011 spolupracovala so svojimi kolegami v rámci Operačného programu Centrálna Európa na medzinárodných projektoch zameraných na ekologickú obnovu a zvyšovanie biodiverzity lúk a pasienkov. Venovala sa hodnoteniu genetickým zdrojom tráv a leguminóz. Okrem problematiky trávnych porastov sa v rámci európskeho komunitárneho programu, ako je Horizon2020, venuje dopadu klimatickej zmeny na vlastnosti pôdy. V rámci programu COST je súčasťou európskej siete pre udržateľnosť a znižovaniu používania pesticídov v poľnohospodárstve, a siete pre syntézu dôkazov v poľnohospodárskom sektore. V súčasnosti (2022 – 2027) je koordinátorkou rezortného projektu výskumu a vývoja *Environmentálne prijateľné spôsoby obhospodarovania trávnych porastov a krajiny*. V rokoch 2007, 2008 a 2011 bola lektorka akreditovaného vzdelávania MŠ SR pre pôdohospodárstvo: *Trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva v horských a podhorských oblastiach*.

Je autorkou a spoluautorkou 40 vedeckých prác indexovaných v databázach Web of Science a Scopus, 6 monografií, 1 vysokoškolskej učebnice, 4 metodických príručiek pre prax, 150 odborných príspevkov v domácich a zahraničných odborných časopisoch. Podieľa sa na organizovaní a spoluorganizovaní medzinárodných vedeckých konferencií, Dní poľa, Dní otvorených dverí a odborných seminárov.

Ing. Miriam Kizeková, PhD. je členkou redakčnej rady vedeckého časopisu Agriculture (Poľnohospodárstvo), v rokoch 2024 a 2025 je hosťujúcou redaktorkou medzinárodného časopisu Agronomy (Basel). Od roku 2018 pôsobí ako národný kontaktný bod v Komisii genetických zdrojov pre výživu a poľnohospodárstvo pri FAO.

Už od roku 1988 je členkou lúkarsko-pasienkarskej sekcie v Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV. Od roku 2024 pôsobí ako členka predsedníctva Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied.

Text na diplome: za rozvoj výskumu ekosystémových služieb trávnych porastov

KLOPČEK, Anton, prof. Ing. CSc.

profesor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre

Narodený 29.10.1928 v Nedožeroch. Absolvent Fakulty inžinierskeho staviteľstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1958). Asistent, odborný asistent SVŠT v Bratislave (1959-1967), docent na VŠP v Nitre (1967).

Profesijná aktivita: problematika hydraulického a ekonomického riešenia tlakových potrubí a štolní vodných elektrární, ustáleného beztlakového prúdenia vody v kruhových profiloch. Z tejto problematiky mal bohatú publikačnú aktivitu.

Čestný člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave (1998). Zomrel v r.2003.

KRAJČOVIČ, Vladimír, prof. Ing.

profesor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre a vedecký pracovník Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici

Narodený 21.11.1922 v Krupine. Absolvent Poľnohospodárskej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Ing. (1946), referent Povereníctva poľnohospodárstva v Bratislave (1947-1956), odborný asistent (1956-1957), vedúci Katedry krmovinnárstva VŠP v Nitre (1956-1970), docent (1957), prodekan (1959), dekan Prevádzkovo-ekonomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1960-1963), dekan Agronomickej fakulty VŠP (1966-1969), mimoriadny profesor (1966), samostatný odborný pracovník (1970-1976) (pre politickú diskrimináciu), vedecko-výskumný pracovník I. (1977-1990), riaditeľ Výskumného ústavu lúk a pasienkov (1990-1992), samostatný vedecký pracovník (1992).

Profesijná aktivita: študijná prax na Ústave krmovinnárskom Výskumných ústavov poľnohospodárskych v Košiciach a na alpskom hospodárstve vo Švajčiarsku (1947), organizácia pasienkárstva a krmovinnárstva (1947-1956), pedagogická a výskumná činnosť v oblasti krmovinnárstva (1956-1970), výkonný redaktor časopisu SAV Poľnohospodárstvo (1964-1970), výskumná a koordinátorská práca na úseku prateľoekológie a prateľoekosystémov (1970-2002), metodické, konzultačné a projekčné aktivity na Výskumnom ústave trávnych porastov a horského poľnohospodárstva (1996-2005). Člen a riešiteľ Pracovnej skupiny FAO-Rím pri Výskumnom ústave trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici (1996-2000). Autor a spoluautor 93 vedeckých prác, 4 knižných publikácií: *Hnojovicové hospodárstvo* (1950), *Za vyššiu výrobu krmovín* (1959), *Základy krmovinnárstva* (1962), *Lukárstvi a pastvinárstvi* (1963), IV. samostatná časť In: Schmied akol. *Krmivová základná*, riešiteľ 34 výskumných úloh a projektov, autor 29 koncepcií z prateľologickej problematiky, editor 15 zborníkov z vedeckých konferencií. Člen korešpondent Čs. akadémie zemédělských vied v Prahe (1952-1962), člen vedeckej rady Agronomickej fakulty Univerzity v Halle (1965-1970), člen Slovenskej poľnohospodárskej akadémie a jej podpredseda (1966-1972), člen Čs. akadémie zemédělskej v Prahe (1990-1992), člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied v Nitre (1990-1998) a predseda odboru rastlinnej výroby (1990-1994). Člen a nositeľ medaily J. Fándlyho (1998) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, čestný člen Slovenskej ekologickej spoločnosti SAV (1999). Cena ministra ČSFR pre technický a investičný rozvoj v Prahe (1977), nositeľ medailí: Zlatej medaily Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1992), Čs. akadémie zemédělskej v Prahe (1992), Ministra pôdohospodárstva SR (1991), rektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (2002). Zomrel v roku 2015.

KRÁČMÁR, Stanislav, prof. Ing., DrSc.

Narodil se 4. února 1948 v Brně, Česká republika. V letech 1963-1967 studoval na Střední zemědělské technické škole v Opavě obor pěstitel-chovatel. Ve studiu pokračoval na Agronomické fakultě tehdejší Vysoké školy zemědělské v Brně (nyní Mendelova univerzita v Brně), obor zootechnický. Od 1. 8. 1972 do 31. 1. 2007 působil na Mendelově univerzitě v Brně, Agronomické fakultě, Katedře výživy a krmení hospodářských zvířat (později Ústavu výživy a pčínářství). Během působení na VŠZ v Brně v roce 1978 obhájil kandidátskou dizertační práci v oboru Obecná zootechnika-specializace Výživa a krmení hospodářských zvířat, v roce 1981 obhájil habilitační práci a byl mu udělen titul docenta pro obor Výživa a krmení hospodářských zvířat, v roce 2004 obhájil doktorskou dizertační práci na Univerzitě veterinární medicíny v Košicích. Na tomto pracovišti vykonával funkce od technika pro vědu a výzkumu, asistenta, odborného asistenta a docenta, zabezpečoval praktickou výuku a přednášel ve svém oboru. V rámci vědeckovýzkumné činnosti řešil problematiku výživy jalovic, dojníc a vykrmovaného skotu. Téměř 25 roků se věnoval stanovení a praktickému využití aminokyselin a akumulaci rizikových prvků v potravním řetězci. Dne 1. 2. 2007 nastoupil na Fakultu technologickou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, kde působí dosud. Na univerzitě působí ve funkci profesora, nejprve na Ústavu analýzy a chemie potravin, nyní na Ústavu technologie potravin. I na tomto pracovišti se zapojil do řešení proteinového komplexu, problematiky aplikace biologicky aktivních látek. V rámci pedagogického působení na obou vysokých školách dosud vychoval 32 bakalářů, 76 diplomantů a 7 frekventantů PGS. Je spoluautorem a autorem 2 učebnic a 13 studijních pomůcek (skript). Byl a je členem komisi pro Státní závěrečné zkoušky bakalářského i magisterského studia na AF VŠZ v Brně, FBP SPU v Nitře a FT UTB ve Zlíně. V doktorských studijních programech vedl úspěšných 11 doktorandů z České republiky, Vietnamu a Sri Lanky. Byl předsedou, členem a oponentem komisi pro jmenování profesorem (7), komise pro obhajobu doktorské dizertační práce DrSc. (1), habilitační řízení (14) a doktorských prací (PhD) (71). Dosud byl členem, místopředsedou a předsedou 5 oborových rad DSP na AF VŠZ v Brně, FBP a FAPZ SPU v Nitře, FCH VUT v Brně a na FT UTB ve Zlíně. Je zařazen jako oponent grantových agentur (APVV, KEGA, VEGA). Na bývalém i současném pracovišti úzce spolupracoval s firmou INGOS s.r.o Praha, jednak působil jako expert na ovládací systémy Analyzátorů aminokyselin 400 a dalších řad, zaškolování obsluh analyzátorů, sestavení programů a hydrolýz pro stanovení sirných aminokyselin, tryptafanu a diaminopimelové kyseliny, realizace kruhových testů a pod.. Od roku 1998 byl iniciátorem, organizátorem a spolumorganizátorem mezinárodních konferencí PROTEINY.

Z ocenění získaných za dosavadní práci je možné vzpomenout Pamětní medaili k 70. Výročí založení VŠZ v Brně, Pamětní medaili FBP SPU v Nitře k životnímu jubileu a medailové ocenění k 10. výročí založení Katedry hygieny a bezpečnosti potravin FBP SPU. Nositel Fándlyho medily od roku 2015.

KRÁLOVA, Viera, Mgr. PhD.

samostatná vedecká pracovníčka Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivánke pri Dunaji.

Narodená 31.8.1947 v Bratislave. Absolventka Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, Mgr. (1970), CSc. (1980), vedecká pracovníčka (1980), samostatná vedecká pracovníčka Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV (1985-2002).

Profesijná aktivita: normálna, patologická fyziológia, integrovaná ochrana rastlín, riešiteľka viacerých výskumných projektov zameraných na vzťahy rastlina - škodlivý činiteľ - prostredie, adaptačné mechanizmy rastlín k variabilite faktorov prostredia, fyziológia stresu, využitie biologicky aktívnych látok, biologizácia a ekologizácia metód ochrany rastlín;

autorka a spoluautorka 84 vedeckých prác, knižnej publikácie Ekofert - aktivátor pôdnej úrodnosti (1997). Členka Komisie pre obhajoby doktorandských dizertačných prác v odbore Ochrana rastlín, členka Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, Slovenskej rastlinolekárskej spoločnosti. Členka, členka výboru, nositeľka medaily J. Fándlyho (2005), spoluorganizátorka dvoch zjazdov Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Nositeľka Zlatej medaily z medzinárodnej výstavy „International Exhibition and Fair of Inventions and New Ideas“ za prácu - „Ekokalkon and Ekofert - new products for Integrated Pest Management“, Budapešť 1996.

KRÁLOVIČ, Ján, Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji.

Narodený 11.3.1930 v Zvončine. Absolvent Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach (1950-52) a Agronomickej fakulty Vysokej školy zemедělskej v Prahe, Ing. (1952-54), CSc. (1958), DrSc. (1978). Výskumný pracovník (1954-1958), samostatný vedecký pracovník a vedúci vedecký pracovník Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji (1958-2000).

Profesijná aktivita: výskum v oblasti entomológie, fytopatológie, fyziológie a výživy rastlín, ekologická realizácia úrodového potenciálu rastlín, koordinátor výskumných projektov z oblasti experimentálnej entomológie a fytopatológie v rámci SAV, SR a býv. ČSSR, organizátor početných konferencií na medzinárodnej úrovni. Autor a spoluautor 278 pôvodných vedeckých prác, vyše 300 prednášok na konferenciách doma i v zahraničí, 12 patentov, 6 monografií: *Plodomor lucernový* (1964), *The ecology of the Lucernr Secret Chalcid Bruchophagus roddi guss (Hymenopters Eurytomidae)* (1971), *Regulácia tvorby úrody lucernového semena* (1988), *Redukcia úrodotvorných prvkov obilnín* (1990), *Chloróza viniča a ochrana proti nej* (1995), *Ekofert - aktivátor pôdnej úrodnosti* (1977), vysokoškolskej učebnice *Ochrana poľnohospodárskych plodín*, editor početných zborníkov z vedeckých konferencií. Zakladajúci člen, vedecký tajomník (1968-1973) a predseda Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (1975-1986), spoluorganizátor I. zjazdu Spoločnosti, Čestný člen (1988), nositeľ medaily J. Fándlyho (1995). Vyznamenaný medailou Ministerstva poľnohospodárstva a výživy ČSSR (1976), Vynikajúci pracovník Čs. akadémie zemědělskej (1976), Pamätná medaila - 25. výročie SAV, cena Slovenského literárneho fondu za dielo *Plodomor lucernový* (1986), medaila Centra biologicko-ekologických vied Za úspechy v práci (1985), Zaslúžilý pracovník poľnohospodárstva Ministerstva poľnohospodárstva a výživy (1978), Strieborná plaketa Predsedníctva SAV Za zásluhy spojenia vedy s praxou (1998), medaila Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied Za rozvoj poľnohospodárstva (1991). Zomrel v roku 2008.

MAJERČIAK, Pavel, prof. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre a profesor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre

Narodený 27.6.1924 v Partizánskej Ľupči. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Ing (1949). Vedecký pracovník Výskumného ústavu živočíšnej výroby vo Vigľaši (1949-1961), neskôr v Nitre (1961-1991), CSc. (1961), docent (1964), DrSc. (1971), profesor (1980), vedúci oddelenia šľachtenia hospodárskych zvierat Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre (1958-1989).

Profesijná aktivita: biológia, šľachtenie, reprodukcia, nové techniky chovu ošípaných, nové metódy plemenitby a šľachtenia (nové plemeno ošípaných Biele mäsové), hybridizačný program (mäsový hybrid Slovyh 1), veľkovýrobné technológie chovu ošípaných a špeciálne

biotechnologické postupy (transplatácie embryí), tvorba, zachovanie a ochrana genofondu vyšľachtených plemien. Zodpovedný riešiteľ početných výskumných projektov. Autor a spoluautor viac ako 300 vedeckých prác, 600 odborných prác, 91 výskumných správ, 40 knižných publikácií, najvýznamnejšie: *Komplexný program rozvoja chovu ošípaných v SR do r. 1990* (1979), *Technologicko-chovateľské postupy v chove ošípaných* (1985), *Od diviaka po dnešnú ošipanu* (1996). Člen Čs. akadémie zemědělských věd, Slovenskej poľnohospodárskej akadémie, člen odborných komisií Ministerstva pôdohospodárstva SR, člen a predseda Slovenského ústredného výboru poľnohospodárskej vedecko-technickej spoločnosti, člen Komisie pre obhajoby doktorandských (CSc.) a doktorských dizertačných prác (DrSc.), nositeľ medaily Čs. akadémie zemědělskej Za zásluhy a rozvoj výskumu (1974), štátneho významu Za vynikajúcu prácu (1974), medaily k 25. výročiu Čs. VTS, nositeľ Pamätnej medaily Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1980). Zakladajúci člen, člen Hlavného výboru a Čestný člen (1978) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zomrel v r. 1998.

MICHALEC, MILAN, Ing. CSc.

vedúci vedecký pracovník Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra - Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici

Narodený 6. 8. 1951 v Banskej Štiavnici. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1975), CSc. (1984). Výskumný a vývojový pracovník Výskumného ústavu lúk a pasienkov v Banskej Bystrici (1975 – 1986), vedecký pracovník (1986 – 2014), vedúci oddelenia prateľníky a ekológie Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva (1998 -2014), zástupca riaditeľa NPPC – VÚTPHP Banská Bystrica (2000 –doteraz). Profesijsná aktivita: popredný vedecký pracovník v oblasti prateľníky a obhospodarovania v podhorských a horských oblastiach. Bol hlavným koordinátorom rezortných úloh výskumu a vývoja v rokoch 1999 – 2002 *Environment a prijateľné systémy obhospodarovania podhorských a horských regiónov*, 2003 – 2007 *Opatrenia zohľadňujúce adaptáciu na klimatickú zmenu v oblasti lúkarstva, pasienkárstva a pestovania poľných plodín* a 2009 – 2012 *Multifunkčné využívanie trávnych porastov v horských a podhorských oblastiach*. Participoval ako spoluriešiteľ v projekte OP Výskum a Vývoj: *Manuál prateľníky pre raticovú zver a priaznivý stav životných podmienok Tetra hľňého vo vysokohorských oblastiach* (2009 – 2013). Je autorom a spoluautorom 61 vedeckých príspevkov, 6 monografií a 52 záverečných správ. Vykonáva poradenskú činnosť pre aplikovanie vedeckých poznatkov do praxe s mnohými poľnohospodárskymi subjektmi a firmami, napr. PPD Liptovská Teplička, PD Podlavice, Agrorev Detva.

Člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych věd, predseda krmovinárskej sekcie odboru rastlinnej výroby, členom VTS a lúkarstvo-pasienkárskej sekcie v Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Menovaný expert pre pôdohospodárske poradenské služby Agroinštitútu v Nitre pre životné prostredie a ekologické poľnohospodárstvo. Je odborný garant a lektor akreditovaného vzdelávania MŠ SR pre pôdohospodárstvo.

MICHALÍKOVÁ Alla, prof. Ing. CSc.

Prof. Ing. Alla Michalíková, CSc. bola významnou osobnosťou slovenskej věd, vednej disciplíny poľnohospodárska a lesnícka fytopatológia a ochrana rastlín, pôsobila ako vysokoškolský pedagóg Katedry ochrany rastlín SPU v Nitre. Profesorka Michalíková sa narodila 30.9.1935 v Smolensku, vo vtedajšom ZSSR. Vysokoškolské štúdium ochrany rastlín

na Timiriazevovej poľnohospodárskej akadémii v Moskve úspešne absolvovala v roku 1959. Život chcel, aby jej cesta viedla na Slovensko, kde našla rodinné, pracovné i spoločenské zázemie. Profesorka Michalíková pôsobila na Katedre ochrany rastlín v Nitre v rokoch 1960 – 2000. Začiatky jej profesionálneho pôsobenia vo vedenej práci sa spájajú s problematikou chorôb na obilninách. Po vedeckej príprave v roku 1970 obhájila kandidátsku dizertačnú prácu „Štúdium niektorých otázok bionómie *Ustilago tritici* Pers. vo vzťahu k pšenici, ako hostiteľskej rastline“. Habilitovala sa v roku 1980 a vedecko pedagogický titul prof. získala v roku 1994. Celé obdobie pôsobenia pani profesorky vo funkcii vysokoškolského pedagóga bolo poznačené mnohými spoločenskými či i hospodárskymi zmenami. Zažila obdobie úspešného tvorivého rastu. Tak, ako vychovávala svojich študentov veriac v silu dobra zdravého úsudku, rozumu a jeho víťazstvo, život jej dal ako mnoho ráz predtým pravdu. Spoločenské zmeny koncom osemdesiatych rokov 20. storočia zaznamenali uvoľnenie, ktoré opäť umožnilo slobodne tvorivo pracovať. Mala však aj obrovské ťažstie. Byť svedkom doby, ktorej sa formovali základy modernej produkčnej poľnohospodárskej výroby, túto príležitosť nemal každý. Profesorka Michalíková sa bezo zvyšku a ako je u nej zvykom celou váhou svojej osobnosti angažovala pri tvorbe technológií modernej poľnohospodárskej veľkovýroby. Veď rodiacej sa technológii potrebovali skúsených odborníkov ako soľ. Problémy aktuálnych chorôb a škodcov na poľnohospodárskych plodinách, výskyt nových chorôb súvisiacich s veľkovýrobnými technológiami, vytvárali priestor na uplatnenie profesionálnych znalostí, ktoré často zachraňovali významné spoločenské a ekonomické hodnoty. Sila jej vedeckého ducha, priamočiarosť v argumentácii a schopnosť komunikovať, ju zaradili medzi osobnosti, ktoré ako veda tak i prax s vysokým uznaním rešpektovali. Profesorka Michalíková sa mimoriadne angažovala pre sústavný rozvoj ochrany rastlín. Neustále bojovala za zachovanie a napredovanie jednotlivých vedných disciplín na katedre a fakulte. Po spoločenských zmenách v roku 1989 bola vedúcou osobnosťou reštaurácie samotnej katedry ochrany a jej prvou vedúcou. Po opätovnom ustanovení s neuveriteľným entuziazmom profesionalitou rozvíjala novo ustanovenú katedru. Za krátke obdobie sa podarilo pod jej vedením uviesť do života nové vyučované disciplíny, vytvoriť nové učebné pomôcky, materiálne vybudovať moderné vedecké pracovisko, zorganizovať, úspešne realizovať a pre prax vychovať absolventov postgraduálneho štúdia Ochrana rastlín, zriadiť samostatný študijný odbor Ochrana rastlín. Viacerí absolventi odboru dnes zastávajú vedúce pozície vo vedeckých inštitúciách a v praxi. Katedra ochrany rastlín pod jej vedením zorganizovala vedecké a odborné podujatia, ktoré sa tešili mimoriadnemu záujmu domáceho odbornej a vedeckej komunity, postupne sa dostávali na medzinárodnú úroveň. Prostredníctvom konferencií a seminárov sa do praxe úspešne implementovali najnovšie poznatky výskumu a skúseností z domácich a zahraničných vedeckých pracovísk. Počas pôsobenia v pedagogickom procese vychovala 143 diplomantov, 7 aspirantov a doktorandov. Bola autorkou alebo spoluautorkou vyše stovky vedeckých a odborných prác, vysokoškolských učebníc, autorkou prvých skript z ochrany rastlín, príspevkov do zborníkov z vedeckých a odborných konferencií a pod. Bola dlhoročnou vedúcou katedry, členkou odborných komisií SAV a VŠP pre obhajoby dizertačných a doktorandských prác. Absolvovala prednáškové pobyty na univerzitách v Maďarsku, Poľsku, v krajinách bývalej Juhoslávie, Českej republike a v Rusku. Medzi najvýznamnejšie úspechy jej profesionálnej kariéry patrí spoluautorstvo na patente biopreparátu Trichonitrín, určenom na ochranu osiva obilnín proti hubovým chorobám a autorstvo celoštátnej metodiky ochrany ozimnej pšenice. Vo svojej vedecko – výskumnej činnosti sa venovala najmä chorobám obilnín – steblolamu, fuzariózam a biologickej ochrane na báze hyperparazitickej huby *Trichoderma harzianum*. Profesorka Michalíková je dobre známou osobnosťou nielen v širokej obci bývalých kolegov, študentov, diplomatov a doktorandov, ale aj v poľnohospodárskej praxi, kde v rôznych formách poradenstva aktívne

spolupracovala s praxou až po odchodu s univerzity. Nositelka Fándlyho medaily od roku 2015. Zomrela v roku 2019.

NEDĚLNÍK Jan, RNDr. CSc.

Po absolvování Gymnázia ve Vyškově v roce 1977 vystudoval na Universitě Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita) obor biologie – chemie. V roce 2000 ukončil doktorské studium na Mendelu v Brně obhájením práce na téma: „Studium interakcí hub rodu *Fusarium* s *Trifolium pratense* a *Medicago sativa*“ a byl mu udělen titul Ph.D. V roce 2001 absolvoval stáž EU Follow training v Rakousku. Po absolutoriu na univerzitě v roce 1982 nastoupil jako výzkumný pracovník na oddělení ochrany rostlin na pozici mykologa do Výzkumného ústavu pěstiniářského v Troubsku. V rozmezí let 1991–1994 působil na pozici náměstka pro výzkum. Po privatizaci tohoto výzkumného pracoviště působí od roku 1994 jako ředitel a jednatel nejen Výzkumného ústavu pěstiniářského, spol. s r.o. Troubsko, ale od roku 2004 i dceřině společnosti Zemědělský výzkum, spol. s r.o. Troubsko. V odborné oblasti se profiloval jako fytopatolog se zaměřením na fytopatologickou mykologii. Jeho specializací jsou patogenní houby z rodu *Fusarium* a produkty jejich sekundárního metabolismu – mykotoxiny. V celé řadě původních vědeckých prací popsal možnosti ochrany pěstních druhů proti těmto patogenům včetně možnosti selekce rezistentního materiálu. Je spoluautorem odrůdy jetele lučního s vyšší úrovní rezistence. U studia mykotoxinů se zaměřil kromě pěstních především na kukuřici. Je autorem několika desítek původních vědeckých prací publikovaných v českých i zahraničních vědeckých časopisech. Aktuální H-index je 8, citovanost 275. Kromě vědeckých prací pravidelně publikuje odborné příspěvky, je autorem či spoluautorem celé řady certifikovaných metodik. Podílel se na tvorbě několika užitečných vzorů a patentů. Je také spoluautorem světově unikátní odrůdy po křížení jetele lučního a jetele prostředního s názvem Pramedi. Pravidelně přednáší fytopatologii na své mateřské fakultě. A častým přednášejícím je i na národních i mezinárodních konferencích. Byl předsedou vědeckého výboru mezinárodních konferencí Eucarpia 1993 a 2004 či EGF 2009 konaných v České republice. Byl odpovědným řešitelem a koordinátorem výzkumných projektů zadávaných MZe ČR, TA ČR, MŠMT ČR či GA ČR, projektů OP VK, OP PIK. Je také koordinátorem za českého partnera ve dvou projektech H2020 s akronymy EUCLEG a BIOEASTUp. Koordinoval také komplexní projekt v programu TA ČR Národní centra kompetence, centrum nese název Biotechnologické centrum pro genotypování rostlin. Doktor Nedělník byl v roce 2017 zvolen a následně ministrem zemědělství ČR jmenován předsedou České akademie zemědělských věd, kde v předchozích obdobích zastával funkci místopředsedy. Zároveň je předsedou odboru rostlinolékařství této akademie. Zastává pozici předsedy společné vědecké rady VÚP Troubsko a OSEVA PRO s.r.o. Praha. Je také emeritní člen odborné komise Rady vlády pro VaV pro vědy živé přírody. Od roku 2018 působí jako člen Rady pre podohospodarske vedy agentury APVV na Slovensku. V oblasti publikační je členem redakční rady vědeckého impaktovaného časopisu „Plant Protection Science“, vědeckého časopisu Journal of Mountain Agriculture on the Balkans a odborného časopisu Úroda. Je nositelem pamětní medaile Ctibora Blattného udělované Českou společností rostlinolékařskou a nositelem stříbrné medaile ČAZV.

ONDRÁŠEK, Ludovít, RNDr., CSc.

samostatný vědecký pracovník Výzkumného ústavu travních porostů a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici

Narodený 22.8.1950 v Trenčíne. Absolvent Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, prom. biológ (1975), RNDr. (1982), CSc. (1987). Od roku 1976 zamestnaný na Výskumnom ústave

lúk a pasienkov ako vedecký a neskôr až do roku 2009 ako samostatný vedecký pracovník na Výskumnom ústave trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici.

Profesijná aktivita: Koordinoval a samostatne riešil výskumné úlohy výskumu a vývoja zamerané na problematiku vplyvu rôznych pratotechnických postupov na biologické a chemické vlastnosti pôdy vo vzťahu k environmentu. Konkrétne sa zaoberal vplyvom monokultúr tráv, aplikovaných priemyselných a organických hnojív, špeciálnych bakteriálnych prípravkov, poloprirodného, radikálne obnoveného a neorbovo prisievaneho trávneho porastu v podmienkach stúpajúcej dávky priemyselných hnojív. V posledných rokoch sa zamerával na štúdium vplyvu košarovania v praktických podmienkach na mineralizačné procesy a akumuláciu minerálnych foriem dusíka v pôde vo vzťahu ku kontaminácii povrchových vôd a ovzdušia a na bilanciú organickej hmoty v rôzne obhospodarovateľných trávnych porastoch v nadväznosti na sekvestráciu uhlíka. Výsledky výskumu publikoval samostatne a v spolupráci v 25-tich výskumných prácach, vo vyše 140-tich vedeckých a odborných článkoch a v jednej monografii. Okrem toho ako predseda komputerizačnej komisie na pracovisku v rokoch 1996 - 2002 koordinoval v rámci etapovej a čiastkovej úlohy vytvorenie komplexného laboratórneho a riešiteľského počítačového informačného systému.

V rokoch 1998-99 bol členom riešiteľského kolektívu projektu FAO, TCP/RER/6711(A) Low Input Grassland Production Systems for Livestocks Feeding, Food and Agriculture Organization of the United Nations. a v roku 2009 projektu SALVERE. V rokoch 2007 – 2009 pôsobil ako lektor v rámci projektov SOP PRV Akreditované vzdelávanie a Trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva.

PAČUTA, Vladimír, prof. Ing. CSc.

prof. Ing. Vladimír Pačuta, CSc. (1956) je dlhoročným členom SSPLPVV pri SAV. Pedagogicky a vedecky pôsobí na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre takmer 40 rokov. Vysokoškolské štúdium na vtedajšej Vysoké škole poľnohospodárskej v Nitre úspešne ukončil v roku 1980 (fytotechnický odbor). V roku 1986 získal titul kandidáta vied (CSc.) v odbore výživa rastlín. Zároveň od tohto roku pôsobí na SPU v Nitre ako vysokoškolský učiteľ. Habilitoval v roku 1996 a za profesora bol menovaný v roku 2009 (odbor špeciálna rastlinná produkcia). Profesor Pačuta garantuje disciplíny na všetkých stupňoch štúdia, viaceré aj v anglickom jazyku. Je osobou s hlavnou zodpovednosťou na študijný program Manažment rastlinnej výroby (I. a II. stupeň) a Špeciálna rastlinná produkcia (III. stupeň a zároveň habilitačné a inauguračné konanie). Aktívne pôsobí o oblasti špeciálnej rastlinnej produkcie, aktuálne so zameraním na efektívne pestovanie kukurice. Doposiaľ pod jeho vedením úspešne obhájilo záverečné práce viac ako 92 bakalárov a diplomantov, ako aj 13 doktorandov. Celkovo profesor Pačuta ako autor a spoluautor doposiaľ publikoval viac 300 odborných a vedeckých prác s citačným ohlasom viac ako 400 citácií. Bol a je členom viacerých vedeckých rád vzdelávacích a výskumných inštitúcií, ako aj redakčných rád odborných časopisov. Počas svojej kariéry absolvoval prof. Pačuta študijné pobyty vo Veľkej Británii, Taliansku, Indonézii, Keni a Turecku.

PEVNÁ, Vlastimila, doc. Ing. PhD.

docentka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodená 5. 3. 1927 v Lubine, okr. Trenčín. Absolventka Vysoké školy zemédskej v Brne, Ing. (1950). Technológ konzervárne n.p. Cukrovar Trnava (1950-1952), stredoškolská profesorka Vyššej školy výživy v Žiline (1953-1955). Asistentka (1956), odborná asistentka (1956-1967), CSc. (1965), docentka (1968), vedúca Katedry záhradníctva Vysoké školy poľnohospodárskej v Nitre (1969-1972).

Profesijná aktivita: agrotechnika, procesy tvorby úrod plodových a listových zelenín, rozvoj výroby a spotreby zeleniny. Spoluzakladateľka zeleninárskeho výskumu na Slovensku. Autorka a spoluautorka 51 vedeckých, 102 odborných prác, veľkého počtu prednášok na konferenciách, 8 vysokoškolských učebných textov, 2 vysokoškolských učebníc: *Zeleninárstvo* (1965, 1969, 1973) a *Záhradníctvo* (1980, 1984, 1989) odmenené prémieu Slovenského literárneho fondu, knižnej publikácie *Listové zeleniny* (1985).

Zakladajúca a Čestná členka Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu, členka Komisie záhradných rastlín Československej akadémie zemédskej v Prahe (1968-1987), členka Záhradníckeho odboru a predsedníčka Zeleninárskej komisie Slovenskej poľnohospodárskej akadémie v Bratislave (1969-1974), členka vedeckej rady Výskumného ústavu zeleninárskoho v Olomouci (1963-1987) a Výskumného ústavu zeleniny a špeciálnych plodín v Hurbanove (1968-1987). Zakladajúca členka, tajomníčka Pobočky Nitra, členka Ústredného výboru, Čestná členka (1988) a nositeľka medaily J. Fándlyho (1998) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Čestné uznanie Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1987), Pamätná medaila rektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1996), Pamätná medaila Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva v Nitre (2000). Diplom Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied Za realizáciu výsledkov vedy v oblasti zeleninárstva (2002). Zomrela 20.6.2022.

PLESNÍK Ján, prof. Dr.h.c. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity a vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu živočišnej výroby v Nitre

Narodený 23.4.1925 v Krajinom. Absolvent Vysokej školy zemédskej v Brne, Ing. (1949), Veterinárnej nadstavby na Vysokej škole veterinárnej v Brne (1950), pracovník Výskumného ústavu živočišnej výroby vo Viglaši (1950-1960), CSc. (1957), DrSc. (1968), riaditeľ Výskumného ústavu živočišnej výroby v Nitre (1959-1991), profesor (1964), akademik SAV (1980), akademik ČSAV (1982), vedúci Katedry špeciálnej zootechniky Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1965-1971), Dr.h.c. udelený Poľnohospodárskou univerzitou vo Varšave (1995), Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre (2001), Mendelovou zemédskou a lesníckou univerzitou v Brne (2002).

Profesijná aktivita: významný vedec medzinárodného ohlasu v oblasti biológie a šľachtenia hospodárskych zvierat, autor geneticko-šľachtiteľských a chovateľských programov tvorby vysokovýkonných typov dobytky a programu intenzifikácie mliečnej úžitkovosti, autor tvorby a realizácie vedecko-výskumných programov rozvoja poľnohospodárskej vedy, najmä živočišnej výroby na Slovensku, zakladateľ Výskumného ústavu živočišnej výroby v Nitre, poprednej vedeckej inštitúcie významnej i v medzinárodnom meradle. Autor a spoluautor 136 vedeckých, 235 odborných prác, a veľkého počtu popularizačných článkov, 16 knižných publikácií: Najvýznamnejšie: *Zásady plemenárskej práce v chove dobytky na Slovensku*, (1962), *Poľnohospodárstvo USA* (1967), *Komplexný program chovu hovädzieho dobytky na Slovensku* (1979), *Chov hovädzieho dobytky* (1977), *Programy šľachtenia a hybridizácie v chove dobytky* (1988). Koordinátor výskumných projektov živočišnej výroby v Československu a v štátoch východnej Európy, autor a koordinátor významných koncepčných štúdií pre orgány Ministerstva pôdohospodárstva ČSR a SR, akadémií vied.

Člen korešpondent Československej akadémie zemédských vied v Prahe (1959), člen Ruskej akadémie pôdohospodárskych vied (1985), Poľnohospodárskej akadémie Nemeckej demokratickej republiky (1986), člen Európskej asociácie pre živočišnú produkciu - EAAP (1967) a člen prezídia tejto inštitúcie (1975-1980), predseda Slovenskej poľnohospodárskej akadémie (1969-1974), viackrát člen jej predsedníctva a predseda Odboru živočišnej

produkcie, predseda Vedeckého kolégia SAV pre poľnohospodárske vedy (1970-1974), predseda Komisie pre obhajoby doktorských (DrSc.) a doktorandských (PhD.) dizertačných prác, zakladateľ a dlhoročný organizátor medzinárodného festivalu Agrofilm v Nitre. Nositeľ medaily J. Fándlyho (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Štátna cena Za vynikajúce výsledky výskumu (1985), plaketa Európskeho združenia pre živočíšnu produkciu Za zásluhy o rozvoj zootechnickej vedy a medzinárodnej vedeckej spolupráce (2001), Zlatá plaketa Ministerstva pôdohospodárstva SR Za rozvoj živočíšnej výroby, štátne vyznamenanie Slovenskej republiky Pribinov kríž I. triedy (2002) a celého radu ďalších vyznamenaní a ocenení vysokých škôl a výskumných ústavov za pedagogickú a vedeckú prácu.

REPKA, Jozef, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 18.12.1931 v USA. Absolvent Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1954), CSc. (1961), docent (1962), DrSc. (1987), profesor (1989), vedúci Katedry botaniky a fyziológie rastlín Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1959-60, 1990-93), prodekan Agronomickej fakulty VŠP (1959-1960), prorektor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1990-1992). Profesionálna aktivita: vedúci riešiteľ výskumu problematiky primárnych údajov rastovoprodukčných parametrov plodín pestovaných v juhoslovenských podmienkach, výskum regulačných funkcií klimatických, pôdnych a pestovateľských opatrení v produkčnom procese hlavných poľnohospodárskych plodín, realizátor metódy rastovej analýzy, významne ovplyvnil rozvoj rastlinnej výroby a prispel k obohateniu teórie a praxe agrobiologických základov optimalizácie produkčného procesu plodín, najmä hustosiatych obilnín. Autor a spoluautor 250 vedeckých a odborných prác, knižných publikácií: Vplyv minerálnych živín na fotosyntézu rastlín (1987), Produkčné vlastnosti plodín v ekologických podmienkach Východoslovenskej nížiny (1984). Organizátor pravidelných vedeckých seminárov z produkčnej ekológie (1972-1996), člen vedeckých rád Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Výskumného ústavu agrotechnológie v Michalovciach. Člen a Čestný člen (1994) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Rozvíjal procesovú a metabolickú fyziológiu rastlín, ktorú zaviedol aj do odbornej náplne predmetov Fyziológia rastlín a Fyziologicko-biochemické základy šľachtenia rastlín. Pri koncipovaní štúdií neho predmetu biologické základy rastlinnej výroby využil poznatky biológa v aplikovaných vedách agrónómie. Venoval sa otázkam produkčného procesu rastlín a faktorom obmedzujúcim produkčný potenciál rastlín. Presadzoval experimentálne štúdium rastlinnej produkcie, rozpracoval a aplikoval najmä metódy rastovej analýzy, ktoré si osvojil ako člen riešiteľského tímu Medzinárodného biologického programu (IBP). Uznávaný za originálny prístup k štúdiu funkcie minerálnych živín, ich nedostatku a nadbytku na úrovni bunky a jej štruktúr (najmä chloroplastov a mitochondrií), pletív, orgánov a celistvej rastliny. Organizoval medzinárodné vedecké semináre (celkom 11) s problematikou produkčnej ekológie plodín. Publikoval 166 vedeckých prác, 12 učebníc a skrípt a 11 záverečných správ z výskumných úloh, vychoval celý rad diplomantov, doktorandov a kandidátov poľnohospodárskych vied. Aktívne pracoval vo folklórnom súbore Zobor. Zomrel 2.5.2004.

SOMMER Alexander, prof. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre a profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity

Narodený 12.10.1936 v Matejovciach pri Poprade. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1960), CSc. (1965), DrSc. (1977), docent (1985), profesor

(1988). Člen-korešpondent SAV (1987), člen-korešpondent ČSAV (1988). Vedecký pracovník (1960-1968), riaditeľ Ústavu výživy zvierat Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre (1968-2003). Profesionálna aktivita: popredný vedec v oblasti výskumu riešenia problémov proteosyntézy a proteolýzy u prežúvavcov, metabolizmu tukov, problematiky degradovateľnosti bielkovín, škrobu, originálne výsledky prác metabolizmu dusíkatých látok u prežúvavcov, vzťahy medzi dusíkatými látkami a energiou vo výžive zvierat i s využitím stimulačných látok, ekologických aspektov živočíšnej produkcie, výskum v oblasti fyziológie výživy jelenej a srnčej zveri, iniciátor a spolutvorca medzinárodného pracoviska (spolu s inštitúciami vo Viedni a Brne) na Výskumnom ústave živočíšnej výroby v Nitre. Koordinátor a zodpovedný riešiteľ mnohých projektov štátneho programu aplikovaného, základného výskumu a medzinárodných programov, organizátor medzinárodných experimentov zameraných na metabolizmus dusíka u prežúvavcov súčasťou pracovníkov zo 7 krajín. Okrem výberových prednášok na našich vysokých školách a univerzitách má pravidelne výberové prednášky aj v zahraničí. Autor a spoluautor 228 pôvodných vedeckých prác, 298 referátov na domácich a zahraničných konferenciách, spoluautor 4 vynálezov a 40 knižných publikácií, kapitol v knihách a monografií. Najvýznamnejšie knižné publikácie a monografie: Výživa hovädzieho dobytká (1975), Syntetické N-látky vo výžive zvierat, Bratislava (1978), Sofia, (1979), Berlín, (1980), Výživa a kŕmenie hospodárskych zvierat (1985), Syntetické nebielkovi nové N-látky vo výžive a metabolizmus N uprežúvavcov (1978), Minerálne látky vo výžive zvierat (2003), Potreba živín pre hovädzí dobytok (2002), Potreba živín pre ošipané (2005). Iný typ písma??? Člen Prezidií ČSAV a SAV (1988-1990), člen Čs. akadémie zemédelských vied, predseda Vedeckého kolégia SAV pre poľnohospodárske, lesnícke a veterinárske vedy (1988-1995), člen Predsedníctva a vedecký sekretár Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (1994-2000), riaditeľ Agentúry Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (1994-2002), predseda Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (od r.2003), zahraničný člen Zväzu nemeckých výskumných ústavov poľnohospodárskych, člen Ukrajinskej akadémie pôdohospodárskych vied, čestný člen Českej akadémie zemédelských vied, člen Spoločnosti fyziológie výživy Nemecka, člen Zväzu krmovínárov Rakúska. Člen, nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, člen vedeckých rád viacerých výskumných ústavov a univerzít (SPU Nitra, UVL Košice, VÚŽV Praha, VÚŽV Nitra, SEIEVŽZ Viedeň), predseda Komisie pre obhajoby doktorských (Dr.Sc.) a doktorandských (PhD.) dizertačných prác, člen Komisie pre výchovu a vedeckú kvalifikáciu pri Predsedníctve SAV, predseda Vedeckého kolégia pre biologicko-ekologické vedy SAV, člen Rady vlády pre vedu a techniku v SR. Štátna vedecká cena Za výsledky v oblasti metabolizmu dusíka u zvierat (1981), Zlatá plaketa Veterinárnej univerzity vo Viedni (1996), Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1996) Univerzity veterinárneho lekárstva v Košiciach (1996) a SAV za výsledky práce v biologických vedách (1996). Cena Čs. akadémie zemédelských vied (1980) a Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (1981), viacnásobné ocenenie literárneho fondu za knižné publikácie, a ďalšie ocenenia za pedagogickú a vedeckú činnosť, prestížna cena J. Herziga v Českej republike za výrazný vedecký prínos v odbore výživy zvierat (1995), cena Klubu vedecko-technických žurnalistov za výskum v SR v r. 1999 (2000), plaketa SAV za rozvoj vedy (2003), medaila Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied Za rozvoj pôdohospodárskych vied (2002), Zlatá medaila Ministerstva pôdohospodárstva SR (2000), Štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadny vedecký prínos v oblasti výživy zvierat (2002). Zomrel 16.11. 2006.

SUPUKA, Ján, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 12.4.1944 v Hradičove. Absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Ing. (1967), docent (1988), DrSc. (1994), profesor (1997). Vedúci stavby na Doprastave vo Zvolene (1968-1969), vedecký pracovník Arboréta Mlyňany (1970-1993), vedúci Katedry Technickej univerzity vo Zvolene (1995-2000), vedúci Katedry Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Profesijná aktivita: rozpracoval otázky krajinyotvorby a pestovania drevín. Autor a spoluautor 87 vedeckých, 130 vedecko-populárnych prác, 13 knižných publikácií, 1 učebnice a 13 učebných textov: najvýznamnejšie: *Základy tvorby parkových lesov (1984)*, *Normatívy zelene a oceňovania stromov (1987)*, *Ekológia urbanizovaného prostredia (2000)*. Člen Komisie pre udeľovanie vedeckých hodností, člen viacerých vedeckých rád na univerzitách, a v rôznych komisiách pri SAV. Člen Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Obdržal viaceré vyznamenania vo vede a pedagogike. Nositeľ Fándlyho medaily.

ŠPÁNIK, František, prof. Ing. CSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 23.3.1933 v Celkovej Lehote. Absolvent Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Ing. (1958), CSc. (1972), docent (1981), profesor (1993). Projektant Ekonomicko-rozvojového strediska v Bratislave, odborný asistent, docent AF Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1960-1995), vedúci Katedry biometeorológie a hydrológie Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1995-2002), zástupca dedúceho katedry (2003 -).

Profesijná aktivita: doma i v zahraničí uznávaný vedecký pracovník v odboroch biometeorológia, bioklimatológia a fenológia. Koordinátor a riešiteľ viacerých grantových projektov, štátnych úloh výskumu a vývoja zameraných na produkčné modelovanie, programovanie a prognózovanie úrod poľných a špeciálnych rastlín, výskum vplyvu klimatickej zmeny na rôzne oblasti ľudských činností a zvlášť poľnohospodárstva. Autor a spoluautor viac ako 100 vedeckých a 150 odborných prác, predniesol vyše 90 prednášok na konferenciách, editor 25 zborníkov vedeckých prác, autor mnohých recenzií, odborných posudkov a štúdií, 27 publikácií a 16 štúdií SBkS SAV. Najvýznamnejšie knižné publikácie a učebnice: *Agrometeorologie (1986)*, *Aplikovaná agrometeorológia (1999)*, *Klimatické zmeny a ich dopad na poľnohospodárstvo (1997)*, *Hydrológia poľnohospodárskej krajiny (2004)*, *Biometeorológia (2004)* a i. Predseda sekcie ýtobioklimatológie Odboru vodného hospodárstva Čs. akademie zemědělských vied (1980-1990), predseda ýtotechnickej sekcie Slovenskej bioklimatologickej spoločnosti SAV (1982-1997), predseda SBkS SAV (1997-2003), predseda redakčnej rady SBkS SAV (1982-1997), člen vedeckej rady Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, člen vedeckej rady Agronomickej fakulty Slovenskej poľnohospodárskej univerzity. Člen a Čestný člen Slovenskej akademie pôdohospodárskych vied. Člen a Čestný člen (2000) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke a potravinárske vedy pri SAV, člen redakčnej rady periodík: „Meteorologický časopis" a „Acta horticulturae et regiotecturae." Nositeľ viacerých vyznamenání, najvýznamnejšie: Medaila Čs. akademie zemědělských vied (1983), Veľká medaila sv. Gorazda (2003), Zlatá medaila Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (2005). Zomrel 27.3.2023

ŠPALDOŇ, Emil, prof. Dr.h.c. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 12.5.1918 v Čadci. Absolvent Vysokej školy zemědělského a lesního inženýrstva v Prahe (1936-1939), Poľnohospodárskej a lesníckej fakulty v Záhrebe (1939-1941), absolvent Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, Ing. (1941), profesor (1947), DrSc. 1965, Dr.h.c. udelený Poľnohospodárskou univerzitou v Gödöllő (1979), Poľnohospodárskou univerzitou v Bukurešti (1993), Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre (2002), vedúci Katedry rastlinnej výroby Vysokej školy poľnohospodárstva a lesného inžinierstva v Košiciach (1947-1951), vedúci Katedry rastlinnej výroby Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1952-1985), dekan Agronomickej fakulty (1952-1958), rektor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1958-1966), akademik SAV (1953), akademik ČSAV (1962), riaditeľ Ústavu biologickej racionalizácie rastlinnej výroby na VŠP v Nitre (1985-1992).

Profesijná aktivita: významný vedec medzinárodného ohlasu, zakladateľ poľnohospodárskeho semenárstva na Slovensku ako vedeckého smeru výskumu, výskumu koreninovej a zeleninovej papriky, hustosiatych obilnín, konopí, autor teórie vysokých úrod, systému výživy a hnojenia obilnín pri využití možností biologickej racionalizácie a systému „biologickej kontroly“ v rastlinnej výrobe. Autor a spoluautor 435 vedeckých a odborných prác, 80 prednášok, 10 realizačných návrhov, vysokoškolských učebníc: *Rastlinná výroba (trojdielna, 1963), (1982, 1986), a monografií, najvýznamnejšie: Koreninová paprika (1946), Prírodné rastliny (1953), Teplomilné a špeciálne rastliny (1954), Olejniny (1955,* editor veľkého počtu zborníkov vedeckých prác. Vychoval 55 aspirantov, 10 docentov a 8 doktorov vied. Člen Československej akadémie poľnohospodárskych vied (1962), zahraničný člen Vojvodinskej akadémie vied a umení (1984). Člen a Čestný člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (1992), Hlavný vedecký tajomník SAV (1966-1971), predseda poľnohospodárskej sekcie ČSAV. Zakladajúci člen a Čestný člen (1978) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV, zakladateľ a prvý predseda redakčnej rady časopisu „Poľnohospodárstvo“. Člen predsedníctva Štátneho výboru pre vysoké školy, Štátneho výboru pre vedecké hodnosti, predseda a člen vedeckých rád výskumných ústavov a odborných komisií v SAV, ČSAV a Čs. akadémie zemědělských vied, predseda Komisií pre obhajoby doktorandských (CSc.) a doktorských (DrSc.) dizertácií. Laureát Štátnej ceny (1968). Nositeľ štátnych vyznamenaní: Za zásluhy o výstavbu (1963), Rádu práce (1973), Radu Ľudovíta Štúra I. triedy- za mimoriadne zásluhy o rozvoj vedy a rozvoj vzdelávania v oblasti poľnohospodárstva (2015), nositeľ medaily J. Fándlyho (2015).

Bol čestným občanom nielen rodného mesta Čadce, ale aj Nitry, kde prežil takmer celý svoj produktívny život. Zomrel 16.9.2015 vo veku 97 rokov.

TOMKA, Ondrej, doc. Ing. CSc.

docent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu lúk a pasienkov v Banskej Bystrici

Narodený 12.1.1928 v Gregorovej Vieske. poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Ing (1952). Vedecký pracovník Výskumného ústavu krmovinnárskeho vo Vígľaši (1952-1955), neskôr na Výskum ústave krmovinnárskom v Trnave (1955-1962), kde od roku 1957 zastával funkciu riaditeľa ústavu a zároveň aj vedúceho oddelenia lúk a pasienkov, CSc. (1958), doc. (1964). Riaditeľ Výskumného ústavu lúk a pasienkov (1962-1988).

Profesijná aktivita: významný vedec medzinárodného ohlasu v oblasti lúkarstva a pasienkarstva. Vo svojej výskumnej práci sa venoval vplyvom agrotechnických zásahov na dynamiku tvorby biomasy trávnych porastov a jej kvalitu v rôznych pôdnych a klimatických podmienkach a problematike efektívneho využitia živín pri rôznych pratotechnických postupoch. Autor a spoluautor 6 knižných publikácií, 116 vedeckých prác, 130 odborných

príspevkov, autor štúdií a návrhov pre konkrétne poľnohospodárske podniky. Najznámejšie z jeho publikácií sú *Problémy zaorávania prirodzených trávnych porastov* (1961), *Vývin lucerny siatej v monokultúre a miešankách* (1963), *Organizácia a technika pasenia* (1963), *Systémy pestovania krmovín* (1982). Koordinátor komplexných výskumných úloh z problematiky lúk a pasienkov a horských oblastí v ČSSR, koordinátor medzinárodnej skupiny v oblasti výskumu trávnych porastov typu *Nardetum strictae* (1962).

Predseda krmovínárskej komisie pri Slovenskej poľnohospodárskej akadémii (1969-1975), podpredseda krmovínárskej komisie pri Československej akadémii zemédelství (1975), člen predsedníctva Európskej lúkarsko-pasienkarskej federácie –European Grassland Federation (1974- 1978) – zástupca pre Strednú Európu, člen vedeckého kolégia SAV pre biologicko-poľnohospodárske vedy (od 1983). Nositeľ ceny ministra ČSSR pre technický a investičný rozvoj (1977). Zomrel 6. septembra 1988.

ŠVIHRA, Ján, prof. Ing. DrSc.

profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Narodený 13.6.1930 v Majeri - Banská Bystrica. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva a Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1953). Asistent, odborný asistent (1953-1957), CSc. (1957-1963), docent (1966), DrSc. (1984), profesor (1984). Vedúci Katedry fyziológie rastlín Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej Nitre (1971 -1990).

Profesijná aktivita: významný vedec v oblasti fyziológie rastlín, zakladateľ vedeckej školy stresovej reakcie rastlín, výskum otázok rastového, produkčného, a akumuláčného procesu významných poľných plodín z hľadiska stresových vodných záťaží., optimalizácia pestovania poľných plodín. Riešiteľ mnohých vedecko-výskumných projektov obilovín a drevín. Školiteľ vyše 180 diplomantov, 15 domácich i zahraničných doktorandov. Autor a spoluautor vyše 100 vedeckých a 120 odborných prác, veľkého počtu prednášok na konferenciách, monografií: *Vodný deficit v ontogenéze obilovín* (1984), *Reakcie rastlín na stresové záťaže* (1982 v srbštine), 3 učebníc: *Fyziológia rastlín* (1981, 1983, 1989), 22 vysokoškolských skript: *Biologické základy rastlinnej výroby*, *Zavlažovanie rastlín*, *Fyziológia minerálnej výživy rastlín*, *Fyziológia záhradníckych rastlín atď.* Editor veľkého počtu zborníkov prác z vedeckých konferencií. Zakladateľ a organizátor konferencií o „Produkčnom procese poľných plodín“ a medzinárodnej periodickej „Konferencie o cukrovej repe“.

Člen viacerých odborných komisií pre fyziológiu rastlín a rastlinnú výrobu v ČSFR, Poľsku, Maďarsku a Nemecku, člen vedeckých rád viacerých univerzít a vedeckých inštitúcií, tajomník Univerzity III. veku pri Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre, dlhoročný člen redakčnej rady Rostlinná výroba v Prahe, člen Komisií pre vedecké hodnosti DrSc. a PhD., nositeľ Holubyho medaily (1984) za prácu v Botanickej spoločnosti SAV, nositeľ viacerých vyznamenaní a medailí za pedagogickú a vedeckú prácu. Zakladajúci člen, dlhoročný predseda Pobočky Nitra, Čestný člen (1994), člen Hlavného výboru a nositeľ medaily J. Fándlyho (1995) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Zomrel 6.8. 2011.

VALIHORA, Branislav, Ing. PhD.

vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici

Narodený 11. 6. 1945 v Priepasnom (okr. Myjava). Absolvent Agronomickej fakulty, Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, (Ing. 1974), PhD. (2000), štvorsemestrálneho Postgraduálneho štúdia Racionalizácia výživy hospodárskych zvierat na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre (1986), Kurz manažérov v poľnohospodárstve SRN (1991); Kurzy

poradenstva v poľnohospodárstve, Departement of Agriculture and Marketing Nova Scotia, Canada (1993-1994). Skupinár rastlinnej výroby JRD Prieipasné (1967-1971), vedúci zootechnik Krajskej poľnohospodárskej správy v Banskej Bystrici (1974-1988), vedúci oddelenia živočíšnej výroby Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej republiky (1988-1989), vedúci odborný pracovník Krajského odboru Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Banská Bystrica (1989-1990), vedecko-výskumný pracovník (1991-1998), riaditeľ Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici (2000-).

Profesijná aktivita: agroenvironmentálne obhospodarovanie horských oblastí, ekologizácia a racionalizácia primárnej rastlinnej a živočíšnej produkcie, opatrenia zohľadňujúce adaptáciu klimatických zmien v oblasti lúkarstva a pasienkárstva. Koordinátor a vedúci domácich a medzinárodných výskumných projektov (FAO TCP/SLO. FAOLIN PCP/PER, INRA, Cadces program atď.). Autor spoluautor 32 vedeckých, 125 odborných prác, 18 odborných koncepcií a projektov celoštátneho významu a cca 300 projektov lokálneho významu pre poľnohospodársku prax, knižných publikácií: *Ekologicky šetrné obhospodarovanie trvalých trávnych porastov* (2004), *Výroba sena z trvalých trávnych porastov* (2004).

Člen Slovenskej poľnohospodárskej vedecko-technickej spoločnosti (1974), redakčných rad časopisov *Náš chov* (1988-1991), *Naše pole* (2003), člen Komisie pre obhajoby doktorandských dizertačných prác z vedného odboru všeobecná zootechnika (2003), člen, predseda Odboru rastlinnej výroby Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (2001), člen vedeckej rady Výskumného ústavu rastlinnej výroby v Piešťanoch (2005), člen vedeckej rady Oblasťného výskumného ústavu agroekológie v Michalovciach (2000 - 2005), člen Komisie pre štátne záverečné skúšky Agronomickej fakulty Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (2001), člen Zväzu roľníkov a agropodnikateľov Slovenska (1998), Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (2000). Člen, nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV v Bratislave. Vynikajúci pracovník poľnohospodárstva a výživy (1986). Vyznamenania: Diplom za dlhoročnú aktívnu prácu v Slovenskom združení podnikateľov v agroturistike pri príležitosti 10. výročia založenia organizácie (2002), Pamätná plaketa za rozvoj Banskobystrického kraja (2003), medaila Za zásluhy pre Inštitút Meliorácií i Użytków Zielenych w Falentach ,Poľsko (2003), Strieborná medaila Ministerstva pôdohospodárstva a výživy SR (2005), medaila rektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (2005).

WEISMANN Ľudovít, doc. Ing. DrSc.

vedúci vedecký pracovník Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji

Narodený 31.5.1926, Vysoká pri Morave. Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Ing. (1950), CSc. (1957), Doc. (1964), DrSc. (1966), člen-korešpondent SAV (1978), akademik SAV (1982), akademik ČSAV (1984). Odborný pracovník (1950-1953) Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave, zástupca riaditeľa (1954-1974), vedúci vedecký pracovník (1990-2003) Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji, riaditeľ Ústavu experimentálnej biológie a ekológie SAV v Bratislave (1975-1984) Riaditeľ Centra biologických a ekologických vied SAV (1981-1990), externý prednášateľ na Chemicko-technologickej fakulte SVŠT a Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave.

Profesijná aktivita: popredný vedecký pracovník ochrany rastlín, priekopník autekologického výskumu hmyzích škodcov a ich predátorov, autor teórie, metodológie a koncepcie integrovanej ochrany cukrovej repy, objasnil mechanizmus konzervačného a insekticídneho

účinku fyzikálne upraveného saturačného cukrovarníckeho kalu (Ekokalkon) a možnosti jeho využitia pri ochrane skladovaného obilia, semien strukovín a hlŕúz zemiaka, vypracoval metódu pesticídnej ochrany pagaštana konského proti ploskáčikovi pagaštanovému, koordinátor celoštátnych výskumných projektov „Integrovaná ochrana kultúrnych rastlín“, „Bioprojekt výstavby dunajských diel Gabčíkovo-Nagymaros“. Autor a spoluautor 145 vedeckých prác, z toho troch knižných: *Moľ repný* (1960), *Voška maková* -(1963), *Integrovaná ochrana cukrovej repy* .(1987), šesť monografických štúdií: *Výtváranie a migrácia alátových foriem vošky makovej* -(1960), *Vošky z čeľade „Aphididae “ zúčastňujúce sa na prenose vírusových chorôb zemiaka na Slovensku* (1966), *Voška maková ako vektor vírusovej žltacky cukrovej repy* (1970) a editor 2 zborníkov z medzinárodných vedeckých podujatí. Predniesol 68 referátov. Spoluautor 6 realizovaných patentov, z nich dva Ekokalkon-konzervačný prostriedok a Ekofert-uhľikáté hnojivo boli ocenené medailou na Svetovej výstave patentov a vynálezov v Budapešti (1996). Inicioval a organizačne zabezpečoval výstavbu budovy Centra biologických a ekologických vied SAV v Nitre (1986 - 1990), založenie a budovanie Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene (1983), Ústavu genetiky rastlín SAV v Nitre (1986), Pobočky CBEV SAV pre ekológiu poľnohospodárskej krajiny v Košiciach (1980). Na pozvanie absolvoval prednáškový pobyt na siedmich pracoviskách ochrany rastlín Národného centra poľnohospodárskeho výskumu vo Francúzsku (1965), dlhodobé pracovné pobyty na Ústave ochrany rastlín BAV v Sofii (1958), Zoologickom ústave KAV v Havane (1966) a Národnom výskumnom centre v Káhire (1969 a 1971). Člen Predsedníctva SAV (1982-1989), člen komisie SAV pre priznávanie stupňov vedeckej kvalifikácie (1972-1997). Čestný člen Slovenskej akadémie poľnohospodárskych vied, predseda Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV (1978-1984), podpredseda Čsl. národného komitétu „Man and biosphere“ UNESCO (1979-1984), podpredseda Čsl. národného komitétu „SCOPE“ (1979-1983), prezident II. medzinárodného sympózia aphidológov (1983-1985), prezident II. Medzinárodného kongresu dipterológov (1988-1990), člen redakčných rád časopisov Biológia a ekológia ČSSR, a Životné prostredie, podpredseda edičnej rady edícií „Červené knihy ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov ČSSR“. Laureát Štátnej ceny (1965), za knižné publikácie *Moľ repný*“, *Voška maková*, držiteľ dvoch cien SAV (za súbor ekologických a aphidologických štúdií 1973), (za knižnú publikáciu *Integrovaná ochrana cukrovej repy* 1988), zlatej medaily SAV (1986). Medaily J. Fándlyho (1997) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV, medaily G. Mendela ČSAV (1976), medaily L. Pasteura Vysokej školy veterinárnej Košice (1987), medaily Čsl. akadémie zemédělských vied (1965). Nositeľ medailí piatich vysokých škôl (Vysoká škola lesnícka a drevárska vo Zvolene -1986, Vysoká škola poľnohospodárska v Nitre (1986 a 1996), Vysoká škola zemédělská v Brne (1986), Přírodovedecká fakulta UK v Bratislave (1980 a 1986), Slovenská vysoká škola technická v Bratislave (1987), čestných plaketí SAV Za zásluhy v biologických vedách (1975), Za zásluhy o spojenie vedy s praxou (1983). Zomrel v roku 2011.

ZIMA, Miroslav, doc. Ing. CSc.

docent Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Narodený 11.5.1945 v Bukovci, okr. Myjava. Absolvent Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1968), externý aspirant, CSc. (1971-1977), asistent, odborný asistent (1968-1984), docent (1984), vedúci Katedry fyziológie rastlín Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1994-1996), rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1996-1999), vedúci Katedry botaniky a genetiky Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (od r. 2003).

Profesijná aktivita: uznávaný odborník v oblasti stresu rastlín, produkčných fyziologických procesov. Autor a spoluautor 114 vedeckých prác a odborných štúdií, 45 prednášok na konferenciách a iných vedeckých podujatiach, riešiteľ 12 výskumných projektov, autor učebných textov: *Fyziológia rastlín* (1997, 1999, 2002), *Ekofyziológia produkčného procesu porastu a plodín* (1998) a knižnej publikácie *Jačmeň* (2003), zástupca SR na svetovej konferencii o vysokoškolskom vzdelávaní (1998), hlavný organizátor 5. Kongresu Európskej agronomickej spoločnosti, 10 medzinárodných konferencií o Ekofyziológii stresu a viacerých domácich konferencií.

Člen Československej (1990-1993) neskôr Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (podpredseda 1996-1999, predseda 1999-2002), člen Federácie európskych spoločností rastlinnej fyziológie, Európskej agronomickej spoločnosti (prezident 1996-1998, prezident 1998-2000, past president 2000-2002), člen amerického biografického inštitútu, člen Rady riaditeľov Aliancie univerzít za demokraciu AUDEM (1996-2002). Zaslúžilý člen Slovenskej botanickej spoločnosti SAV, člen vedeckých rád vysokých škôl v SR a ČR (ČZU v Prahe, UVL v Košiciach, SPU v Nitre, VÚRV v Piešťanoch), člen redakčných rád časopisov Poľnohospodárstvo, Agrochémia, *Acta fytotechnica et zootechnica*, *Egyptian Journal of Agronomy*. Člen a nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, nositeľ ceny ČSAV za najlepšiu študentskú vedeckú prácu (1968), Striebornej medaily za rozvoj VŠP (1995), Bronzovej medaily za rozvoj UKF (2005), medaily Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied za rozvoj vedy v oblasti pôdohospodárstva (2005), ceny Iowa State University za rozvoj spolupráce v oblasti vedy a vzdelávania (1998) a i. Zomrel 26.6.2006.

Ústavy a ostatné významné pracoviská

VÝSKUMNÝ ÚSTAV POTRAVINÁRSKY NPPC Bratislava

Za doterajšie zásluhy v oblasti rozvoja potravinárstva a príbuzných vied pri príležitosti 70. výročia jeho založenia

Výskumný ústav potravinársky vznikol v roku 1950 odčlenením zo Zväzu pre výskum v priemysle výživy ako Výskumný ústav mraziarenský, neskôr bol pretransformovaný na Výskumný ústav pre konzerváciu potravín, neskôr ako samostatná pobočka do Ústredného výskumného ústavu potravinárskeho priemyslu v Prahe. Dňom 1.1. 1969 sa stal samostatnou organizáciou s názvom Výskumný ústav potravinársky, od 1.1.2014 je súčasťou Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra, ktoré je príspevkovou organizáciou zriadenou Ministerstvom pôdohospodárstva a potravinárstva SR.

Hlavným predmetom činnosti ústavu je vedecko-výskumná, vývojová a poradenská činnosť v oblasti analytickej chémie, mikrobiológie, molekulárnej biológie, potravinárskych technológií vrátane overovania technológií v poloprevádzkovej škále na pracoviskách Biocentrum v Modre a v Lehniciach, vrátane hygieny, sanitácie, ako aj bezpečnosti a kvality potravín. VUP poskytuje ako služby chemické a mikrobiologické analýzy surovín, hotových výrobkov a výrobných priestorov, poradenstvo pri zavádzaní nových technológií do praxe, pri spracovaní technologickej a výrobkovej dokumentácie a spracovaní projektov HACCP a systémov riadenia kvality, ako aj pri postupoch a stanovení účinnosti sanitácie.

VUP poskytuje odborné služby pre svojho zriaďovateľa a pre ŠVPS SR ako národný kontraktný bod výstražného systému RASFF pri hodnotení rizika z konzumácie potravín. Spolupracuje s Európskym úradom pre bezpečnosť potravín EFSA pri zhromažďovaní údajov o cudzorodých látkach v potravinách, ktorých databáza je budovaná už od roku 1986.

Súčasťou poradenstva sú aj služby Potravinovej banky dát, ktorá je na VUP zriadená už od roku 1975. Ide o poradenstvo pri povinnom označovaní výživovej hodnoty potravín v súlade s legislatívou EÚ a SR a výpočet výživovej hodnoty potravín a pokrmov.

Potravinová banka dát ponúka ako službu predaj publikácií ako Potravinové tabuľky, alebo vo forme nutričného softvéru Alimenta. VUP vydáva karentovaný potravinársky časopis *Journal of Food and Nutrition Research*, ktorý vychádza štvrťročne a účelové periodikum MPRV SR Trendy v potravinárstve, spravidla v dvoch číslach ročne. VUP poskytuje tiež služby vinohradníkom a vinárom, najmä stanovenie vírusových, hubových a bakteriálnych patogénov viniča, ako aj stanovenie kvasiniek, minerálnych prvkov, ťažkých kovov, polyfenolov, aromatických zlúčenín, základných parametrov vína. VUP je držiteľom niekoľko desiatok patentov/úžitkových vzorov a ocenení Zlatý kosák. Významné sú tiež poradenské aktivity ústavu pre širokú odbornú a laickú verejnosť a pre potravinársku prax.

V súčasnosti sú pracovníci zapojení do riešenia niekoľkých významných projektov z oblasti inovovanej výživy zvierat (NanoFeed, H2020), inovácií a prenosu poznatkov do praxe (Co-innovation, SK-HU Interreg), ale tiež 2 projektov podporených Výskumnou agentúrou – projekty dlhodobého strategického výskumu Udržateľné systémy inteligentného farmárstva zohľadňujúce výzvy budúcnosti (Smartfarm, koordinátor NPPC) a Dopytovo-orientovaný výskum pre udržateľné a inovatívne potraviny, Drive4SIFood (koordinátor SPU Nitra), v procese zazmluvnenia sú ďalšie projekty zamerané na riešenie aktuálnej pandemickej situácie z pohľadu potravinárstva. Významné sú tiež aktivity ústavu v oblasti vzdelávania – pracovníci ústavu sa podieľajú na pedagogickom procese, odborných stážach, vedení doktorandov a študentov viacerých slovenských a zahraničných univerzít.

Ústav má tiež existujúce infraštruktúrne možnosti a technologické zázemie, s ambíciou pôsobiť ako rezortné inovačné centrum a centrum pre prenos poznatkov do praxe (napr. formou tzv. living labs) rezortu pôdohospodárstva.

VÝSKUMNÝ ÚSTAV PÔDOZNALECTVA A OCHRANY PÔDY NPPC Bratislava **Za celoživotné zásluhy v oblasti rozvoja pedológie a jej príbuzných vied pri príležitosti 60. výročia jeho založenia**

Zriadením Laboratória pôdoznalectva (1.6.1960) bol vytvorený základný organizačný predpoklad pre ďalší rozvoj pôdoznaleckých disciplín na Slovensku. Jeho hlavným poslaním podľa uznesenia predsedníctva Pobočky Československej akadémie poľnohospodárskych vied (ČSAPV) je rozpracovanie a metodické a praktické vedenie mapovania poľnohospodárskej pôdy a jej bonity pod vedením Ing. Juraja Hraška, CSc. Súčasne sa do praxe premietli výsledky výskumu zvyšovania pôdnej úrodnosti a hnojenia pôdy. V značnej miere sa venovala pozornosť aj základnému výskumu pôdotvorných procesov, pôdných režimov, zákonitostiam klasifikácie, vzniku a rozšírenia pôdy na Slovensku. V roku 1968 bolo Laboratórium pôdoznalectva premenované na Výskumný ústav pôdoznalectva a výživy rastlín v Bratislave, s pobočkami v Banskej Bystrici a Prešove. V rokoch 1971 až 1986 bol ústav celoštátnym koordinačným pracoviskom pôdoznaleckého výskumu v rámci celej ČSSR, čím sa ťažisko výskumu pôdy prvý raz v histórii pôdoznaleckej vedy presunulo z Čiech na Slovensko. V roku 1986 bol ústav organizačne začlenený do Výskumného centra pôdnej úrodnosti v Bratislave, ktorého riaditeľom sa stal akademik prof. Ing. Juraj Hraško, DrSc. Činnosť centra zanikla v roku 1989, kedy sa vyprofiloval samostatný Výskumný ústav pôdnej úrodnosti, ktorého riaditeľom sa stal Ing. Bohdan Juráni, CSc. V rokoch 1991 až 1995 bol riaditeľom ústavu RNDr. Michal Džatko, CSc. Od roku 1995 do 2011 bol riaditeľom premenovaného ústavu na Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy RNDr. Pavol Bielek, DrSc. V rokoch 2012-2017 bola riaditeľkou ústavu doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc. V súčasnosti je riaditeľom Ing. Pavol Bezák. NPPC-VÚPOP je štátnou príspevkovou organizáciou, zriadenou 03.12.2013 rozhodnutím Ministerstva poľnohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Zriaďovacou listinou č. 4854/2013-250 boli vymedzené základné verejnoprospešné činnosti z oblasti udržateľného využívania a ochrany prírodných, predovšetkým pôdných zdrojov. Hlavným predmetom organizácie je komplexný výskum pôdy zameraný najmä na identifikáciu, hodnotenie a racionálne využívanie a ochranu produkčných a mimoprodukčných schopností pôd vrátane tvorby a zdokonaľovania informačných a expertných systémov o pôde, modelovania a tvorby optimalizačných programov ochrany a efektívneho využívania pôdy s prihliadnutím na ochranu ostatných zložiek životného prostredia. NPPC-VÚPOP je členom Európskej siete pre pôdu (*European Soil Bureau Network*), je národným centrom diaľkového prieskumu Zeme v rezorte pôdohospodárstva do roku 2014 bol poverený vytvorením, udržiavaním a aktualizáciou LPIS. Ústav má dlhodobé skúsenosti vo využívaní GIS (správca informačného systému o pôde pre rezort pôdohospodárstva), interpretácie satelitných obrazových záznamov, GPS meraní, modelovania a štatistických analýz. Samostatne rieši úlohy odhadu úrod, degradácie pôd, precízneho poľnohospodárstva, regionálnej inventarizácie atď., je národným riešiteľom projektu LUCAS, ďalej EJP SOIL, SMART FARM, URANOS, a i. Pre verejnosť vykonáva zo zákona č. 220/2004 Pôdnu službu, od roku 2009 vytvára pre potreby MPRV SR geografickú vrstvu krajinných prvkov. Vykonáva množstvo úloh hlavne aplikovaného charakteru vrátane medzinárodných vedeckých projektov.

ÚSTAV TRÁVNÝCH PORASTOV A HORSKÉHO POĽNOHOSPODÁRSTVA NPPC

Ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva je jediným špecializovaným pracoviskom na Slovensku zameraným na komplexnú problematiku trávnych porastov. Vznikol v roku 1962 ako Výskumný ústav lúk a pasienkov so sídlom v Poprade. Keďže najväčšia výmera trávnych porastov z celého vtedajšieho Československa bola koncentrovaná na strednom Slovensku, po 3 rokoch bol ústav premiestnený do Banskej Bystrice. Ústav mal celoštátnu pôsobnosť a preto sa rozhodlo o vybudovaní rozsiahleho areálu zahŕňajúceho aj laboratória, dielne a účelové hospodárstvo v Nemeckej. Jednotlivé výskumné pracoviská na Slovensku a v Čechách boli rozmiestnené tak, aby zahŕňali rôzne environmentálne a výrobné podmienky od teplých a suchších až po chladné a vlhké. Okrem Popradu a Banskej Bystrice sa nachádzali v Dolnom Kubíne, Krivej, v Humennom, a v Českej republike v Liberci a Jevíčku. Od svojho vzniku vo VÚ pracovali viacerí významní poľnohospodárski odborníci, napríklad prof. Vladimír Krajčovič, doc. Ondrej Tomka, doc. Norbert Gáborčík, Ing. Milan Michalec, CSc., Ing. Stanislav Knotek, Ing. Elemír Tišliar, CSc., Ing. Branislav Valihora, PhD. a Ing. Iveta Ilavská, PhD. Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky sa pracoviská v Českej republike odčlenili. Od 1. januára 2014 je Ústav súčasťou Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra.

V prvých rokoch existencie sa výskum orientoval najmä na problematiku zvyšovania produkcie objemového krmiva a to najmä prostredníctvom rôznych dávok minerálnych hnojív. Postupne sa výskumné práce zameriavali na otázky kvality objemových krmovín a ich využiteľnosti hospodárskymi zvieratami, osobitne hovädzím dobytkom a ovcami. V roku 1994 sa jeho zameranie rozšírilo aj o problematiku poľnohospodárskeho využívania marginálnych pôd v podhorských a horských oblastiach na pestovanie brusnice vysokej a vŕby košíkarskej. V súčasnosti sa výskum venuje spoločenským výzvam ako je hodnotenie ekosystémových služieb trávnych porastov, vplyv a dôsledky klimatickej zmeny na produkciu a kvalitu krmiva, zachovanie biodiverzity a využívanie genetických zdrojov na zvyšovanie druhovej pestrosti lúk a pasienkov. Významnou aktivitou je poradenstvo pre poľnohospodárov v oblasti zlepšenia stavu a revitalizácie trávnych porastov a aktívna účasť v národných a medzinárodných projektoch (HORIZONT EUROPE, INTERREG, COST).

RYBA ŽILINA SPOL. S R. O.

Za dlhodobý prínos k rozvoju potravinárskej výroby na Slovensku, inovácie a kvalitu výrobkov

Spoločnosť Ryba Žilina je najväčší výrobca rybacích a lahôdkových šalátov na Slovensku s najstarším, nepretržite fungujúcim podnikom na spracovanie rýb fungujúcim v Žiline od roku 1924. Spoločnosť je nielen výrobcom, ale aj popredným dodávateľom chladeného a mrazeného tovaru – predovšetkým mrazených rýb a rybích filiet, mrazenej zeleniny, mrazených polotovarov a mäsových výrobkov. Medzi klientov sa radia zahraničné aj národné obchodné siete, nezávislé obchodné prevádzky a HORECA segment, vďaka čomu má obchodný tím spoločnosti zastúpenie po celom Slovensku a disponuje stále rastúcou sieťou klientov. Spoločnosť ročne vyprodukuje viac ako 7 000 ton vlastných výrobkov. Distribučná spoločnosť PRETOLOG aktuálne disponuje viac ako 75 špeciálne upravenými vozidlami na prepravu mrazeného a chladeného tovaru, ktorými ročne rozvezie viac ako 17 000 ton produktov.

Ryba Žilina kladie vysoký dôraz na dodržiavanie svojich hodnôt, medzi ktoré patrí najmä dodržiavanie tradície, ktorá robí spoločnosť výnimočnou. Už od roku 1924 si ctí tradíciu a s

ňou spojenú zodpovednosť prinášať zákazníkom ich obľúbené výrobky. Pri výrobe sú používané tradičné receptúry, ktoré v spojení s modernými technológiami predstavujú jasnú voľbu pre spotrebiteľov. Spoločnosť kladie vysoký dôraz na kvalitu, ktorá im zabezpečuje odlišenie od konkurencie. Ďalšou neodmysliteľnou hodnotou spoločnosti Ryba Žilina je dôveryhodnosť, vďaka ktorej si pomocou priamej a otvorenej komunikácie vytvorila medzi zákazníkmi dôveru a jedinečnosť.

História výrobného podniku siaha až do roku 1892, kedy vznikla prvá továreň na spracovanie rýb v Žiline. V roku 1924 založil Elemír Langfleder v Žiline závod na výrobu rybích konzerv, ktorý bol neskôr v roku 1932 zapísaný do obchodného registra pod názvom Eletko – podnik na výrobu rybích konzerv, horčice a bryndze. V roku 1942 vznikol podnik Ryba v Bratislave, pod ktorý v roku 1949 prešiel aj podnik Eletko po jeho znárodnení. V roku 1954 namiešal Július Boško prvýkrát ikonickú Tresku v majonéze. Samostatná spoločnosť Ryba Žilina vznikla v roku 1992 a od roku 2013 je súčasťou silnej skupiny PRETO.

V roku 2024 spoločnosť Ryba Žilina oslavuje hneď veľké 2 výročia – 100 rokov fungovania výrobného závodu a 70 rokov Tresky. Aktuálna mesačná produkcia samotnej Tresky v rôznych variantoch je cca 300 ton, zatiaľ čo ročná výroba dosahuje viac ako 4 000 ton Tresky.

Spoločnosť sleduje aktuálne a globálne trendy v potravinárskom priemysle s cieľom prinášať tie najkvalitnejšie výrobky s ohľadom na zdravý životný štýl a životné prostredie, na základe čoho od roku 2021 vyrábajú vegánsku radu rôznych produktov – šaláty, tresku, párky, salámu a iné. Okrem inovácií v produktoch sa spoločnosť zameriava aj na tie technické. Všetky budovy sú vybavené fotovoltaiickými panelmi, ktoré im umožňujú výrobu vlastnej energie. Aktuálne spoločnosť pracuje na finálnej fáze projektu výroby tepla a elektrickej energie z biomasy. Toto umožní potravinárskej skupine zásadným spôsobom znížiť úroveň závislosti na plyne a nakupovanej elektrine.

Obsah	
Predhovor	4
<i>Osobnosti lesníckych vied</i>	5
BENČAĽ, František, doc. Dr.h.c. Ing. DrSc.	5
BEZAČINSKÝ, Hubert, prof. Ing.	5
BINDER, Róbert, prof. Ing.	6
BISKUPSKÝ, Vladimír, Dr. Ing. CSc.	6
BOLVANSKÝ, Milan, RNDr. CSc.	6
CIFRA, Jozef, Ing. CSc.	7
DITMAROVA, Ľubica, RNDr. PhD	8
GRANDTNER, Miroslav, prof. Dr. Dr.h.c.	8
GREGUŠ, Ctibor, Ing. DrSc.	8
HALAJ, Ján, prof. Dr. techn. Ing. DrSc.	9
HELL, Pavel, host. prof. doc. Ing. CSc.	9
HOLUBČÍK, Milan, doc. Ing. CSc.	10
JANOTA, Imrich, prof. Ing.	10
JENDRUCH, Jozef, Ing., PhD.	11
KERN, Jozef, Ing. CSc.	11
KODRÍK, Jozef, doc. Ing. CSc.,	11
KOHÁN, Štefan, Dr. Ing. CSc.	13
KONÔPKA, Jozef, doc. Ing. CSc. host. prof.	13
KONÔPKOVÁ, Jana, Ing. PhD.	14
KORPEL, Štefan, prof. Ing. Dr.h.c. DrSc.	14
KOŠÚT, Martin, Ing. CSc.	15
KRÉBES, Gejza, Ing. CSc.	15
KUKLA, Ján, Ing., CSc.,	16
KUKLOVÁ, Margita, Ing., CSc.	17
LAFFERS, Antonín, Ing. CSc.	18
LEONTOVÝČ, Roman, Ing. CSc.	18
MAGIC, Dezider, RNDr. Ing.	18
MARČOK, Milan, prof. RNDr. DrSc,	19
MIDRIAK, Rudolf, prof. Ing. DrSc.	19
PAPÁNEK, František, prof. Dr. Ing. JUDr.	20
PATOČKA, Jan, doc. RNDr. DrSc.	21
PAULENKA, Jozef, Ing. CSc.	21
PETRÁŠ, Rudolf, doc. Ing. CSc.	22
PISKUN, Benjamín, Ing. CSc.	22
PRIESOL, Adolf, prof. Dr.h.c. Ing. DrSc.	23
RADOCHA, Marián, Ing., CSc.	23
SLÁDEKOVÁ Katarína, Ing.	24
STEINHÜBEL, Gejza, doc. RNDr. CSc.	25
STOLINA, Miroslav, prof. Dr.h.c. Ing. DrSc.	25
ŠKULTÉTY, Jozef, prof. Ing. CSc.	26
ŠMELKO, Štefan, prof. Ing. DrSc.	26
ŠTEFANČÍK, Ladislav, prof. Ing. DrSc.	27
ŠTEFANČÍK, Igor, doc. Ing. CSc.	28
ŠŤASTNÝ, Tibor, doc. Ing. CSc.	28
TOKÁR, Ferdinand, doc. Ing. DrSc.	29
URGELA, Jozef, Ing. CSc.	29
VÁĽKA, Jozef, Ing., CSc.	30

ZACHAR, Dušan, Člen korešpondent ČSAV a SAV, prof. Ing. DrSc.	30
ČAPEK, Miroslav, doc. Ing. DrSc.	31
GADEK, Kazimierz, doc. Dr. Dr.hab. inž.	31
Osobnosti potravinárskych vied	32
AUGUSTÍN, Jozef, doc. PharmDr. PhD.	32
BÍROŠOVÁ ZUZANA, ING. CSC.	32
BOBIŠ, Ladislav, Ing. CSC.	33
CEJPEK, Kamil, doc. Ing. PhD.	33
ČERTÍK, Milan, prof. Ing. PhD.	34
DANDÁR, Alexander, prof. Ing. DrSc.	35
DUREC, Ján, Ing. PhD.	36
DUŠEK, Bohumil, prof. Ing.	37
GOLIAN, Jozef, prof. Ing. Dr.	37
GÖRNER, Fridrich, prof. Dr. Ing. DrSc.	38
HERIAN, Karol, Ing., CSC.	39
IVANČENKO, Dmitrij, prof. Dr.techn. Ing.	40
JANÍČEK, Dušan, Ing.	40
KAROVIČOVÁ Jolana, doc. Ing. PhD.	41
KOMAN, Václav, prof. Ing. DrSc.	41
KOVÁČ, Milan, Ing., PhD.	42
LACKOVÁ Alica, doc. Ing. CSC.	42
MRÁZ, Igor, Ing. PhD.	43
PALO, Vladimír, doc. Ing. PhD.	44
PETRÍKOVÁ, Darina, Ing. CSC.	44
PRÍBELA, Alexander, prof. Ing. DrSc.	45
PRUGAR Jaroslav, doc., Ing. DrSc.	46
SMIRNOV, Vladimír Ing. CSC.	46
STRMISKA, František, prof. RNDr. CSC.	47
STUDNICKY, Július, doc. Dr. techn. Ing. CSC.	47
SZEMES Vojtech, Ing. CSC.	48
SZOKOLAY, Alexander, Ing. DrSc.	48
SCHMIDT, Štefan, prof. Ing. PhD.	49
STARUCH Ladislav, Ing. PhD.	49
ŠAJBIDOR, Ján, prof. Ing. DrSc.	50
ŠKÁRKA, Bohumil, prof. Ing. DrSc.	51
TAKÁCSOVÁ, Mária, doc. Ing. PhD.	51
UHNÁK, Ján Ing., CSC.	52
VALÍK, Ľubomír, prof. Ing. PhD.	52
VAŠÁTKO, Josef prof. Dr. techn. Ing. DrSc.	53
FORTUNA Teresa, Prof. dr hab.	54
ICIEK, Jan, prof. Dr. dr.hab. inž.	55
JAWORSKA Grażyna, prof. dr hab. eng.	56
JUSZCZAK Lesław, prof. dr hab. inž.	57
KADLEC, Pavel, prof. Ing. DrSc.	58
KULBE Klaus-Dieter, em.o.Univ. Prof. Dipl.-Chem.Dr.	59
MAUCH Werner, prof. Dr. Ing.	60
MIGDAŁ Władysław, prof. dr hab. inž.	60
SURÓWKA Krzysztof, prof. Dr hab. Inż.	61
SCHIWECK, Hubert, M., prof., Dr.	62
VALTER, Vladimír, doc. Dr. techn. Ing. DrSc.	63

WESNER Herbert, Dr.	63
Osobnosti pedologických vied	64
BARANČIKOVÁ, Gabriela, doc. RNDr. CSc.	64
BEDRNA, Zoltán, doc. Ing. DrSc.	65
BIELEK, Pavol, prof. RNDr. DrSc.	65
BUBLINEC, Eduard, prof. Ing. PhD.	66
ČURLÍK, Ján, doc. RNDr. DrSc.	67
DŽATKO, Michal, RNDr. PhD.	68
FULAJTÁR, Emil, Ing. PhD.	69
GÖMÖRYOVÁ, Erika, prof. Ing. CSc.	70
GREGOR, Juraj, doc. Ing., CSc.	70
HANES, Jozef, prof. Ing., PhD.	71
HOUŠKOVÁ, Beata, RNDr. CSc.	72
HRAŠKO Juraj, prof. Ing. DrSc.	72
ILAVSKÁ, Blanka, RNDr., PhD.	73
JAMBOR, Pavel, Ing. CSc.	74
JURÁNI, Bohdan, prof. Ing. CSc.	74
KOBZA, Jozef, prof. Ing. CSc.	75
LINKEŠ, Vladimír, Ing. CSc.	76
MAKOVNÍKOVÁ, Jarmila, RNDr. CSc.	77
PAVLENDA, Pavel, Ing., PhD.	78
SOBOCKÁ, Jaroslava, doc. RNDr., CSc.	78
ŠÁLY, Rudolf, prof. Dr. Ing.	79
ŠARAPATKA, Bořivoj, prof. Dr. CSc.	80
ŠIMONOVICHOVÁ, Alexandra, prof. RNDr. CSc.	81
ŠURINA, Bohumil, RNDr.	82
TAKÁČ, Jozef, RNDr. PhD.	82
VILČEK, Jozef, prof. Ing., PhD.	83
ZAÚJEC, Anton, prof. Ing. CSc.	84
KOZÁK, Josef, prof. Ing. DrSc. dr.h.c.	84
KULHAVÝ, Jiří, prof. Ing. CSc.	85
Osobnosti veterinárskych vied	86
BÍREŠ, Jozef, prof. MVDr., DrSc.	87
BOĎA, Koloman, prof. MVDr. DrSc.	87
KOŽÁROVÁ, Ivona, doc. MVDr. PhD.	87
MOJŽISOVÁ, Jana, Dr. h. c. prof. MVDr. PhD.	88
NAGY, Jozef., prof. MVDr. PhD.	89
PLEVA, Ján, prof. MVDr. DrSc.	89
SOKOL, Augustín, prof. MVDr. DrSc.	90
STEINHAUSER, Ladislav, doc. MVDr. CSc.	91
TUREK, Peter, prof. MVDr. PhD.,	91
TREMLOVÁ Bohuslava, doc. MVDr. CSc.	92
VORLOVÁ, Lenka, prof. MVDr., Ph.D.	93
Osobnosti poľnohospodárskych vied	94
ANDRAŠČÍK, Michal, prof. Ing. DrSc.	94
BACO, Peter, Ing. PhD.	94
BEŽO Milan, prof. RNDr., CSc.	95
BIELIK, Peter, Dr.h.c. prof. Ing. PhD.	95
BÍRO, Daniel, Dr.h.c. prof. Ing. PhD.	97
BOJŇANSKÝ, Vít, doc. Ing. DrSc.	98

<i>BRESTIČ Marián, prof. Ing. CSc.</i>	99
<i>BULLA, Jozef, prof. Ing. DrSc.</i>	100
<i>ELIÁŠ, Pavol, prof. RNDr., CSc.</i>	101
<i>FRIDECKÝ, Akúcius, prof. Ing. Dr.h.c. DrSc.</i>	102
<i>GÖBÖ, Andrej, doc. Ing. CSc.</i>	103
<i>GREGOROVÁ, Helena, doc. Ing. CSc.</i>	103
<i>HNILIČKA, František, doc. Ing. Ph.D.</i>	104
<i>HOLOBRADÝ, Konštantín, prof. Ing. CSc.</i>	105
<i>HRIČOVSKÝ, Ivan, prof. Ing. DrSc.</i>	105
<i>HRUBÍK, Pavel prof. Ing. DrSc.</i>	106
<i>HÚSKA, Jozef, doc. Ing. CSc.</i>	106
<i>ILAVSKÁ, Iveta, Ing. PhD.</i>	107
<i>JANITOR, Anton, Ing. PhD.</i>	108
<i>JAROŠOVÁ, Alžbeta, prof. Ing. Ph.D.,</i>	108
<i>JUHÁSOVÁ, Gabriela, doc. Ing. CSc.</i>	109
<i>KARABÍNOVÁ, Mária, doc. Ing. PhD.</i>	110
<i>KIZEKOVÁ, Miriam, Ing. PhD.</i>	111
<i>KLOPČEK, Anton, prof. Ing. CSc.</i>	111
<i>KRAJČOVIČ, Vladimír, prof. Ing.</i>	112
<i>KRÁČMÁR, Stanislav, prof. Ing., DrSc.,</i>	112
<i>KRÁĽOVA, Viera, Mgr. PhD.</i>	113
<i>KRÁĽOVIČ, Ján, Ing. DrSc.</i>	114
<i>MAJERČIAK, Pavel, prof. Ing. DrSc.</i>	114
<i>MICHALEC, MILAN, Ing. CSc.</i>	115
<i>MICHALÍKOVÁ Alla, prof. Ing. CSc.</i>	115
<i>NEDĚLNÍK Jan, RNDr. CSc.</i>	117
<i>ONDŘÁŠEK, Ľudovít, RNDr., CSc.</i>	117
<i>PAČUTA, Vladimír, prof. Ing. CSc.</i>	118
<i>PEVNÁ, Vlastimila, doc. Ing. PhD.</i>	118
<i>PLESNÍK Ján, prof. Dr.h.c. Ing. DrSc.</i>	119
<i>REPKA, Jozef, prof. Ing. DrSc.</i>	120
<i>SOMMER Alexander, prof. Ing. DrSc.</i>	120
<i>SUPUKA, Ján, prof. Ing. DrSc.</i>	121
<i>ŠPÁNIK, František, prof. Ing. CSc.,</i>	122
<i>ŠPALDOŇ, Emil, prof. Dr.h.c. Ing. DrSc.</i>	122
<i>TOMKA, Ondrej, doc. Ing. CSc.</i>	123
<i>ŠVIHRA, Ján, prof. Ing. DrSc.</i>	124
<i>VALIHORA, Branislav, Ing. PhD.</i>	124
<i>WEISMANN Ľudovít, doc. Ing. DrSc.</i>	125
<i>ZIMA, Miroslav, doc. Ing. CSc.</i>	126
Výskumné ústavy a ostatné významné pracoviská	128
VÝSKUMNÝ ÚSTAV POTRAVINÁRSKY NPPC Bratislava	128
VÝSKUMNÝ ÚSTAV PÔDOZNALECTVA A OCHRANY PÔDY NPPC Bratislava	129
ÚSTAV TRÁVNÝCH PORASTOV A HORSKÉHO POĽNOHOSPODÁRSTVA NPPC	130
RYBA ŽILINA SPOL. S R. O.	130